Povești nemuritoare

EDITURA ION CREANGĂ

Lei 6,25

Poveşti nemuritoare
COPERTA DE CRINA IONESCU-CAUNESCU

Povești nemuritoare

28

EDITURA ION CREANGA – BUCUREŞTI, 1988

POVEŞTI ROMANEŞTI

Doi feţi cu stea în frunte

A fost ce-a fost; dacă n-ar fi fost, nici nu s-ar povesti.

A fost odată un împărat. Împăratul acesta stăpânea o lume întreagă, şi în lumea asta era un păcurar bătrân şi o păcurăriţă, care aveau trei fete: Ana, Stana şi Lăptiţa.

Ana, cea mai în vârstă dintre surori, era frumoasă, încât oile încetau a paşte când o zăreau în mijlocul lor; Stana, cea mijlocie, era frumoasă, încât lupii păzeau turma când o vedeau pe dânsa stăpână; iară Lăptiţa, cea mai tânără soră, albă ca spuma laptelui şi cu păr moale ca lâna mieluşeilor, era frumoasă – mai frumoasă decât surorile sale împreună – frumoasă, cum numai dânsa era.

Într-o zi de vară, când razele soarelui erau mai stâmpărate, cele trei surori se duseră ca să culeagă căpşune în marginea codrilor…

Pe când ele culegeau căpşunele, îndată se aude un şir de tropote, ca şi când ar veni şi s-ar apropia o ceată de călăreţi. Era cine era: era tocmai feciorul împăratului venind ca să meargă cu prietenii şi cu curtenii săi la vânat.

Tot voinici frumoşi, crescuţi în şalele cailor, dar cel mai frumos şi pe cel mai înfocat armăsar era… cine altul putea să fie?… făt-voinic, feciorul de împărat. Focul cailor se stâmpără în zărirea celor trei surori şi călăreţii deteră în pas mai încetişor, până ce, veniţi şi sosiţi, se simţiră duşi.

— Auzi, tu! soră! grăi Ana către sora mijlocie, dacă m-ar lua pe mine i-aş frământa o pâine, din care mâncând s-ar simţi şi-ar fi tot june şi voinic, mai voinic decât toţi voinicii din lume.

— Eu – zise Stana – dacă pe mine m-ar lua, i-aş toarce, ţese şi coase o cămaşă, pe care îmbrăcând-o s-ar putea lupta cu zmeii, trecând prin apă fără să se ude, trecând prin foc fără ca să se ardă.

— fără cu – grăi Lăptita, cea mai tânără soră – dacă i-aş fi soţie, i-aş face doi feţi-frumoşi, gemeni, cu părul de aur şi cu stea în frunte, stea ca luceafărul în zori.

Când trec pe lângă fete, voinicii, chiar şi cei împărăteşti, văd cu ochii şi ascultă cu urechile. Ascultând, ei auziră, înţeleseră, iar înţelegând, ei suciră frânele şi săriră la fete.

— Sfântă-ţi fie vorba şi a mea să fii, soţie de împărat! grai feciorul de împărat ridicând la sine

în şa pe Lăptiţa cu căpşune cu tot.

— Şi tu a mea! grăi cel dintâi voinic către Stans, făcând şi el, precum a văzut pe stăpânul său.

— Şi tu a mea! grăi al doilea în voinicie către Ana, ridicând-o şi pe ea în şa.

Făcând aşa, voinicii porniră spre curtea împărătească.

În ziua următoare se făcură nunţile şi apoi trei zile şi trei nopţi întreaga împărăţie răsună de veselia ospeţelor.

Peste alte trei zile şi trei nopţi merse vestea în ţară că Ana şi-a făcut pâinea; a cules bobi, a măcinat, cernut, frământat şi a copt pâinea precum a fost zis la culesul de căpşune.

Încă de trei ori câte trei zile şi de *tyei* ori câte trei nopţi trecură şi o nouă veste merse în ţară: că Stana şi-a făcut cămaşa; a cules fire de in le-a copt şi meliţat, a periat fuiorul, a tors firele, a ţesut pânza şi a cusut cămaşa pe trupul soţului ei, precum a fost zis la culesul de căpşune.

Numai a Lăptiţei vorba nu s-a împlinit încă. Dar Toate se fac numai cu vremea.

Când se împlini de-a şaptea oară a şaptea zi, numărată de la cea dintâi zi de la cununie, feciorul de împărat se arătă înaintea voinicilor şi celorlalţi curteni ai săi cu faţa veselă şi cu vorba pe de sute şi mii de ori mai blândă şi mai îndurătoare decât până acuma, dând de ştire că de aici înainte multă vreme n-are să mai iasă din curte, fiindcă-l poartă inima să stea zi şi noapte lângă soţia sa. Era adică să se întâmple precum a grăit Lăptiţa la cules de căpşune... Şi lumea, şi ţara, şi întreaga împărăţie

se bucurau aşteptând să se vadă ce nu s-a mai văzut încă.

Hei! dar multe se petrec în lume şi dintre multe, multe bune şi multe rele!

S-a întâmplat adică ca feciorul de împărat să aibă şi o mamă vitregă, iar asta o fată mare în păr, pe care a fost adus-o cu sine, având-o de la cel dintâi bărbat. Şi apoi, vai şi amar de acela ce cade în asemenea cuscru I

După gândul vitregei era să fie ca fiica sa s-ajungă soţie de împărat şi stăpână peste împărăţie, iară nu Lăptiţa, fata cea de păcurari

Şi, acuma, sărmana Lăptiţa avea să sufere. Vezi! aşa e lumea: chiar şi acolo e rea, unde o poartă gândul cel bun.

Era acuma în gândul vitregei ca întâmplându-se după cum a fost zis Lăptiţa, să facă pe lume să creadă şi să creadă feciorul de împărat că nu e precum este şi precum s-a zis.

Nu putea însă face nimic, fiindcă feciorul de împărat stetea de-a pururea, zi şi noapte, lângă soţia lui. Îşi puse dar de gând ca eu una, cu două, cu vorbe de iscusinţe, să-l urnească pe acesta, iară după aceea, rămânând Lăptiţa în grija ei, a ei să fie grija. Ştia că nu-i va fi greu să afle cale şi chip. Cu una, cu două, feciorul de împărat nu se urnea însă din loc. Vorbele zburară în vânt şi iscusinţele rămaseră lucru fără treabă. Vremea trecea, ziua se apropia, era raâine-poimâine, şi feciorul de împărat nu se depărta de lângă soţia sa.

Când vitrega văzu că acuma nu e încotro, îşi puse piatră pe inimă şi trimise carte, ştire şi veste la frate-său, a cărui împărăţie era vecină, spuse

cum şi ce, şi grăi două-trei vorbe, ca să vină cu oaste şi voinici şi să cheme pe feciorul de împărat la război.

Asta era una, bună şi cea din urmă. Nici nu rămase în zadar!

Feciorul de împărat sări cuc de mânie, când veni vestea că acum nu e bine, că iacă cum şi ce, şi cum că oştile vrăjmaşilor sunt pe cale să vină, să intre şi să fie, precum de mult n-a mai fost... Bătaie adică, grozavă, bătaie între doi împăraţi!

Văzu şi el că acuma nu e încotro, că n-are decât să facă ce e de făcut.

Aşa sunt feciorii de împărat! Oricât de in drag şi-ar păzi nevestele şi oricât de-a dor ar aştepta să-şi vadă feţii, când aud de bătaie li se zvârcoleşte inima în trup, li se frământă creierii în cap, li se împăienjenesc ochii... lasă nevastă şi feţi şi pornesc ca vântui la război.

Feciorul de împărat a pornit ca primejdia, s-a dus ca pedeapsa lui Dumnezeu, s-a bătut cum se bate, cum numai el se bate şi, când în a treia zi au crăpat zorile,* iarăşi a fost în curtea împărătească, sosind cu inimă stâmpărată prin luptă şi cu ea plină de dor neastâmpărat să ştie ce e şi cum, de când s-a dus!

Hei! Dar ce-auzi? Ce văzu? îmi vine nici să nu mai povestesc, când văd atâta răutate, atâta suflet fără milă şi urâtă, şi supărăcioasă, şi grozavă treabă, încât nici nu se poate spune fără ca să răsufli odată cu greu.

Adică a fost aşa, că tocmai în a treia zi, în crepetul zorilor, în clipita când stelele se sting pe cer, când feciorul de împărat era numai trei paşi

de la poarta curţii, s-a coborât darul lui Dumnezeu şi s-a întâmplat întocmai precum a fost zis Lăptiţa: doi feţi-frumoşi, feciori de împărat, unul ca şi altul cu păr de aur şi cu luceferi în frunte.

Dar era ca lumea să nu-i vadă!

Vitrega, rea precum era în gândul ei, în pripă puse doi căţei în locul copiilor feţi-frumoşi, iar pe copiii cu părul de aur şi cu steaua în frunte îi îngropă la colţul casei, tocmai la fereastra împăratului.

Când feciorul de împărat intră în casă şi cercă s-audă şi să vadă, n-auzi nimic, ci văzu numai pe cei doi căţeluşi, pe care vitrega i-a fost pus în patul Lăptiţei.

Multă vorbă nu se mai făcu. Feciorul de împărat văzu cu ochii şi asta era destul. Lăptiţa nu şi-a ţinut vorba, şi acuma nu rămăsese decât să-şi ajungă pedeapsa.

Feciorul de împărat n-avu încotro, îşi călcă pe inimă şi porunci să o îngroape în pământ până la sânişori, rămânând aşa în ochii lumii, pentru ca să se ştie ce e aceea când cineva cutează să înşele pe un fecior de împărat.

Într-altă zi, apoi, se făcu pe gândul vitregei. Feciorul de împărat se cunună a doua oară şi iarăşi răsunară veseliile la nuntă trei zile şi trei nopţi.

Hei! dar nu e darul lui Dumnezeu pe fapta nedreaptă l

Cei doi feţi-frumoşi nu aflau odihnă în pământ.

În locul în care erau îngropaţi, crescură doi paltini frumoşi. Când vitrega îi văzu crescând,

porunci ca să-i stârpească din rădăcină.

— Lăsaţi-i să crească! porunci împăratul. Îmi place aici la fereastră! Aşa paltini n-am văzut încă.

Şi apoi crescură paltinii, crescură cum alţi paltini nu cresc: în fiecare zi un an, în fiecare noapte alt an* iară în crepetul zorilor, când se sting stelele pe cer, trei ani într-o clipită. Când se împliniră trei zile şi trei nopţi, cei doi paltini erau mândri şi nalţi, ridicându-se cu crengile lor până la fereastra împăratului. Şi apoi, când adia vântul şi se mişcau frunzele, împăratul asculta, asculta zile întregi la şoptirea lor. Îi părea că aude un suspin neîncetat, ca o plângere pusă în vorbe neînţelese, pe care numai sufletul lui o simţea ca o simţire ascunsă şi nepricepută, care ziua nu-i lăsa odihnă şi care noaptea îl ţinea treaz, îl cuprindeau fiorii în auzul acestei şoptiri şi totuşi îi părea că n-ar putea să fie fără de ea.

Vitrega simţi însă ce e şi cum. Îşi puse de gând ca eu orice preţ să stârpească paltinii. Era greu, dar minţile muiereşti storc din piatră zăr. Vicleşugul muierilor dezbracă voinicii: ce puterea nu poate, poate dulceaţa vorbelor, şi ce nici asta nu poate, pot lacrămile mincinoase.

Într-o dimineaţă împărăteasa se puse pe de marginea patului soţului ci şi începu să-l ademenească cu dezmierdări şi vorbe de dragoste. Mult a ţinut până la ruptul firului, dar în sfârşit… şi împăraţii sunt tot oameni.

— Bine! grăi feciorul de împărat cam cu jumătate de gură. Să fie pe voia ta; să stârpim paltinii; dar din unul să facem un pat pentru mine, din altul un pat pentru tine.

Împărăteasa se mulţumi cu atâta. f

Paltinii fură tăiaţi, şi nici nu se înnoptă bine până ce paturile erau făcute şi puse în casa împăratului.)

Când feciorul de împărat se culcă în patul nou, îi părea că se simte de o sută de ori mai greu decât până acuma şi totuşi află odihnă cum n-a mai aflat; iară împărătesei i se părea că zace culcată pe spini şi mărăcini, încât toată noaptea nu putu adormi.

După ce împăratul adormi, paturile începură să scârţâie. Şi din aceste scârţâituri împărăteasa scotea un înţeles cunoscut; i se părea că aude vorbe, pe care nimeni nu le pricepea decât numai dânsa.

— Ţi-e greu, frăţioare? întrebă unul dintre paturi.

— Ba! Mie nu mi-e greu – răspunse patul pe care dormea împăratul – mi-e bine, căci pe mine zace iubitul meu tată!

— Mie mi-e greu – zise celălalt pat – căci pe mine zace un suflet rău!

Şi tot aşa vorbiră paturile în auzul împărătesei până în crepetul zorilor.

Când se făcu ziuă, împărăteasa îşi puse de gând să prăpădească paturile. Porunci dar să facă alte două paturi tocmai ca şi acelea, şi când împăratul merse la vânat, le puse pe aceste pe neştiute în casă, iară paturile de paltini le aruncă în foc până la cea mai mică scândură.

Focul ardea; iară în pocniturile focului împărăteasa părea că aude tot acele vorbe de înţeles nepriceput.

După ce paturile arseră, încât nu rămase nici măcar o bucăţică de cărbune, împărăteasa adună cenuşa şi o aruncă în vânt, pentru ca să fie dusă peste nouă ţări şi nouă mări, ca parte cu parte în veci să nu se mai afle.

Ea n-a văzut însă că tocmai atunci, când focul ardea mai frumos, se ridicară în sus două scântei, şi, ieşind la lumină, căzură tocmai unde au fost crescuţi cei doi paltini, iară căzute aici, cele două scântei se prefăcură în doi mieluşei gemeni, din care unul era tocmai atât de frumos ca şi celălalt, tocmai atât de blând, cu lâna tocmai atât de strălucită. Doi miei, fiecare preţ de-o împărăţie!

Când împărăteasa văzu mieluşeii păscând pe sub ferestrele împăratului, sări plină de bucurie la dânşii, îi luă în braţe pe amândoi şi-i duse la soţul său.

Din clipita, asta, feciorul de împărat zi şi noapte nu se gândea decât la mieluşei. Îi părea că în fiecare mişcare a mieluşeilor, în fiec & re zbieret ieşit din gura lor, în fiecare privire află ceva, care îi cădea greu şi totuşi îi uşura inima.

Văzând că soţul său a îndrăgit mieluşeii, împărăteasa iarăşi prinse gând rău şi nu se împăcă până ce, când cu bine, când cu rău, când cu vorbe dulci şi când cu plâns, nu făcu pe feciorul de împărat ca să se învoiască cu pierzarea mieluşeilor.

Mieluşeii fură tăiaţi. Ce nu se putu mânca, împărăteasa puse să se arunce în foc… în foc şi piele, şi lină, şi oase, şi tot ce a mai fost.

Nu mai rămase nimic.

Nimeni n-a băgat de scamă că tocmai pe

fundul vasului în care s-a spălat carnea, între crăpătura doagelor, au rămas două bucăţele din creierii mieluşeilor. Când apoi slujnica împăratului s-a dus la vale după apă, bucăţelele de creieri s-au spălat şi au mers cu pârâul până la apa cea mare, care curgea prin mijlocul împărăţiei. Aici din cele două bucăţele s-au făcut doi peştişori cu solzi de aur, unul tocmai ca celălalt deopotrivă, ca să se ştie că sunt fraţi de gemeni.

Într-o zi pescarii împărăteşti se sculară dis-de-dimineaţă şi-şi aruncară mrejile în apă. Tocmai în clipa când cele din urmă stele se stinseră pe cer, unul dintre pescari ridică mreja şi văzu ce n-a mai văzut: doi peştişori cu solzii de aur.

Pescarii se adunară să vadă minunea, iar după ce văzură şi se minunară, hotărâră ca, aşa vii precum sunt, să ducă peştişorii la împărat şi să-i facă cinste.

— Nu ne duce acolo, că de acolo venim, de acolo suntem şi acolo e pieirea noastră, grăi unul din peştişori.

— Ce să fac dar cu voi? întrebă pescarul.

— Pune-te şi adună rouă de pe frunze, lasă-ne să înotăm în rouă, pune-ne la soare şi apoi nu veni până ce razele soarelui nu vor fi sorbit rouă de pe noi, grăi al doilea peştişor.

Pescarul făcu precum i s-a zis: adună rouă de pe frunze, lăsă peştişorii să înoate în rouă, îi puse la soare şi nu veni până ce razele soarelui nu sorbiseră rouă de pe ei.

Ce-a aflat? Ce-a văzut? Doi copilaşi, feţi-frumoşi cu părul de aur şi *cu* stea în frunte, unul ca şi celălalt, încât cine îi vedea trebuia să ştie că

sunt gemeni.

Copiii crescură repede… în fiecare zi, un an, în fiecare noapte, alt an, iar în crepetul zorilor, când stelele se stingeau pe cer, trei ani într-o clipită. Şi apoi creşteau precum alţii nu cresc: de trei ori în vârstă, de trei ori în putere şi tot de trei în înţelepciunea minţii. Când se împliniră trei zile şi trei nopţi, copiii erau de doisprezece ani în vârstă, de douăzeci şi patru în putere şi treizeci şi şase în înţelepciunea minţii.

— Acuma lasă-ne să mergem la tatăl nostru, grăi unul dintre copii către pescar.

Pescarul îi îmbrăcă frumos pe amândoi, le făcu câte o căciulă de miel, pe care o traseră pe cap, ca nimeni să nu vadă părul de aur şi steaua în frunte, apoi fetii porniră către curtea împăratului.

Era ziua mare când ajunseră la curte.

— Vrem să vorbim cu împăratul! grăi unul dintre feţi către străjerul ce sta încărcat de arme la poarta curţii.

— Nu se poate, fiindcă tocmai acuma şade la masă, îi răspunse străjerul.

— Tocmai pentru că şade la masă! vorbi al doilea făt, intrând îndărătnic pe poartă.

Străjerii se adunară, voind să scoată pe feti din curte, dar aceştia trecură printre dânşii precum trece argintul viu printre degete. Cu trei paşi înainte şi alţi trei în sus se pomeniră tocmai înaintea casei celei mari, unde împăratul ospăta cu curtenii săi.

— Vrem să intrăm! grăi unul dintre feţi aspru către slujitorii ce stau la uşă.

— Nu se poate, răspunse un slujitor.

— Ei! vom vedea noi dacă se poate ori nu se poate! strigă celălalt făt, cotind îndărătnic pe slujitori în dreapta şi în stânga.

Dar mulţi erau slujitorii, şi feţii numai doi. Se făcu o îmbulzeală şi o larmă înaintea uşii, încât răsună curtea.

— Ce e acolo afară? întrebă împăratul mânios.

Feţii se dederă pacinici când auziră vorbele tatălui lor.

— Doi băieţi voiesc să intre cu puterea! zise un slujitor intrând la împăratul.

— Cu puterea! Cine să intre cu puterea în curte la mine? Cine sunt băieţii aceia? strigă împăratul într-o răsuflare.

— Nu ştiu, înălţate împărate – răspunse slujitorul – dar curat nu-i lucru, căci băieţii sunt tari ca puii de lei, încât au străbătut prin străjuirea de la poartă, şi acuma ne dau nouă de lucru! Ş-apoi, de îndărătnici ce sunt, nici căciulile nu şi le iau din cap!

Împăratul se roşi de mânie.

— Scoateţi-i afară – strigă el – înhăţaţi-i cu câinii

— Lasă, că mergem noi şi aşa, grăiră feţii plângând de asprimea vorbelor ce auziră, şi porniră în jos pe trepte.

Când erau să iasă pe poartă, îi opri un slujitor ce venea în ruptul sufletului.

— A zis împăratul să veniţi, că împărăteasa vrea să vă vadă!

Băieţii se gândiră puţin, apoi se întoarseră, suiră treptele şi intrară la împăratul, cu căciulile

în cap.

Era o masă plină, lungă şi lată, iar pe lângă masă toţi oaspeţii împărăteşti, în capul mesei împăratul şi lângă dânsul împărăteasa şezând pe douăsprezece perini de mătase.

Când băieţii intrară, căzu una dintre perinile pe care şedea împărăteasa. Ea rămase pe unsprezece perini.

— Luaţi căciulile din cap! strigă un curtean către băieţi.

— Acoperământul capului este cinstea omului. Noi avem poruncă să fim precum suntem.

— Ei bine! grăi împăratul îmblânzit de auzul vorbelor ce ieşiră din gura băietului. Rămâneţi precum sunteţi l Dar cine sunteţi? De unde veniţi? Şi ce voiţi?

— Suntem doi fraţi gemeni, doi lăstari dintr-o tulpină ruptă în două, jumătate în pământ şi jumătate în cap de masă; venim de unde-am pornit şi suntem sosiţi de unde venim: fost-am cale îndelungată şi am grăit cu suflarea vânturilor, şi am vorbit în limba fiarelor, şi am cântat cu valurile de apă, iar acuma, în grai de om, voim să-ţi cântăm un cântec, pe care-l cunoşti fără ca să-l ştii!

— Lasă-i să meargă cu prostiile lor! grăi ea către soţul său.

— Ba nu, lasă-i să cânte! răspunse împăratul. Tu ai dorit să-i vezi, iar eu doresc să-i ascult. Cântaţi, băieţi!

Împărăteasa tăcu, iar feţii începură să cânte povestea vieţii lor.

— A fost un împărat... începură feţii; de sub

împărătească căzu a treia perină.

Când feţii povestiră despre pornirea feciorului de împărat la bătaie, de sub împărătească căzură trei perini deodată.

Când feţii sfârşiră cântecul, sub împărătească nu mai era nicio perină, iar când ei luară căciulile din cap şi-şi arătară părul de aur şi stelele în frunte, oaspeţii, curtenii şi împăratul îşi acoperiră ochii, ca să nu cumva să piarză lumina de atâta strălucire.

e ss e t.

Şi s-a făcut apoi, precum de la început a fost să fie, Lăptiţa fu pusă în cap de masă lângă soţul ei, fata vitregei rămase cea mai rea slujnică la curtea Lăptiţei, iar pe vitrega cea cu gând rău o legară de coada unei iepe nebune şi înconjurară ţara de şapte ori cu ea, încât lumea să ştie şi să nu mai uite că cine începe cu rău, cu rău sfârşeşte.

IO AN SLAVICI

POVESTE ROMÂNEASCĂ

Mugurel şi taurii năzdrăvani fost odată ca niciodată, că dacă n-ar fi fost nu s-ar pomeni şi nu s-ar povesti, undeva, sub poala unui munte păduros ca toţi munţii, o casă făcută din bârne groase şi acoperită cu şiţă, în care vecuiau un moş şi o babă. Toate ar fi fost bune şi la locul lor, dacă n-ar fi avut şi ei un necaz. Şi necazul ăsta era că nu aveau şi ei un copil care să le lumineze viaţa.

Într-o bună zi, moşul lasă coasa în iarbă şi îi zice babei că lui i s-a urât cu singurătatea şi pleacă în lume să găsească un copil pe care să-l ia de suflet.

Baba, de colo, că nu, unde să se ducă şi să o lase pe ea pustie. Să mai aştepte un an şi, poate, poate o da norocul peste ei şi vor avea un copil. Moşul ce era să facă? S-a învoit, dar numai pentru un an. Vremea ca vremea n-a stat pe loc. Au trecut zilele, au trecut săptămânile, au trecut lunile şi iaca s-a împlinit anul. Bărbatul s-a ţinut de cuvânt şi de legământ şi într-o dimineaţă se scoală el mai devreme, îşi pregăteşte traista de drum şi după ce îmbucă ceva ca să-şi prindă foamea îşi ia ziua bună de la nevastă şi haida, hai peste munte, ca să se piardă în lume. Femeia a rămas necăjită, necăjită, cu năframa trasă pe ochi, în prag. L-a petrecut ea cu privirea cât l-a petrecut şi amărâtă că rămâne singură a oftat din rărunchi:

— Ei, doamne, că rău se poartă norocul cu mine. Să rămân cu pustie aici, cu toate câte le am pe capul meu, cu grijile şi supărările.

Singură a vorbit, singură s-a ascultat, că de răspuns cine să-i răspundă ori să o mângâie cu o vorbă bună? N-avea cine. După o vreme şi-a tras însă pe seamă şi s-a apucat să deretice prin casă, să dea de mâncare la galiţe, să rupă găteje pentru foc. Mă rog, făcea ce făcea în fiecare zi ca să-i treacă vremea şi ofta. Şi să vezi minune? Unul dintre înţelepţii cei mulţi, care umblau prin lume, să vadă ce mai fac oamenii şi cum îşi petrec viaţa, aude ca o părere oftatul femeii. Se opreşte în loc, să asculte mai bine, să se dumirească de tinde vine. Învăţăcelul care-l însoţea aude şi el oftatul şi înţelege despre ce-i vorba. Nu se poate răbda şi îl întreabă pe înţelept:

— Ei, mări, doamne, de ce o fi lumea rânduită

cum îi rânduită? La unii binele şi mulţumirea cu carul, iar la alţii nici drobul de sare?

— Hm! clatină din cap înţeleptul. Rânduiala îi aşa, pentru că ea nu poate fi altfel decât sunt oamenii.

— Ba eu zic că nu îi drept: unii să aibă multul şi alţii puţinul. Iată amărâta aia de sub munte, mare lucru să aibă şi ea un moştenitor?

— Nu-i mare lucru, dar vorba e: o fi vrednică ea şi cu bărbatul ei să-l crească şi să-l ţină pe lângă casă?

— Cum să nu fie, mărite? Dacă sunt harnici şi nu intră în bunul altuia atâta lucru vor fi şi ei în stare pe lumea asta să crească un copil:. –

Uite că bărbatul şi-a luat lumea în cap şi a plecat să găsească un copil, iar femeia a rămas acasă şi nu mai înceta cu căinatul şi plânsul. Parcă jelea a mort.

— Vezi, vezi! Omul care-i cu tristeţea în suflet, cu greu se cade să crească un copil. Copiii trebuie să fie ca dimineaţa asta de primăvară, luminoşi, veseli. Dacă părinţii sunt mereu supăraţi, cum ar putea să aibă grijă de copil? îi grăi înţeleptul.

— Păi, când l-or avea, li se va însenina traiul şi atunci o să vedem cum va fi şi ce va fi. Eu cred că mulţumirea asta o să le umple viaţa şi se vor crede cei mai bogaţi oameni de pe lume, îi răspunse femeia.

— Dacă doresc ceva din tot sufletul, vor avea, a zâmbit a râde înţeleptul.

Şi n-o să mă credeţi, dar chiar s-a împlinit acest gând. Cum? mă veţi întreba. Apoi iaca în ce

fel.

Bărbatul femeii celei necăjite şi singuratice n-a apucat să treacă muntele şi să se piardă în lume. Nu l-a trecut pentru că tot umblând el pe cărare în sus, a ostenit şi ca omul trudit s-a aşezat la umbra unui fag, să îmbuce ceva din traistă. După ce s-a ospătat, l-a pălit un somn greu, de ziceai că n-a dormit de cine ştie câte nopţi. Într-o vreme, când horăia ca omul fără griji, numai ce i se pare că cineva îi ţine hangul şi-l îngână. „Cine să fie?” se întreba el aşa între trezie şi somn. Când deschide ochii, ca să se dumirească mai bine, ce să vezi? în cărare, un dolofan de copil se trudea să se desfacă din scutece. De necaz ori de flămând ce era, plângea şi plângea, de ziceai că de atâta zbucium acu, acu i se va sparge pieptul. Bărbatul ca bărbatul, face ochii mari, îşi dă dopul pe ceafă, se miră şi zice:

— Ia te uită, mă, unde mi-a răsărit norocul! Unde nici cu gândul nu gândeam.

Dacă-i aşa, ia hai să-l iau în braţe, să nu-mi scape!

Şi nu ziceţi că, de cum l-a luat în braţe, pruncul dintr-odată s-a ogoit şi n-a mai plâns. Ba chiar a început după o vreme să gângurească, înseninându-i bărbatului fruntea.

— Ei, fătul meu, da frumos mai poţi fi şi mult are să se bucure nevasta când o să te dau să te ţină în braţe.

Copilul, de bine ce-i era, iar gângureşte.

— Ce, îţi place să fii legănat? îţi place, hai?

Cum să nu-i placă pruncului să fie legănat? îi plăcea şi se vedea cât de colo, după cum se lipea

de pieptul bărbatului, că altcineva nu-l mai ţinuse în braţe şi nici de legănat nu-l mai legănase şi nici drăgăstos către el nu se uitase.

— Mă, îşi zice bărbatul, dar cum ne vom înfăţişa noi înaintea nevestei şi ce îi vom spune? I-am adus fată ori băiat? Ia să vedem:

— Phii, bată-te să te bată de pezevenghiu, că mare mândreţe de flăcău mai eşti! Aşa cum îmi doream şi eu şi nevasta. Acum, că eşti al nostru, hai să găsim pe cineva de nănaş, să-ţi pună şi ţie un nume, că altfel nu se poate. Eşti şi tu o fiinţă pe lume şi trebuie să porţi un nume.

Sus în munte, se gândeşte omul, mai greu să întâlneşti pe cineva la vremea asta. Tot devale îi strânsura mai mare şi acolo o să-i găsesc eu nănaşul. Şi a fost pe gândul lui. Pe drumul de întoarcere s-a întâlnit cu cei doi călători, care, aflând de dorinţa lui, pe dată s-au învoit.

— Pentru că-i dolofan şi cu ochii ca bumbuşca, Mugurel să-i fie numele, a zis bătrânul.

— Aşa să fie cum zici, întări şi cel mai tânăr şi numele să-i poarte noroc. Iar din partea noastră îi dăm în dar o viţică, să aibă şi el în ograda lui, când va fi mare, cu ce se lăuda.

Bărbatul le-a mulţumit frumos celor doi călători, pentru facerea de bine, şi dus a fost. Dar, cum omului îi era să ajungă acasă cât mai degrabă, n-a mai ţinut seama la viţică, mai ales că de la o vreme şi copilul a început să plângă. Ca să-l ogoiască, ce şi-a zis omul? „Hai să leg funia viţicii de o tufă, ca să pot legăna copilul mai în voie!” Zis şi făcut. Ei, şi pe când îl ogoia pe Mugurel, numai ce vede că viţică se smuceşte o

dată mai tare şi rupe funia. Atât i-a fost de ajuns. Animalul a prins gustul ierbii şi oricât a alergat omul nostru după ea, n-a izbutit să o „prindă. Şi uite aşa a scăpat viţică la lărgime şi s-a pierdut în cine ştie ce poiană. A oftat omul după frumuseţe de viţică, dar acum îi era şi de Mugurel. S-a întors la prunc şi minune mare. Pruncul nu mai plângea şi încerca şi el cu mânuţele să prindă şi să rupă o floare de păpădie. Văzând omul care-i vrerea copilului, l-a ajutat să cuprindă floarea. Mugurel, bucuros nevoie mare, pe loc a şi cuprins floarea cu minutele, a rupt-o şi repede a băgat-o în gură şi a molfăit-o. Până să apuce omul să i-o ia din gură, băiatul a şi înghiţit-o. Acum omul ce să-i mai facă? L-a luat în braţe pe copil şi haida, hai spre casă.

Cum mergea el pe cale, simte că pruncul e din ce în ce mai greu. Când bagă de seamă mai bine, ce să vadă? Pruncul crescuse câtamai băiatul.

„Ei, îşi zice omul, pesemne că aşa-i felul lui: creşte într-o zi cât creşte altul într-o săptămână. Sau poate floarea îi de vină? Mai ştii?

Pe înserat ajunge el acasă cu băiatul, care de acum zicea „mamă” şi „tată”. A doua zi, ce să vezi? A început copilul să umble. A treia zi a început să lege vorbele bine între ele. Şi uite aşa, într-un an a ajuns să fie bun de învăţătură. N-a trecut multă vreme şi Mugurel s-a ridicat fecioraş de ajutor pe lângă casă. Pe orice punea mâna îi mergea din plin. La lucru în câmp dacă lucra avea spor cât zece. Mai ales la arat, la semănat şi la coasă îi plăcea lui să fie în frunte. Nu-i vorbă că şi la scăldat şi la aprins focul în vatră se pricepea.

Dar cum zic cel mai mult şi mai mult îi plăcea lui câmpul. Să vadă holda câtă era, mare, mică, fără buruiană, iar la prăşit, să nu mai vorbim. Al bătrân rămânea hăt în urmă, iar Mugurel ieşea cu postaţa în capăt cât ai fuma o ţigară. Avea cum spun spor la toate, numai la cules nu se lipea de el norocul. Ba venea o grindină şi bătea holda zdrumicându-i spicele, ba se pornea o vijelie ca aceea şi din clăile de fân adunate cu trudă, peste un ceas nu mai rămânea niciuna în picioare.

Văzând cum se brodesc lucrurile, al bătrân şi femeia se tot minunau şi se cruceau. Azi aşa, mâine aşa, până într-o zi când a rămas şi feciorul pe gânduri ca şi părinţii lui. Măi ce să fie? se tot întreba voinicul nostru. S-a gândit el ce s-a gândit, dar răspuns singur nu şi-a aflat.

Aşa se face că într-o seară, la cină, îşi ia inima în dinţi şi-l întreabă pe tătâneso:

— Hei, tată, văd că aci pe lângă casă nu ieşim nici cum la capăt bun. Oare de ce?

— De ce, de nece, asta-i treaba. Pesemne că tu de mic ai fost menit să nu poţi duce la capăt bun lucrul început.

— Cum aşa?

— Eu ştiu? Nu ştiu! Că dacă aş şti, ţi-aş spune.

— Nu se poate să nu ştii! Ia adu-ţi mai bine aminte.

Al bătrân se gândeşte, oftează, clatină din cap, se uită la nevastă, parcă ar vrea să afle dezlegarea de la ea şi într-o vreme parcă îşi aduce aminte.

— Ia stai aşa! Să fie oare asta?

— Ce să fie?

— Păi uite cum a fost când ai fost tu mic. Naşii tăi ţi-au pus numele. Mugurel e un nume frumos ca o cântare. Am fost bucuros şi că ţi-au dat în dar o viţică frumoasă ca o bumbuşcă. Şi să ştii că chiar aşa îi era numele, Bumbuşcă. Numai de un lucru nu am fost mulţumit. Funia cu care era legată viţica era subţire şi cam putredă. Asta cum zic nu mi-a plăcut, dar ce era să le spun? Puteam eu oare să zic: nu, nu iau viţica pentru că are funia putredă? Nu puteam, mai ales că ei mi-au dat-o după datină, spunându-mi: „Ăsta-i darul nostru pentru prunc. Să-i fie cu noroc şi să auzim numai de bine!”

— Şi unde-i viţica? Bumbuşcă?

— Unde să fie? Eu ştiu? Năbădăioasă cum s-a dovedit a fi, a rupt funia, şi-a pus coada pe spinare şi dusă a fost.

— Ei, tată, tată, să ştii că ăsta a fost norocul meu şi mare păcat ţi-ai făcut că nu ai avut grijă de el. Acum eu ce mă fac, dacă mi-a fugit norocul?

— De, ştiu şi eu?

După un răspuns ca acesta, a zis ce avea de zis!

— Apoi, tată şi mamă, să ştii că eu nu mă las şi n-o să am stare până n-am să-mi aflu din nou norocul. Eu plec în lume după el, să-l găsesc.

— Măi băiete măi, a început a se tângui maică-sa, potoleşte-te şi stai molcom, că viţica de atunci de când a fugit cine ştie pe unde i-au putrezit oasele. Crezi tu că pe lumea asta se află vreo năzdrăvană care să scape în munte şi să nu dea peste ea vreo haită de lupi?! Ori vreo boală de

urs?! Nouă câte vite le-am lăsat slobode, pe toate ni le-a prăpădit o ursoaică. De aceea nu avem coadă de vită în ogradă.

— Văd şi ştiu, dar de dus în lume tot mă duc, să-mi caut norocul pe care l-a scăpat tata din mână.

Zadarnic au fost oftaturile, zadarnice lacrimile ălor bătrâni. Mugurel al nostru n-a vrut să ştie de nimic. N-a avut stare până când, într-o dimineaţă, s-a aplecat în faţa părinţilor să-i dea binecuvântarea, şi dus a fost.

Feciorul a apucat pe aceeaşi cărare pe care o apucase mai înainte vreme al bătrân. Şi a mers, şi a mers cale lungă să-i ajungă, zi de vară până-n seară, că povestea noastră mult mai are.

Pe cale se minuna el de ce vedea: brazi înalţi şi fagi bătrâni, jivine de tot felul şi pe fiecare le întreba dacă n-au văzut, n-au cunoscut trecând pe acolo o viţică pe care o chema Bumbuşca. De întrebat întreba el, dar răspuns bun nu afla. Într-o vreme, când ajunge el înspre goliştea muntelui, numai ce zăreşte în înaltul cerului cum se rotesc în zbor lin doi vulturi. „Ei, dacă nici de la ei n-am să aflu vreo îndreptare, îşi zise flăcăul, apoi slabă nădejde să-mi mai aflu eu norocul!”

Le face el semn cu cuşma vulturilor, să coboare din înalturi, îi şuieră, dar vulturii nici gând să dea vreun semn de ascultare. Le mai face el semn încă o dată şi încă o dată, până când, în sfârşit, unul dintre vulturi îşi înclină aripile şi coboară ca o săgeată tocmai în faţa lui şi se aşază pe un stei. Nici nu-şi strânge bine aripile, şi-i grăieşte:

— Hei, Mugurel, Mugurel, bine că ai venit pe tărâmurile noastre, că de multă vreme de când te aşteptăm am ostenit tot zburând, să îţi păzim averea.

— Ce avere, vulture? Eu nu am avere! Eu îmi caut numai norocul pe care mi l-a scăpat tata când eram mic şi neştiutor.

— Că bine zici. Ăla chiar norocul tău a fost. Hai, urcă în spinarea mea, să te ridic în înalturi, ca să-ţi poţi vedea norocul.

Zis şi făcut. Urcatul în spinarea vulturului l-a făcut mai cu fereală, că până atuncea Mugurel al nostru nu mai zburase. I s-a strâns lui cămaşa în spate când s-a dezlipit de pământ, dar când a ajuns sus, sus aproape de nori, tare mult i-a mai plăcut. I-au plăcut apele ca nişte panglici de argint, munţii îmbrăcaţi în păduri, poienile şi păşunile pline de ciopoarele de oi şi de ciurdele de vite mari.

— Hei, Mugurel, drag domnuţul nostru, cum ţi se pare? l-a întrebat vulturul.

— Cum să mi se pară? Frumuseţe ca asta numai o dată în viaţă vezi.

— Asta aşa-i, şi-i bine. Ciopoarele de oi sunt ale ciobanilor care au răzbit de la câmpie până aicea sus în munte, iar ciurdele cele mari de vite sunt ale tale. Bumbuşca a fost o năzdrăvană. Din viţa ei se trage norocul tău. Acum ţine-te bine de aripile mele, că de urcat e mai uşor, dar de coborât e mai greu. Mi-e să nu aluneci din spinare, că tu eşti mai greu şi nu ai în ce te propti.

— Bine, bine! Acum să vedem cum ne-o fi norocul. Eu zic să te mai roteşti o dată peste

ciopoarele cele multe, să îmi bucur inima, că de jos nu ştiu dacă le voi putea cuprinde cu privirea.

S-a rotit din nou vulturul şi Mugurel s-a minunat şi s-a bucurat. Dar văzând el atâta strânsură, ce şi-a zis: „Măi, măi, pe pământul ăsta mare şi rotund nu cred să mai fie unul ca mine. Iată, sunt bogat, tânăr şi înconjurat de bine. Dar ca să stăpâneşti atâta avere singur este peste putinţău.

Simţindu-l îngândurat, vulturul a început a-i grăi:

— Nu-ţi face griji, Mugurel! Ajutoare se vor găsi, că spre omul tânăr, isteţ şi gospodar trag toţi năpăstuiţii lumii. Tu, deocamdată, trebuie să faci faţă singur. Acuma îţi zic din nou: ţine-te bine de mine, că ne apropiem de pământ.

Şi unde nu începe vulturul să se lase pe o parte şi pe alta şi să se apropie de pământ. Când a simţit că stăpânul său s-a cam înfricoşat, numai ce şi-a răcoboiet coada şi dintr-odată coborârea s-a făcut lină, drept în mijlocul unei ciurde mari şi frumoase. Văzându-i vitele cum se lasă drept între ele, numai ce au început să se încordeze, să scurme pământul cu copitele şi să boncăluiască, gata-gata să-i ia în coarne pe amândoi. Mugurel o cam băgase pe mânecă, dar, repede şi-a tras pe seamă şi pe dată şi-a desfăşurat biciul de la brâu şi unde a început să-l rotească şi să plesnească din el, de ziceai că acu a pornit cu buhaiul prin sat la colindat. Vitele pe dată s-au oprit din năvală şi din ciurdă şi-au făcut loc în faţă doi tauri mari bălţaţi, cu coarne scurte şi poncişe. Au înaintat ei fără frică, şi-au clătinat capetele, şi-au lăsat guşile

până în pământ, de parcă aşteptau o dezlegare să grăiască. Feciorul, ca să-i liniştească, i-a luat cu vorba:

— Hei, măi feţi logofeţi, dar mândri şi de nădejde vă mai arătaţi! Uite, cu aşa păzitori ai ciurdei ştiu că nici lupii, nici urşii nu au avut spor când v-au dat ocol şi, de bună seamă, că au plecat cum au venit, dacă nu chiar înfricoşaţi.

— Apoi, să ştii tu, stăpâne Mugurel, că-i chiar aşa cum ai grăit. Eu, Targhiole şi cu Zambole, aci de faţă, mult ţi-am mai dus dorul şi de multă vreme te aşteptăm să ne dezlegi de grijile noastre.

— Apoi, eu v-aş dezlega bucuros, dar alţii vrednici ca voi nu cred să găsesc. Dacă aţi făcut un bine până acum, faceţi-l şi de aci înainte, că în voi îmi pun nădejdea.

— Bucuroşi am face noi tot ce ne spui, dar de dezlegat de poruncile dintâi tot trebuie să ne dezlegi.

— Care porunci şi cine le-a dat?

— Legământul şi poruncile sunt de la Bumbuşca, mama noastră. Ea, săraca, s-a prăpădit de mult şi ne-a legat cu limbă de moarte să avem grijă de norocul tău şi să îl păzim ca ochii din cap să nu se risipească. Şi, după cum vezi, nimic nu e clintit din ce-i al tău. Noi am încărunţit tot aşteptându-te.

— Asta aşa-i, văd şi eu şi mă plec în faţa voastră şi vă mulţămesc. De acuma, după cum vă daţi şi voi seama, nu mai sunt nici eu un copilandru şi mi-a venit şi mie vremea să mă însor, să pun temelie pentru cei care vor yeni după mine.

— Drept grăieşti, nu-i vorbă! Dar cum facem?

— Cum să facem să fie bine? Eu zic cum a zis Bumbuşca, norocul meu: Să fiţi dezlegaţi de poruncile dintâi pe care vi le-a dat ea. Grijile lăsaţi-le în seama mea, aşa cum se cuvine, ca stăpân. Vouă vă mulţămesc şi mă închin ca la nişte vrednici ce aţi fost şi mai sunteţi încă. Dar, roguvă să-mi fiţi voi sfetnici buni până am să deprind şi eu rosturile muntelui şi-ale turmelor.

— Ei, drag domnului nostru, că bine mai grăieşti! Se vede treaba că nu faci de pomană umbră pământului. Aşa să fie cum zici tu!

— Dacă-i aşa cum zic eu, mă bucur, dezlegaţi să fiţi încă o dată de poruncile dinţii. Dar acum ca sfetnici să ascultăm ce sfat îmi daţi?

— D-apoi, drag domnuţul nostru, eu, Targhiole, aş zice cum a zis Bumbuşca. Vom cârmi ciurdele spre câmpie, că aici în munte nu mai este iarbă de-ajuns. În târgul împăratului o să schimbi şi tu ciurdele în taleri de aur, ca să te poţi mişca mai uşor şi să te însori şi să laşi urmaşi, aşa cum îi stă bine unui fecior vrednic ca tine.

— Ba eu zic, a grăit la rândul lui Zambole, că locuri goale sunt ele destule în munte, numai noi să fim vrednici să le găsim. Cât despre domnuţul nostru, mai poate el să aştepte, că doar nu au intrat zilele în sac; fetele de măritat, dacă au aşteptat până acuma, vor şti să mai aştepte o vreme.

Ascultându-i şi pe unul şi pe altul, Mugurel ce s-a gândit? Nu grăieşte rău niciunul dintre ei. Adevăr este şi în ce spune unul şi în ce spune celălalt. Numai că eu voi face după capul şi judecata mea. Ridicându-şi el privirea către cei doi

sfetnici, le zise:

— Un grăunte de dreptate are fiecare şi vă mulţumesc de sfaturi. După judecata mea, ar fi mai bine să mînăm ciurdele spre iarbă grasă, în alt munte. Pe aici, de atâtea zăcători, iarba s-a bătătorit şi s-a împuţinat. Trebuie să îngrăşăm ciurdele şi abia apoi să coborâm la vale, la câmpie, să le vindem şi să le schimbăm în bani sunători. Vremea de abia se deschide spre vară şi ne-ar râde cei de la câmpie dacă ne-am înfăţişa aşa de timpuriu la târguri. Preţul bun se ia pe vacile cu lapte mult, pe viţeii graşi şi pe taurii înalţi şi laţi în spete, cu guşa mare. Dacă ne ducem cu nişte slăbături n-am făcut nicio brânză.

— Bine şi înţelept grăieşti, Mugurel, i-a zis Zambole. Tu trebuie însă să ştii că noi te-am aşteptat aici şi nu în altă parte, pentru că aşa a fost porunca. De acuma mergem şi facem totul după voia ta, că tu eşti stăpânul şi bine ai grăit. Ai mintea luminată cum o au toţi înţelepţii şi ştii ce faci. Numai să nu uiţi să împlineşti porunca Bumbuştii, mama noastră, să te însori şi să ai urmaşi, că aşa îi stă bine unui voinic ca tine. Dacă vrei să ştii, noi ţi-am şi găsit mireasă.

— Ia te uită, mă! Da grijulii şi grăbiţi mai sunteţi *i*

— D-apoi cum! Şi să ştii tu de la noi că-i vorba chiar de fata împăratului.

— Fuuuii, s-a mirat Mugurel, da ştii că bateţi sus de tot! Numai că încuscrirea cu împăratul nu-i nici uşoară şi nici fără primejdie.

— Greutăţile şi primejdiile li-i lăsa tu în grija noastră, că de aceea suntem lângă tine. Numai ţie

să îţi placă fata!

— Asta se va vedea cum şi ce fel. Deocamdată, lăsaţi treburile în seama mea, că atâta minte voi fi având şi eu, să nu mă împiedic şi să mă înec ca ţiganul la mal.

Zicând acestea, Mugurel a făcut ce a făcut după capul lui. A dus ciurdele în alt munte, cu iarbă grasă, fiindu-i în treaba asta de mare ajutor vulturii care se roteau cât era ziua de mare, să vadă, pe unde nu-s cuprinşi munţii de alte ciurde de vite ori de turme de oi. Şi uite aşa au hălăduit ei de primăvara până toamna, când au dat primele brume şi a început codru să îngălbenească şi să-şi piardă frunza. Când a dat prima brumă. Targhiole şi Zambole s-au înfăţişat lui Mugurel şi au hotărât ce şi cum să facă, pe unde să o apuce, ca să iasă la câmpie.

— Poruncile mele sunt să minaţi voi vitele spre văile largi, unde vor găsi iarbă proaspătă şi apă, iar vulturii să o ia înainte şi să ne deschidă drumul. Ei ne vor da de ştire unde şi când e bine să facem popasurile, ca să ajungem cât mai degrabă în târgul împăratului.

Au mers cum a hotărât Mugurel, repede şi cu spor, fără să aibă vreo pierdere în drumul lung, până ce au început munţii să scadă în înălţimi şi pădurile să se rărească. De cum au ieşit la larg şi locurile au prins altă înfăţişare, vulturul şi vultureasa au făcut semne să se oprească. Şi după ce au fâlfâit ei din aripi şi s-au încredinţat că nimic nu-i ştirbit din ce au avut în pază, s-au înfăţişat lui Mugurel şi i-au grăit:

— Drag domnuţul nostru, noi te-am slujit

atâta amar de ani şi iată a venit vremea să ne despărţim. Nouă ne plac munţii cu steiurile lor golaşe, pădurile cu vietăţile lor, poienile în care în amurg vin căprioarele şi ciutele cu iezii şi cu viţeii lor. Aici în locurile acestea mai depărtate de lume, mai sălbatice şi ferite, îi ţara noastră şi puterea noastră. Mai la vale peste dealuri şi câmpie zburăm numai când suntem la mare nevoinţă. De aceea zicem să rămâi cu bine şi să umbli sănătos în drumurile tale printre oameni. Când ţi-o fi însă greu şi greu, să te gândeşti la noi, că noi pe dată ne vom înfăţişa şi ţi-om sta în ajutor.

— Eu vă mulţămesc frumos/ vulture şi vulturească, că de mare ajutor mi-aţi fost. De despărţit însă nu ne putem despărţi numai cu un mulţam. Cât am venit pe cale s-a desprins din ciurdele cele multe un botei în tancul unde ne-am întâlnit întâiaş dată. Să fie al vostru ca simbrie, pentru slujba voastră, să aveţi şi voi cu ce vă creşte puii. *1*

— Fain om eşti, Mugurel, şi cu inima deschisă. Semnul nostru este pana asta mare şi frumoasă. Când vei fi la strâmtoare, scoate-o din şerpar, scutur-o bine şi arunc-o în sus. Din înalturi noi vom vedea-o şi vom şti ce avem de făcut.

Zicând acestea, vulturii şi-au luat zborul, s-au pierdut în înălţimi, iar Mugurel şi-a văzut de ale lui. După o noapte de odihnă, a luat-o iar halda, haida în jos spre câmpie. Nu după multă vreme, s-a simţit că nu mai au vestitori buni, că lipseau vulturii. Asta, pentru că au nimerit nu odată în locuri strâmte şi rele, mocirloase, în care vitele se înghesuiau zadarnic să treacă. Striga la ele

Mugurel, pocnea din bici, îndemna, ajuta, năduşea ca omul ce avea grijă de averea lui. Când în sfârşit cu chiu cu vai au scăpat de încurcătură, i-au ieşit înainte Targhiole şi Zambole.

— Ei, cum îi drag domnuţul nostru?

— Cum să fie? Nu aţi văzut şi voi?!

— Ba am văzut, dar vorba aceea: Ce e scris în frunte e pus omului şi toate trebuie să le petreacă. Până acum a fost cum a fost, dar să vezi ce întâmpinări o să avem de acum înainte, la câmpie, la lărgime.

— Ei, o să fie cum o să fie, le vom petrece pe toate, numai în târgul împăratului să ajungem.

— De ajuns o să ajungem, nu-i vorbă. Deocamdată tu fă bine şi ia din chişaiul ăsta negru şi unsuros şi pune într-o desagă cât îi putea, că bine o să-ţi mai prindă când o să fii la o strâmtoare.

Mugurel ce să facă? I-a ascultat, gândindu-se că vor fi ştiind ei mai bine ce prepestenii îl mai aşteaptă. Ele au venit mai repede decât se aştepta. Ciurdele, văzând atâta bogăţie de verdeaţă, au început să se Împrăştie, să intre ba ici, ba colea, în semănăturile oamenilor. Pândarii atâta aşteptau ca să le vadă şi gata au şi sărit care mai de care cu gura pe stăpân, să plătească gloabă. Şi aşa, n-a fost aşezare prin care să treacă şi să nu plătească despăgubiri. Când au văzut Targhiole şi Zambole cum stau lucrurile, iar s-au înfăţişat stăpânului şi au ţinut sfat.

— Tu, drag domnuţul nostru, i-a zis Targhiole, nu mai fi mână spartă şi nu-ţi mai risipi averea dând gloabă vite. Fii mai ţăpos şi târguieşte-te cu

pândarii.

— M-aş târgui eu, cum să nu mă târguiesc, dar ăştia parcă-s surzi. N-ai cu cine te înţelege. Şi apoi şi oamenii sunt mai pizmaşi.

— Asta aşa-i, cum zici, vedem noi bine şi înţelegem, dar nici aşa.

— Bine, bine, dar cum să scap de necazuri?

— Cum, cum? Fă cum îi mai bine. Tocmeşte nişte ajutoare, iar tu treci în fruntea ciurdelor şi îndreaptă-le din drumul de ţară pe lunca râului. Pe acolo vom găsi iarbă bună, deasă şi înaltă, iar apă pentru adăpat câtă vrei. Muncă uşoară pentru cel ce priveşte, dar grea pentru cel care o face. După muls, hai cu laptele-la strecurat, la închegat, la făcutul caşului. Mă rog, treabă multă, multă, mai multă ca la oi. Să nu vorbim cită bătaie de cap le dădeau tăuraşii. Buieci de atâta bine, au început să boncăluiască şi să se ia la bătaie, să se împungă. Sări şi desparte-i! Greu, greu, dar totul era în câştigul lui Mugurel. Gloaba nu o mai da în vite, dacă avea de dat gloabă. O da în caş, în urdă, dar cel mai adesea în lapte. Şi, unde mai pui că, pe cât da mai mult, pe atâta îi rămânea şi lui mai mult. Şi uite aşa, cătinel, cătinel, s-au apropiat de târgul împăratului. S-a simţit şi s-a văzut că-i aşa după forfota de pe drumuri. De dimineaţa până seara târziu hodorogeau căruţele şi carele ce se întorceau goale din târg, scârţâiau carele şi căruţele ce se îndreptau încărcate cu fel de fel de bunătăţi spre târg. Cărăuşii îndemnau boii din juguri, pocnind amarnic din bicele lor lungi, iar căruţaşii, la rândul lor, şuierau hoţeşte către bidivii, încercând să-i dezmorţească şi să-i ţină în

trap întins. Larmă multă, sfadă, sudălmi. Stăpânirea, ca să nu se işte încăierări şi să se ţină cât de cât rânduiala, a pus călărime înzăuată, pe cap cu coifuri strălucitoare şi chivere înalte, cu săbii lungi şi suliţe, să ţină seama. Unde se ivea vreo încurcătură, hop şi cătanele cu rânduiala. Şi dacă era vreunul mai tare de cap şi nu vrea să înţeleagă, numai ce mi-l luau la trei păzeşte până îl învăţau minte să se poarte ca oamenii.

Mugurel, ce să facă, unde să se aşeze cu ciurdele lui şi cu tot tarhatul? Să dea buluc pe poarta cetăţii, nu-i venea la îndemână, neştiind care-i rânduiala. Să stea deoparte, iar nu-i contenea, că doar nu bătuse el atâta cale de florile mărului. Ca să nu greşească, s-a învârtit ce s-a învârtit, a întrebat în stânga, a întrebat în dreapta, până a aflat unde-i locul de mărturie, adică târgul de vite. Locul era larg, cu pantă lină spre râu, numai bun de adăpat, dar şi de scăldat. Vitele, cum au simţit boare răcoroasă, cum au buit în apa limpede şi puţin adâncă de lângă mal. Nişte viţei proşti şi neînvăţaţi au înaintat mai mult decât se cuvenea şi i-a prins sforul apei şi hai cu ei la vale. Mugurel, văzând cum stă treaba, n-a mai aşteptat să sară ciurdarii în apă, a sărit el să scape viţeii din necaz. Şi ajungând el pe prund, să se odihnească, ce i se dezvăluie privirii? Un cârd de fete se alergau una pe alta, se jucau de-a prinselea. De frumoase, ce să spun, frumoase toate, să le mănânci cu ochii şi alta nu. Dar dintre ele una pica de frumoasă ce era. Mugurel s-a uitat la ea, ca feciorul ce n-a mai văzut aşa frumuseţe la viaţa lui. Cum l-au văzut şi şi-au dat seama despre

ce-i vorba, fetele au dat un chiot cum numai ele ştiu să dea când sunt speriate. Într-o clipită n-au mai fost unde erau. Şi fugi, şi fugi, să le sară sufletul din loc şi alta nu. În învălmăşeală, unele s-au împiedicat şi au căzut, s-au ridicat şi cu chiote de spaimă fuga spre cetate. Numai codana cea frumoasă, la care îi rămăsese lui Mugurel inima, s-a oprit în loc, arătându-se mai bărbătoasă. Când a văzut că un străin şi încă un ci urdar, cum l-a preţuit ea, le-a stricat joaca, s-a mâniat şi, sumeţindu-se, a grăit:

— Mi-ai speriat tu, prietenele, străine, dar să ştii că nici ţie n-o să-ţi meargă bine când ne vom mai întâlni.

— Ei, dacă-i aşa, nu-i rău, nu s-a lăsat nici Mugurel. Vom trăi şi vom vedea cum ne-o fi norocul.

Norocul a venit, cum să nu vină. La târg vânzarea a mers repede şi bine, iar feciorul şi-a umplut pungile cu atâta bănet de aramă, de argint şi aur, că nu mai ştia ce să facă cu el… Văzându-şi stăpânul în încurcătură, Targhiole l-a sfătuit să pună banii în desagi şi să-i atârne pe greabănele lor, a lui Targhiole şi Zambole, şi aşa împovăraţi să se înfăţişeze în cetate, la curtea împăratului, şi să-i peţească fata de nevastă.

De zis uşor de zis, dar mai greu de făcut. Asta, pentru că după cum ştiricise Mugurel, fetei îi mersese buhul că-i o farmazoană care sucise capul la mulţi feciori de împăraţi şi pe niciunul nu l-a găsit vrednic. Ba, mai mult, se spunea în târg că până atunci toţi câţi au peţit-o au fost puşi la încercări care mai de care de neînchipuit şi greu

de împlinit. Prinşi de vrăjile fetei, niciunul nu a scăpat cu viaţă. De mirare era faptul că pe măsură ce cădeau capetele peţitorilor, tot mai mulţi erau aceia care îşi încercau norocul, să-i vină de hac farmazoanei. Mugurel, care nu era nici ci un fricos, ce şi-a zis: „Ia hai să-mi încerc şi eu norocul şi să le duc bătrânilor în bătătură noră mândră, frumoasă şi isteaţă!”

De aceea, într-o dimineaţă, s-a înfăţişat la curtea împăratului, aşa cum îi era portul: în picioare cu opinci noi, cu noi iţele frumos petrecute peste cioarecii albi de dimie subţire, încins peste cămaşa albă ca spuma laptelui cu un şerpar bătut în ţinte de argint şi de aur, iar în cap cu clop cum poartă mărginenii, tras puţin pe o sprânceană. Era în umbletul şi în toată înfăţişarea lui multă frumuseţe şi câţi l-au văzut au ştiut că feciorul nu-i un oarecine. A dat el bineţe în stânga şi în dreapta, de parcă era în satul lui, nu în cetatea împăratului.

Cel mai frumos a fost când s-a înfăţişat chiar înaintea împăratului şi a împărătesei. Oamenii erau la masă în pridvor, aşteptau să le aducă de mâncarea. Mugurel s-a făcut a nu şti şi s-a închinat în faţa lor, făcând o plecăciune de zile mari. Curtenii, văzându-l în portul lui de ţară, cu Targhiole şi Zambole după el, au clătinat din cap şi au început a râde în bărbi de îndrăzneala lui. Împăratul şi împărăteasa nu au râs. L-au cântărit din priviri şi le-a plăcut înfăţişarea feciorului, portul lui. Acum, vorba să fie între noi, Mugurel era bine clădit, cu uitătura deschisă şi plăcut în toate mişcările lui şi nu i se încurca limba în gură.

Mai întâi şi întâi le-a urat voie bună şi poftă la masă.

— D-apoi poftim cu noi la masă.

— Mulţămescu-vă domniilor voastre, eu nu m-oi îndemna, că după câte văd mi-i tare soacra.

— Ei, cum aşa, eşti însurat?

— Ba cum să fiu! Da ştiţi domniile voastre, aşa vine vorba. Eu cu altă treabă am păşit pragul curţilor împărăteşti.

— S-auzim, să auzim! s-a grăbit să dea semn împărăteasa.

— A mers vorba şi vestea că la curţile domniilor voastre a crescut o căprioară cu stea în frunte şi mulţi feciori şi mai aşa şi mai aşa au zis că-s vânători şi ar pofti să îi ia urma. Şi, din câte am aflat până acum, niciunul nu s-a arătat vrednic.

— Asta aşa-i, a întărit împăratul. Tu îi fi unul care vrei de bună seamă să-ţi încerci norocul?

— Încerc, cum să nu încerc. Vorba aceea: „Încercarea moarte n-are”.

— Ba uite că aici nu-i aşa. Dacă te vei dovedi nevrednic să o păzeşti, unde îţi stau picioarele, acolo îţi va sta şi capul.

— Numai să-mi spuneţi care sunt poruncile.

Şi, după rânduiala ce era la curte, împăratul a bătut de câteva ori din palme, poruncind să se înfăţişeze „căprioara cea cu stea în frunte”, adică fata lor de măritat. Pe dată uşile cele mari împărăteştis-au dat într-o parte şi printre şirurile de străjeri s-a arătat la vedere domniţa, însoţită de prietenele sale de la scaldă. De cum a văzut-o, lui Mugurel parcă îi luase cineva graiul. Nu se aştepta flăcăul nostru ca fata împăratului să fie

cea la care îi rămăsese lui inima pe malul râului.

Văzându-l Targhiole că tace şi se lasă uimit, a scuturat o dată din coarne şi l-a atins uşurel, să-l dezmeticească. Mugurel şi-a tras pe seamă, s-a înclinat în faţa frumuseţii şi a grăit cu glasul pierit:

— Aşteptăm poruncile!

Frumuseţea de fată, cum a aflat de la împărat ce şi cum, s-a înclinat la rându-i şi parcă, parcă în uitătura ei se desluşea o bucurie nici rea, dar nici bună. Împăratul a simţit că ar fi ceva, la mijloc, dar prea era flămând ca să mai stea el pe gânduri să ghicească ce-i în capul domniţei.

— Apoi, după cum văd, fătul meu, copila noastră nu zice nici ba nici da. Asta înseamnă că trebuie, aşa cum îi rânduiala, să împlineşti trei porunci. Dacă îi face faţă, a ta să fie de nevastă şi pe deasupra îţi vom da şi jumătate de împărăţie.

Prima poruncă era să o păzească pe domniţă când va dormi.

Îngândurat şi nu prea, Mugurel s-a pregătit de veghe. De cum a asfinţit soarele, a dat înconjur palatului în care dormea fata, a încercat să vadă dacă sunt încuiate uşile, s-a strecurat în fiecare odaie şi a încuiat ferestrele. Ca să fie mai sigur, s-a furişat în iatacul copilei, ascunzându-se după o draperie groasă de la una din fereşti. Stă el ce stă acolo, vede când vine copila, o lasă să se aşeze în pat, trage cu urechea, să-şi dea, seama dacă a adormit. În iatac nicio mişcare şi o linişte de puteai auzi până şi cum bat razele lunii în fereşti. Într-o vreme, colea, pe când îi somnul mai dulce şi mai greu, parcă, parcă prin aer a trecut o boare ca

o părere şi s-a auzit un fâlfâit. Mugurel pe dată a fost în picioare. A aprins un fir de lumină şi s-a uitat spre pat! în pat, nimeni. S-a uitat el prin dulapuri, pe sub pat. Nimic. Fata se topise. S-a mai învârtit ce s-a mai învârtit şi, când dă draperia de la fereastră deoparte, ce să vezi? Un ochi de sus de la fereastră deschis. Îşi tufleşte el dopul pe frunte şi se miră:

— Măi să fie, farmazoana de copilă s-a prefăcut în pasăre şi pe-aci i-a fost drumul! Mugurel, să te văd acum pe unde scoţi cămaşa?

Stă el ce stă aşa necăjit şi numai ce îi vine în minte sfatul vulturilor. Scoate pana din şerpar şi o scutură. Şi ce să vezi? Deodată se porneşte o vâjâială în ogradă, se îndoaie plopii sub palele vântului, se ridică şi se învârtesc în aer frunzele moarte, se zgâlţâie fereştile, mai, mai să sară din ţiţini. Răbufneşte o dată mai tare vântul şi zbang! se deschid fereştile. Pe pervaz, vulturii, osteniţi şi întrebători.

— Ehei, paznici ai tăriilor, bine aţi venit! Dacă vreţi să m-ajutaţi, voi degrabă îmi aflaţi unde s-a furişat copila împăratului că, uite aşa şi aşa, dacă nu o aflaţi, unde îmi stau acum picioarele acolo îmi va sta mâine dimineaţă capul.

Vulturii, cum aud despre ce-i vorba, încep să croncănească şi după o vreme o dau pe înţelesul păgubaşului.

— Mare lucru nu-i de făcut, drag domnuţul nostru. Chiar acuma când ne-ai chemat am zărit-o cum s-a aşezat pe un ţanc de munte să se mai odihnească. De acolo, pe furtuna asta stârnită de noi, nu va fi chip să se mai ţină în aer. Fii fără

grijă, că, până în zori, ţi-o găbjim noi şi ţi-o aducem cuminte şi pocăită.

Şi aşa a fost cum au spus vulturii. Când s-a crăpat colea de către ziuă, vulturii s-au înfăţişat cu porumbiţa iplinsă şi ruşinată ca o copilă oarecare neajutorată. Când fata a dat însă cu ochii de Mugurel, numai ce s-a îmbăţoşat ca o viţă împărătească ce era şi, cu ochii strălucind de necaz, i-a zis:

— Astăzi ai avut noroc! O să mai vedem ce-o mai fi la noapte, că de plătit ai să mi-o plăteşti cu vârf şi îndesat, nu avea grijă!

— Ei, domniţă, fiecare cu norocul lui, i-a răspuns îngăduitor feciorul. Acum hai să te vadă împăratul şi împărăteasa, că eşti t>ine şi sănătoasă.

S-a înfăţişat copila umilită în faţa părinţilor, dar, spre mirarea ei, aceştia mai mult s-au bucurat decât să-şi facă griji. De ce să nu se bucure? Vedeau ei bine că Mugurel nu-i un oarecine şi ştie ce vrea. Numai împărăteasa arăta mai bănuită şi nu se dumirea cum de a fost în stare ciurdarul să-i vină de hac scumpetei de fată ce o avea. Cât despre fecior, ce să zic? A dat-o în primire capetelor încoronate şi şi-a văzut de treburile lui, că până în seară mai era vreme. Împărăteasa, de cum l-a văzut plecat, a şi sărit cu vorba la împărat, că uite aşa numai el împăratul îi de vină că i-a îngăduit unuia ca Mugurel să deschidă vorba de peţit şi uite acum în ce încurcătură o să intre. Vai, vai se văieta împărăteasa, ca o femeie proastă, după cine îmi mărit eu fata! După un vântură-lume, care numai de vite e în stare să vadă! Ăsta-i

om să ştie preţui o fată de împărat?

Împăratul tăcea mâlc. Ce să se mai împotrivească vorbelor?

Împărăteasa s-a răscolit ce s-a răscolit înspre partea ei, dar, ca să fim drepţi, nici Mugurel nu era chiar fără grijă. Şi asta mai ales că Targhiole l-a stârnit. „Noaptea trecută –: i-a zis – a fost cum a fost, dar şerpoaica de împărătească şi cu fii-sa cine ştie ce or să pună acum la cale, ca să scape cu faţa curată şi să arate că ele sunt mai de soi”.

— Eh, dar fie cum o fi, nu ne-om lăsa nici noi mai prejos. La care, Zambole, auzindu-l ce spune şi cum gândeşte, şi-a dat şi el cu părerea:

— Chiar aşa, drag domnuţul nostru! Numai să ştii că nu-i de glumit cu hoţoaica. Ca să fii mai sigur, o să-ţi stăm şi noi în ajutor.

— Bine, bine, numai să aflăm deocamdată care-i porunca pentru noaptea care vine.

Porunca nu li s-a părut nouă. Suna tot ca în seara trecută: să stea să păzească fata.

— Apoi, dacă-i aşa, iată cum vom face, i-a zis Zambole. Tu, drag domnuţul nostru, o să te strecori iar în iatacul fetei, iar noi o să stăm de veghe, ia, aici lângă uşă. Şi, ca să nu aţipim, adă nişte fân, să avem ce mesteca şi să ne treacă vremea mai uşor.

Zis şi făcut. După ce copila s-a strecurat în aşternut, Mugurel a adus o căpiţă de fân şi a aşezat-o chiar în uşa iatacului. Liniştit dinspre partea asta, s-a strecurat şi el în iatac. Şi-a aşternut ţundra pe jos, aşa cum făcea în munte şi stând într-un cot se trudea să nu adoarmă. Da’ se vede treaba că de prea multă grijă nici n-a ştiut

când a aţipit. Nu mult, dar de ajuns ca hoţoaica să-l simtă şi pe dată ridicându-se uşurel din aşternut, s-a răsucit ca o sfârlează, până s-a prefăcut într-o flacără albăstrie şi uşti! pe gaura cheii de la uşă. Mugurel a simţit că este ea după sfârâitul linii de la ţundră şi pe dată a fost în picioare. S-a dumirit că n-a greşit ascultând cum boncăluiesc Targhiole şi Zambole dincolo de uşă. A sărit să vadă ce-i. Ce să fie? Taurii se trudeau să stingă focul ce începuse să bobotească în căpiţade fin, adică în tainul lor.

Repede apucă şi Mugurel o furcă şi începe să tosănească finul, ca să înăbuşe focul. Targhiole, cu gura pe el:

— Nu aşa, stăpâne, că ne scapă. Săi în foc şi scoate copila, că altfel se prăpădeşte şi ca şi noi!

— Cum să sar în foc?

— săi, că altă scăpare nu-i! Unge-te cu pământul ce l-ai luat din rogină şi n-are să ţi se clintească un fir de păr din cap!”

Mugurel n-a mai stat pe gânduri, a făcut ce i-a spus Targhiole: a sărit în foc. A răscolit el finul, înecându-se de fumărie, dar până la urmă a dat de copilă şi las pe el! A strâns-o în braţe şi afară din foc cu ea! A ţipat copila, s-a zbătut, dar flăcăul o ţinea ca în cleşte. Şi pe când o strângea el aşa, a simţit că fata se înmoaie şi nu mai blastămă şi nu mai ţipă. Măi să fie, să ştiţi că n-a greşit flăcăul nostru! Domniţa s-a arătat blândă şi cuminteşi se ruga de el s-o mai slăbească din strânsoare, că altfel acuşi, acuşi îşi dă sufletul. Mugurel i-a făcut voia. Cât despre domniţă, ce să spun? Arăta ca vai de ea. Hainele pârlite, părul fumega, plină de

funingine pe faţă. Să-i plângi de milă şi alta nu. La uitătură însă era mai puţin înverşunată decât cu o noapte înainte, când 6 aduseseră vulturii. Pesemne îi plăcuse şi ei că Mugurel sărise în foc după ea. Văzând-o mai îmbunată şi lui Mugurel i s-a deschis inima spre fată, că de! frumos spre frumos trage şi plăcutul niciodată spre urât. Că vorba aceea aşa-i de când e lumea lume şi aşa va fi şi de aici înainte.

Şi aşa cum îi şade bine unui flăcău, a luat-o de mână pe domniţă şi s-a înfăţişat dinaintea împăratului şi împărătesei. Văzându-i împăratul, a dat a zâmbi, că vezi bine îi plăcea şi lui cum se poartă flăcăul nostru. Împărăteasa mai hamişă la inimă, a rostit din vârful buzelor:

— De păzit fata văd că ştii să o păzeşti, dar pâinea pentru casă ştii să o câştigi?

Flăcăul ce să răspundă? De faţă erau pungile cu bănetul luat pe vitele vândute şi asta era ceva. Dar cum să se laude el cu banii câştigaţi cu trudă puţină? De aceea, făcând o plecăciune, a cerut să fie pus la a treia încercare.

— Aşa, aşa! O să ari tu, fătul meu, i-a zis împăratul, cât poate înconjura domniţa într-o zi cu piciorul. Asta de la răsăritul soarelui până la asfinţit!

— Eu zic că pot, dacă mi-ţi da cele de trebuinţă.

— Aşa! Şi ce ţi-ar trebui?

— Ce trebuie la arat: un plug de fier şi mâncare bună, făcută chiar de fată.

Împăratul pe dată s-a învoit, numai împărăteasa a cam strâftibat din nas că, vezi

doamne, ea n-o prea pusese pe fată la treabă şi ca mamă nu voia să se facă de ruşine. Până la urmă n-a avut ce zice. A intrat în joc? A intrat şi de acum trebuia să se ţină bine.

A doua zi dimineaţă, în revărsatul zorilor, Mugurel a fost în picioare. I-a înjugat pe Targhiole şi Zambole, a pus plugul în car, a umplut fedeleşul cu apă şi l-a agăţat de loitre şi hai la arat. A pocnit din bici şi hai, Targhiole, hai,* Zambole! Taurii trăgeau cu nădejde în jug şi ţineau brazdă dreaptă, nu îl necăjeau, şi în urmă rămânea lucrul făcut ca lumea. Brazda era adâncă, fără greşuri, revărsată frumos, de ziceai că nu mai e de trebuinţă nici să o grăpezi. Toţi câţi erau de faţă s-au minunat de îndemânavea şi hărnicia feciorului.

— Fain lucru, voinice, fain şi cu spor lucrat, s-a făcut că se miră un bătrân, care s-a întâmplat să treacă şi el pe acolo.

— Facem ce ne pricepem şi noi, om bun.

— Numai să nu fie în zadar.

— Cum să fie de-a surda?

— O să fie, fătul meu, dacă crezi că de acum gata îi a ta domniţa.

— Păi asta aşa o să fie, că până acuma numai într-un noroc am ţinut-o.

— Ba să fii cu luare-aminte, că norocul nu ţine toată viaţa şi te poate lăsa când ţi-e lumea mai dragă.

— Înţelepte vorbe spui, baciule, dar dacă m-o lăsa, eu de unde să iau putere să-l ţin lângă mine?

— Din tine. Foartă-te ca bărbaţii. La prânzişor, când domniţa va voi să râdă şi să glumească cu tine, tu vezi-ţi de ale tale şi nu te

întinde la vorbe frumoase, că dacă faci aşa, îţi ia puterea frumoasă.

Cum era aplecat peste plug să-l cureţe cu oticul de buruienile strânse după atâtea întorsuri, Mugurel a luat aminte şi nu prea la vorbele bătrânului. Ce şi-a zis el? „Dacă stau şi mă iau după toţi câţi mă ţin de vorbă şi mă sfătuiesc n-am să ajung la niciun capăt”. Targ Mole şi Zambole, ghicindu-i gândurile, au clătinat din cap şi şi-au văzut de jug. Au arat ei ce-au arat, dar iată că soarele repede s-a ridicat şi nici n-au băgat bine de seamă că-i prânzişorul. Au ştiut numai când s-au trezit cu domniţa păşind pe cărare cu demâncare. Mugurel să o soarbă din ochi şi alta nu. Că de ce era al ei, al ei era. Se ştia purta mândru şi păşea uşor şi învoalt ca după pofta inimii unui bărbat. Mugurel dejugă, puse dinaintea lui Targhiole şi Zambole o sarcină de fin, îşi scoase şi el haina şi o aşternu pe jos, ca să aibă pe ce pune domniţa mâncarea. Mânca încet, ca să-i tihnească şi din când în când o fura cu privirea pe domniţă.

Ea, hamişa, sta cuminte, cu privirea plecată, ca fetele ruşinoase, dar se vedea cât de colo că este dornică să afle dacă i-o plăcea ori nu mâncarea. Cum să nu-i placă? îi plăcea, că trecuse multă vreme de când nu mai mâncase păzitură. Apoi fata s-a întins la vorbă, la glume şi la râs. Şi pe când râdea şi Mugurel de bine ce-i părea, domniţa a pus piciorul pe grindeiul plugului. Atâta a fost de ajuns. Plugul dimpreună cu Targhiole şi Zambole şi cu Mugurel deodată a început să se scufunde încet, încet, iar domniţa râdea şi se

bucura de prepestema în care intraseră. Speriaţi, Targhiole şi Zambole s-au dat pe faţă şi au început să grăiască:

— Ce ai făcut, drag domnuţul nostru? Nu l-ai ascultat pe baciul bătrân şi iată acum ne prăpădim.

Lui Mugurel i s-a oprit râsul în gât şi cum era cu biciul în mină a pocnit o dată din el încovrigându-i pleasna peste piciorul fetei. Domniţa nici n-a clipit, ba mai mult a apăsat şi mai tare pe grinzii. Atunci Targhiole a grăit iar:

— Hei, drag domnuţul nostru, nu aşa, nu cu răul! Noi o să ţinem cu coarnele soarele şi luna, ca să oprim o ţiră vremea în loc, iar tu ridică coarnele plugului, ca să ne uşurezi nouă cazna şi aşa vom scăpa cumva din necaz.

Mugurel, ce să mai steie pe gânduri, a făcut cum i-a spus Targhiole. A ridicat coarnele plugului şi le-a scuturat, a hignit plugul înapoi, a potrivit iar grindeiul pe rotile şi a smucit biciul să pocnească iar. Domniţa, n-are nu se aşâepta la una ca asta, a scăpat piciorul de pe grinzii şi pe dată vraja ei s-a rupt ca un fuior de funigei. Scăpat de sub vrajă, Mugurel n-a mai râs şi şi-a văzut de arat şi de grăpat. Până în seară a împlinit fără greş şi cea de a treia poruncă.

Ce a mai fost se ştie bine. Împăratul i-a dat fata de nevastă, s-a încins o nuntă mare ca în poveşti. Iar după aceea? Mugurel, ca să nu mai păţească ce a păţit, şi-a încărcat nevasta în car şi haida, halda cu mândreţea şi cu zestrea spre casa părintească. Când au ajuns la casa bătrânească, domniţa, văzând în ce casă trăiau bătrânii, a băgat

mâna în sân, a scos un măr de aur şi l-a aruncat în sus. Pe dată a crescut ca din pământ un palat cum numai în poveşti mai afli. Şi după nouă luni a mai făcut o minune domniţa cea* buclucaşă: a adus pe lume o frumuseţe de băiat, care le-a luminat şi bucurat tinerilor tinereţele, da mai ales bătrânilor bătrâneţele. Cât despre Targhiole şi Zambole, ce să vă spun? După o vreme, nu multă, au urcat iar în munţi, la păşunile cele grase, ca să îi înmulţească iar ciurdele lui Mugurel.

Repovestire de ION MARINCA

POVEŞTI ARABE

repovestite de MAGDALENA DURAŢIA

Tăietorul de lemne

Se povesteşte că demult un om sărman se ducea în fiecare zi la pădure să taie lemne ca să le vândă. Cu puţinii bani luaţi pe ele cumpăra de-ale gurii pentru ai lui. În timp ce tăia crengile unui copac, acesta prinse să-i vorbească:

— Hei, omule sărman, de ce vii în fiecare zi în pădure să ne ciopârţeşti pe noi, copacii, când o peşteră de pe-aproape e plină de aur şi giuvaiere?

Se minună tăietorul de lemne de ce-i spusese copacul şi îl întrebă:

— Care peşteră?

— Cea care are la gură un bolovan, îi răspunse. Acolo stau cei patruzeci şi patru de draci. Aşteaptă până pleacă ei apoi apropie-te şi spune: „Salsala, deschide-te!” Bolovanul se va da la o parte, uşa peşterii se va deschide de la sine şi vei putea lua cât aur pofteşti. Nu este aşa cu mult

mai bine decât să tot tai la lemne, ca să-ţi duci zilele de azi pe mâine?

La gândul ca, în sfârşit, ar putea scăpa de griji, omul se bucură. Se ghemui, ascunzându-se după copac vreme de un ceas. Când bolovanul se dădu la o parte, cei patruzeci şi patru de draci ieşiră din peşteră. După plecarea lor, bolovânul se aşează la loc.

Atunci tăietorul de lemne se ridică iute din ascunzişul lui, se apropie de peşteră şi spuse:

„Salsala, deschide-te!”

Şi bolovanul se dădu la o parte. Pătrunse într-o peşteră minunată, cu grămezi de aur şi giuvaieruri, cât cuprindeai cu ochii. Îşi burduşi traista cu aur şi nestemate, ieşi din peşteră şi după ce spuse: „Salsala, închide-te!— bolovanul se mută la locul lui, iar omul se grăbi spre casă. Cum ajunse la nevastă îi povesti, vesel şi fericit, ce i se întâmplase. Femeia, văzând în căsuţa lor dărăpănată atâta aur şi giuvaeruri, mai-mai să-şi piardă minţile de fericire. Cum tăietorul de lemne avea un frate, se gândi să-l facă şi pe acesta părtaş la un râoroc atât de mare, deşi era mult mai înstărit. A doua zi, amândoi fraţii plecară la pădure, dis-de-dimineaţă, cu saci pântecoşi, pe care îi burduşiră din comoara ce părea nesecată. De acum, omul nostru se mulţumi cu ceea ce luase. Dar fratele cel bogat nu se mai sătura. Zi de zi se ducea la peşteră, întorcându-s i încărcat cu aur şi giuvaiere. Dracii, băgând de scamă că tezaurul lor se micşora văzând cu ochii, intră la bănuieli. Ca să descopere adevărul, folosiră un şiretlic. Lăsară în peşterăjo bucată de friptură

ademenitoare, presărată cu toate mirodeniile pământului, iar ei plecară ca de obicei. Când lacomul de bogăţii intră în peşteră, mirosul fripturii îl îmbie atât de tare, încât se puse pe înfulecat până nu mai rămase nimic. Îngreunat de atâta mâncare, abia mai fu în stare să-şi umple sacul cu aur şi cu pietre scumpe. Când totuşi, cu chiu cu vai isprăvi şi vru să iasă din peşteră, cuprins de toropeală, se pomeni că nu mai ştie ce cuvinte trebuie să spună ca bolovanul de la intrare să se dea la o parte.

Se chinui multă vreme să-şi aducă aminte, dar fără niciun folos. Rămase zăvorât înăuntru. Aşa dădură peste el.

— R Până aici ţi-a fost, tâlharule, i-au zis ei, legându-l fedeleş. Ia zi-ne, cum vrei să mori?

Degeaba se rugă omul, degeaba le ceru – să aibă îndurare, făgăduind sub greu jurământ că le va da înapoi tot ceea ce furase. Dracii erau nestrămutaţi în hotărârea de a-l osândi.

— Să-l spânzurăm! îşi dădu cu părerea unul dintre ei.

— Ba să-l lăsăm să aducă înapoi tot ce-a furat, a zis altul.

— Mai bine să-i punem un bolovan pe piept şi să-l lăsăm să putrezească de viu în peşteră, mai spuse un al treilea.

Dintre toate părerile, ultima plăcu cel mai mult tuturora. L-au pus pe hoţ în lanţuri şi după ce l-au culcat la pământ, i-au trântit deasupra un bolovan mare. L-au lăsat aşa, fără hrană şi fără apă, apăsat de greutatea grozavă a bolovanului. Au trecut zile în şir şi fratele cel bogat şi lacom nu

se mai întorcea acasă. Nevasta lui, care se perpelea de nelinişte, presimţind o mare nenorocire, se duse la tăietorul de lemne şi îl rugă să-i caute bărbatul care, plecând la peşteră ca să strângă mai multă avuţie, nu mai venise de câteva zile:

Speriat pentru soarta fratelui său, tăietorul" de lemne se duse la peşteră. La cuvintele: „Salsala, deschide-te!", bolovanul se dădu la o parte, intrând în peşteră îşi văzu fratele întins la pământ cu un bolovan apăsându-i pieptul. Se chinui mult până izbuti să-l libereze de povară, şi să-i desfacă lanţurile. Apoi, cu el în cârcă, se întoarse acasă. Mânioşi au mai fost dracii când, întorşi la peşteră, nu mai găsiră pe cel care-i păgubise atâta. Şi, cum voiau – cu tot dinadinsul să dea de el şi să-i ia viaţa, hotărâră ca unul dintre ei să se îmbrace în haine de tămăduitor de boli şi să colinde prin lume cu o caravană de cămile, până va da de vinovat. Pe spinarea fiecărei cămile avea să fie câte o ladă, în care să şadă ascuns câte un drac. Când vor da tde locuinţa celui mult căutat, aveau să-l omoare şi să-şi ia avuţiile înapoi. Iar dacă li s-ar împotrivi cineva, trebuia să o sfârşească şi cu acela fără nicio îndurare.

A doua zi,* caravana de cămile a şi pornit la drum, încărcată cu lăzi mari, iar în fruntea ei, un vraci striga neobosit:

— Tămăduitor iscusit la toate bolile. De aveţi vreun bolnav acasă, ori dacă vreunul dintre ai voştri are vreo vătămătură, chemaţi-mă, că mi-e în putere să-l vindec de suferinţă!

Când caravana trecu pe lângă casa omului cel

înstărit, fata lui cea mică o opri. Atâta aşteptau dracii.

— Unde se află bolnavul? o întrebă nerăbdător vraciul…

Fata îl conduse înăuntru, lăsând convoiul de cămile în poartă. În întâmpinare îi ieşi o femeie.

— Unde e cel vătămat? o întrebă el pe cea care-i ieşise în înţimpinare.

— Noi nu avem pe nimeni bolnav, răspunse ea temătoare.

— Nu ascunde adevărul, stărui vraciul. Ştiu prea bine că aveţi un om suferind la voi, mi-a spus-o chiar fata ta.

Femeia se uită spre poartă şi văzu cămilele încărcate cu lăzile acelea mari. Le numără iute şi când văzu că erau patruzeci şi trei de cămile, pricepu pe dată că în acele lăzi se ascundeau patruzeci şi trei de draci, al patruzeci şi patrulea fiind însuşi vraciul ce se afla în faţa ei. Îl pofti pe acesta să se aşeze şi ea se duse la bucătărie, chipurile să-şi pregătească bărbatul. Aici luă nişte vergele mari de fier, în care se înfigeau berbecii întregi pentru fript, le încinse la foc puternic până se înroşiră şi cu ele începu să găurească lăzile de pe spinările cămilelor. Ţipetele şi vaietele deznădăjduite ale dracilor se înălţau de pretutindeni. La strigătele lor alergară oamenii din sat. Femeia le spuse dintr-o răsuflare toată povestea şi oamenii s-au năpustit asupra dracilor, ca să-i ucidă. De frica morţii, necuraţii au ieşit din lăzi şi au luat-o la sănătoasa, urmăriţi de oamenii care îi bătcău cu pietre şi îi ocărau. Odată cu ei fugi şi cel ce se dăduse drept tămăduitor, pierindu-

le la toţi cheful de a se mai întoarce vreodată în locul acela.

Şi astfel, omul stăpânit de patima de a aduna avuţii peste avuţii a scăpat cu viaţă datorită fratelui său şi nevestei sale isteţe. Din ziua aceea însă el s-a vindecat pentru totdeauna de Jăcomia-i fără seamăn care era să-l piardă.

%

Sayd şi Salma

*

A fost odată în Alep, un negustor pe care Alah îl binecuvântase cu avere mare; Pentru ca fericirea să-i fie deplină, nevasta îi dărui un fiu preaiubit, pe nume Sayd. Tatăl se îngriji ca Sayd să primească o creştere aleasă, păzindu-l ca pe cea mai de preţ avuţie a sa. Cu anii, flăcăul deveni un viteaz căruia nu-i era teamă de moarte, îi plăcea să colinde lumea în lung şi-n lat şi o dată îl rugă pe tatăl său să-i dea voie să plece la Damasc. Negustorul se împotrivi, căci erau mari primejdiile ce-l puteau pândi pe un astfel de drum. Într-una din zile, prietenii lui Sayd veniră să-i spună că pornesc spre Damasc, ţintă atât de râvnită de Sayd. Acesta îi rugă să încerce ei a-i îndupleca tatăl pentru a-şi da încuviinţarea să-i însoţească. Până la urmă, tatăl, biruit de rugăminţile băieţilor, îşi dădu învoirea.

În dimineaţa zilei următoare, caravana cu tineri se îndrepta spre Damasc. Merseră fără oprire până la asfinţit, când aşezară tabăra să se odihnească. Odată cu noaptea ce învălui deşertul, flăcăii căzură pradă somnului, în timp ce câte unul dintre ei stătea de veghe cu rândul. Pe

neaşteptate, se auzi un zgomot grozav. Până să se scoale cu toţii şi să vadă ce se întâmplă, o ceată de balauri năvăli asupra caravanei, ucigând şi jefuind. În viaţă rămase doar Sayd, pe care cei patruzeci de dihănii îl luară cu ele. Îl duseră într-un palat plin de comori, unde începură să-l supună la cele mai grozave cazne, cu gândul să afle de la el locul în care tatăl său negustorul cel bogat îşi ţinea avuţia. Cum, în ciuda chinurilor îndurate, nu izbutiră să afle nimic de la Sayd, ei îşi înăspriră pedeapsa. După ce îl sleiră de puteri îi spuseră:

— Acum vom lipsi câteva ceasuri. Plecăm să ne vedem nişte rude. Când ne vom întoarce, îţi vom zdrobi oasele.

Şi numaidecât se ridicară în văzduh şi zburară departe, rotindu-se prin întuneric. Rămas singur, Sayd se ridică cu greu şi privi pe una dintre ferestre. Palatul, foarte înalt, era aşezat pe muchia unei stânci înfricoşător de prăpăstioase. Putinţă de scăpare nu exista.

Tot chibzuind ce era de făcut, începu să colinde prin palat. Intră, rând pe rând, în patruzeci de odăi. Văzu aici neasemuite comori, ce-ţi orbeau privirile. Pe cea de-a patruzecea încăpere o găsi ferecată. Apucă zdravăn uşa cu amândouă mâinile, împingând-rO cu putere, o deschise, în loc de comori, în ea se afla o fată negrăit de frumoasă, cu mâinile încătuşate. Când îşi reveni din uimire, o întrebă cum o cheamă.

— Eu sunt Salma, fiica regelui din Alep, îi răspunse ea. Ştiu că tu eşti Sayd fiul vestitului negustor.

— Mă minunează în egală măsură şi

frumuseţea şi darul tău de a cunoaşte adevăruri care scapă muritorilor de rând, îi spuse Sayd. Eu am să încerc cu orice preţ să scap de aici. Vrei să vii cu mine?

— Cum de nu, grăi fata. Ştiu că în acest palat se află un covor fermecat cu care poţi zbura prin tării. Dacă l-am găsi, am putea fugi fără să ne primejduim vieţile. Să-l căutăm împreună.

După ce scotociră prin toate ungherele palatului, dădură, în sfârşit, de covorul fermecat. Sayd* luă mai întâi cu sine un cuţit, un arc şi câteva săgeţi, întinse pe jos covorul şi păşiră amândoi pe el. Lovi apoi cu piciorul colţul drept al covorului şi, cât ai clipi, se ridicară în văzduh. Vântul îi însoţea în zborul lor, le răvăşea părul bogat. Când Salina îşi îndreptă privirile spre cer, văzu un balaur ce se rotea deasupra lor, purtând un şarpe uriaş. Într-o clipă balaurul fu lângă covor, lăsă şarpele pe el, o înşfacă pe Salma şi zbură cu ea înapoi, spre palatul abia părăsit. Sayd îl urmări, izbuti să-l ajungă şi-l străpunse cu cuţitul. Sângerând, balaurul începu să coboare cu iuţeală spre pământ. Se lăsă mai jos şi slobozind în el o săgeată, îl nimeri în gheara cu care o ţinea pe Salma. De durere, balaurul îşi slăbi strânsoarea, Salma se prăbuşi în gol, dar Sayd o prinse pe covorul fermecat. Apoi flăcăul mai trase o săgeată şi nimeri monstrul drept în inimă, făcându-l să se rostogolească până hăt, departe, pe pământ, unde se făcu zob.

După câteva ceasuri, covorul se rotea pe cerul senin al Alepului. Sayd lovi cu putere în colţul sting al covorului, şi acesta se lăsă tot mai

aproape de pământ. Ajunşi cu bine în Alep, Sayd îşi luă rămas-bun de la frumoasa Salma şi plecă în mare grabă acasă, unde părinţii săi, care auziseră că toţi cei din caravană fuseseră măcelăriţi într-o noapte, plângeau soarta unicului lor fiu, bolnavi de durere. Când îl văzură dinaintea lor, viu şi nevătămat, nu le veni să-şi creadă ochilor. Aruncară cât colo hainele de doliu şi îşi îmbrăţişară fiul reîntors, cuprinşi de o nesperată bucurie. >. %

La rugămintea lui Sayd, tatăl se duse chiar a doua zi la regele Alepului şi o ceru pe fiica acestuia, Salma, ca soaţă pentru neînfricatul tânăr. Iar regele îşi dădu cu bucurie încuviinţarea, căci aflase cum Sayd îi salvase fiica de urgia balaurilor, întorcând-o la viaţă adevărată.

Şi făcu nuntă mare cu alaiuri împărăteşti şi nemaipomenit belşug de bunătăţi, iar Salma şi Sayd avură parte de o viaţă lungă şi fericită.

Cele trei fire de aur

Un împărat avea o fată nespus de frumoasă, pe care o iubea un tânăr pe nume Saladin, şi el tot fiu de împărat. Când o ceru de la tatăl său, acesta nu se învoi să i-o dea de nevastă decât dacă va aduce trei fire de păr de aur din capul marelui căpcăun, altfel nu. Saladin hotărî să îndeplinească vrerea tatălui fetei, cu preţul oricăror primejdii. Se îndreptă fără întârziere spre tărâmul căpcăunilor, mergând zile în şir, până dădu de un uriaş.

— Bun găsit, uriaşule! îi zise el.

— Bun venit, omule! De nu mi-ai fi dat bineţe, ţi-aş fi zdrobit mădularele şi te-aş fi mâncat. Ce

vrei? Spune ce te mână încoace, de ce te-ai virât de bunăvoie în primejdii atât de mari?

— Vreau să ştiu unde sălăşluieşte marele căpcăun, răspunse Saladin.

— Eu îţi voi arăta drumul, dar cu o condiţie: să afli de la el pentru ce s-a uscat mărul de aur din livada mea, îi spuse uriaşul.

— Am să-ţi dau negreşit răspunsul, când mă voi întoarce, îi făgădui Saladin, şi uriaşul îi arătă drumul.

După o vreme, Saladin ajunse la un alt juriaş. Îi spusf* şi acestuia:

[– Bun găsit, uncheaşule!

— Bun venit, omule! De nu-mi dădeai bineţe, ţi-aş fi zdrobit mădularele şi te-aş fi mâncat. Spune ce te mână pe tărâmurile astea unde n-a păşit picior de pământean?

Saladin îl întrebă şi pe el de căpcăunul cel mare, iar uriaşul îi răspunse:

— Eu am un râu în care nu curge apă. Îţi voi arăta drumul, dacă, în schimb, vei afla de la căpcăun pentru ce îmi e secat râul.

— Bine, răspunse Saladin, îţi voi aduce răspunsul la întoarcere.

Uriaşul îi arătă drumul şi flăcăul îşi urmă calea. Mai înainte de a ajunge la căpcăun, Saladin întâlni un bărbat care şedea într-o barcă în mijlocul râului. Când îl rugă să îi arate drumul mai departe, omul acela îi zise:

— De arătat ţi-l arăt, dar numai cu o condiţie: să afli de la căpcăun cum să scap de aici, căci barca mea nu se clinteşte nicicum din mijlocul lacului.

Saladin îi făgădui şi lui că-i va aduce, la întoarcere, răspunsul dorit, iar omul îl îndrumă pe dată pe unde s-o ia ca să ajufigă la căpcăun. Saladin îşi văzu de drum până dădu de o casă în pragul căreia şedea o bătrână. O întrebă şi pe ea de căpcăun.

— Pentru ce te vâri singur în furca morţii? îi grăi bătrâna. %

Flăcăul îşi depănă cu de-amănuntul povestea. Îi spuse că trebuie cu orice preţ să aibă trei fire de păr din capul căpcăunului cel mare şi, totodată, să afle şi răspunsul la cele trei întrebări atât de grele.

— Nu-i deloc uşor ce vrei tu, flăcăule, îi zise bătrâna. N-o să treacă mult şi căpcăunul cel mare se va întoarce aici. De te va vedea, te va mânca negreşit. Trebuie neapărat să te ascund, altminteri îţi va curma viaţa.

Suflă peste el odată, şi pe Loc Saladin se prefăcu într-un ac cu gămălie, pe care ea şi-l înfipse în rochie. Chiar în clipa aceea se întoarse acasă şi căpcăunul.

— Îmi miroase a carne de om! mormăi el. – Om între dinţii tăi, iar sabia îţi va reteza capul!

Căpcăunul se lungi pe jos şi îşi puse capul în poala bătrânei, care începu să-l dezmierde. Când îi mângâie părul de aur, smulse un fir iscodindu-l:

— Am visat că un bărbat avea un pom cu mere de aur, pe care-l atinsese uscăciunea. Care să fi fost oare pricina?

— Sobolii i-au ros rădăcina, sună răspunsul căpcăunului.

Tot mângâindu-l pe cap, bătrâna mai smulse

şi un al doilea fir de păr, iscodindu-l din nou:

— Am visat că un bărbat avea un râu în care nu curgea apă. Care să fi fost, oare, pricina?

„– La izvorul râului e o broască mare, mare, care soarbe toată apa, fu răspunsul căpcăunului.

Tot alintându-l, bătrâna mai smulse şi un al treilea fir, întrebându-l din nou:

— Am mai visat că un om – stătea într-o barcă şi nu putea să se urnească nicăiri cu ea care să fi fost, oare, pricina? x

— Dacă cineva îl va ajuta să-şi mişte barca, omul va putea scăpa de acolo, răspunse căpcăunul.

Mulţumită de izbânda sa, bătrâna ascunse cele trei fire de aur pe care, cum plecă fiu-său, le dădu lui Saladin, după ce, mai întâi, suflă peste el, ca flăcăul să-şi recapete înfăţişarea lui firească. Apoi îi spuse lui Saladin şi răspunsurile date de căpcăun la întrebările sale. Tânărul nu mai conteni cu mulţumirile. Făgădui să nu uite niciodată binele pe care i-l făcuse. Saladin o porni înapoi, spre palatul celei îndrăgite. În drum trecu pe la cei trei uriaşi, dădu fiecăruia mult aşteptatul răspuns la întrebările lor. Drept mulţumire, uriaşii îi dădură câte o pungă cu galbeni. Ajuns la palat, el ceru să fie dus de îndată la tatăl iubitei sale, căreia îi înmână cele trei fire de aur. Împăratul se minună de curajul şi puterea prinţului şi mărturisi că nici nu putea exista un mai vrednic soţ pentru prea frumoasa lui fiică. După o nuntă ca-n poveşti, mirii au plecat în ţara prinţului Saladin, unde au trăit în unire şi dragoste până la sfârşitul zilelor…

Cei trei fraţi

Se spune că, în vremurile de demult, un om bogat, cu slujitori şi suită numeroasă, avea trei feciori, pe care îi crescu în ascultare şi supunere. Ei se numeau Hasan, Muhammad şi Saladin. Se întâmplă ca tustrei băieţii să se îndrăgostească de aceeaşi fată, dorind-o de soţie. Văzând că nu e cu putinţă să se înţeleagă între ei, se duseră tustrei la tatăl lor, ca să le facă dreptate. Acesta le spuse:

— Plecaţi în lume şi încercaţi fiecare în parte să găsiţi cel mai nemaipomenit şi mai de preţ lucru. Acela dintre voi care se va înapoia cu cel mai minunat lucru o va lua de soţie pe fată.

Cei trei fraţi se răspândiră, pe drumurile lumii, după ce, mai înainte, hotărâseră să se întâlnească cu toţii într-unul din oraşe, după un anume timp.

Fiecare dintre ei începu să caute cel mai neasemuit lucru de pe pământ. Când veni ziua întâlnirii, cei trei fraţi se adunară la locul hotărât. Fiecare din ei arătă celorlalţi ceea ce dobândise în călătorie. Hasan, cel mai mare, scoase o bilă fermecată în care puteai vedea orice punct de pe faţa pământului. Muhammad, cel mijlociu, dobândise un covor fermecat, iar Saladin, un măr care, mâncat pe patul de moarte reda, viaţa şi sănătatea.

Fratele cel mare spuse plin de sine:

— E de la sine înţeles că bila mea va avea întâieiate în faţa tatii, căci, cu ajutorul ei pot vedea orice lucru. Uite, hai chiar acum să vedem ce face fata pe care o îndrăgim.

Când priviră cu toţii în bilă, o văzură pe fată bolnavă la pat, iar la căpătâiul ei, un doctor ce

clătina din cap a amărăciune şi neputinţă.

Mâhniţi cum nu se mai poate, fraţii se urcară pe covorul fermecat grăbind spre oraşul lor. Ajunşi aici, se duseră în casa fetei, pe care o găsiră, într-adevăr, zăcând în grea suferinţă. Saladin îi dădu numaidecât mărul său cu puteri vrăjite. Nici nu muşcă bine din el, că fata, însufleţită dintr-odată, se ridică sprintenă din pat, ca şi cum nu fusese vreodată bolnavă. Cei trei fraţi se bucurară că izbutiseră să-i dea viaţă iubitei lor.

— Neîndoielnic că mie mi se cuvine să mă însoţesc cu preaiubita noastră, spuse Hasan, căci, dacă n-ar fi fost bila mea fermecată, habar n-am fi avut de boala ei.

— Ba, datorită covorului meu fermecat este ea astăzi printre cei vii, i-o reteză Muhammad, căci dacă n-ar fi fost covorul meu fermecat, n-am fi izbutit să ajungem înainte de-a fi prea târziu.

— Nu uitaţi însă că ea s-a vindecat datorită mărului vrăjit, spuse Saladin. Căci dacă n-ar fi fost mărul cu puteri miraculoase, la ce-ar, mai fi folosit bila sau covorul?

Ca să pună capăt gâlcevei, tatăl fetei le spuse:

— Fiecare dintre voi să tragă cu arcul câte o săgeată. Cel care va ţinti cel mai departe se va însura cu fiica mea.

Hasan trase o săgeată care se duse hăt, dincolo de oraş, de se înfipse în trunchiul unui copac bătrân. Trase şi Muhammad. Săgeata lui căzu şi mai departe. La urmă îşi încordă arcul şi Saladin. Săgeata lui despică norii de pe cer până dispăru din faţa ochilor, fără să mai apară

vreodată. Saladin îşi închipui că lui i se cuvine fata, dar tatăl ei se împotrivi: – Nu te vei căsători cu fata mea până nu-mi aduci săgeata pe care ai tras-o”.

În mare încurcătură se afla Salad în De unde avea să aducă săgeata când nu ştia defel unde căzuse? Se hotărî totuşi s-o caute. Plecă încotro trăsese săgeata. Şi merse, şi merse, merse până osteni. Văzând pe marginea drumului o piatră, se aşeză pe ea, ca să se odihnească un pic, dar cum se aşeză, piatra începu să se mişte sub el. Se ridică şi o dădu la o parte, să vadă ce e sub ea. De sub piatră răsări o scară care cobora în pământ. Coborî treptele şi la capătul lor se află în faţa unei chilii întunecate. O străbătu din ce în ce mai curios şi se trezi într-o sală mare, acoperită cu covoare de rugăciune; pereţii erau de marmură, iar tavanul, din smarald. În mijlocul sălii, pe un tron maiestuos din aur, şedea un djin cu înfăţişarea măreaţă. În jurul său, de o parte şi de alta, stăteau zeci de djini, dintre cei mai mari, care mai de care cu chipuri înfricoşător de slute. La vederea lor îl apucă teama. Pe neaşteptate, djinul cu înfăţişarea măreaţă îi grăi cu vocea sa ca un tunet:

— Nu te teme, Saladin! Eu te cunosc pe tine şi povestea ta şi te voi ajuta să dobândeşti ceea ce doreşti.

Apoi se întoarse spre unul din supuşii săi:

— Hei, Samuhur, du-te şi caută săgeata rătăcită şi ad-o grabnic aici!

Nu trecură decât câteva clipe, că Samuhur se şi întoarse cu săgeata pe o tipsie de argint.

Saladin o luă şi îi mulţumi cu recunoştinţă sultanului d anilor.

— Să nu te sfieşti să vii la noi ori de câte – ori ai nevoie, curajosule tânăr!

După ce îşi luă rămas-bun, Saladin se duse la tatăl fetei. Când îi aduse săgeata, acesta, în loc să-i dea fata după cum îi fusese făgăduiala, zise:

— Hotărârea mea neclintită e asta: nu-mi voi mărita fata decât cu acela care îmi va aduce un omuleţ nu mai lung decât două degete, dar care poate, în schimb, să scoată din pământ un pom cu rădăcină cu tot.

Saladin care nu înţelegea să renunţe la cine-i era drag se duse la sultanul djinilor cerându-i sprijinul. Râse sultanul şi porunci să i se aducă numaidecât o fiinţă înzestrată după vrerea tatălui fetei. Pe dată veni un slujitor, aducând pe palmă un omuleţ. Saladin îl luă cu grijă şi se întoarse la casa fetei.

— Iată omuleţul cerut.

— Nu e chiar aşa de uşor, se codi tatăl jietei. Mari înainte de a lua o hotărâre, să-mi arate omuleţul ce poate.

Piticul se duse la cel mai frumos copac din mijlocul grădinii, întinse spre el o singură mână, şi fără nicio sforţare îl smulse din pământ cu rădăcini cu tot.

— A ta e fiica mea, Saladin, ţie ţi se cuvine pe drept, grăi, în sfârşit, tatăl fetei, uimit.

Şi astfel Saladin luă de soţie pe aleasa inimii sale.

X

Copiii şi mătuşa cea haină

A fost o dată un împărat care avea doi feciori şi o fiică. Fiecare dintre cei trei avea în frunte câte o stea ce le sporea frumuseţea şi strălucirea. Cum împărăteasa muri, împăratul, care îşi iubea nespus de mult copilaşii, îşi chemă la palat sora, cu gândul ca ea să le ţină loc acestora de mamă. Sora împăratului însă era plină de pizmă faţă de odraslele împărăteşti, căci voia ca numai ea să aibă trecere pe lângă fratele ei, împăratul. Îşi bătu capul măt»şa, zi şi noapte, ce plan să urzească pentru a scăpa de nepoţii ei.

În vreme ce împăratul lipsea de la palat, îi îndemnă pe copii să meargă cu ea la plimbare prin pădure. Când ajunseră în mijlocul unui desiş, mătuşa spuse copiilor:

— Voi odihniţi-vă puţin aici, fără nicio frică, căci eu vă voi păzi.

Pe copii îi toropi îndată somnul. Atunci femeia plecă tiptil de lângă ei şi se întoarse la palat. Venit acasă, împăratul nu-şi mai găsi copiii.

— Nu ştiu pe unde or fi dispărut, se prefăcu mirată sora lui. Nu i-am mai văzut de azi-dimineaţă.

Pradă neliniştii, împăratul începu să-i caute pretutindeni, dar în zadar. Trimise chiar oşteni, puzderie, în căutarea lor, dar copiii nu erau de găsit nicăieri. Palatul se învălui în doliu greu, iar împăratul îşi purta durerea nepotolită prin odăile pustiite acum de glasuri cristaline de copii. Ce se întâmplase cu adevărat cu micuţii părăsiţi în inima pădurii? înainte de a se trezi, în preajma lor poposiseră trei zâne. Când îi văzură dormind tihniţi, fără bănuiala primejdiilor care îi aşteptau,

zânelor li se făcu milă de ei. Prima dintre ele spuse:

— Eu le voi dărui o gazelă care noaptea să-i păzească, iar ziua să-i hrănească.

— Eu le voi dărui o pungă cu aur, care să nu se isprăvească nicicând, glas ui cea de a doua zână.

La rândul ei, cea de a treia vorbi aşa:

— Eu le voi dărui un inel care să alunge animalele de pradă.

Trecură zilele, trecură anii şi copiii, ocrotiţi şi ajutaţi de darurile celor trei zâne, se făcură mari. Gazela era nedespărţită de lângă ei, inelul îi apăra de lighioanele pădurii, iar punga cu aur le înlesnea viaţa.

Într-o bună zi, gazela le spuse:

— LAţi crescut mari, dragii mei. De acum puteţi să vă duceţi zilele singuri, fără sprijinul meu. Cumpăraţi-vă o casă la oraş, căci eu socot că mi-am sfârşit menirea.

După ce îşi luară bun-rămas, nu fără mare amărăciune, de la gazelă, cei trei fraţi plecară în oraş, cumpărară o casă mare, peste drum de palatul împărătesc, fără să aibă însă habar că urmau să locuiască chiar în faţa palatului în care copilăriseră o vreme şi unde se afla părintele lor. Cea mai mare parte a timpului şi-o petreceau pe terasa mare, care dădea chiar spre palatul împărătesc.

O dată mătuşa lor, aflată pe unul din balcoanele palatului, îşi opri privirea asupra celor trei fraţi. Chipurile lor nu i se părură cu totul străine. Se uită la ei mai îndelung, cercetându-i cu

atenţie. Când întrezări steaua pe care fiecare dintre ei o avea în frunte, fu sigură că sunt nepoţii ei. Inima începu să-i bată cu repeziciune. Din nou se căzni să găsească un mijloc pentru a scăpa de ei pe vecie. Bănuind că şi fata locuieşte cu fraţii ei, aşteptă până ce se încredinţă că aceştia plecaseră de acasă. Şi numaidecât se duse la casa cea de peste drum.

— Am venit să-ţi mărturisesc bucuria mea că o tânără atât de frumoasă ca tine locuieşte într-o casă atât de minunată, şi totodată să te poftesc la petrecerea care se va ţine la palatul împărătesc, peste câteva zile. Te-aş povăţui însă să ceri fraţilor tăi să-ţi aducă apa vieţii, şi mai înainte de a veni la palat, să sorbi din ea, ca să devii cea mai frumoasă dintre cele aflate la petrecerea împărătească.

Şi numai după ce fata îi făgădui că va face întocmai, plecă.

Când fraţii fetei se întoarseră acasă, ea le ceru să-i aducă apă vieţii, care s-o facă cea mai frumoasă fată de la balul împărătesc. Nespus de mult o iubeau fraţii pe surioara lor. Nu se puteau nicicum împotrivi dorinţelor ei. Aşa că purceseră îndată în căutarea apei. Pe drum, întâlnind un pustnic la gura unei peşteri, îl întrebară care era drumul care duce spre apa vieţii.

— Cel de colo, le răspunse pustnicul, şi le arătă unul dintre drumuri.

Mavmerseră flăcăii drum lung şi greu, până ce dădură de alt pustnic. Îl întrebară şi pe el de drumul ce duce la apa vieţii. Pustnicul le arătă drumul ce duce la apa vieţii, apoi le zise:

— Fiţi cu băgare de seamă, voinicilor. Păziţi-

vă de balaurul cel negru, din grădina căruia aveţi să luaţi apa vieţii. La intrarea grădinii veţi vedea o foarfecă. De-o veţi găsi deschisă, intraţi în grădină şi luaţi apa vieţii din iazul ce se află chiar în mijlocul ei. Dacă însă foarfecă e închisă, să nu care cumva să intraţi, că va fi vai de voi. Nu veţi mai scăpa teferi.

Merseră şi merseră fraţii până ce ajunseră, în sfârşit, la grădina mult căutată.

Găsind foarfecă deschisă, intrară fără grijă şi se apropiară de iazul din mijloc, îşi umplură ulcioarele cu apa vieţii, grăbindu-se să plece apoi la sora lor, căreia îi dădură, cu dragoste, două ulcioare pline cu apa fermecată. Cum bău din ele, tânăra se făcu neîntrecut de frumoasă, iar la petrecerea de la palat străluci, mai minunată decât toate fetele la un loc. În schimb, mătuşa cea pizmaşă, la gândul că planul urzit de ea nu izbutise, se umplu de venin. Neagră de supărare, purcese numaidecât să unelteaască altceva, pentru ca să se descotorosească de nepoţii atât de urgisiţi de ea.

În ziua următoare se duse iar la fată, tot după ce plecaseră fraţii ei de acasă.

— Ieri seară, la palatul împărătesc, ai fost cea mai frumoasă, fata mea. Ai văzut acum că te sfătuiesc numai de bine, aşa-i? Iată ce m-am mai gândit. Vrei să ai cel mai dulce glas din lume? o ademeni ea.

y Cum nu, sigur că vreau, se grăbi fata să-i răspundă. Cum aş putea oare să dobândesc un asemenea glas?

— Nimic mai uşor. Cere fraţilor tăi să-ţi aducă

mărul cântecului din grădina fermecată, mănâncă-l şi vei deveni neîntrecută cântăreaţă a lumii.

Când se întoarseră fraţii ei, fata le ceru să-i aducă mărul cântecului din grădina „fermecată. Fratele mai mare, care o îndrăgea cel mai mult, plecă de îndată în căutarea lucrului râvnit de surioara lui. În drumul său dădu peste un pustnic, pe care îl întrebă cum putea ajunge la grădina fermecată. Pustnicul îi spuse pe unde să apuce, adăugând apoi: z

— Ai grijă, fiule, când intri în grădină, să nu scoţi o vorbă, orice ţi s-ar întâmpla.

Flăcăul îi mulţumi din inimă şi îşi văzu mai departe de drum. După ce merse cale lungă, ajunse la un al doilea pustnic. Îl întrebă şi pe el cât mai e de mers până la grădina fermecată, pe unde trebuia s-o ia, ca să ajungă mai repede. Pustnicul îi răspunse plin de bunăvoinţă, nu fără a adăuga:

— %Ai grijă, fiule când intri în grădină, să nu scoţi o vorbă, orice ţi s-ar întâmpla.

Îi mulţumi şi lui flăcăul, din toată inima, şi merse mai departe. Şi merse, şi merse, până ce se trezi în faţa grădinii fermecate. Intră în ea cu sfială şi se îndreptă spre mărul care parcă îl îmbia. Culese câteva mere, când o pasăre se aşează pe unul din meri şi-i grăi:

— Împăratul o va omorî acum pe sora ta.

— Eşti o mincinoasă, se aprinse flăcăul.

Nici nu rosti bine cuvintele acestea, că flăcăul se şi prefăcu în stană de piatră.

La casa lor, sora şi fratele mai mic îi aşteptau cu înfrigurare întoarcerea. Trecură mai multe zile

pline de îngrijorări şi bănuieli cumplite. Până la urmă, cel de-al doilea frate nu mai avu răbdare să adaste cu mâinile în sân. Şi, deşi îi venea greu să-şi lase sora singură, porni în căutarea grădinii fermecate, ca să-şi găsească fratele şi să aducă mărul cântecului. Dădu şi el de primul pustnic, care îi arătă drumul, nu fără a-i da în grijă ca nu cumva să scoată vreo vorbă în grădina fermecată.

Merse mai departe flăcăul şi ajunse la cel de-al doilea pustnic. Acesta îl îndrumă pe unde s-o ia şi îi spuse ca şi primul să nu grăiască o vorbă în grădina fermecată, orice s-o întâmpla. Flăcăul îi mulţumi, merse mai departe, merse şi merse, până ajunse, în sfârşit, la grădina mult căutată. Cum intră şi dădu de pomul care parcă-l îmbia, se duse să culeagă câteva mere, când o pasăre de pe o creangă – aceeaşi care-i vorbise şi fratelui mai mare – prinse a-i grăi:

— Pe sora ta o va ucide împăratul.

— Minţi! îi răspunse şi al doilea frate, dar nici nu rosti bine cuvintele acestea, că se şi prefăcu în stană de piatră...

Rămasă singură în casa cea mare, fata aşteptă în zadar, zile în şir, întoarcerea celor doi fraţi ai săi. Înspăimântată pentru soarta lor, hotărî să meargă ea însăşi să-i caute, să încerce, la nevoie, să-i izbăvească de relele abătute asupra lor. În calea sa dădu, ca şi fraţii ei, de cei doi pustnici. Amândoi o sfătuiră şi pe ea ca, odată aflată în grădină, să nu scoată un cuvânt, orice s-ar întâmpla.

Fata le mulţumi şi merse mai departe, pe drumul arătat de ei, până ce ajunse la grădina

fiertnecată. Păşi în ea şi începu să-şi caute cu înfrigurare fraţii în fiecare colţişor, fără însă să le poată da de urmă. Întristată peste măsură, nu ştia – ce să mai facă, încotro s-o mai apuce. Deodată, înaintea ei căzu o pană, colorată în toate culorile ce se pot întâlni pe pământul ăsta. Fata o ridică îngândurată şi – mai rătăci prin grădină, grozav de neajutorată. Zări o stană de piatră, se sprijini de ea, cu gândul să mai chibzuiască şi puse pana deasupra. Cât ai clipi, în locul stanei de piatră se ivi fratele cel mare. Fata îl îmbrăţişa cu nespusă dragoste.

— Pune pana deasupra stanei de colo, o îndemnă el.

Şi fata, făcând întocmai, putu să-şi îmbrăţişeze şi pe cel de-al doilea frate, ivit la fel de neaşteptat, în locul pietrei. Mare le fu bucuria celor trei fraţi!

Cujeseră mere şi le mâncară. Apoi ieşiră din grădină şi se întoarseră în ţinutul lor, cântând cu inima veselă, tot drumul. În apropierea casei lor, se întâmplă ca însuşi împăratul să treacă pe lângă ei. Auzindu-le vocile atât de frumoase, îi opri, vrând să le vorbească. Aşa desluşi pe fruntea lor stelele – însemnul propriilor să-i copii, pe care-i credea pierduţi pentru totdeauna. Coborî de pe cal, îi sărută şi îi îmbrăţişă.

— Voi sunteţi copii mei, slăvit fie cerul care v-a adus din nou la mine!

Copiii erau şi ei copleşiţi de fericire. Nu se mai simţeau singuri pe lume, aveau şi ei să se încălzească la dragostea părintească. Întrebaţi cum de se pierduseră în acea zi urgisită, ei

povestiră împăratului tot răul pe care li-l făcuse mătuşa lor. La auzul nelegiuitei fapte, împăratul nu mai cunoscu îndurare. Purcese degrabă la palat, unde porunci câtorva oşteni ca femeia haină să fie dusă ea de astă dată şi părăsită în desişul întunecat al unei păduri încă neumblate de picior de om. Aşa se făcu dreptatea. Iar împăratul cu tustrei copiii lui trăiră laolaltă, în fericire şi mulţumire.

i

Cele trei trepte

De mult de tot, într-un ţinut îndepărtat, îşi duceau zilele în lipsuri şi nevoi un bărbat, o femeie şi fetiţa lor. Mama muri pe neaşteptate şi sărăcia se cuibări şi mai

CI

avan în căsuţa lor. Începu luna ramadanului, când, după obicei, nu mâncau carne, dar în fiecare casă se pregăteau mâncăruri mai alese pentru masa de seară.

Fata veni la tatăl ei şi îi spuse: ”.

— Uite, tătucă, vecinii noştri gătesc fiertură, pe când noi tot pâine şi două feliute de brânză avem pe masă.

— Lasă, fata mea, o linişti omul, şi noi vom avea o mâncare caldă.

A doua zi însă, cina lor fu tot aceeaşi: două feliute de brânză şi două de pâine. În altă zi fata îi zise tatălui ei:

— Uite, tătucă, vecinii noştri gătesc bucate calde, rumenite în cuptor, pe când noi…

— Aşa trecură zilele până în apropierea

bairamului. Oamenii începură să se pregătească de sărbătoare. Fata din nou veni la tatăl ei şi-i spuse cu mâhnire în glas:

— Uite, tătucă, vecinii noştri aduc alune şi covrigi cu susan, unt şi zahăr, iar la noi, nici nu se simte că se încheie postul şi vine bairamul.

— Nu te necăji, fata *mea*, îi răspunse tatăl, vom avea şi noi parte de bunătăţi.

— Aşa îmi spui mereu, îl dojeni de data asta fata, dar până acum nu te-ai învrednicit să aduci altceva decât atâta cât să ne ţinem zilele.

Plin de amărăciune, omul se ghemui într-un ungher, unde-şi plânse cu lacrimi de sânge neputinţa de a-şi hrăni singurul copil, deşi trudea pe la uşi străine de dimineaţă până seara. După multă chibzuială, plecă mai departe de satul său, cu gândul că va găsi ceva mai acătării de lucru şi se va întoarce acasă cu merinde mai îmbelşugate. Ce s-o fi întâmplat cu el pe drum, nu se ştie. Atâta doar că fata îl aşteptă în zadar, căci tatăl ei nu se mai arătă niciodată.

Îngrijorată şi tristă îl adăsta zi după zi pe cele trei trepte ale căsuţei, cu ochii aţintiţi asupra drumului. Într-un târziu, doborâtă de plânset şi nelinişti, adormi. Când se trezi din somn era în plin bairam. De pe drum se auzeau tobe şi surle, copiii de seama ei se veseleau şi se jucau bucurându-se fericiţi de sărbătoare. Din nou se aşternu pe plâns fata rămasă singură pe – lume; vărsă lacrimi multe, multe, până adormi din nou. La fel se petrecură lucrurile şi a doua zi de bairam. Într-a treia zi de sărbătoare, o încolţi o foame grozavă.

— Nu-mi rămâne nimic altceva dpcât să mor de foame, îşi zise ea. Văd că de la oameni n-am nicio milă, n-am altceva de făcut decât să mă întind pe treptele astea – singurele mele prietene – şi să-mi aştept moartea. Dac-aţi avea vreo putere, ştiu că vouă, trepte de lemn, v-ar fi milă de mine şi mi-aţi da să mănânc, chit că sunteţi de lemn.

Atunci, prin păienjenişul de lacrimi, desluşi înaintea ei o masă plinăcu tot felul de mâncăruri gustoase. Fata se frecă la ochi, nevenindu-i să creadă că ceea ce vedea era aievea. Masa încărcată cu bunătăţi continua s-o îmbie. Gustă dintr-o mâncare şi spuse mulţumită:

— Oh! Tare mai e bună! apoi gustă şi dintr-alta. Asta e şi mai bună! zise ea, bucuroasă. Şi tot gustând, vorbea cu treptele din faţa căsuţei, de parcă i-ar fi fost prietenii ei cei mai scumpi. Le cerea de mâncare ori de Câte ori flămânzea, iar ele se grăbeau să-i îndeplinească dorinţa. Astfel trecură zilele lipsite de grija mâncării. Hainele de pe ea, şi înainte destul de ponosite, i se rupseseră de tot. Ce se gândi fata, văzând cum curg zdrenţele de pe ea? Se duse la trepte şi le grăi:

— Vă mulţumesc, treptelor, suratelor, pentru tot co mi-aţi dat până acum, dar aş mai avea nevoie şi de câteva straie noi.

Aşteptă puţin, şi-apoi, când se întoarse în camera ei, găsi un cufăr nou-nouţ. Îl desfăcu şi ce să vezi? Era plin doldora cu tot felul de veşminte frumoase, toate tocmai pe măsura ei. Căută o sfoară ca s-o întindă în odaie şi să-şi atârne pe ea hainele. „Ah, de-aş avea un dulap pentru haine, ar fi tare bine!”, gândi ea. „Oare cele trei

»jy trepte ale mele n-ar putea să-mi dăruiască şi un dulap?” Cât ai clipi, un dulap, şi el nou-nouţ, se ivi lângă ea. Aşa mai trecură zilele. Căsuţa părintească, fără o mină de bărbat care s-o repare, se dărăpănă cu totul. Încercă fata s-o mai dreagă, pe ici pe colo, dar n-avea nici forţa, nici priceperea trebuitoare. Pe când se necăjea de neputinţa ei, pe neaşteptate îi apăru înainte un bătrân.

— Du-te de-aici, mergi la palatul tău, fata mea, că e gata pregătit pentru a te primi. El întrece în splendoare pe cel împărătesc.

Uluită, fata se ridică şi, cum n-o lăsă inima să lase în părăsire cele trei trepte din scândură ale căsuţei, le desfăcu cu mina ei şi le cără pe rând acolo unde o conduse moşneagul, care apoi se făcu nevăzut. Palatul întrecea orice închipuire. Nimic nu lipsea din el. Slujitori în straie strălucitoare o aşteptau cuviincios la fiecare uşă. Fata cercetă noul ei lăcaş în toate ungherele lui şi nu se mai sătura privindu-i frumuseţea.

Chiar lângă palatul acesta prea minunat se afla casa cadiului. Într-o zi, la stăpâna casei se adunaseră, flecărind, cele mai alese femei din ţinut. Printre preafrumoasele musafire se afla însăşi împărăteasa, precum şi soţia vizirului. Femeile începură să vorbească despre noua vecină şi despre averea ei nemăsurată care parcă picase din senin. Se întrebau una pe alta care o fi adevărul adevărat despre fată şi minunatul ei palat, fără însă să-şi poată da un răspuns mulţumitor. Atunci hotărâră ca una dintre ele să meargă la palatul vecin, să afle din gura stăpânei acestuia taina avuţiei ei. Sorţii căzură pe nevasta

muftiului. Cum ajunse la uşa palatului, aceasta fu oprită de un rob negru care o întrebă ce dorea. Cum noua venită îi răspunse că doreşte să vorbească cu însăşi stăpâna, robul chemă un slujitor, care s-o vestească pe stăpână că i-au sosit oaspeţi.

Nu trecu mult şi slujitorul se întoarse, poftind musafira să-l urmeze. Până să străbată ei mulţimea de cămări ale palatului, în faţa fetei se ivi din nou moşneagul, căruia îi datora aşezarea ei în mândrul palat. El îi grăi aşa:

— Ai grijă, fata mea, va veni acum soţia muftiului să te întrebe care este taina bogăţiei tale. Tu să nu-i spui altceva decât că o ai prin îndurarea cerului. De te iscodeşte mai straşnic spune-i aşa: „Nu-ţi voi dezvălui taina până nu baţi în toba asta”.

Apoi bătrânul pieri. Când, condusă de slujitor, intră în încăpere soţia muftiului, fata o întâmpină cu căldură, urându-i bun venit şi cinstind-o cu zaharicalele cele mai alese.

— Eşti căsătorită, tânără stăpână a palatului? o întrebă musafira.

— Nu.

— Te-a cerut cineva de nevastă şi ca să te. Înduplece ţi-a ridicat palatul în care stai?

— Nicidecum.

— Ai dat cumva peste o comoară?

— Nu.

— Dar atunci, îşi pierdu răbdarea soţia muftiului, de unde ţi-a picat o bogăţie atât de nemaipomenită?

— Din cer.

— Dar orice lucru pământesc are şi un temei pământeşe. Spune-mi care-i temeiul bogăţiei tale? Nu se poate să nu-l ştii.

— Îl ştiu, dar nu ţi-l voi împărtăşi decât dacă iei toba asta şi baţi puţin în ea.

Musafira râse stingherită.

— Mi-e cam ruşine să bat toba, nu e o îndeletnicire vrednică pentru o femeie ca mine, şi apoi, nici nu mă prea pricep s-o fac cum trebuie. Dar de hatârul tău n-am să mă împotrivesc, voi cânta puţin.

Cum luă toba şi începu să bată în ea, şi porni spre uşă, părăsind palatul fără nicio vorbă, fără măcar să-şi ia rămas-bun. Intră în casa cadrului şi pătrunse în salonul de oaspeţi, bâtind întruna din tobă. Aici prietenele, care o aşteptaseră cu nerăbdare, încercară să afle ce se întâmplase, dar ea părea că nu aude nimic din ceea ce i se spune continuând să bată neobosit în tobă.

Atunci femeile se gândiră să trimită pe soţia cadiului ca să afle adevărul. Nu trecu mult şi aceasta se întoarse în mână cu un flaut la care cânta cu străşnicie.

Încercară prietenele ci să afle ce se petrecuse, dar femeia cânta întruna, de parcă nici nu le auzea, ca şi nevasta muftiului care, şi ea, bătea fără oprire în tobă. Soţia vizirului îşi pierdu răbdarea:

— Eu sunt soţie de vizir şi este cu neputinţă ca fata să îndrăznească a face cu mine ce-a făcut cu soţia muftiului şi cu ce a a cadiului. Dar, spre mirarea tuturor, şi soţia vizirului se întoarse după puţin timp ţinând în mână o tamburină pe care o

mişca necontenit, cu toată forţa de care era în stare.

Mânioasă de atâta îndrăzneală, împărăteasa însăşi luă» hotărârea să se ducă chiar ea, de astă dată sigură că fata nu va cuteza să se poarte cu ea cum se purtase cu celelalte. Dar curând se întoarse şi ea chiuind fără întrerupere. Ca la un semn nevăzut, toate femeile prinseră să chiuie, să cânte la flaut şi să bată toba şi tamburina, fără o clipă de răgaz. Lumea se strânse buluc în juru-le, dar lor nici că le păsa, cântau vesele, cu inima uşoară. Aşa o ţinură până căzu noaptea. La ora cinci, împăratul află ce se petrece. Foc de mânios, se arătă neînduplecat, gata să taie capul aceluia care a făcut una ca asta împărătesei şi prietenelor ei. În palatul fetei, bătrânul răsări din nou lângă ea şi o vesti:

— Împăratul va trimite după tine. Vrea să-ţi taie capul. Tu să n-ai frică, să spui împăratului povestea ta, de-a fir-a-păr, fără să uiţi nimic şi fără să adaugi nimic, căci el te va ierta. Eu, de-acum mă duc pentru totdeauna. Nu mai am la ce să te ajut. Dar înainte de a mă despărţi de tine pentru totdeauna, ţine paharul ăsta cu apă. Dacă împăratul îţi va cere să le redai celor patru femei starea lor firească, tu stropeşte-le pe rând cu apa din acest pahar, dar „bagă bine de scamă, numai după ce împăratul îţi va făgădui deplina sa iertare.

Abia sfârşi de vorbit bătrânul şi la palat sosi trimisul împăratului. El îi ceru fetei să se înfăţişeze degrabă înaintea măriei sale. Ascultătoare, fata se îmbrăcă şi merse la împărat, ÎI găsi amarnic de încruntat şi cu o căutătură

întunecată, ce nu prevestea nimica bun. Fata se aşează netulburată şi aşteptă. Împăratul o întrebă pentru ce săvârşise atâta necuviinţă cu se tis lui, împărăteasa, şi cu bunele ei prietene. Atunci ea îşi depănă povestea vieţii, de când tatăl îi plecase fără a se mai întoarce vreodată şi până dobândise palatul. Îi vorbi cum apăruse bătrânul ei sprijinitor, cum o povăţuise el să se poarte cu femeile venite s-o iscodească. Îi mai spuse despre paharul pe care i-l dăduse bătrânul şi despre sfatul acestuia de a-i povesti împăratului tot ceea ce trăise de când venise pe lume, fără nicio înfloritură şi fără a trece cu vederea nici cel mai mic amănunt.

— Eu ar fi trebuit să-ţi tai capul pentru purtarea ta fără seamăn de nechibzuită, dar acum te iert şi te las în viaţă. Redă – însă femeilor firea lor obişnuită, scapă-le de o asemenea ruşine!

Se făcuse noapte târziu. Întors acasă, cadiul nu putu să intre de atâta lume adunată în jurul femeilor ce cântau şi chiuiau de mama focului. Cu greu străbătu şi fata prin mulţime, pătrunse în casa cadiului, unde stropi femeile cu apă din paharul dăruit de moşneag. Pe dată, ca trezite din somn, ele aruncară pline de nedumerire toba, flautul şi tamburina.

Împărăteasa încetă să mai chiuie şi să mai joace. Toate se întoarseră acasă şi-şi reluară viaţa lor obişnuită. Când, după o vreme, se întâmplă de muri soţia cadiului, acesta se căsători cu vecina sa, fata săracă de altă dată. Ei trăiră în bogăţie, fericire şi pace.

POVEŞTI AFRICANE

repovestite de MIHAI CHELARIU

*

Povestea lui Kombe

Odată ţara Maoschami rămăsese fără căpetenie.

Atunci trăia acolo un om, care se numea Kombe. El avea multe fiice, dar niciun fiu. Mai avea vite multe, că era vrednic nevoie mare. De invidie, ceilalţi râdeau de el şi-i ziceau:

— Cine o să te moştenească? Şi adăugau: – Halal fericire, numai cu fiice!

Mai târziu însă i se născu un fiu, care fu numit Muro. El îi făcu un brâu împodobit ca brâul fetelor, iar pizmuitorii săi crezură că e tot fată, aşa că nu încetau să râdă de el şi să-l batjocorească.

Când copilul fu înţărcat, tatăl său îl luă şi-l ascunse în tribul vecin. Acolo rămase el până crescu mare.

Într-o zi, pe înnoptat, fiul veni să-şi vadă tatăl. Acesta îşi privi fiul şi văzu că devenise un tânăr puternic. De aceea, îi porunci să se întoarcă la tribul vecin, chiar în timpul nopţii, să nu fie recunoscut de duşmanii săi. Apoi, tatăl culese banane multe, o grămadă să facă o băutură pentru cine ştia el. Cu bananele coapte omul nostru pregăti o tărie straşnică.

După ce pregăti băutura, îl duse pe fiul său şi-l ascunse noaptea în casă. Mai apoi, cugetând bine, încheie prietenie cu Kasenge, căpetenia unui trib puternic, iar acela, la rugămintea lui, îi dădu o lance. În vremurile de demult, oamenii nu aveau lănci, se luptau numai cu ciomege.

După ce aduse lancea o ascunse în casă. În

următoarele zile, tăie o mulţime de vite şi pofti pe toţi pizmuitorii şi vrăjmaşii ţinutului la el.

La vremea prânzului, când soarele era la zenit, după ce împărţi mesenilor carne şi băutură şi toţi erau sătui şi beţi turtă, el se rugă de ei:

— Veniţi să mă ajutaţi să scot viţele din staul!

Ei însă se codiră, râseră de el şi-i ziseră:

— Spune-le fiicelor tale să meargă să-ţi strunească boii. Noi nu mai plecăm de aici până nu-ţi mâncăm toate vitele.

Toţi râdeau de el şi nu se învoiră să-l ajute. El se rugă mai departe de alţi oameni şi aceştia îl ajutară să scoată vitele din staul. –

Pe urmă veni şi-i numără pe vrăjmaşii care-şi bătuseră joc de el şi când ajunse la cel din urmă, înfipse în locul acela un băţ.

Apoi se duse în casă, vorbi cu fiul lui şi-i spuse:

— Când ajungi la locul unde am înfipt băţul, începi să-i străpungi pe toţi cu lancea; dar de restul oamenilor să nu te atingi!

Când boii fură scoşi din staul, oamenii îi înconjurară şi jucară în jurul lor.

În acest timp, fiul lui Kombe merse cu lancea în mână, împresură pe cei din casă şi-i ucise pe toţi cei care-şi bătuseră joc de tatăl lui.

După ce-i omorî pe toţi, oamenii ceilalţi întrebară în cor:

— Al cui fiu eşti tu?

— Sunt fiul lui Kombe.

Şi lumea care era acolo se mira şi nu credea că e fiul lui Kombe, căci ei ştiau că nu are niciun fiu.

După ce fiul lui Kombe isprăvi de omorât pe cei răi, el se făcu stăpânul întregului ţinut şi ajunse o mare căpetenie.

Femeia fără copii

i

A fost o dată o femeie care n-avea copii. Într-o zi se hotărî să se ducă la Imana şi-i zise:

— Te rog să mă asculţi.

Imana o întrebă:

— Ce vrei tu, femeie?

— Aş vrea să am şi eu un copil!

Imana îi spuse atunci:

— Mergi şi când vei întâlni un animal mic, apucă-l cu mâinile tale şi ridică-l în sus, fără nicio frică.

Femeia tocmai plecă spre sora ei. Acolo copiii acesteia se jucau în ţărână, copii mici şi neştiutori.

Unul din ei veni şi se apropie de femeie, care-l ameninţă cu cuvintele:

— Pleacă de-aici, că mă umpli de noroi!

Mama lui însă luă copilul şi-l curăţă. Femeia aşteptă zadarnic tot anul să aibă un copil, după cum dorea.

Atunci se duse la Imana şi-l întrebă iar:

— De ce n-am căpătat nici până acuma şi eu copilul dorit?

Imana îi răspunse: f

— N-ai văzut micuţul animal despre care ţi-am vorbit?

— Nu, răspunse femeia.

Dar Imana zise:

— Ba l-ai văzut, dar n-ai pus mina pe el.

Femeia se împotrivi:

— N-am văzut niciunul!

Imana îi aminti atunci:

— Ascultă, tu te-ai dus la sora ta… Tocmai în vremea când copiii ei se jucau în curte. Tu n-ai vrut să ştii de ei şi pe unul l-ai gonit. Mama lui l-a ridicat, aşa murdar cum era. Ţine minte, numai femeile iubitoare de copii pot să fie mame.

Atunci femeia plecă ruşinată de purtarea ei.

Sora cea pierdută

A fost odată un frate şi o soră, care locuiau împreună într-o colibă.

Fratele era frumos şi mai ales avea un păr foarte lung şi sora lui îl iubea mult.

Când pleca de-acasă să-şi viziteze prietenii, fata rămânea singură. Într-o zi îi spuse că n-ar trebui s-o lase atâta vreme singură, că în timpul nopţii trecute veniseră trei bărbaţi cu trei lănci şi trei ghioage şi că se temea ca cei trei să nu se înţeleagă şi s-o fure.

Dar el râse de toate acestea şi iarăşi plecă. Şi în timpul nopţii apărură din nou cei trei bărbaţi, înşfăcară fata şi o duseră cu ei.

Când fratele se întoarse acasă, găsi coliba goală şi auzi numai din depărtare vocea surorii sale, care striga după ajutor.

El răspunse la strigătele ei, tânguindu-se:

— Cine o să-mi mai tundă părul la spate, dacă tu eşti departe? Şi se repezi prin iarba înaltă să-şi urmeze sora, dar n-o putea ajunge. După ce alergă astfel o lună întreagă, i se făcu foame.

Cum purta o pălărie mare, făcută dintr-o bucată de piele de crocodil, începu s-o mănânce. Astfel merse el luni întregi pe urmele surorii sale

şi când pălăria i se termină, îşi mâncă şi hainele, care erau tot din piele. Dar pe sora sa n-o găsi.

Atunci ajunse la o fermă mare. Intră şi văzu o femeie pregătind de mâncare. El o rugă să-i dea să mănânce. Ea-i dădu ceva într-un ciob vechi.

Dimineaţa următoare se duse afară la câmp cu fiul cel mare al femeii, ca să sperie păsările de pe câmpul cu grâne, căci griul tocmai se copsese.

Şi el luă pietre şi aruncă după păsări. De fiecare dată când arunca o piatră zicea:

— Zboară departe, zboară departe, pasărea mea, cum a zburat soră-mea şi nu s-a mai întors!

Un băieţel auzi aceasta şi când ajunse acasă îi spuse în taină mamei sale ce auzise.

Dar ea nu-l luă în seamă.

În ziua următoare se întâmplă la fel.

A treia zi merse chiar mama cu ei şi auzi cele spuse.

Femeia se uimi şi-l întrebă pe băiat pentru ce spunea cuvintele acelea. El îi răspunse:

— Am avut o soră pe care o caut de ani şi ani, dar n-am mai văzut-o niciodată.

Femeia îşi duse mâinile la ochi şi plânse, căci ea era sora lui şi-i zise:

— Eşti tu într-adevăr fratele meu? căci ea nu-l recunoscuse după anii de rătăciri.

Apoi ea adăugă:

— Părul tău e neîngrijit şi hainele tale nu mai sunt cum erau, de aceea nu te-am recunoscut! Dar tu trebuie să fii îmbrăcat cum erai odată şi atunci voi vedea dacă eşti fratele meu.

Apoi merse la bărbatul ei, acela care o răpise, şi primi de la el patru oi şi trei capre. Oile fură

tăiate şi băiatul se hrăni cu carnea şi se făcu din nou mare şi voinic, iar sora lui luă grăsime şi-i unse părul, lăsându-l să-i cadă pe umeri. Tăie şi caprele, erau două negre şi una albă, şi din blana lor îi făcu o haină.

Apoi luă o lance şi i-o dădu, lancea era aceea pe care o purta bărbatul ei când o răpise!

Ea-i mai dădu apoi podoabe pentru picioare şi un colan pentru gât şi-i zise:

— Acum văd că într-adevăr eşti fratele meu!

Iar soţul ei îl iubi într-adevăr pe fratele soţiei sale şi-i dădu douăzeci de capre şi opt boi. Acestea cu mult mai mult decât ar fi fost preţul pentru sora lui, căci aşa era obiceiul, ca fata să fie cumpărată de la familie.

Dar el i le dădu din dragoste şi-i clădi şi o colibă alături de a lui şi-i mai dădu treizeci de capre, ca să-şi poată cumpăra şi el soţie.

Şi tânărul îşi luă o soţie, o duse în coliba sa, iar caprele se înmulţiră puzderie”.

Aşa că el nu se mai întoarse în locul de baştină, ci rămase acolo cu cumnatul şi cu sora sa cea pierdută.

O soţie înţeleaptă

Au fost odată un bărbat şi o femeie. Ei trăiră multă vreme în înţelegere şi avură un fiu. Averea lor se compunea dintr-o sută de vite, nici măcar un viţel mai mult. Iar copilul creştea şi se făcea băiat mare. Dar muri tatăl său şi peste câţiva ani muri şi mama sa. Aşa că tânărul îi moşteni pe amândoi părinţii, adică cele o sută de vite pe care le lăsaseră.

El purtă doliu tot timpul cuvenit şi, când se

termină, se gândi să caute o fată cu care să se însoare. De aceea vorbi astfel către vecinii săi:

— Tare aş dori să mă însor, căci părinţii mei au murit şi eu am rămas singur de tot. Nu mai vreau să stau aşa şi doresc să găsesc o fată să mă însor.

Vecinii lui îi răspunseră:

— Desigur, însoară-te, căci acum eşti într-adevăr singur de tot şi noi o să căutăm pentru tine o soţie.

Atunci unul din vecini plecă să-i caute o nevastă pe care o şi găsi. Apoi se întoarse şi grăi către tânăr:

— Am găsit o fată cum vrei tu, dar ea nu este din ţinutul nostru.

El întrebă:

— Şi unde este ea?

— Cam departe, răspunse omul. Cred la vreo opt – ceasuri de drum de aici de la noi.

v – A cui fiică este?

— E fiica lui Abdulah şi tatăl ei este foarte bogat.

Această fată stăpâneşte şase mii de vite şi tatăl ei n-o; are decât pe ea!

Când tânărul auzi aceasta, fu foarte dornic s-o ia de soţie şi zise către vecinul său:

— Du-te mâine acolo şi du-le răspunsul din partea înea, că suntem cu totul înţeleşi!

Atunci vecinul spuse:

— Mâine voi merge acolo.

Când mijea de ziuă, peţitorul se sculă şi merse cale lungă, până ajunse la bătrânul Abdulah

şi-i ceru fata. La sfârşit, bătrânul îi spuse:

— Am auzit cuvintele tale, dar vreau ca acela care se va însura cu fiica mea să-mi dea de zestre o sută de vite. Dacă dă zestrea aceasta, i-o dau pe fiica mea de soţie.

Peţitorul răspunşe:

— Voi merge şi voi duce răspunsul.

— Bineînţeles, aşa să faci.

Atunci peţitorul se sculă şi plecă înapoi să povestească tinârului despre toată tocmeala. Dar tânărul răspunse:

— Dacă dau toate cele o sută de vite, din ce o să trăiască soţia mea când va veni la mine? Căci eu nur mai am altă avere decât aceste o sută de vite, pe care le-am moştenit de la tatăl meu.

În cele din urmă, vecinul îi zise:

— Ei, dacă n-o vrei, spune-mi să mă duc să-i daifr răspunsul, iar dacă o vrei, hotărăşte-te odată!

Flăcăul îşi plecă în jos capul şi se gândi, iar când îl ridică, spuse:

— Du-te şi spune-i că mă învoiesc, îi voi da vitele.

Peţitorul se duse la bătrân şi-i spuse:

— Tânărul se învoieşte să dea cele o sută de vite.

— Bine, răspunse bătrânul, atunci sunt şi eu mulţumit că o ia pe fiica mea.

Apoi trimiseră pe cineva să-l cheme pe băiat. Acesta veni, fu primit cu bucurie şi vorbiră despre nuntă.

Tinerii se logodiră, băiatul dădu cele o» sută de vite şi se făcu nunta. Apoi el îşi luă soţia şi

porni spre casă. Stătură liniştiţi zece zile, dar când merindele aduse se sfârşiră, tânărul nu mai avu ce să-i dea să mănânce soţiei sale. Atunci vorty către ea:

— Iubită soţie, acum n-avem ce să mai mâncăm. Înainte aveam vitele mele pe care le mulgeam şi mă hrăneam, dar acum le-am dat pe toate pentru tine, nu le mai am. Mă duc la vecinii mei să mulg puţin de i-i vitele lor, cât s-o putea, ca să avem şi noi ceva de mâncare.

— Bine zici, dragă bărbate, răspunse femeia.

Atunci el se sculă şi plecă. De-aici încolo singura lui ocupaţie era să meargă să mulgă câte puţin lapte de la vitele vecinilor lui, ca să aibă şi el şi soţia lui ce să mănânce.

După trei luni, tatăl fetei se gândi: „Ia să merg să-mi văd fata la bărbatul ei!”

Porni la drum şi merse până ajunse la ginerele său şi bătu la uşă. Fata»se sculă şi răspunse:

— Cine-i acolo?

— Eu sunt, tatăl tău.

Atunci fiica sa zise:

— Intră!

El intră, îşi salută fiica şi ea îl duse în camera de oaspeţi şi-l pofti să se aşeze.

El o întrebă cum îi merge.

t – Foarte bine, tată!

Apoi se sculă, se îndepărtă de tatăl ei, se duse în camera din fund, se gândi şi plânse, căci în toată casa n-avea nimic ca să gătească pentru tatăl ei.

Atunci ieşi pe poarta din dos şi se duse la o

vecină care cu greu îi dădu ceva carne cu împrumut.

Femeia, după ce intră în casă, luă carnea, o tăie şi o puse în oală. Dar de-abia o pusese, că sosi şi soţul ei şi-şi găsi socrul stând în odaia de oaspeţi.

Când îl văzu i se urcă sângele la cap. Nu ştia nici ce să spună, nici ce să facă. Totuşi, se apropie de locul unde şedea bătrânul, îl salută după obiceiul locului şi-l întrebă cum îi merge.

Apoi se duse la soţia lui şi o găsi gătind carnea.

Atunci o întrebă:

— Dragă soţie, ce pregăteşti tu acolo?

— Pregătesc carne, răspunse ea.

— Dar de unde ai căpătat carnea?

— Am căpătat-o de la o vecină.

Când soţul ei auzi aceste cuvinte tăcu şi fu foarte tulburat că n-aveau de niciunele. În sfârşit, zise către soţia sa:

— Scumpa mea, ce să facem noi acum când avem şi un musafir?

Soţia lui răspunse:

— Nu ştiu ce trebuie să facem!

Atunci bărbatul zise:

— Am să mă duc la vecinii bogaţi, de unde mulg laptele şi am să le spun: „Mi-a venit un oaspe şi vă rog să-mi daţi orice puteţi, să-i fac de mâncare”.

Apoi se sculă şi plecă pe la oamenii bogaţi pe unde lucra acum, să le povestească toată întâmplarea. Şi oamenii nu se supărară şi-i dădură puţină carne şi puţin lapte, pe care el le luă şi

plecă acasă.

Acolo, soţia lui tocmai terminase de gătit carnea pe care i-o împrumutase vecina. Acum veni şi soţul ei cu ceva carne.

Bărbatul ei se spălă pe mâini, apoi merse repede în odaia de oaspeţi. Iar femeia scoase carnea din oală, o puse pe farfurie şi o aduse la masă.

Femeia, după ce puse carnea pe masă, zise:

— Acum mâncaţi, voi, cei doi nebuni!

Tatăl se sculă şi zise supărat:

Care e nebunia mea?

Fiica sa îi răspunse:

— Te rog, tată, mai întâi să mănânci şi pe urmă o să-ţi vorbesc despre nebunia ta.

Dar-tatăl ei îi zise:

— Nu, nu mănânc, întâi să-mi spui care-i nebunia mea şi pe urmă voi mânca.

Atunci fiica lui îi spuse:

— Tată, tu ai vândut ceva scump pe ceva mai ieftin.

Tatăl ei îi răspunse:

— Dar ce-am vândut prea ieftin?

Ea-i răspunse:

— Pe mine, tată, m-ai vândut prea ieftin!

— Cum aşa?

— Tată, tu n-ai altă fiică şi alt fiu decât pe mine singură şi tu m-ai vândut pe o sută de vite. Şi tu, tată, ai Şase mii de vite. Cu toate acestea ai socotit vitele mai de preţ decât mine. De aceea ţi-am spus că ai vândut ceva scump pe ceva mai ieftin!

Tatăl atunci spuse:

— E adevărat, copila mea, am fost un nebun, pe urmă sări şi bărbatul ei şi-i zise:

— Te rog, spune-mi şi mie care-i nebunia mea?

— Tu eşti un nebun mult mai mare!

— Pentru ce?

— Tu ai moştenit o sută de vite de la părinţii tăi şi niciun viţel mai mult! Dar le-ai dat pe toate şi m-ai luat pe mine în schimbul tuturor vitelor tale; şi erau doar în satul tău destule fete pentru care ai fi putut da numai zece sau douăzeci de vite. Dar tu nu le-ai luat în seamă, ci ai venit să dai pe mine toate vitele tale. Acum nu mai ai nimic, nici măcar de mâncare pentru mine şi pentru tine. Ai ajuns slugă la oameni străini şi când le mulgi vacile, numai atunci capeţi cevav de mâncare. Dacă ţi-ai fi oprit jumătate din vite şi cu jumătatea cealaltă ţi-ai fi luat soţie, atunci ai fi avut de mâncare. Aşa că asta e nebunia ta, iubitul meu soţ!

Tatăl, fetei rămase două zile la ei. A treia zi se hotărî să plece şi porni acasă. Iar când sosi, dădu drumul vitelor primite de la ginerele său şi i le trimise înapoi şi-i mai trimise încă două sute pe deasupra.

Astfel, fiica şi soţul ei putură să trăiască multe zile în bună pace şi fericire.

Băiatul rătăcit

Un om avea trei fii. Cel mai mare se duse odată cu mama lui să dezgroape nişte bulbi. În apropiere găsi un bulb şi zise:

— Vai, aici e un bulb atât de frumos, ca fratele meu cel mic.

— Cum poate un bulb să fie atât de frumos ca

un pui de om? îl certă mama sa.

El ascunse bulbul, iar mama sa strânse la un loc tot ce adunase şi plecă acasă.

Băiatul puse bulbul într-o scorbură de copac şi-i şopti ceva numai de el ştiut. Din bulb crescu un lujer, iar lujerul se preschimbă în copil.

Când mama pregătea mâncare, fiul cel mare o lua şi pleca nu se ştie unde.

Aşa făcu o zi, două, nouă şi cu vremea începu să slăbească.

Mama şi tatăl său vedeau cum se topeşte şi-l întrebară:

— Fiule, ce faci tu de slăbeşti aşa tare? Unde merge mâncarea pe care ţi-o dăm noi?

Fraţii lui mai mici, într-o zi, se uitau cum le pregăteşte mama mâncarea. Cel mare primi partea lui, dar n-o mâncă şi plecă iar cu ea. Fraţii îl urmăriră de departe şi în timp ce-l pândeau văzură cum o pune într-o scorbură de copac.

Atunci se întoarseră acasă şi-i spuseră mamei lor:

— Noi am văzut cum a dus mâncarea în scorbura unui copac şi a dat-o unui copil care se află acolo.

Dar ea le răspunse:

— Ce copil să fie acolo care obişnuieşte să locuiască într-o scorbură de copac?

— Ei bine – ziseră ei – o să te ducem acolo să te încredinţezi singură.

Şi ei o conduseră pe mama lor acolo şi-i arătară locul.

— Ia te uită, un copil mic!

Şi femeia nu ştiu cum se repezi să-l ia şi ucise

copilul din greşeală.

Când băiatul cel mare văzu pruncul fără viaţă se întoarse acasă şi se puse pe plâns. Atunci ei îl întrebară:

— De ce plângi?

El răspunse:

— Din pricina fumului.

Atunci cei din casă îi ziseră:

— Aşază-te acolo, mai spre fundul colibei.

Dar el se puse din nou pe plâns. Ei iar îl întrebară:

— De ce plângi întruna?

— De nimic, decât de fum!

— Atunci ia scaunul tatălui tău şi aşază-te pe el în curte.

El luă scaunul tatălui, se aşeză pe el în curte, dar iar se puse pe plâns, apoi zise:

— Scaune, ridică-mă în înălţimi, ca frânghia cu care tatăl meu atârnă butoiaşul cu miere în pădure.

Atunci scaunul se înălţă şi el rămase agăţat de un copac.

Atunci fraţii lui mai mici ieşiră în curte şi văzură cum el se înalţă în văzduh. Intrară şi spuseră mamei lor:

— Fratele nostru a plecat în cer!

Dar ea le răspunse:

— Cum să plece fratele vostru mai mare în cer? Se află oare vreun drum care să urce acolo, sus?

Iar ei îi răspunseră: – Vino să vezi!

Atunci mama veni şi văzându-l urcând în cer strigă:

— Întoarce-te, copilul meu drag, întoarce-te!

— Nu mă mai întorc, îi răspunse băiatul cel mare. Atunci fraţii lui mai mici strigară:

— Fratele nostru, vino acasă, vino *i* iar el le răspunse:

— Eu nu mă mai întorc, fraţii mei! Atunci tatăl lui veni şi strigă:

— Băiete, aici este hrana ta!

Dar el îi răspunse:

— Nu o mai vreau, tată!

Veniră toţi din familie şi-i ziseră:

— Vino, vino acasă, te rugăm!

Unchiul lui veni şi el şi începu să-i cânte:

— Vino, Vino acas! Unde noi am rămas!

— Iar eu nu mă mai întorc, unchiul meu! îi răspunse băiatul.

Apoi dispăru şi nimeni nu-l mai văzu.

Acolo în înălţimea norilor întâlni nişte oameni care adunau lemne şi-i salută:

— Bună ziua, culegătorilor de vreascuri! Arătaţi-mi drumul către regele lunii!

Ei răspunseră:

— Adună ceva lemne, apoi îţi vom arăta drumul.

El le cără lemne pentru foc şi ei îi spuseră:

— Du-te mai departe până ce vei întâlni pe cel ce coseşte iarba.

El merse mai departe şi întâlni acolo o lume care se hrănea cu mâncare nefiartă. Îi întrebă pe oameni:

— De ce nu gătiţi mâncarea la foc?

Dar ei îi răspunseră

— Ce înseamnă asta foc?

El le spuse:

— Cu el se fierbe mâncarea pe care voi o mâncaţi crudă.

Dar ei îi ziseră:

— Noi nu ştim nimic despre foc, omule!

El răspunse:

— Dacă eu vă voi pregăti bucate gustoase la foc, voi ce-mi veţi da în schimb?

Regele lunii vorbi:

— Îţi vom da ca plată vite şi viţei.

Atunci băiatul le spuse:

— Adunaţi-mi multe lemne şi eu vă voi aduce focul!

Ei adunară lom ne şi le duseră în dosul casei „să nu fie văzuţi de Jumo. Iar băiatul, cu o creme ne şi o iască, aprinse focul acolo, în dosul casei.

Lemnele luară foc, iar el puse banane verzi la copt, apoi spuse către regele lunii:

— Încearcă să mănânci bananele astea pe care le-am copt la foc.

Regele lunii mâncă bananele şi văzu ce gust bun au.

Apoi-băiatul puse la fript carnea şi zise regelui:

— Mănâncă şi carne friptă!

Şi regele văzu cât era de gustoasă. Atunci el fripse din toate bucatele ce le aveau.

Regele lunii porunci să se adune toată lumea şi hotărî să i se dea o răsplată şi să cumpere foc de la el.

Lumea îl întrebă pe rege:

— Şi ce trebuie să i se dea?

Regele răspunse:

— Unul să-i aducă un bou, altul o capră, altul ţesături din bumbac.

Ei aduseră toate aceste lucruri, iar băiatul le împărţi tuturor focul, iar ei plecară să-şi pregătească mâncarea.

Atunci el spuse:

— Cum aş putea să mai ajung acasă dacă nu trimit veşti?

Şi dădu poruncă tuturor păsărilor să vină la locul unde se găsea el.

Atunci el îl întrebă pe sturz:

— Dacă te-aş trimite ca vestitor în ţara mea, ce-ai spune tu acolo?

— Am să spun că băiatul lor cel mare va veni poimâine, adică ziua după mâine. Puneţi-i grăsime în lingură.

— E bine, poţi pleca!

Sturzul plecă şi ajunse la gosnodăria tatălui lui, unde spuse:

— Băiatul vostru cel mare vă trimite vorbă că va veni poimâine, adică ziua care vine după mâine. Puncţi-i grăsime în lingură!

Şi tatăl se ridică, merse în curte şi spuse:

— Ce fel de fiinţă e asta care strigă aci în curte că fiul meu va veni poimâine. El este de mult pierdut îşi alungă pasărea care ajunse înapoi şi-i spuse băiatului:

— Am fost acolo!

— Nu, nu cred c-ai fost acolo! Dacă ai fost spune-mi ce se întâmplă acasă la mine! Du-te încă o dată şi, când te întorci, ia bastonul tatălui meu şi vino cu el înapoi, ca să recunosc că ai fost acolo.

Sturzul se duse a doua oară, răpi bastonul şi

veni cu el.

Copiii din casă îl văzură cum răpeşte bastonul, dar nu-l putură ajunge, aşa că el i-l aduse băiatului, care cunoscu că într-adevăr sturzul fusese acolo.

Acum îi spuse:

— Mă voi pregăti şi eu de drum.

Fu lăsat să plece cu toate vitele lui. Pe drum se simţi obosit şi vru să se odihnească. În turmă avea un taur care îi zise:

— De vreme ce eşti atât de obosit, ce-mi, dai dacă încaleci pe mine? Dacă te iau pe spinarea mea când eşti atât de obosit, ai să mai mănânci din carnea mea?

El răspunse:

— Eu n-am să mănânc din carnea ta!

Apoi se urcă în spinarea taurului şi merse cântând:

„Nu-mi, lipseşte nicio avere.

Vitele sunt ale mele.

Boii sunt ai mei!”

Astfel se întoarse el acasă, la mama şi tatăl lui. Îi spuse mamei sale ce înţelegere avea cu taurul. Când taurul îmbătrâni, tatăl său îl tăie, iar mama sa zise:

— Trebuie oare ca taurul acesta, cu care fiul meu s-a trudit atâta, să fie mâncat fără ca şi el să-i guste carnea? Şi ascunse carnea în chiupul cu miere.

Apoi frământă făină, luă carnea, o puse la mijloc încetişor. După ce coapse o turtă o aduse fiului ei şi el o gustă. Pe când mânca, turta zise către el:

— Îndrăzneşti să mănânci din mine care te-am purtat în spate? Să fii şi tu mistuit, după cum tu mă mistui pe mine acum. 1

Atunci băiatul cântă:

„Mama mea, nu te-am rugat
Să nu-mi dai carnea taurului s-o mănânc?”

Şi când gustă a doua oară, parcă i se tăiară picioarele.

Dar el tot cânta:

„Mama mea, nu te-am rugat adânc
Să nu-mi dai carnea taurului s-o mănânc 1”.

În acelaşi timp el înghiţi toată turta. Şi deodată se prăbuşi şi se sfârşi cu totul.

POVESTE CEHA

repovestită de STELA VASILIU

Feciorul călător într-un sat era un ţăran sărac, care avea un singur fiu. Era atât de sărac, încât cu greu putea să-i asigure fiului hrana zilnică, aşa că, atunci când băiatul a crescut mare, tatăl, într-o zi, i-a spus:

— Dragul meu băiat, ai crescut mare, numai eu ştiu cu câtă greutate. Dar acum a sosit timpul să te duci să cunoşti lumea.

— Eu nu sunt pregătit pentru asta, răspunse fiul.

Dar tatăl nu se dădu bătut şi-atunci fiul, văzând că nu are de ales, îi spuse:

— Bine, te ascult, dar te rog să-mi spui cum să fac un toiag care să cântărească cinci chintale.

— La ce ţi-e bun un toiag aşa de greu, mai bine să faci un baston, care să cântărească doar un sfert de chintal.

Dar băiatul îi spuse că un baston aşa de uşor nu va rezista într-o călătorie atât de lungă, încât tatăl, neavând încotro, îi făcu pe voie şi-i dădu un toiag de cinqi chintale, cu care băiatul plecă la drum.

Merse el cât merse, până ajunse într-o pădure, unde văzu un om care se chinuia ca o parte din brazi să-i tragă afară din pământ, să-i lungească, iar pe alţii să-i Vâre mai adânc în pământ, să-i scurteze. După ce-i dădu bineţe, băiatul îl întrebă:

— Dar bine, omule, ce vrei să faci aici cu atât a chin?

— Uit o co fac, încerc să fac pădurea la fel de înaltă, a? la fel ca în vârful muntelui pădurea să fie la fel de înaltă ca şi la poalele muntelui.

Băiatul îi răspunse:

— După cum văd, dacă ai de gând să faci asemenea treabă, înseamnă că ai mare putere.

— Sunt un puternic, dar nu aşa cum este munteanul Janek.

— Ştii ce m-am gândit? Mai bine să mergi cu mine să cunoaştem lumea, decât să munceşti singur aici, îi spuse băiatul.

Şi aşa au pornit amândoi la drum, băiatul şi cu Smulgebrad şi nu după multă vreme au văzut un om care se sprijinea cu spatele de un munte, iar cu picioarele împingea alt munte. Băiatul, plin de uimire, strigă:

— Ia te uită, încă un om puternic!

Dar tovarăşul lui de drum îi răspunse:

— Da, şi acesta este puternic, dar munteanul Janek este cu mult mai puternic.

Băiatul îl invită pe acest om numit Dărâmămunte să meargă cu ei, să cunoască lumea, şi acesta primi. După ce au mai mers ei cât au mai mers, au ajuns la marginea unui oraş, unde în faţa unei berării stătea berarul, ţinând în mâna stângă, deasupra capului, un butoi cu bere din care, printr-o ţeavă, îi curgea berea direct în gură şi de acolo în burtă.

Când băiatul îl văzu îi spuse:

— Bei, ce-i cu tine, se vede că eşti puternic şi că poţi să înghiţi cu mare uşurinţă atâta bere.

Dar berarul îi răspunse: z

— Este adevărat ce spui, dar este unul şi mai puternic decât mine, se numeşte Janek-munteanul.

— Hai şi tu cu noi, mergem să cunoaştem lumea şi-i bine să fim mai mulţi.

Berarul plecă împreună cu ei şi, după ce au mers o bună bucată de drurri, au ajuns la un castel părăsit, unde au hotărât să se oprească şi să locuiască mai multă vreme.

Într-o zi le veni poftă să meargă la vânătoare. Acasă, la castel, a rămas doar Smulgebrad, să le facă de mâncare. Când mâncarea a fost gata şi a aşezat-o pe masă, s-a trezit că a venit un omuleţ pe care Smulgebrad l-a întrebat:

— Cine mai eşti şi tu şi ce cauţi aici?

Omuleţul, în loc să-i vorbească cum se cuvine, îl îngână şi-i răspunse cu aceleaşi cuvinte. Smulgebrad se înfurie straşnic şi fără să stea mult pe gânduri se repezi la el, dar omuleţul a fost mai puternic, i-a coşcovit pielea cu pumnii şi l-a băgat sub laviţă. Când tovarăşii lui s-au întors de la

vânătoare l-au găsit sub laviţă şi au spus:

— Noi l-am lăsat acasă să facă mâncare, dar el a băut şi s-a îmbătat aşa de tare, că a ajuns sub laviţă.

Smulgebrad nu a.încercat să se apere şi nu a spus nimic despre păţania lui cu omuleţul. A doua zi, rămase bucătar Dărâmămunte şi cu el se întâmplă acelaşi lucru că îşi cu celălalt. A treia zi, rămase berarul, spunând cu îngâmfare:

— Doar ştiţi că eu sunt în stare să beau un butoi cu bere fără să mă ameţesc, aşa că nici astăzi nu voi păţi nimic.

Dar numai lauda a fost de el că omuleţul l-a bătut şi l-a băgat sub laviţă, ca şi pe ceilalţi.

În ziua următoare, rămase ca bucătar feciorul călător, cu toiagul de cinci chintale.

— Duceţi-vă la vânătoare, eu rămân acasă, am să fac mâncare şi am să vă dovedesc că n-am să mă îmbăt aşa cum v-aţi îmbătat voi.

Niciunul din tovarăşii feciorului călător nu ştia că acesta era vestitul Janek-munteanul.

După ce Janek-munteanul a rămas singur, s-a apucat de treabă prin bucătărie, când, deodată, a apărut omuleţul şi s-a repezit la el. Dar Janek-muntean u 1 îl lovi cu toiagul de cinci chintale şi-l izbi de perete. Omuleţul nu se dădu bătut, se ridică cu greu, îşi scoase barba şi o rupse la fugă. Când s-au întors tovarăşii lui Janek, acesta le spuse:

— Abia acum ştiu eu adevărul despre felul cum v-aţi îmbătat. Am avut şi eu o întâlnire cu omuleţul cel bătăuş, dar l-am învins şi a fugit. În schimb, înainte de a fugi, şi-a scos barba pe care-a

lăsat-o aici, aşa că acum ştiu unde trebuie să-l caut şi am să mă duc după el.

Şi aşa, împreună cu tovarăşii lui, Janek-munteanul a plecat pe urmele omuleţului. Au mers ei cât au mers, până au ajuns la o râpă mare. Acolo Janek-munteanul le-a spus tovarăşilor să-i să-l coboare cu frânghia până în fundul râpei. Când a ajuns acolo, a dat peste un palat frumos, cu camere cum numai la palate poţi să vezi. Într-una din camere se afla o fată de-o frumuseţe rară. Pe cât era de frumoasă, pe atât era denecăjită. Janek-munteanul o întrebă:

— Spune-mi, fată frumoasă, cu cine stai aici?

— RLocuiesc cu un omuleţ care m-a răpit din lumea de deasupra şi m-a adus aici. Acum omuleţul este bolnav, îl doare barba.

Când auzi Janek-munteanul, iute îl găsi pe omuleţul care voia să fugă. Dar nu mai avu când fugi, că Janekmunteanul îl trânti la pământ cu toiagul şi cu o lovitură îl omorî. Apoi îi spuse fetei că o va duce iar în lumea de sus. Tare s-a bucurat fata şi a mers după el. Janekmunteanul a pus-o într-un coş şi le-a făcut semn tovarăşilor săi de pe malul râpei, să-l tragă sus. Când fata cea frumoasă a ajuns sus, cu toţii s-au îndrăgostit de ea şi nici prin gând nu le-a trecut să-l mai aducă sus şi pe Janek-munteanul. Bietul Janek se gândise dinainte că aşa vor face bunii lui tovarăşi de drum. Când aceştia au coborât din nou coşul, Janek a pus în el toiagul său de cinci chintale şi câteva pietre şi făcu semn să tragă. Când au tras coşul până la jumătatea distanţei, au tăiat frânghia şi l-au lăsat să cadă, fiind convinşi că astfel Janek-munteanul

se va lovi de pietre şi va muri. Mare a fost supărarea lui Janek-munteanul când s-a văzut trădat şi fără nicio putere să mai iasă în lumea de sus. Necăjit, a început să se plimbe pe sub pământ şi mergând aşa, fără nicio ţintă, începu o ploaie mare. Se uită în jur să vadă unde-ar putea să se adăpostească, şi dădu cu ochii peste un cuib de pasăre, în care puişorii nu se puteau feri de ploaie; îi fu milă de puişori şi-i acoperi cu haina sa. După puţin timp veni tatăl puişorilor, care-i spuse:

— Am văzut că ai avut milă de copiii mei, înseamnă că eşti un om bun, aşa că meriţi ca la rândul meu să te ajut să ieşi de aici. Pentru asta, să iei cu tine două bucăţi de carne şi un butoi cu apă; atunci când o să mă uit spre dreapta, trebuie să-mi dai o bucată de carne şi apă, iar când o să mă uit spre stânga, să-mi dai altă bucată de carne şi apă.

Zis şi făcut, pasărea l-a luat în spinare pe Janekmunteanul, împreună cu cele două bucăţi de carne, butoiul cu apă şi toiagul şi a început să zboare spre lumea de sus. Când pasărea se uită spre dreapta îi dădu să mănânce o bucată de carne şi să bea apă, iar când se uită spre stânga, din nou îi dădu cealaltă bucată de carne şi apă. În scurtă vreme se termină şi carnea şi apa, iar drumul era lung şi greu. Pasărea se mai uită când la dreapta când la stânga dar Janek-munteanul şi vedea cum pasărea slăbea şi îşi pierdea puterea. Atunci Janek-muntearlul s-a hotărât s-o salveze; şi-a tăiat din pulpa piciorului drept, apoi din pulpa piciorului stâng, şi a dat, păsării să mănânce. Pasărea se întări şi l-a dus pe Janek în lumea de

sus. După ce se odihniră pe pământ, pasărea îl întrebă:

— Spune-mi, ce fel de carne mi-ai dat după ce ai terminat bucăţile luate la plecare?

— Ei, ce să-ţi mai spun acum, te-am salvat şi cu cum am putut, doar trebuia să ajungem pe pământ, spuse Janek şi-i arătă pulpa din care tăiase.

Când auzi pasărea de sacrificiul făcut de Janek-muntcanul, pe loc scuipă din burtă bucăţile din carnea lui, le unse cu o iarbă fermecată şi le lipi la loc. După aceea, pasărea îşi luă zborul, se învârti de trei ori în jurul lui Janek-munteanul şi plecă apoi spre cuibul cu puişorii săi.

Janek-munteanul plecă spre castel, unde tovarăşii lui care-l trădaseră tocmai se pregăteau să se aşeze la masă împreună cu fata. Când l-au văzut pe Janek-munteanul, au început să tremure de frică, încercând să fugă. Acesta le spuse:

— Va să zică, aşa ştiţi voi să vă purtaţi cu mine, aşa ştiţi voi să fim tovarăşi! Aţi vrut cu toţii să mă omorâţi, să scăpaţi de mine aşa că, după faptă şi răsplată.

Şi spunând aceasta, îi lovi pe rând cu toiagul de cinci chintale şi-i trimise pe lumea cealaltă. Pe fata cea frumoasă o luă de soţie şi trăiră fericiţi până la adânci bătrâneţi.

POVEŞTI CHINEZE

repovestite de LI-YU-GIU

Pisica, tigrul şi şoarecele

Se spune că odată, tare de mult, lumea animalelor nu avea un rege. Tigrul era mai blând dec it căprioara, mai domol decât boul şi mai prost

decât porcul. Astfel că era mereu insultat, muşcat, zgâriat, mai ales de către maimuţă şi vulpe. De aceea, pe blana tigrului, care la început era doar de culoare galbenă, apărură numeroase pete şi dunguliţe.

Într-o zi, nemaiputând îndura atâta umilinţă, tigrul se duse la pisică să înveţe o meserie. Pe vremea aceea pisica era dascălul tuturor animalelor. De la ea învăţase maimuţa să zgârie, lupul să sfâşie, câinele să miroaszi, bivolul să lingă…

Degeaba o imploră tigrul, pisica nu mai voia să înveţe pe nimeni; foştii ei elevi, nu numai că nu o mai salutau, dar nu mai recunoşteau că ea le fusese dascăl. De aceea, pisica refuză rugămintea tigrului.

Foarte amărât, tigrul se întorcea acasă. Trecând pe lângă vizuina şoarecelui, acesta îl întrebă de ce este atât de cătrănit. Tigrul îi povesti printre lacrimi toată durerea şi umilinţa lui. Şoarecelui i se făcu milă de bietul animal. Cum era isteţ din fire, se gândi un pic şi găsi o cale pentru a-l ajuta pe tigru. Săpă în perete o bortă şi îl ascunse acolo pe tigru, pentru a vedea şi învăţa lecţiile pe care pisica le dădea pisoilor să-i Din ascunzătoarea sa tigrul vedea totul fără a fi însă văzut.

Deoarece pisoii erau încă foarte mici, pisica îi învăţa în fiecare zi doar trei lucruri: năvălirea, lovirea cu picioarele dinapoi şi forfecarea.

În câteva zile tigrul învăţă aceste mişcări şi plecă din ascunzătoare. Într-o zi, el se întâlni cu pisica şi îi strigă:

— Bună ziua, domnule dascăl! Şi pe loc îi arătă tot ce învăţase. Pisica rămase peste măsură de uimită.

— Dar de unde ai învăţat tu aceste lucruri?

Atunci tigrul îi povesti cum fusese ajutat de şoarece. Văzând atâta silinţă la tigru, pisica îi spuse:

— Păcat! ştii prea puţin. Dacă tu ai învăţa totul, ai put & a deveni regele animalelor.

Tigrul făcu o plecăciune adânca în faţa pisicii şi o rugă din nou să-l înveţe şi pe el tot ce ştie. În sfârşit, pisica se înduplecă.

Ea îl învăţă pe tigru – cum să miroasă, să sfâşie, să lingă. Dar el nu era un animal prea răbdător. Curând începu să se plictisească. De lins şi zgâriat învăţă numai pe trei sferturi, iar de mirosit şi sfâşiat numai un sfert. În schimb, învăţă foarte bine cum să-şi zbârlească părul, cum să-şi holbeze ochii, astfel încât orice animal care-l vedea să înlemnească de frică. Tigrul văzu că aceasta este cea mai de preţ însuşire pe care o învăţase. Astfel deveni el discipolul pisicii. Oriunde mergea, o purta pe spatele său cu mare cinste. Într-o zi, îi văzu şi şoarecele. Vorbăreţ fiind, nu se putu stăpâni şi spuse batjocoritor:

— Dascălul tigru, discipolul pisicii! Cel mare este condus de cel mic.

Deşi tigrul învăţase toată măiestria sa de la pisică, auzind spusele şoarecelui, sufletul său se întunecă de mânie.

Într-o *zi*, pe când mergea spre munte cu pisica în spinare, el o trânti jos şi năvăli asupra ei, încercând s-o omoare. Deşi rănită, pisica reuşi să

se caţere într-un copac. Astfel scăpă cu viaţă, deoarece acest lucru nu-l învăţase pe elevul său. Tigrul, lipit de o stâncă, strigă furios:

— Pisica moartă să fie aruncată în copac!

Mânioasă foc, pisica strigă la rândul său:

— Tigrul mort să fie lipit de perete!

Şoarecele, aflând că între tigru şi pisică nu mai sunt relaţii de prietenie, fugi de la munte. De atunci, el iese după hrană numai noaptea, pentru a nu fi prins de pisică. Dar nici aşa nu scapă: când îl prinde, pisica îl mănâncă.

De atunci, tigrul a rămas rege în pădure peste celelalte animale. Şi tot de atunci a apărut duşmănia de moarte între şoarece, pisică şi tigru.

Oamenii, la rândul lor, respectă şi ei neînţelegerea acestor animale: când găsesc o pisică moartă, ei o aruncă într-un COpac, iar când vânează câte un tigru, mai întâi îl lipesc de perete şi apoi îl jupoaie.

Iar tigrul cel grăbit nu a învăţat nici până în ziua de azi să se caţere într-un copac.

Î

Voinicul şi tigrii

Doi tigri uriaşi se luptau într-o zi pe culmea unui munte, umplând împrejurimile cu răcnetele lor fioroase.

Un luptător voinic şi neînfricat, aflat prin apropiere, scoase sabia din teacă şi se repezi cu gând să ajungă la ei şi să-i răpună pe amândoi.

Un înţelept ieşit din întâmplare în calea voinicului îl întrebă pe acesta încotro se grăbeşte, cu cine vrea să se lupte. – Nu vezi? răspunse voinicul. Vreau să folosesc prilejul să omor doi

tigri dintr-o singură lovitură. Nu pot lăsa să-mi scape ocazia de a-mi face cunoscută în toată lumea vitejia fără seamăn.

— Bine, bine, răspunse înţeleptul, zâmbind cu înţelegere. Numai nu ştiu dacă ai băgat de seamă că tu eşti unul singur, iar pe munte sunt doi tigri. Sau poate ai de gând să le serveşti drept o masă! Nici pe o măsea nu le-ai ajunge. Şi, ia spune, cum le vei nimeri capetele în învălmăşeala luptei? Dacă ai avea şi mintea ageră pe cât ţi-e braţul de tare, nu te-ai grăbi aşa. Ai aştepta până ce tigrul mai slab va fi sfâşiat de cel mai puternic, care va rămâne şi el rănit rău. Atunci vei răpune cu puţină trudă fiara rămasă, fără să-ţi pui viaţa în joc. Cât despre mândrie, va fi la fel de mare, căci vei avea doi tigri morţi, iar tu vei fi cu totul nevătămat…

Voinicul nostru îl invită pe omul cel înţelept la el acasă, îi mulţumi şi-l dărui însutit.

Răzbunarea iepurelui

Odinioară iepurele şi leul trăiau laolaltă. Cu toate că erau vecini, leul era foarte îngâmfat şi tot timpul se lăuda că el este puternic, dispreţuia pe iepure, îl ocăra adesea şi îl speria. Iepurele nu-l putea înghiţi şi se gândi să se răcorească, zicându-i:

— Am întâlnit undeva un animal la fel ca tine, care mi-a spus: „Dacă este vreun animal mai curajos ca mine, cheamă-l să vină să ne luăm la întrecere şi dacă nu îndrăzneşte, atunci să mi se supună şi să mă slujească1.

Aceste vorbe ar supăra pe oricine. Atunci leul l-a întrebat pe iepure:

— Nu i-ai vorbit despre mine?

Iepurele i-a răspuns:

— Dacă nu-i pomeneam despre tine era mai bine. Mi-a vorbit de sus, a spus multe vorbe urile şi printre altele că nu te-ar lua nici ca slujitor.

Leul s-a înfuriat şi-a întrebat în grabă:

— Unde-l găsesc?

Iepurele l-a dus pe leu dincolo de munte; apoi i-a arătat o fântână adâncă.

— Acolo este.

Leul a mers la fântână, s-a uitat mânios înăuntru şi deodată a văzut că duşmanul seamănă leit cu el, are ochii holbaţi de furie. Leul a urlat o dată şi duşmanul a urlat de asemenea. Leului, de mânie, i s-a ridicat părul măciucă, şi duşmanului la fel. Leul rânjea colţii amenințând pe duşman, iar celălalt îl maimuţărea.

Nemaiputându-şi stăpâni, mânia, leul săltă odată şi a sărit cu toată puterea în fântână.

Şi astfel îngâmfatul a căzut în adânc şi acolo a rămas.

Maimuţele şi lăcustele

La început toate animalele vorbeau. Lăcustele locuiau la câmpie şi maimuţele au venit să le ceară locul, zicându-le:

— Voi sunteţi mici, trebuie să locuiţi în munţi, noi suntem mari, trebuie să locuim la câmpie.

Lăcustele ziseră atunci:

— Strămoşii noştri au locuit la câmpie, de aceea şi noi locuim la câmpie, nu ne mutăm în munţi…

— Bine! ziseră maimuţele, nu ne daţi ascultare. Să ne batem şi cine este mai puternic va locui în câmpie.

Neavând încotro, lăcustele încuviinţară.

— Dacă vreţi să ne batem, veniţi mâine după-amiază. A doua zi, cum se lumină de ziuă, maimuţele, fiecare cu câte o bâtă, coborâră din munţi.

Când ajunseră la câmpie, strigară:

— Lăcustelor, unde sunteţi? Veniţi repede!

Lăcustele răspunseră:

— E prea multă rouă, nu ne batem, să aşteptăm să iasă soarele.

În curând a ieşit soarele şi de îndată ce rouă de pe corpul lăcustelor s-a uscat, lăcustele au chemat maimuţele.

Maimuţele au umplut câmpia şi au strigat:

— Hai să ne batem! Lăcustele le-au răspuns:

— Bine!

Lăcustele le-au sărit maimuţelor pe vârful nasului. O maimuţă a spus prietenei sale:

— Dragă, pe vârful nasului tău stă o lăcustă, te rog să nu te mişti, aşteaptă s-o omor.

Spunând aşa şi-a ridicat bâta şi a lovit nasul prietenei, iar lăcusta a sărit repede.

Maimuţa care primise lovitura a murit pe loc.

Lăcustele săreau de colo-colo, iar maimuţele, în urmărirea lor, loveau în toate părţile şi se omorau unele pe altele.

Nicio lăcustă nu a fost rănită. Până la urmă a rămas numai o maimuţă.

— Unde vrei să locuieşti, în munţi sau la câmpie? La urma urmelor, cine este mai puternic?

Maimuţa a răspuns cu amărăciune:

— Mi-e teamă de voi, nu vreau să mai cobor din munţi.

Lăcustele au întrebat-o iar:

— Vrei să locuieşti în munţi sau la câmpie?

Atunci maimuţa le zise răspicat:

* – Am pierdut, nu voi locui la câmpie.

Povestea casei

Toate acestea s-au întâmplat dertiult, demult şi nici chiar străbunii noştri n-ar mai şti de ele. Atunci pretutindeni erau numai munţi şi dealuri după dealuri. Oamenii locuiau în peşteri şi aveau ca prieteni păsările şi animalele.

Într-o bună zi, oamenii, păsările şi animalele au pornit împreună după hrană şi au mers, au tot mers, până când au dat de o câmpie.

Deodată vremea s-a schimbat, s-a pornit furtuna şi a început să cadă o grindină cât pumnul. Negăsind niciun adăpost, toţi s-au ales cu capul spart şi cu oasele rupte. Oamenii erau răniţi, păsările cu penele jumulite, iar animalele cu blănurile crâmpoţite. Dintre toţi cei care au stat în câmpie în timpul furtunii, numai un flăcău, un dragon şi un tigru au scăpat teferi, pentru că s-au vârât într-o peşteră. Peştera s-a umplut repede cu apă şi n-au mai găsit niciun loc ca să se ferească. Flăcăul, dragonul şi tigrul s-au sfătuit ce s-au sfătuit şi s-au hotărât să-şi dureze singuri un adăpost – o casă – unde să se ascundă când vremuieşte. Tigrul a adus fin, dragonul a adus buşteni, flăcăul a făcut un cuţit din piatră, o frânghie din cânepă, toţi într-un gând şi-o inimă au clădit o colibă trainică, bucurându-se că vor locui în ea. N-a trecut mult şi dragonul s-a gândit că ar fi bine să rămână numai el în colibă. Tigrul avea aceleaşi gânduri, dar niciunul nu ştia cum să-

i dea afară pe ceilalţi doi, de aceea adesea se certau pentru fleacuri şi fiecare se simţea prost.

Într-o zi au luat o hotărâre – cel care va fi în stare să-i scoată pe ceilalţi doi afară din casă, fără să facă uz de forţă, va rămâne în casă. Tigrul a fugit primul afară, zicând:

— Am să urlu, am să dau din coadă, am să stârnesc vântul şi o să vedeţi dacă n-o să vă speriaţi!

Cum a terminat de vorbit, a strigat din toate puterile, iar ecoul a răsunat atât de tare în munţi şi-n văi, încât te asurzea. În clipa în care a dat din coadă, pietrele şi nisipurile s-au clintit, iar vârfurile munţilor se clătinau atât de tare, de credeai că se vor prăbuşi. Omul şi dragonul, de spaimă, s-au ghemuit într-un colţ al casei, nu îndrăzneau să facă nicio mişcare, darmite să mai iasă afară. Tigrul, văzând că nu-i poate scoate din cuib, s-a întors în casă. Al doilea care a arătat ce poate a fost dragonul. A fugit afară şi a strigat cât a putut de tare:

— Voi aduce fulgerul, ploaia cu găleata şi tunetele, şi am să văd dacă vă speriaţi sau nu!

Acestea fiind zise, a chemat norii plumburii şi într-o clipă s-a revărsat o ploaie cu găleata, cu fulgere şi trăsnete peste munţi şi văi, care lua totul în cale.

Omul şi tigrul s-au ascuns în casă, răsuflarea li s-a tăiat de spaimă şi niciunul nu îndrăznea să iasă afară.

Dragonul, văzând că nu-i poate clinti, s-a întors în casă. Tigrul şi dragonul nu mai pridideau lăudându-şi puterile şi priceperea. Ultimul la rând

a fost flăcăul. A fugit în spatele casei şi a vorbit molcom:

— N-am să strig, n-am să dau din coadă, n-am să stârnesc vântul şi furtuna, nu voi aduce fulgerul şi trăsnetul, mă voi folosi doar de puţin jar.

După ce vorbi astfel a şi luat puţin jar şi a aprins coliba. Dragonul şi tigrul au ieşit în mare grabă afară din casă. Tigrul a fugit în codri iar dragonul s-a ascuns în fundul mării. Flăcăul îndată a stins focul şi a reclădit coliba.

De atunci oamenii locuiesc în case.

Phonixul cu două capete

Odată, trăiau doi tineri. Cum erau de-o seamă şi buni prieteni –, se hotărâseră să-şi trăiască viaţa împreună, să muncească laolaltă şi să împartă tot ce aveau pe din două. Dacă vreo împrejurare îi despărţea, îşi duceau dorul şi abia aşteptau să se revadă. Dar după o vreme, unul dintre ei s-a îmbolnăvit şi a murit. Celălalt a fost atât de îndurerat, încât a căzut la pat şi în scurtă vreme a murit şi el. După moarte, cei doi prieteni s-au transformat într-o pasăre phonix cu două capete, care avea patru picioare, patru aripi, dar un singur, trup. Astfel prietenia lor nedespărţită a continuat şi oriunde se duceau erau împreună. Cât era ziulica de mare umblau prin pădure şi ciuguleau seminţe şi fructe.

Un vânător, umblând el prin pădure, a zărit phonixul cu două capete, care tocmai ciugulea nişte fructe într-un pom şi a observat cum unul din capete, după ce găsea fructe coapte, nu le mânca de unul singur, ci lăsa şi pentru celălalt. Văzând că ţin aşa de mult unul la altul nu s-a mai îndurat să

împuşte această pasăre ciudată.

Când s-a întors acasă, a povestit la toată lumea cele văzute şi astfel povestea phonixului cu două capete s-a răspândit până departe. Aşa se face că până la urmă a aflat şi împăratul, care a trimis un maestru de vânătoare în pădure să prindă phonixul.

După ce a umblat zile în şir prin pădure, în sfârşit, într-o dimineaţă a descoperit phonixul cu două capete tocmai când ciugulea fructe.

A ridicat puşca şi a ochit, însă când era gata să tragă, phonixul cu două capete a zburat pe alt pom. Demnitarul curţii a ochit din nou, dar pasărea a zburat iar. Povestea s-a repetat de câteva ori şi maestrul de vânătoare nu mai ştia ce să facă. Când s-a înnoptat, nemaiavând încotro, resemnat şi abătut, a pornit-o spre casă, cu puşca pe umăr. Pe drum, tot frământându-se ce să facă, până la urmă i-a venit o idee. S-a apucat să împletească laţuri multe şi înainte de a se lumina de ziuă a pornit-o spre pădure şi a pus laţurile pe crengile pomilor cu fructe. Abia s-a crăpat de ziuă şi într-adevăr phonixul cu două capete a venit după hrană.

Dar vai! Piciorul i-a fost prins într-un laţ şi n-a mai putut să zboare.

Curteanul a luat phonixul şi l-a dus împăratului, care a dat ordin să fie pus într-o colivie aurită şi să i se dea apă îndulcită şi cele mai alese fructe şi seminţe.

Şi aşa, chiar şi acum, când phonixul era ţinut în colivie, cele două capete se iubeau ca şi mai înainte. Când mâncau – mâncau împreună, când

beau, beau împreună.

Împăratul, văzând cât se iubesc, a început să le pizmuiască tot mai mult şi s-a gândit să le despartă, să fie doi phonicşi. De aceea dădea numai unui cap de mâncare, lăsându-l pe celălalt nehrănit. Cel căruia i se dădea să mănânce, văzând că celălalt nu mănâncă, nu mânca nici el nimic, cu toate că era silit în fel şi chip.

Atunci împăratul s-a mâniat că phonixul nu-l ascultă şi a pus să se bată gongul pentru adunarea curtenilor.

Când: s-au strâns toţi curtenii la palat, împăratul grăi:

— Care dintre voi vă putea să despartă cele două capete ale acestui phonix, încât să se transforme în doi phonicşi, acela va primi jumătate din împărăţie.

Atunci un curtean, a păşit înainte şi a spus:

— Dacă Măria ta se va ţine de cuvânt eu sunt gata să încerc, însă trebuie să-mi îngăduiţi să iau phonixul acasă şi într-o lună, fără îndoială, voi putea îndeplini dorinţa Luminăţiei talie.

Împăratul i-a dat îngăduinţa şi a făgăduit că-l va răsplăti pe curtean aşa cum spusese.

Curteanul, cum a ajuns acasă, a pus colivia sub streaşină şi a început să hrănească cu multă grijă phonixul. Toată ziua stătea lângă colivie şi urmărea cum ciugulesc cele două capete, gândindu-se mereu cum să facă să le despartă şi să dobândească jumătate din împărăţie.

Observându-le cu atenţie zile de-a rândul, a descoperit că uneori cele două capete se întorceau în direcţii opuse, şi s-a gândit să folosească acest

prilej pentru ca să-i despartă.

A doua zi, cum a văzut că cele două capete se întorc, depărtându-se unul de altul, s-a dus imediat spre unul din capete şi i-a şoptit încetişor: „Şu, şu, şu”. Apoi repede a intrat în casă. Celălalt cap când s-a întors a întrebat:

— Ce ţi-a spus curteanul?

Capul căruia îi şoptise curteanul a răspuns: „A spus ceva ce nici eu nu ştiu”.

Şi a doua zi, şi a treia zi, curteanul de îndată ce vedea că cele două capete ale phonixului se întorc se apropia de capul cu care vorbise prima dată şi-i şoptea la ureche:

„Şu, şu, şu!” Şi imediat intra în casă.

Celălalt cap se întorcea mereu şi întreba: „Ce ţi-a spus curteanul? Spune-mi să ştiu şi eu”.

Cel care auzise şoaptele curteanului nu ştia ce să-i spună, căci nu înţelegea nici el nimic, şi de aceea răspundea:

„A spus ceva ce nici eu nu ştiu”.

Până la urmă prietenul său drag, plin de îndoială, i-a răspuns:

„Sunt sigur că vrea să mă ucidă! De ce nu eşti sincer cu mine

În zilele următoare curteanul s-a purtat la fel. Capul căruia curteanul nu-i vorbea întreba întruna:

„Ce ţi-a spus curteanul?”

Însă răspunsul pe care putea să-l dea prietenul său era acelaşi:

„A spus ceva ce nici eu nu ştiu!”

Au continuat aşa multe zile la rând şi cel ce n-auzea şoaptele curteanului îşi pierdea din ce în ce

mai mult încrederea în prietenul său drag şi a început să se certe cu el din ce în ce mai mult.

În cele din urmă, s-au certat rău de tot, s-au smucit din toate puterile şi partea de mijloc care-i unea s-a desfăcut. Phonixul cu două capete s-a transformat în doi phonicşi. Curteanul, văzând că a izbuit să-i despartă, nebun de bucurie, a alergat la palat, să-i spună. Împăratului şi să-i ceară ca răsplată jumătate din împărăţie.

Dar împăratul, se vede, nu era dornic să se ţină de cuvânt şi i-a spus doar atât:

„Nu trebuia să te grăbeşti/6

A mai încercat de atunci curteanul să-i amintească împăratului de făgăduială, dar acesta schimba vorba şi până la urmă nu s-a ales cu nimic.

POVEŞTI FRANCEZE

repovestite de DANA OPRIŢA

Frumoasa din pădurea adormită

(După Ch. Perrault)

Într-un ţinut îndepărtat, al cărui nume nu mi-l mai amintesc, au fost odată un împărat şi o împărăteasă. Şi erau foarte mâhniţi că nu aveau copii, deşi încercaseră toate leacurile ce se puteau încerca. Şi iată că, asemeni oricărei dorinţe ce se vrea arzător împlinită, într-un târziu, împărăteasa născu o fetiţă. Bucuria fu mare şi neasemuită, căci ce altceva aduce mai multă fericire într-o casă, decât glasurile de copii? Aşa încât împlinirea unei astfel de dovinţi se sfârşi printr-o petrecere fără seamăn, la care, respectând obiceiurile vremii, au fost chemate şi ursitoarele care se aflau atunci în acel ţinut. Erau şapte la număr, iar împăratul le

pregăti talere şi tacâmuri din aur încrustat cu diamante şi rubine. Dar, tocmai când petrecerea era în toi, apăru o bătrână ursitoare care nu fusese chemată, fiindcă, de mai bine de cincizeci de ani, nu se ştia nimic de ea. Împăratul îi dădu şi ei tacâmuri la fel de preţioase, dar nu mai avea încă un taler. Crezând că astfel este dispreţuită, bătrâna murmură câteva ameninţări, care înspăimântară pe celelalte ursitoare ce se aflau în preajma ei. Pentru a împiedica hărăzirea unui destin potrivnic tinerei prinţese, una dintre ele se ascunse, ca să poată rămâne ultima, încercând astfel să repare răul pe care bătrâna ar fi putut să-l facă.

Între timp, ursitoarele începură să o înzestreze pe micuţa prinţesă cu cele mai alese daruri: să fie cea mai frumoasă din lume, înţeleaptă şi graţioasă în tot ce face, o dansatoare desăvârşită, să ştie cânta din orice instrument şi să aibă o voce de privighetoare. Venind şi rândul bătrânei ursitoare, aceasta grăi:

— Prinţesa va muri înţepată de un fus!

Dar, pe când toată lumea rămăsese îngrozită de această cumplită prezicere, apăru ultima dintre ursitoare, care spuse:

— Liniştiţi-vă, prinţesa nu va muri: înţepătura fusului îi va provoca un somn ce va dura o sută de ani, la capătul cărora un prinţ va veni s-o trezească.

Pentru a împiedica nenorocirea”, împăratul dădu poruncă: „Nimeni în împărăţie să nu folosească şi să nu aibă fuse!” Şi cincisprezece ani, viaţa se desfăşură firesc, fără ca nimic s-o

oprească. Doar că ceea ce trebuia să se întâmple se-ntâmplă: într-o zi, pe când împăratul şi împărăteasa erau plecaţi, mica prinţesă porni să descopere în palat locuri pe care nu le străbătuse încă. Ajunse astfel, deschizând uşă după uşă, într-o mică încăpere aflată într-un vechi turn. Aici locuia o bătrână, care torpea, fără să ştie de oprelişte.

— Ce faci aici? întrebă, mirată, prinţesa.

— Torc, copila mea, îi răspunse bătrâna, care nu o cunoştea.

— Ah!… Lasă-mă, te rog, şi pe mine, vreau să încerc şi eu!

Şi, fiindcă era puţin distrată sau poate fiindcă aşa îi hărăziseră ursitoarele şi nu se putea împotrivi, se înţepă la mână şi căzu pe podea fără cunoştinţă. Sărmana bătrână încercă în fel şi chip să o trezească din leşin, dar nu fu cu putinţă; încercară toţi să o readucă în simţiri, în zadar. Într-un târziu, împăratul îşi aminti de ursitoarea cea rea, iar pentru că îşi dădea seama că nu mai e nimic de făcut, o aşezară pe prinţesă pe un pat cu broderii de aur şi argint şi se îndepărtară încet, plângând. Prinţesa nu-şi pierduse nimic din frumuseţea şi gingăşia ei; îşi începuse doar somnul cel de o sută de ani, în care avea să-l viseze pe prinţul ce trebuia să vină să o trezească, alesul inimii ei, care încă nu se născuse.

Ursitoarea cea bună, care o salvase de la moarte, sosi şi ea, nu peste multă vreme, fiind foarte grijulie asupra sorţii micuţei prinţese, pe care o îndrăgea tare mult. Se gândi că, atunci când se va trezi din îndelungatul ei somn, se va

afla singură, fără nimeni în afară de visul ei, într-o lume necunoscută. Astfel, atinse cu bagheta ei fermecată tot ce era fiinţă în acel palat, în afară de împărat şi împărăteasă, încât totul rămase nemişcat, cufundat într-un somn de o sută de ani, unde vremea nu mai vremuia, căci, atunci când ar fi fost să se trezească, viaţa ar fi urmat ca şi cum nu ar fi trecut mai mult de o clipă.

După ce-şi sărutară pentru ultima oară copila, împăratul şi împărăteasa părăsiră palatul, făcând în aşa fel ca să oprească din drum pe oricine ar fi voit să se apropie. Ursitoarea cea bună înconjură parcul în câteva clipite cu o pădure atât de deasă, plină de tot felul de arbori şi tufe de ciulini, încât niciun om sau animal nu ar fi îndrăznit să se încumete a o străbate.

Şi cei o sută de ani trecură. Fiul împăratului ce domnea în acea vreme, mergând într-o zi la vânătoare, întrebă plin de mirare ce erau acele turnuri care se înălţau deasupra pădurii dese. Află tot felul de poveşti, care mai de care mai ciudate şi mai înspăimântătoare, pârta când întâlni un ţăran bătrân, care îi spuse ce auzise şi el de la tatăl său: că acolo se afla o prinţesă ce fusese ursită să doarmă o sută de ani şi că somnul ei îl va spulbera un fiu de împărat, căruia îi era sortită.

Împins de dragoste dar şi de dorinţa aventurii, tânărul prinţ porni să străbată desişul pădurii. Nu mică-i fu mirarea dezvăluindu-i-se încet, încet, taina. Lumea care dormea, în locurile şi poziţiile în care fusese vrăjită, îl uimi peste măsură, iar, când ajunse la camera unde prinţesa îşi săvârşea pedeapsa, rămase fără glas în faţa

frumuseţii ei neasemuite. Se aşează în genunchi lângă ea şi, fiindcă vraja era pe sfârşite, prinţesa deschise ochii şi spuse, plină de tandreţe: ”.

— Cine eşti? Prinţul meu? Te-ai lăsat cam mult aşteptat.

Urmară clipe de neasemuită gingăşie, în care îşi mărturisiră dragostea, ce le fusese dăruită de atâta amar de vreme.

Între timp, întreg palatul se trezi. Pregătiră o masă la care se serviră bunătăţi de tot felul şi se cântară melodii pline de frumuseţe, chiar dacă de aproape o sută de ani nu se mai făcuseră auzite. Iar prinţesa, care era îmbrăcată într-o rochie ca de pe vremea bunicii, nu era cu nimic mai puţin fermecătoare. Se căsătoriră îndată, trăind clipe de neasemuită fericire.

În dimineaţa următoare, prinţul plecă spre castelul unde părinţii săi trebuie să fi fost tare îngrijoraţi din pricina lui. Le spuse că se rătăcise în pădure în timpul vânătorii şi fusese nevoit să ceară adăpost unui cărbunar, în coliba căruia înnoptase. Taţă! său, împăratul, îl crezu, doar pe mama sa nu reuşi s-o convingă, mai ales că, în zilele şi lunile ce urmară, prinţul mergea la vânătoare aproape în fiecare zi. Trecură astfel doi ani, timp în care prinţesa născu o fetiţă pe care o numiră Zori-de-zi şi un băieţel al cărui nume era Ziurel-de-ziuă, căci frumuseţea lui părea şi mai strălucitoare decât a surorii sale.

De ce nu mărturisise părinţilor să-i căsătoria cu Frumoasa din pădurea adormită? Mai ales din pricina mamei lui, de care se temea, fiindcă se trăgea dintr-o familie de oameni cu apucături

ciudate, sălbatice. De altfel, împăratul o luase în căsătorie doar pentru bogăţiile ei.

După moartea tatălui său, când tânărul prinţ deveni el însuşi împărat, îşi mărturisi căsătoria şi o aduse la castel pe tânăra sa soţie, împreună cu cei doi copii ai lor.

La câtva timp după aceea, împăratul plecă la război împotriva vecinului său, regele Cantalabutte. Fiindcă urma să lipsească o vreme mai îndelungată, o lăsă stăpână pe mama sa, cerându-i să aibă grijă de soţia lui şi de cei doi copii. Însă, de îndată ce se văzu puternică, împărăteasa-mamă îşi trimise nora împreună cu cei doi copii într-o casă din pădure, şi rămase acum singură, devenind şi mai rea şi mai sălbatică. Până când într-una din seri îi comandă bucătarului:

— Mâine la cină vreau să o mănânc pe micuţa Zoride-zi!

— Vai! Măria ta! spuse bucătarul.

Dar împărăteasa îi repetă cu atâta nestăpânită poftă şi cruzime, încât bietul om nu mai ştiu ce să-i răspundă.

Sărmanul bucătar! îşi luă cuţitul cel mare şi se duse în camera fetiţei, pe care o găsi jucându-se. Zori-de-zi, care abia dacă avea patru ani, veni zâmbind să-i sară dee gât şi să-l îmbrăţişeze, crezând că i-a adus ceva bun. Plângând, o luă pe fetiţă şi o duse la soţia lui, pentru a o ascunde de cumplita împărătească, cea cu apucături de căpcăună! Şi îi găti acesteia un miel, la care adăugă un sos atât de bun, încât împărăteasa îi spuse că nu mai mâncare niciodată ceva atât de

gustos.

După vreo săptămână, spre groaza bucătarului, povestea se repetă:

— Vreau să-l mănânc pe micuţul Ziurel-de-ziuă!

Omul nu-i mai spuse nimic, gândind că o va păcăli şi de astă dată. Şi, într-adevăr, îl luă pe băieţel, care nu avea decât trei ani, şi-l duse în sărăcăcioasa lui căsuţă, unde era şi Zori-de-zi. Iar împărăteasa se ospătă dintr-un ied, căruia bucătarul avusese grijă să-i adauge un sos la fel de gustos. «”.

Toate bune şi frumoase, doar ca pofta acelei căpcăune parcă se dezlănţuise dintr-odată. Într-o zi îi spuse bucătarului:

— Vreau s-o mănânc pe tânăra împărătească, pe care să o găteşti cu acelaşi sos ca şi pe copiii ei!

Bietul om era în pragul deznădejdii, gândind că nu va mai putea face nimic de astă dată şi, nevrând să o ucidă mişeleşte, se duse şi-i spuse de porunca pe care o primise. Tânăra împărătească primi însă vestea cu bucurie, căci nu ştia adevărul în întregime, şi la ce-i mai era de folos să trăiască, atâta timp cât nevinovaţii ci copii sfârşiseră într-o împrejurare tot atât de crudă.

— Nu, sărmana mea stăpână, n-o să mori, spuse bietul om, înduioşat până la lacrimi. Copiii trăiesc şi o să-i revezi îndată, căci te voi duce să te ascund alături de ei.

Zis şi făcut. Iar împărăteasa-mamă se înfruptă dintr-o delicioasă căprioară. Era foarte mulţumită de cruzimea ei: se gândea să-i spună

fiului ei, când acesta se va întoarce, că nişte lupi turbaţi o mâncaseră pe frumoasa lui soţie şi pe cei doi copii.

Şi timpul s-ar fi scurs liniştit în aşteptarea împăratului, dacă într-o seară, ducându-se prin ogradă pentru a adulmeca ceva carne proaspătă, împărăteasa-mamă nu-l auzea pe micuţul Z.iurel-de-ziuă plângând, căci mama lui tocmai voia să-l pedepsească, fiindcă fusese neascultător şi mai auzi şi vocea micuţei Zori-de-zi care cerea iertare pentru Eratele ei. Căpcăuna recunoscu vocile şi, furioasă fiindcă fusese păcălită, ceru, pe un ton care îngheţă întreaga suflare ce o asculta, ca a doua zi de dimineaţă să fie adus în mijlocul curţii un cazan care să fie umplut cu vipere, broaşte riioase şi năpârci; iar în el să fie aruncaţi împărăteasa cu cei doi copii ai ei, dimpreună cu bucătarul şi nevasta lui.

Doar că soarta se întoarse împotriva ei şi, în loc de fărădelegea pe care o pusese la cale, îşi găsi ea însăşi sfârşitul în acel chip înspăimântător.

Cum de s-a întâmplat aşa? A fost să fie ca tânărul împărat, la a cărui sosire nu mai spera nimeni, să apară chiar în clipa în care călăii se pregăteau să-i arunce pe acei nevinovaţi în cazanul aducător de moarte. Cuprins de nedumerire şi spaimă, el opri acea îngrozitoare faptă ce urma să se săvârşească. Atunci, căpcăuna, turbată de mânie, văzând cum planurile ei dăduseră greş, se aruncă în cazanul cu vipere. Împăratul cel tânăr se întristă aflând toate câte fuseseră puse la cale, dar revederea cu preafrumoasa sa soţie şi cu dragii lui copii îl făcu

să uite şi să trăiască fericiţi împreună.

Printuf cel iubit

(După Madame Leprince de Beaumont)

A fost odată un împărat atât de înţelept, încât oamenii îi spuneau Împăratul cel Bun. Într-o zi, pe când era la vânătoare, zări alergând către el un iepure alb, care se adăposti în braţele lui, de teama gonacilor. Mirat, foarte de această întâmplare „împăratul spuse:

— Fiindcă mi-a cerut să-l apăr, nu vreau să i se facă niciun rău.

Şi îl luă cu el la palat, unde îi oferi adăpost şi ierburile cele mai bune pentru mâncare. Când se aşternu noaptea, împăratul rămase tare mirat când văzu apărând în camera lui o femeie foarte frumoasă, îmbrăcată într-o rochie simplă, de culoarea crinilor, neavând altă podoabă decât o coroniţă din trandafiri albi. Mirarea îi crescu şi mai mult, când îşi dădu seama că fiinţa aceea fermecătoare nu avea cum să fi pătruns în camera lui, decât săvârşindu-se o minune; fiindcă el însuşi închisese orice uşă şi orice fereastră. Şi-n. timp ce-mi simţea gândurile din ce în ce mai neliniştite, o auzi pe acea minune grăind:

— Sunt zâna Candida. Tocmai treceam prin pădure în timpul vânătorii şi, vrând să ştiu dacă eşti într-adevăr un om hun, aşa cum ţi-a mers vorba, m-am preschimbat într-un iepure alb, ce căuta salvarea de la moarte în braţele tale. Se ştie că oamenii cu suflet bun iubesc animalele; tu ai arătat cu prisosinţă acest lucru şi, de aceea, vreau să te răsplătesc. Cere-mi orice şi am să mă supun dorinţelor tale.

— Dacă eşti într-adevăr o zână, trebuie să ştii ce-mi doresc: nu am decât un fiu, care îmi este foarte drag – tocmai de aceea i se şi spune Prinţul cel Iubit; dacă vrei să-mi îndeplineşti, într-adevăr, o dorinţă, te rog să rămâi mereu în preajma fiului meu şi să-i dai sfatul cel bun.

— Aş putea totuşi să-i ofer putere, frumuseţe sau bogăţie, nu vrei să-i dăruieşti nimic din toate astea?

— Nu. Aş fi însă foarte mulţumit să-l ştiu cel mai drept dintre prinţi. La ce i-ar folosi puterea, frumuseţea şi bogăţia, dacă ar fi un om rău? Ar rămâne neîmplinit, ci doar virtutea l-ar putea face fericit.

— Ai multă dreptate, spuse zâna Candida, dar nu stă în puterea mea să-l preschimb pe Prinţul cel Iubit într-un om cinstit, împotriva voinţei lui. Tot ce pot să-ţi promit este că am să veghez asupra hotărârilor pe care le are de luat; am să fiu mereu în preajma lui, dindti-i sfatu-lrile cele bune, şi îl voi pedepsi dacă nu-şi va îndrepta greşelile.

Împăratul era foarte mulţumit de această promisiune şi, liniştit asupra viitorului fiului său, muri nu peste multă vreme. Prinţul îşi plânse îndelung tatăl, fiindcă, la rândul lui, îl iubea foarte tare. La două zile după această tristă întâmplare, îi apăru în somn zâna Candida, care îi spuse:

— I-am promis tatălui tău să-ţi fiu sfetnic de încredere, şi, pentru a mă ţine de promisiune, îţi voi face un dar.

Puse în degetul Prinţului un inel de aur, spunându-i:

— Ai grijă de acest inel! Este mai preţios

decât orice bijuterie: de fiecare dată când vei face un lucru rău, îţi va înţepa degetul; iar dacă, în ciuda înţepăturii lui, vei continua, vei pierde ajutorul meu şi n-am să-ţi mai fiu prieten.

Spunând acestea, zâna dispăru la fel de neînţeles, aşa cum şi apăruse.

O vreme inelul nu-i pricinui nicio înţepătură Prinţului cel Iubit, iar asta îl făcea atât de mulţumit, încât, la numele său i se adăugă şi cel de Fericitul.

Într-o bună zi plecă la vânătoare, dar nu reuşi să prindă nimic, ceea ce îl făcu din cale-afară de morocănos. I se păru că simte o uşoară apăsare pe deget, dar nu îi dădu prea mare atenţie. Şi, intrând în camera lui, micuţul câine Bibi îi sări „ca de obicei, în întâmpinare, aşteptând mângâierile obişnuite. Doar că în locul lor, Prinţul îl lovi cu piciorul, vrând să-l îndepărteze din preajma lui. În aceeaşi clipă simţi o înţepătură îngrozitoare în deget, ceea ce îl făcu să se retragă, ruşinat, într-un colţ al camerei, gândind: „Cred că zâna îşi râde de mine! Ce mare rău am făcut lovind cu piciorul un câine? La ce mai foloseşte să fiu împărat peste un imperiu atât de mare,„ dacă nu am libertatea să-mi bat propriul câine?”

— Nu râd de tine, spuse vocea pe care Prinţul o auzi foarte clar. Greşelile pe care le faci însă se ţin lanţ. A fi stăpânul unui imperiu nu înseamnă a putea face răul pe care-l vrei, ci tot binele pe care-l poţi face, gândeşte-te îndelung la asta!

Prinţul cel Iubit îşi recunoscu greşeala şi promise să se îndrepte, dar nu se ţinu de cuvânt. Inelul îl înţepa acum din ce în ce mai des,

ajungând chiar să-i sângereze degetul. Enervat de neplăcerile pricinuite de acel ciudat inel, sfârşi prin a-l arunca, nevrând să mai ştie vreodată de el.

Într-una din zilele ce urmară, în timp ce Prinţul cel Iubit era la plimbare, văzu o fată care era atât de frumoasă, încât dori imediat să-i fie mireasă. Numele ei era Zelie şi pe cât era de blândă, pe atât era de fermecătoare. Prinţul crezu că Zelie se simţea în al nouălea cer la gândul că va deveni împărătească, doar că se înşela amarnic.

— Măria ta, nu sunt decât o păstoriţă, fără niciun fel de avere; dar, cu toate astea, n-am să mă căsătoresc cu tine.

La aceste vorbe neaşteptate, Prinţul o întrebă cuprins de teamă:

— Oare nu mă socoteşti frumos?

— Nu, Prinţe. Îţi admir frumuseţea, dar la ce ar fi ea bună, împreună cu toate bogăţiile pe care le ai, dacă faptele rele pe care voi vedea zi de zi că le săvârşeşti mă vor face să nu te iubesc?

La aceste îndrăzneţe cuvinte, Prinţul cel Iubit porunci ca Zelie să fie adusă cu forţa în palat şi închisă.

Printre favoriţii Prinţului se număra şi fratele lui de lapte, un tânăr plin de gânduri urâte, care însă cucerise încrederea stăpânului său prin linguşiri în care era mare meşter. Şi, în loc de sfaturi înţelepte, Prinţul cel Iubit primea doar îndemnuri umilitoare.

— Dacă nu o pedepseşti pe această fată, fiindcă nu se supune voinţei tale, oamenii vor uita curând că sunt pe lume doar ca să te slujească!

Şi astfel, prins în capcana vorbelor viclene, Prinţul porni către camera unde era închisă Zelie, pentru a o pedepsi, dar rămase tare surprins nemaigăsind-o acolo; cheia o avea doar el, cel puţin aşa credea. Împins de furie, porunci să fie găsit cel care îi eliberase prizoniera fără ştirea lui. Şi, cum exista la palat un om înţelept şi bun, căruia până nu demult îi fusese încredinţată educaţia tânărului Prinţ, om care nu era pe placul celor certaţi cu faptele bune, aceştia au pus la cale pierderea lui, dovedindu-i Prinţului, prin martori mincinoşi, că Suliman – acesta îi era numele – era făptaşul ce trebuia pedepsit. Cuprins de o mânie fără margini, pe care greu şi-o mai putea controla, Prinţul trimise gărzile să i-l aducă pe Suliman înlănţuit.

După ce dădu aceste porunci. Prinţul cel Iubit se retrase în camera lui şi se culcă nepăsător. Dar deodată pământul se cutremură, iar la lumina unui fulger iscat din senin, o văzu pe zâna Candida. Aceasta îi aduse iar aminte de promisiunea pe care o făcuse tatălui său. Apoi ea îl pedepsi astfel:

— Te condamn să semeni cu animalele de la care ai împrumutat năravurileai ajuns asemănător cu leul prin furie, cu lupul prin lăcomie, cu şarpele, vrând să-l pedepseşti pe cel care ţi-a fost un al doilea tată, cu un taur prin cruzimea de care ai dat dovadă!

Abia sfârşite vorbele zânei, Prinţul – cel Iubit se trezi într-o pădure, purtând înfăţişarea pe care Candida i-o hărăzise: avea cap de leu, coame de taur, picioare de lup şi coadă de viperă. Privindu-se în fântâna lângă care se afla, îl cuprinse o furie

deznădăjduită şi o porni în căutarea unui loc unde ar putea să scape măcar de priveliştea pe care i-o oferea noul său chip. Nimeri însă într-o capcană pusă pentru urşi; vânătorii ieşiră la iveală, îl înlănţuiră şi îl purtară chiar spre oraşul de reşedinţă al Prinţului, unde îl închiseră laolaltă cu toate fiarele sălbatice, într-o cuşcă.

Aflându-se într-o stare atât de disperată, Prinţul cel Iubit hotărî să-şi îndrepte greşelile. Şi astfel, deşi între fiare, căuta să nu se poarte ca ele. Zâna Candida îl preschimbă mai întâi într-un câine mic, apoi într-un alb porumbel. Amintindu-şi că aceasta era culoarea zânei, Prinţul speră că-i va putea recâştiga încrederea. Se înălţă în zbor şi porni în căutarea lui Zelie pe care o găsi, după multe zile de căutare, într-un deşert îndepărtat. Bucuros că a reuşit s-o găsească, Prinţul cel Iubit, preschimbat în porumbelul cel alb, zbură pe umărul tinerei fete. Aceasta, fermecată, îl mingile, promiţându-i că-l va iubi mereu.

— Ce-am făcut? îşi dădu seama Zelie. Am legat un ţiurământ de credinţă! În aceeaşi clipă, porumbelul se (transformă într-un tânăr frumos.

— Da, încântătoare fată, îi spuse Prinţul cel Iubit, «m-am recăpătat adevărata înfăţişare. Sfârşitul nenorocirilor mele era legat de – iubirea pe – care tu mi-o porţi. Îţi mulţumesc pentru această mare bucurie. Nu-mi mai doresc decât ca zâna Candida să redevină protectoarea mea.

— Nu mai ai de ce te teme, spuse Candida, apărând uşoară da un fulg. Zelie te-a iubit mereu, iar acum, fiindcă ai redevenit om înţelept, iubirea ei va fi cu atât mai mare. Veţi trăi fericiţi, căci

dragostea voastră va fi întemeiată pe iubire.

Prinţul cel Iubit şi Zelie mulţumiră zânei pentru bunătatea ei neţărmurită.

— Copiii mei, acum am să vă duc la palatul vostru, pentru a-i reda Prinţului cel Iubit coroana pe care răutăţile lui l-au făcut nedemn de a o purta până acum.

Şi astfel, Prinţul cel Iubit domni mult timp alături de Zelie şi, se spune că îşi dădea într-atât silinţa de a-şi face datoria cum se cuvine, încât inelul, pe care-lpusese din nou, nu-l mai înţepă niciodată prea tare.

Pasărea albastră

(După Madame d'Auinoy)

A fost odată ca niciodată un împărat foarte bogat. Avea multe pământuri, mulţi bani şi multe pietre scumpe, dar cea mai preţioasă dintre comorile sale era fiica lui, de o gingăşie şi o frumuseţe atât de neasemuite, încât trecea drept 9. opta minune a lumii. Primise numele de Florina, fiindcă, prin calităţile sale, se asemăna cu o floare. Trista ei poveste a început odată cu moartea mamei sale şi cu recăsătorirea tatălui său, pe când ea avea doar cincisprezece ani. De ce tristă? Fiindcă împărăteasa cea nouă nu o iubea pe micuţa Florina, tocmai datorită gingăşiei ei deosebite şi frumuseţii, ce păreau că sfidează pe cei din jur, lucru, fireşte, neadevărat. I se părea aşa doar împărătesei, a cărei fată era urâtă pe măsura răutăţii de care era în stare. I se spunea Păstrăvioara, din cauza pistruilor de pe faţă, nenumăraţi, asemeni petelor de pe păstrăvi.

Într-o zi veni la curte un prinţ ce domnea

peste o ţară bogată şi îndepărtată, pentru a alege de mireasă pe una din cele două fete. Cum însă împărăteasa se temea că nu Păstrăvioara va fi aleasă – şi motivele ei erau întemeiate – goli camera Florinei de toate podoabele, nelăsându-i decât o rochie simplă şi veche, deloc pe măsura frumuseţii şi a bogăţiilor pe care le avea. Împodobind-o însă pe Păstrăvioara cu tot felul de minuni, împărăteasa spera să atragă atenţia prinţului doar asupra acestei mici creaturi de o urâţenie îngrozitoare.

Am uitat să vă spun că prinţul nu era doar foarte bogat, ci frumuseţea şi bunătatea sufletului său ales erau demult recunoscute de toată lumea. De altfel numele său era Făt-Frumos.

Şi ce trebuia să se întâmple s-a întâmplat. Făt-Frumos o zări şi o îndrăgi pe Florina, chiar dacă aceasta purta o rochie modestă şi se ascunsese după o coloană, să nu fie văzută astfel îmbrăcată. Lucrurile ar fi fost simple, dacă împărăteasa nu ar fi vrut cu orice preţ să o căsătorească pe Păstrăvioara cu prinţul cel frumos. O închise pe Florina în turnul palatului, sperând că, nemaivăzând-o, FătFrumos o s-o aleagă pe Păstrăvioara cea urâtă şi rea. Sufletul prinţului fusese însă cuprins de dragoste pentru Florina şi niciun dar din partea împărătesei nu-i mai putea schimba hotărârea de a se căsători cu aleasa inimii lui. Folosindu-se de tot felul de viclenii şi înşelăciuni, împărăteasa cea rea reuşi să-l păcălească pe Făt-Frumos. Ea potrivi o întâlnire între el şi Florina, noaptea, la fereastra camerei acesteia. Doar că, în locul frumoasei

prinţese închise în turn, împărăteasa o aduse pe Păstrăvioara, iar, cum noaptea era fără lună, Făt-Frumos nu avu cum să-şi dea seama de vicleşug şi se logodi, dindu-i acesteia inelul pe care-l purta. Şi astfel, în noaptea următoare hotărâră să fugă, pentru a se putea căsători. Păstrăvioara, pe care prinţul o credea Florina, îi ceru să o ducă la zâna care o crescuse. Abia când au ajuns acolo, Făt-Frumos îşi dădu seama de neîngăduita greşeală pe care o făcuse şi se împotrivi să o ia în căsătorie.

— Atunci, fiindcă nu te-ai ţinut de promisiunea pe care i-ai făcut-o, te voi transforma în Pasăre Albastră. Şi aşa vei fi, de-acum încolo, şapte ani! zise zâna cea rea.

Astfel, prinţul îşi schimbă înfăţişarea: braţele sale se acoperiră de pene care formară aripi; picioarele devert în a negre şi subţiri şi îi crescură unghii ascuţite ca nişte gheare. Trupul întreg i se făcu mic şi i se împodobi cu pene lungi şi albastre, ochii îi erau acum foarte rotunzi şi străluceau ca nişte sori; nasul se schimbă în cioc ivoriu şi îi crescu pe cap o egretă albă, care îi era ca o coroană. Cântecul său era încântător, iar darul de a vorbi nu-i fusese luat.

Pasărea, care de-abia se înfiripase, slobozi un strigăt dureros şi îşi luă zborul spre pădure, cât mai departe de palatul zânei rele.

— În timp ce Pasărea Albastră, adică Făt-Frumos şi prinţesa Florina sufereau fiecare departe unul de celălalt, împărăteasa şi Păstrăvioara îi pregăteau prizonierei lor doar „surprize” menite să o întristeze şi mai mult în marea ei suferinţă. O împodobiră pe urâta

Păstrăvioară şi, împrumutând, un zâmbet batjocoritor, veniră să o vestească pe Florina că avusese loc nunta surorii sale vitrege cu FătFrumos. Disperarea prinţesei celei frumoase deveni fără margini, mai ales când recunoscu inelul lui Făt-Frumos, inel ce se afla acum în degetul Păstrăvioarei. Astfel încât zilele şi nopţile ce urmară, Florina şi le petrecu plângând şi gândind la nedreapta ei soartă „căutând vina pentru care trebuia să sufere atât de mult.

Făt-Frumos sau, mai bine-spus, Pasărea Albastră, zbura în fiecare seară în jurul palatului. Se gândea la draga lui prinţesă, care era închisă acolo, în turn, şi se apropia de ferestre cât mai mult, sperând să o vadă. Dar se temea de Păstrăvioara cea rea şi nu cuteza să vorbească decât noaptea.

În faţa ferestrei Florinei era un chiparos înalt, pe ale cărui ramuri Pasărea Albastră venea să se odihnească.

— Ah! spunea nefericita prinţesă, cine mi-l va aduce înapoi pe Făt-Frumos?

— Frumoasă Florină, spunea Pasărea Albastră, FătFrumos o să vină îndată. Şi zbură spre fereastră.

— Cine eşti tu, pasăre încântătoare? spuse prinţesa, în timp ce o mângâia pe cap cu blândeţe.

— Puţin mai devreme mi-ai spus chiar tu numele. Sunt Făt-Frumos.

— E oare cu putinţă?

— O zână rea m-a preschimbat în pasăre, pentru a mă pedepsi, fiindcă nu o iubesc pe Păstrăvioara cea rea.

— Pasăre Albastră, Făt-Frumos, cei răi ne pricinuiesc multă nefericire, însă vor fi, la rândul lor, pedepsiţi. Dar fereşte-te de capcanele lor, căci vor face orice ca să ne despartă!

Pasărea Albastră şi prinţesa stăteau astfel de vorbă până spre ziuă. Timp de doi ani, ei se întâlniră la fereastră noapte de noapte, iar suferinţa lor devenise mai uşor de suportat.

Cum însă în tot acest răstimp împărăteasa nu reuşise s-o mărite pe Păstrăvioara, iar renumele frumuseţii şi al gingăşiei Florinei nu se ştirbise şi nu dispăruse din gândul celorlalţi, cele două invidioase au ajuns să creadă că prinţesa cea bună unelteşte împotriva lor, chiar dacă este închisă într-un turn. Şi, venind la ea într-o noapte târziu, o surprinseră tocmai când vorbea la fereastră cu dragul ei prinţ, îmbrăcată şi împodobită cu tot felul de minunăţii, darurile pe care Făt-Frumos, preschimbat în Pasăre Albastră, i le adusese la fiecare nouă întâlnire. Cum pasărea, ajutată de Florina, a reuşit să scape de privirile răuvoitoare, rămânea doar de aflat misterul bogăţiilor cu care prinţesa era împodobită. Pentru a-l afla, împărăteasa cea rea îi dădu acesteia o slujnică să o supravegheze zi şi noapte. Ce tristeţe cumplită! De acum Pasărea Albastră nu va mai putea veni şi din nou timpul va fi greu de îndurat! într-o noapte, pe când slujnica dormea, prinţesa deschise fereastra, fără să facă niciun zgomot, şi spuse încetişor:

— Pasăre Albastră, culoare de vânt.

Vino la mine cât mai curând.

Pasărea Albastră, care nu era prea departe,

zbură de îndată spre fereastră. Cită fericire închisă în clipa revederii! Au vorbit mult, mult, atât de mult, încât slujnica se trezi şi văzu în clarul de lună o.pasăre minunată care îi vorbea prinţesei.

Dimineaţa, fata cea rea alergă la împărăteasă şi îi povesti ce văzuse şi ce auzise.

— Pasăre Albastră, spuse împărăteasa furioasă, Pasăre Albastră, vei muri! – Agăţară de chiparosul de la fereastră cuţite şi brice, săbii şi pumnale, iar când pasărea se întdarse la copacul iubit, aceste arme ucigaşe îi tăiară aripile şi picioarele; abia reuşi să se salveze, plină de sânge, în cuibul său din scorbura unui stejar.

— Pasăre Albastră, culoare de vânt.

Vino la mine cât mai curând.

Sărmana prinţesă îl chemă toată noaptea, dar Pasărea Albastră nu mai veni… x

Câtă nefericire trebuia din nou să îndure trista Florină, crezând că dragul ei prinţ a murit! Cită nefericire trebuia din nou să îndure trista Pasăre Albastră, care credea că Florina hotărâse moartea lui, în schimbul eliberării ei din turn! Va pieri oare în scorbura acelui stejar pierzându-şi sângele?

În vremea aceasta, prin pădure tocmai trecea cel mai bun prieten al prinţului, un bătrân vraci, care plecase în căutarea lui. Acesta îi opri imediat sângele şi, cu câteva ierburi culese din pădure, îi vindecă rănile pricinuite de armele ucigaşe. Nu avea însă puterea să-l redea prima înfăţişare, aşa încât plecară spre palatul lui Făt-Frumos, urmând ca vraciul să încerce să o înduplece pe zâna cea

rea.

La celălalt palat se petrecuseră însă mari schimbări: împăratul murise, iar împărăteasa poruncea tuturor, plină de răutate, până în ziua când poporul o izgoni cu pietre din palat, împreună cu Păstrăvioara ci cea urâtă. Apoi se urcară în turn, deschiseră uşa şi o eliberară pe Florina.

— Tu eşti împărăteasa noastră! spuseră oamenii.

Şi, după ce Florina veni iarăşi la palat, îi puseră pe cap coroana de împărătească, dar tristeţea ei nu dispăruse, fiindcă nu ştia ce se întâmplase cu Pasărea Albastră. Porni în căutarea ei, îmbrăcată ca o femeie simplă. Şi, după îndelungi căutări fără folos şi întâmplări uimitoare, ajunse la palat tocmai la timp pentru a împiedica nunta lui Făt-Frumos cu urâta Păstrăvioară. Fiindcă prinţul, care se credea trădat de Florina şi lăsat să moară, primise în cele din urmă să facă nuntă cu Păstrăvioara, în schimbul redobândirii chipului său adevărat. Iar când Făt-Frumos o recunoscu pe draga lui Florina şi când adevărul ieşi la lumină, norocul avea în sfârşit să fie de partea lor. Şi, după atâta suferinţă, cei doi se căsătoriră şi trăiră ani mulţi, în cea mai deplină fericire, căci dragostea lor era adevărată.

Cămaşa lui Sylvinet

(După George Sand)

A fost odată ca niciodată…

Dac oare toate poveştile încep cu „a fost odată”? Poveştile da, dar ceea ce veţi auzi acum nu este deloc o poveste, ci chiar un lucru

adevărat, fiindcă micuţul Sylvinet, căci despre el este vorba, a existat în realitate şi era un băieţel tare drăgălaş şi cuminte, mai ales cuminte. Toată lumea îl îndrăgea – nu doar oamenii, ci şi plantele şi animalele – iar asta, desigur, nu pentru că era cel mai mic dintre cei şase fraţi şi cele şase surori ale sale, ci fiindcă era de o bunătate rar întâlnită. Avea întotdeauna timp şi pentru cei din jurul lui, era mereu atent la respiraţia firelor de iarbă, la agitaţia, deloc de neînţeles pentru el, a micilor vietăţi pe care le întâlnea zi de zi şi cu care adesea întârzia în nesfârşite istorisiri. Mai tot timpul era nevoit să facă fel de fel de drumuri, fiindcă, chiar dacă era încă destul de mic, asta nu însemna că nu îşi ajuta mama, o femeie săracă. Şi, pentru că era mezinul, purta lucrurile fraţilor săi mai mari, iar cum aceştia erau destui, cămaşa care ajungea la el, ca s-o poarte, era atât de uzată, încât oricât de mult ar fi încercat s-o cârpească, se rupea mereu, ca o îndărătnică ce se afla. Ea nu ştia că mama lui Sylvinet este atât de prinsă cu treaba, încât nici vorbă să aibă timp să-i coasă altă cămaşă, până la iarnă. Iar iarna nu trecuse de prea mult timp…

Într-o zi, în timp ce Sylvinet căuta fragi prin pădure, cămaşa pe care o purta se rupse într-atât, încât se desprinse din toate cusăturile şi căzu în iarbă. Micuţul o ridică deznădăjduit şi aproape că-i venea să plângă, gândindu-se cât mai era până în iarnă, când mama sa va putea să-i facă alta nouă. Şi o porni spre casă, mai trist ca niciodată. În drum se întâlni însă în mielul, prietenul său de joacă.

— De ce nu o rogi pe mama ta să îţi facă o «cămaşă?

— Acum nu are timp pentru asta. Abia la iarnă. Şi-n plus, fratele meu mă în a e va avea cămaşa cea nouă, cu o voi primi pe *aceea* de la surioara mea cea mai mică. Iar până atunci nu vom putea purta decât cămăşile care sunt pe noi.

— Aş vrea să-ţi fac o bucurie, zise mielul.

Şi, după ce se gândi puţin, alese un pumn din cea mai albă lână pe care o avea.

— Uite, din asta îţi poţi face o cămaşă. Ţi-o dăruiesc!

Micuţul Sylvinet mulţumi frumos mielului pentru darul lui şi o porni mai departe spre casă, fără să ştie însă ce ar putea să facă el cu lina pe care o primise în dar.

— Bună ziua, auzi.

Băieţelul nostru ridică privirea şi recunoscu îndată tufa de măceş pe care o admirase de atâtea ori.

— Bună ziua, îi răspunse el repede, uşor jruşinat că trecuse fără să o vadă.

— Ce ai în mână, Sylvinet?

— Am nişte lină. Mi-a dăruit-o mielul, ca să-mi fac din ea o cămaşă. Numai că nu prea ştiu cum am să reuşesc?!

— Dă-mi-o, am s-o dărăcesc chiar eu.

Copilul îi dădu lina, pe care măceşul, lungindu-şi crengile încărcate de spini, începu s-o întindă şi s-o scar men e, transformând-o în vălătuci albi şi uşori, ca zăpada dinţii. Sylvinet îi mulţumi măceşului pentru osteneală, neputând să-şi mai ia ochii de la albul de lapte al linii.

O porni mai departe. Când, ce să vadă? Chiar lângă drum, printre frunze, un păianjen tocmai lucra mijlocul pânzei lui.

— Ce duci în mână, Sylvinet?

— Nişte lână pe care mi-a dăruit-o mielul şi pe care atătrăcit-o măceşul.

m

— Dă-mi-o, am să o ţes eu pentru tine.

Şi, fără prea multă vorbă, după ce izbuti să obţină un fit* lung, începu să-l ţească. Îşi aducea aminte de ziua în care, rătăcindu-se şi ajungând în colbul de pe drum, eragata-gata să fie strivit de Vreun pas neatent, dacă nu l-ar fi văzut Sylvinet şi nu l-ar fi îndepărtat de primejdie. Avea acum posibilitatea să-i mulţumească, aşa cum putea el, neînsemnatul. Fiindcă niciodată nu ştii de cine ai nevoie şi cine îţi poate oferi ajutorul, atunci când ai mai multă nevoie de el. De aceea trebuie să fii bun şi atent cu toată lumea.

Şi aşa, micuţul păianjen ţesea de zor pânza pentru Sylvinet, care îl admira cum ălerga când la stânga, când la dreapta, cum încrucişa firele urcând şi coborând. Curând, lâna se transformă într-o stofă fină.

Văzându-se din ce în ce mai aproape de dorinţa lui, băieţelul mulţumi frumos păianjenului pentru ajutor şi o porni mai departe spre casă. Drumul cobora pe lângă albia unui pârâu cu apă limpede, în care Sylvinet se scălda adesea. Deodată se auzi strigat. Se întoarse, era racul.

— Hei! Sylvinet! Ce duci în braţe?

— Este lâna pe care mi-a dăruit-o mielul, pe care măceşul a dărăcit-o şi pe care păianjenul mi-a

ţesut-o pentru o cămaşă.

— N-ai să poţi să-ţi faci cămaşa, dacă stofa nu e croită. Dă-rpi-o, am să o tai chiar eu!

Şi, ca un adevărat croitor ce se afla, racul îi luă măsură micului băiat care nu se miră câtuşi de puţin. Curând, cei doi mari cleşti ai racului se puseră pe treabă, tăind mai repede decât orice foarfecă bine ascuţită.

— Iată! Treaba-i terminată. Mama ta nu mai are decât să coasă între ele bucăţile pe care eu le-am croit şi o să ai o cămaşă nouă şi frumoasă.

— Îţi mulţumesc mult! Nu ştiu ce mă făceam fără tine, spuse Sylvinet şi o porni mai departe spre casă, râzând şi venindu-i aproape s-o ia la fugă de bucurie. Dar se în tristă nu peste multă vreme, amintindu-şi că este abia vară şi mama lui are aşa de mult de lucru! Iar până când va cădea întâia zăpadă, mai erau atâtea zile, atâtea zile, şi cămaşa lui parcă nu va fi gata niciodată! Tristeţea i se cuibărea din ce în ce mai mult în suflet, când auzi trilu-irile minunate ale unei păsări ce se aşezase să se odihnească pe o ramură din apropierea drumului pe care tocmai trecea Sylvinct.

— Nu mai fi trist! Mielul ţi-a dat lâna, măceşul a dărăcit-o, păianjenul a ţesut-o, racul a croit cămaşa, iar eu am să o cos

Micuţul ridică ochii ce-i erau scăldaţi în lacrimi şi privi către prea buna pasăre. Aceasta, ajutându-se de cioc şi de gheare, se apucă să coasa cămaşa lui Sylvinet, cu atâta îndemânare, încât orice croitoreasă ar fi fost invidioasă pe ea. – îţi mulţumesc din suflet! îi spuse el mărinimoasei

şi îndemânaticei păsări. Şi zâmbetul îi revenise pe buze şi voia bună de asemenea. Îşi îmbrăcă noua cămaşă şi, aplecat în genunchi peste marginea malului, se privi în oglinda apei. Nu-i venea să creadă că în aşa scurt timp cămaşa lui fusese gata! Şi era atât de frumoasă, poate şi fiindcă era a lui şi doar a lui. Nu mai putu răbda să ştie doar el asta, aşa încât o luă la fugă spre casă. Aici, numeroasa lui familie îl aştepta, îngrijorată, fiindcă Sylvinet zăbovise pe drum măi mult ca de obicei. Dar când îl văzură îmbrăcat cu acea minunată cămaşă, uitară să-l mai certe şi începură să-l întrebe toţi despre secretul acelei cămăşi. Şi Sylvinet le povesti cu de-amănuntul cum s-a întâmplat să-i dăruiască mielul lâna cea albă, cum măceşul a dărăsit-o, cum, mai apoi, păianjenul a ţesut-o, transformând-o într-o pânză fină, pe care racul a croit-o, iar pasărea a «usut-o. Aşa a apărut minunata cămaşă a lui Sylvinet, iar lucrurile s-au întâmplat întocmai.

Şi fiindcă aceasta nu a fost o poveste, ci, aşa cum am zis, toate s-au întâmplat cu adevărat, nu voi încheia spun înd că „am încălecat pe-o şa şi v-am spus povestea aşa”, nici că „m-am suit pe-un cui şi alta nu-i!*

Supa de pietricele

Este povestea a doi oameni foarte săraci – Dede şi Ferdinand. Dacă n-o ştiţi, vă voi spune-o eu. Ascultaţi:

Fiind sărmani, cei doi îşi petreceau timpul căutând pe cineva care, de milă, le-ar putea da ceva de mâncare. Niciodată nu se întâmpla însă să le treacă măcar prin cap că ar trebui să dea şi ei

vreo mână de ajutor drept mulţumire. Astfel încât Ernestina – o femeie cumsecade şi foarte harnică, ce ţinea o întreagă fermă prin munca ei – văzându-i pe cei doi intrând în ograda sa, îşi spuse în gând că, de astă dată, n-o să mai aibă milă de nişte leneşi şi n-o să le dea decât o găleată cu apă şi un colţ în hambar, unde să poată dormi. Aşa încât, înainte chiar de a auzi de la ei ceva, Ernestina îi întâmpină cu aceste vorbe:

— Aţi picat rău de data asta! N-am nici măcar un colţ de pâine, va trebui ca pentru seara asta să împrumut de la o vecină.

Dede, care era mai viclean şi care îşi dădu seama de gândurile Ernestine! îl spuse:

— Buţi face griji pentru, noi; astăzi nu avem novo ic decât de ceva fin ca să ne pregătim mâncarea.

— Dacă numai fin vă trebuie, hambarul e plin, n-aveţi decât să vă instalaţi acolo şi totul e ca şi făcut, spuse femeia cea bună.

Ferdinand nu înţelegea nimic din ce se petrecea acolo, şi, cum murea de foame, încercă să deschidă gura şi să ceară, totuşi, ceva de mâncare, dar Dede îl opri la timp. Acesta îi mulţumi femeii celei bune, după care se îndreptară fiecare spre treburile lui. Abia dacă făcuse trei paşi spre hambar, că Dede se şi întoarse, spunând:

— Aş dori să-ţi cer un mic serviciu: ai putea să ne laşi să ne pregătim mâncarea la soba ta? Vom găti supă de pietricele.

— Supă de pietricele?!

— Da, e specialitatea noastră.

— Sunt tare curioasă s-o văd şi pe asta! Intraţi în casă.

Şi Dede îi ceru femeii o oală, o umplu cu apă şi se duse în curte să caute ceva pietricele pe care, înainte de a le pune la fiert, le spălă bine cu apă proaspătă.

După câtva timp spuse, puţin încurcat:

— Acum urmează secretul. Dar nu ştiu dacă trebuie să ţi-l spun.

Sărmana femeie, care murea de curiozitate, se jură că nu va spune nimic nimănui. Şi astfel, legământul fiind făcut, Dede îi spuse, cu aerul că divulgă un mare secret:

— De fapt îi lipseşte o varză!

— Oh! Dacă-i numai asta, spuse femeia, mă duc să aduc una.

Zis şi făcut. Se duse după varză, o aduse şi i-o dădu „specialistului bucătar”, care, pe acelaşi ton, spuse:

— Trebuie pusă uşor în oală, apoi aşezate pietricelele, jur-împrejur.

Curând, fiertura începu să miroasă chiar bine.

— Ca să fie o supă cu adevărat gustoasă, spuse Dede, ar mai fi trebuit adăugaţi patru morcovi, patru cartofi – nici mai mult, nici mai puţin, pentru, ca pietricelele să-şi lase tot gustul. Păcat că n-avem! spuse el, căzând pe gânduri. În fine, asta e!

Ernestina se repezi să spună că nu-i deloc prea târziu şi se grăbi să aducă legumele cerute, apoi, după, ce le curăţă, le puse în oală.

— Ei, acum n-a mai rămas decât să aşteptăm să fiarbă, spuse Dede. Dacă ai cumva altceva mai bun de făcut, poţi să te duci liniştită, te vom chema cirid va fi gata.

Cum la o fermă se găseşte întotdeauna „altceva mai bun de făcut”, femeia plecă să mulgă vacile. Şi, în timp ce le mulgea, se tot gândea la ciudata poveste cu supa care tocmai fierbea, fără să-şi poată da seama ce nu-i în ordine în această întâmplare. După ce-şi termină treaba, se întoarse în casă, unde cei doi înfometaţi tocmai sfârşiseră de înghiţit supa şi, pe deasupra, şi bucata de slănină pe care femeia şi-o pregătise pentru cină! Fusese, deci, păcălită!

„Ei, da! îşi spuse ea în gând, netoţii ăştia m-au tras pe sfoară, dar le-a venit şi lor rândul”.

— Nu mi-aţi văzut cumva din întâmplare pisica? îi întrebă ea.

— Ah, nu, spuseră ei.

— Atunci înseamnă că s-a dus să crape în gunoi!

— De ce? o întrebă Ferdinand.

— Închipuiţi-vă că animalul ăsta nenorocit a mâncat slănina otrăvită pe care o păstram pentru şobolani!

Abia îşi sfârşi fraza, că cei doi se şi repeziră afară, ţinându-se de burtă şi văitându-se îngrozitor.

Aceasta a fost povestea pe care am promis că v-o spun. Se zice că de atunci nu doar Ernestina nu i-a mai văzut niciodată pe cei doi care preferau să cerşească, decât să-şi câştige pâinea muncind, dar nimeni din satul acela n-a mai auzit vreodată

ceva de ei.

„Clocitorul 4 de pepeni

Veţi auzi acum povestea, cam ciudată, a unui ţăran prea încrezător în vorbele celorlalţi. Gândindu-se el că măgarul pe care-l avea era cam bătrân şi cam bolnav, hotărî într-o zi să cumpere un altul. O porni la drum spre târgul cel mai apropiat; dar, pentru a ajunge la piaţa de animale, trebuia să treci prin cea de legume. Acolo observă el, într-un coş, nişte pepeni galbeni, de toată frumuseţea. Şi, fiindcă nici nu văzuse, nici nu auzise vreodată vorbindu-se de aşa ceva, îl întrebă pe negustor:

— Ce sunt astea?

— Cum nu ştii ce sunt astea? Şi totuşi, toată lumea ştie: sunt ouă de măgar!

Cum de se făcuse atât de bine potriveala nu ştiu, cert este, că ţăranul nostru rămase tare încântat în toată mirarea lui.

— Ouă de măgar… Chiar există aşa ceva?

— Bineînţeles că există, de vreme ce le poţi vedea chiar cu ochii tăi!

— Ei, da! Atunci te cred. Şi cât costă?

— Nu-i scump deloc! Uite, cel mare, de colo, ţi-l dau cu cinci centime.

„Cinci centime, gândi ţăranul. Un măgar m-ar fi costat pe puţin douăzeci de franci. Sigur, trebuie să-l şi hrănesc, dar, cinci centime! – e într-adevăr de pomană! Iar până va creşte îl voi folosi tot pe celălalt măgar”.

— Bine, am înţeles eu că este un ou de măgar, dar nu este un măgar! Deocamdată. Ce trebuie să fac cu oul ăsta, cine îl va cloci?

— Păi, chiar tu, cine altcineva! Cinci centime! E ca şi nimic. Uite ce trebuie să faci: te întorci acasă, te aşezi în coteţul de păsări şi te pui pe clocit, având însă grijă ca nu cumva să te deranjeze careva. Dacă totuşi vine cineva să te întrebe ce faci acolo, tu să îi faci semn să se îndepărteze şi să te lase în pace. Fiindcă, mai ales, nu trebuie să vorbeşti, ca să nu-l sperii pe micuţ. Dacă ai să faci întocmai, totul se va petrece repede şi bine. Şi, poate chiar mâine, vei avea un măgăruş de toată frumuseţea!

— Deci aşa… spuse ţăranul, ce rămăsese cu gura căscată de uimire.

Nici măcar nu se mai tocmi cu negustorul, ci o porni de îndată acasă cu preţiosul său ou. Şi, de cum ajunse, se şi duse în coteţul găinilor, fără a-i spune ceva nevestei lui. Puse fin bine uscat într-un coş, aşează cu grijă oul şi se instală deasupra acestuia.

Noaptea nu întârzie să apară, iar nevasta lui, care nu ştia nimic din câte se petrecuseră era tare îngrijorată, crezând că i se întâmplase ceva rău soţului ei. Se duse să-l întrebe pe vecinul lor dacă nu cumva ar fi atât de bun să o pornească împreună spre târg înapoi, în căutarea bărbatului ei. Dar, traversând curtea, observă în cuibar o formă ciudată. Când se apropie şi văzu de aproape cine era, nu ştiu ce să creadă.

— Ce faci acolo?

Celălalt însă tăcea. Sărmana femeie, se repezi în stradă, ţipând cât o ţineau plămânii. Toată lumea se strânse să vadă minunea. Femeia încercă din nou să-i vorbească bărbatului ei, dar acesta tot

nu-i răspunse. Atunci, unul dintre vecini se apropie de „clocitor” şi-l atinse uşor. Ţăranul îşi întoarse capul şi-i aruncă bietului om o privire plină de răutate. Nimeni nu ştia ce trebuie făcut.

— Poate are febră, spuse unul. Ar trebui luat de acolo şi pus să doarmă în patul său. Pe doctor o să-l chemăm mai târziu.

Ţăranul se încăpăţâna însă pe mai departe şi, fără să spună vreun cuvânt, făcea de zor semne să fie lăsat în pace. A doua zi vo-a să aibă deja măgăruşul de care era atâta nevoie!

Şi, cum doi oameni se îndreptară spre el să-l ridice de acolo, făcu un salt într-o parte, luă sub braţ oul şi ieşi în curte. De acolo dispăru pe străzi şi în câmp. Toată lumea porni în căutarea lui şi, tocmai când erau gata-gata să-l prindă, ţăranul vru să sară peste un gard, dar îşi pierdu echilibrul şi se întinse pe jos cât era de lung. Pepenele, bineînţeles, se sparse.

În aceeaşi clipă, un iepure, care-şi avea culcuşul lângă acel gard, mort de spaimă, o zbughi cât putu de repede, în faţa acestui dezastru, sărmanul „clocitor” se porni să se vaiete:

— Nenorociţilor, din cauza voastră mi-am pierdut măgăruşul! Priviţi-l cum fuge, câtă forţă avea, era deja puternic ca un măgar de opt săptămâni!

Iar ceilalţi oameni îl priveau compătimitor, din ce în ce mai nedumeriţi.

ţ

Nobilul şi ţăranul său

— S Pentru că unul dintre ţărani făcuse un lucru care nu prea fusese pe placul nobilului ce

stăpânea acele pământuri, acesta îi spuse:

— Ca să te iert, trebuie să vii la mine, dar nu oricum, ci nici la umbră, nici la soare, nici pe jos, nici călare sau în căruţă.

Sărmanul ţăran era tare necăjit. Îi povesti unui prieten toate câte-i spusese nobilul.

— Nici la umbră, nici la soare, nici pe jos, nici călare, cum trebuie să fac să ajung, totuşi, la el aşa cum mi-a cerut, ca să mă ierte?

— Oh, stai liniştit! Am să mă duc eu în locul tău şi-ai să vezi că o să se sfârşească cu bine.

Şi iată că o porni: îşi puse pe cap ceva ce semăna cu o sită, astfel că nu era nici la umbră, dar nici la soare! Iar ca să nu fie nici pe jos, nici călare, se urcă pe un catâr. În drum găsi un furnicar şi, ca să fie acolo – nu se ştie niciodată la ce i-ar putea folosi – vârî într-un sac întreg muşuroiul, cu furnici cu tot.

Şi astfel ajunse la stăpânul său. Şi era tocmai bine, căci nu era nici pe jos, nici călare – era pe catâr; nici la umbră, nici la soare – era sub acea sită. Nobilul îi spuse:

— Acum trebuie să-mi spui unde este centrul pământului!

Ţăranul răspunse:

— Stăpâne, vino în grădină şi-ţi voi spune.

Ajunşi în\ grădina nobilului, ţăranul, prefăcându-se că este în căutarea locului cu pricina, călca fără milă în picioare tot ce-ntâlnea în cale: salate, verze, în fine, toate legumele. Iar, pentru a fi sigur că-i face nobilului o pagubă cât mai mare, ţăranul se ajută şi de un ciomag pe care-l ţinea în mână şi cu care sfărâma orice

plantă găsită în cale. La un moment dat se opri în mijlocul unui strat de salate şi lovi cu ciomagul într-un punct, spunând:

— Iată, stăpâne, aici este centrul pământului. Dacă nu mă crezi, sapă şi măsoară-l!

Nobilul, care rămase fără răspuns în faţa isteţimii ţăranului, îi spuse, crezând că, de astă dată, nu va mai şti cum să iasă din încurcătură:

— Ei bine, acum va trebui să-mi spui câte stele sunt pe cer.

— Dacă ai să vii cu mine în camera ta, am să-ţi spun!

Chiar dacă fu mirat de condiţia pusă, nobilul îl duse, totuşi, în camera lui. Ţăranul, care luase cu el şi sacul plin cu furnici, îl goli pe tot în camera stăpânului său, spunându-i:

— Iată, pe cer sunt tot atâtea stele, câte furnici în camera asta. Numără-le!

Şi astfel se răzbună pe acel nobil.

POVEŞTI POLONE

repovestite de STELA VASILIU

Să nu spui nicio vorbă

De mult, de mult, într-un sat trăia, împreună cu nevasta lui, un om tare sărac. Ce folos că avea o bucăţică de pământ pe care ar fi putut cultiva castraveţi, varză şi gulii, dacă nu avea vreme să-şi îngrijească grădina. Ca şi ceilalţi oameni din sat, amândoi lucrau din zori şi până-n noapte pe moşia boierului. Munca era istovitoare, iar despre câştig, ce să mai vorbim, era aşa de mic, încât în casa lor „Sărăcia” îşi găsise gazdă bună. Oricât de chibzuiţi ar fi fost, mâncarea nu le ajungea niciodată, erau mereu flămânzi şi sleiţi de putere.

Dar, într-o vară, ca prin minune, pe pământul lor s-au făcut o mulţime de roade, cum nu au mai avut niciodată. Plini de bucurie că au ce mânca, s-au gândit, ca o parte din recoltă s-o păstreze, să aibă mâncare pe mai multă vreme, aşa că au hotărât să sape o pivniţă în fundul grădinii lângă şopron. Zis şi făcut! Aşa omul nostru s-a apucat de treabă în timpul nopţii – ziua era la muncă pe moşia boierului – când pe cer luceau stelele şi luna. Dar abia izbi de vreo două ori cu sapa în pământ, când deodată se auzi un zgomot, iar sapa se izbi în ceva.

— Nevastă, mi se pare că sub şopronul nostru se află o stâncă mare.

— Poate te trudeşti degeaba – îi răspunse nevasta – n-ar fi rău să vindem la târg varza, cartofii şi guliile, iar cu banii luaţi să ne cumpărăm câte ceva.

Dar omul nostru nu se dădu bătut, mai lovi odată cu sapa şi încă o dată, şi ce mare-i fu mirarea când, după un timp, din pământ, în loc de piatră, scoase o oală mare.

— Nevastă, nevastă, deschide uşa şopronului, uite ce-am scos din pământ, o oală, hai să vedem ce are înăuntru!

Cu mare casnă au scos oala afară, că era foarte grea, i-au ridicat capacul şi, la lumina lunii, au început să lucească ducaţii de aur.

Au rămas amândoi ca trăsniţi şi cu răsuflarea tăiată. Când şi-au mai venit în fire, bărbatul, cu voce tremurată, a început să spună:

— Ce minune, nici nu-mi vine a crede! De atâţia ani stă ascunsă în grădina noastră o

comoară aşa de mare şi noi nu mai scăpăm de sărăcie!

Cu amândouă mâinile începu să zornăie monezile de aur. Nu trecu mult timp, că dintr-odată acoperi oala cu capacul şi apoi o ascunse, să nu se mai vadă şi, în şoaptă, îi spuse nevestei:

— Nu uita să oamenii sunt răi şi invidioşi, să nu spui la nimeni ce noroc a dat peste noi. Nimeni în afară de noi nu trebuie să ştie că am găsit în grădina noastră oala cu ducati. Să nu spui nicio vorbă!

Nevasta a dat din cap, semn că a înţeles, şi amândoi s-au culcat fericiţi.

A doua zi, ca de obicei, dis-de-dimineaţă, s-au, dus la lucru pe moşia boierului. Nevasta, împreună cu alte femei, a fost trimisă la săpatul cartofilor. Nici nu apucase soarele să bea toată rouă dimineţii, când ea se şi adresă vecinei:

— Mă întreb de ce mai muncesc, că nici nevoie nu am. Foarte uşor aş putea arunca sapa şi să mă întorc acasă!

— Ce tot vorbeşti acolo? se sperie vecina. Ştii că moşierul nu iartă şi ţi-ar pune o amendă aşa de mare, că nici n-ai fi în stare s-o plăteşti.

— Ehei, ce ştii, acum pot să plătesc şi zece amenzi. Îţi spun ceva, dar vezi, să râu mai spui la nimeni. Astă-noapte, împreună cu bărbatul meu, am găsit o comoară foarte mare. Să nu uiţi, să nu spui nicio vorbă!

— Îţi făgăduiesc să nu scot nicio vorbă, spuse vecina.

Dar, înainte ca vacile să se întoarcă acasă de la păşune şi soarele să se ducă la culcare, vuia tot

satul. Aflaseră despre comoară şi cei care locuiau mai departe.

Bietul om fu cuprins de mare supărare şi grijă. Ştia prea bine că de nu va găsi cât mai degrabă o ieşire va auzi boierul şi-i va lua comoara. După ce se gândi şi iar se gândi, seara îi spuse nevestei:

— Am auzit că la noapte turcii vor da năvală în satul nostru. Ascunde-te în şopron, acolo n-or să te găsească.

Zis şi făcut. Nevasta intră în şopron, dar bărbatul înţepeni uşa pe dinafară, apoi se duse la brutar, cumpără o traistă mare de covrigi pe care-i împrăştie în jurul casei şi în grădină. Dimineaţa o scoase pe nevastă din şopron şi-i spuse:

— Astă noapte s-a întâmplat un lucru nemaiîntâlnit. Din cer au căzut covrigi şi mă gândesc că ar fi bine să-i aduni, e păcat să-i pierdem!

Nevasta a făcut ochii mari şi, fericită, a adunat toţi covrigii.

Când s-a lăsat seara, bărbatul din nou şi-a închis nevasta în şopron, spunându-i înfricoşat:

— Vai, s-a întâmplat o mare nenorocire! Moşierul nostru parcă a înnebunit. Vrea să asmute câinii asupra noastră, să ne alunge din sat. Nu ştiu ce să ne facem. Stai aici şi nu scoate nicio vorbă.

Apoi bărbatul a întărâtat un câine, care alerga prin apropiere. Câinele începu să latre şi după ei au început să latre şi alţi câini din sat, aşa cum se întâmplă de obicei noaptea, aşa că în scurt timp s-a stârnit o adevărată hărmălaie.

Auzind, femeia a fost cuprinsă de frică, a

început să plângă şi să jelească, spunând printre suspine:

„* – Vai, vai, vai, sărmana de mine, ce mă fac, ce mă fac? Cu siguranţă că bărbatul meu a fost alungat din sat! Vai, vai…

După câteva zile, aşa cum prevăzuse, omul nostru a fost chemat de boier, care, niciuna, nici două, i-a poruncit bă-i aducă imediat comoara. Dar acesta, cu o figură de neştiutor, i-a răspuns boierului că nu ştie despre ce-i vorbeşte, că este prima dată când aude despre comoară.

— Uită-te la mine, boierule, arăt eu ca un om care a găsit o comoară?!

(Atunci boierul, văzând că nu se descurcă cu acest sărman, a dat poruncă să fie adusă şi nevasta lui.

— Este adevărat – întrebă boierul – voi doi aţi găsit o comoară?

— Da, boierule, aşa este, am găsit o comoară! răspunse nevasta.

Mulţumit, boierul dori să afle şi alte amănunte, aşa că o întrebă în continuare:

— Când s-a întâmplat asta?

După ce cugetă puţin, femeia răspunse:

— Ei, acum câteva zile, când au trecut turcii prin satul nostru.

Boierul ascultă spusele femeii şi i se păru că ceva, ceva nu-i în ordine. Nu mai auzise pe nimeni până atunci să spună că au trecut turcii. Şi, ca să-şi facă o părere, o mai întrebă pe femeie dacă nu-şi mai aminteşte şi alte lucruri.

— Vai, cum să nu, asta n-am s-o uit niciodată. A doua zi după ce am găsit comoara, din cer au

căzut mulţi covrigi, pe care eu i-am adunat cu mâna mea, bucată cu bucată.

Boierul scutură capul şi întrebă cu o voce plină de supărare:

— Mai poţi să-ţi aminteşti şi altceva?

— Ei, boierule, cum să nu-mi amintesc, doar aşa ceva nu se poate uita. Acum câteva zile mare nenorocire a dat peste noi când mata ai înnebunit şi-ai vrut să-l alungi din sat pe bărbatul meu, asmuţind câinii asupra lui.

Auzind, boierul n-a mai putut suporta şi a început să strige:

— Zici că eu am înnebunit?! Tu, femeie, eşti o nebună! Pleacă de aidi, să nu te mai văd niciodată înaintea ochilor!

Şi aşa omul cel sărac, dar cu multă înţelepciune, a putut să-şi păstreze comoara găsită sub şopron şi să trăiască mulţi ani fericiţi împreună cu nevasta sa până la adânci bătrâneţi.

Prinţesa care n-<a râs niciodată

A fost odată o prinţesă pe care nimeni nu putea să o facă să râdă. Şi era mare păcat, mai ales că prinţesa era neasemuit de frumoasă, iar despre bogăţii, ce să mai vorbim, doar era fiică de rege. Din această cauză, părinţii ei erau foarte necăjiţi, nu-şi mai găseau liniştea! Doar se ştie că omul care niciodată nu râde este urâcios, nu face impresie bună şi nu poate fi iubit. Şi atunci regele şi regina au dat de ştire că acela care va reuşi s-o facă pe prinţesă să râdă, acela îi va fi soţ. t

Pentru frumuseţea şi bogăţia ei, mulţi erau ispitiţi să încerce, dar neputând să o facă să râdă, din porunca regelui îşi pierdeau viaţa. Se ajunsese

până acolo încât, de spaimă, nimeni nu mai îndrăznea să mai facă o asemenea încercare primejdioasă.

În vecinătate, domnea alt rege, care avea trei feciori, doi deştepţi şi unul prostănac. Într-o zi feciorul cel mai mare îi spuse regelui:

— Tată, dă-mi partea mea de avere, că am hotărât să mă duc la prinţesa aceea, care nu vrea să râdă, să-mi încerc norocul.

Regele a încercat să-l oprească, ştia ce-l aşteaptă şi că putea să-şi piardă viaţa. Şi-apoi era şi cel mai deştept fiu al său şi moştenitorul tronului, fiind primul născut.

Dar fiul n-a vrut în ruptul capului să-l asculte pe rege şi s-a pregătit de drum. A luat bani şi mâncare să-i ajungă şi un mângălău de rufe, crezând că prin zgomotul făcut de acesta o va face pe prinţesă să râdă. Merge el cât merge şi dă peste un moş, care stătea pe malul unei ape. Fiind obosit, se aşează şi el pe malul apei, îşi scoase merindele şi începu să mănânce cu poftă. Moşul se apropie smerit şi cu glasul aproape stins de foame îl rugă să-i dea şi lui o bucăţică de pâine.

— Cum îndrăzneşti să te apropii de mine, bătrân neruşinat?! Pleacă repede de aici, că de nu te rup în bătaie, strigă prinţul fălos şi după ce mâncă pe săturate şi bău apă proaspătă, o porni din nou la drum. Şi după ce mai merse o bună bucată de drum, ajunse în oraşul în care se afla prinţesa. În faţa ei încercă în fel şi chip să facă zgomote cu mângălăul de rufe, dar nu reuşi s-o facă pe prinţesă să râdă şi îşi pierdu capul ca şi cei dinaintea lui.

Când află cel de-al doilea fiu al regelui că fratele său mai mare nu a reuşit şi nu mai trăieşte, s-a hotărât să-şi încerce şi el norocul.

— Am să iau în mână un sul – spuse cel de-aP doilea fiu – pe care am să-l ţin ca pe un sceptru, şi când prinţesa o să vadă, sigur va începe să râdă.

În zadar a încercat regele să-l oprească, nu s-a lăsat înduplecat. A luat bani şi mâncare să-i ajungă, iar în mână ţinea un sul în loc de sceptru. Merse, merse până ajunse la o fântână, unde stătea un cerşetor bătrân. S-a oprit şi el la fântână şi începu să mănânce cu poftă tot felul de bunătăţi. Cerşetorul s-a apropiat de el şi cu voce smerită l-a rugat să-i dea şi lui o bucată de pâine.

— Ia şterge-o de aici, calic nenorocit, că de nu, rup băţul ăsta de spinarea ta – strigă supărat prinţul, pentru că un zdrenţăros a îndrăznit să-i vorbească şi, după ce mâncă pe săturate şi bău apă proaspătă, plecă din nou la drum. Ajunse în orăşelul unde locuia prinţesa. Se îmbrăcă foarte caraghios şi cu sulul pe care-l ţinea în mână ca pe un sceptru se înfăţişă prinţesei. Dar aceasta nici vorbă să râdă, din contră, pe loc a dat poruncă să i se taie capul acestui caraghios.

Aflând şi despre această nenorocire, regele-tată se întristă nespus de mult, doar îşi pierduse pe cei mai buni fii ai săi. Dintr-odată se trezi cu cel de-al treilea fiu, prostănacul, care-i spuse:

— Tată, dă-mi şi mie voie să mă duc la oraşul acela, în care locuieşte prinţesa care nu râde niciodată.

— Ia uite ce prostie-ţi dă prin cap, măscărici ce eşti – spuse regele furios peste măsură – să

pleci din casa mea – şi-l alungă din casă, fără mâncare şi fără niciun ban în buzunar.

Băiatul se gândea cum să plece la drum fără bani şi fără mâncare şi atunci, o slujnică, căreia i se făcu milă de el, îi dădu o bucată de pâine uscată. Şi aşa porni la drum şi merse şi merse, până ajunse şi el la fântâna aceea, unde era sărmanul moş.

— Să fii sănătos, bătrâne necăjit, i se adresă băiatul aşezându-se lângă fântână. Atunci moşul se apropie de el şi-i ceru o bucăţică de pâine.

— Eu ţi-aş da bucuros, moşule, dar am numai o bucată de pâine uscată. Dacă mai ai dinţi, atunci muşcă din ea împreună cu mine.

Şi, aşa, amândoi au mâncat bucata de pâine uscată şi au băut apă proaspătă din fântână. Apoi prostănacul, fiind cuprins de somn, a adormit adânc. Când s-a trezit, a început să-şi frece ochii cu mâinile, nu-şi dădea seama dacă ceea ce vedea era realitate sau visa în continuare. Lângă el se afla o caretă cu totul şi cu totul de aur, care era trasă de o raţă şi un răţoi, amândoi tot din aur.

— Hai, scoală-te, îi spuse moşul. Ce, nu mă mai cunoşti? Sunt cel cu care ai împărţit plinea. Urcă-te în caretă, du-te la prinţesă şi ai să vezi că prinţesa îţi va fi soţie.

După cum spuse moşul, prostănacul se sui în careta trasă de raţă şi răţoi şi aşa ajunse într-un oraş, unde, peste noapte rămase la un han. Toţi erau plini de mirare şi de uimire când au văzut această neînchipuit de frumoasă caretă trasă de o raţă şi un răţoi tot de aur. Cele două fete ale hangiului s-au dus în şură unde fiecare s-a

dezbrăcat de cămaşă, ca să scape de purici. Una din ele s-a gândit să fure o bucată de aur din caretă. A găsit o pilă şi a început să pitească. Dar ce să vezi, tot pilind ea aşa, nu a mai putut să plece de lângă caretă, parcă se lipise de aceasta. Cealaltă fată, când văzu ce i s-a întâmplat surorii sale, se sperie aşa de tare, că o rupse la fugă.

A doua zi dimineaţă, prostănacul se trezi, se urcă în caretă şi porni din nou la drum. Iar sărmana fată dezbrăcată, lipită de caretă, alerga în urma caretei şi pilea în continuare aurul. Mergând aşa prin oraş ieşea toată lumea şi se uita plină de mirare. A ieşit şi brutarul, care s-a mirat aşa de tare de ce i-a fost dat să vadă, încât a uitat că are cuptorul plin de pâine şi toată pâinea s-a ars. Când şi-a dat seama ce-a păţit, de supărare, a luat lopata aprinsă şi alergând după caretă, a început’s – o lovească în spate pe fată.

— Nenorocite, numai tu eşti vinovată că mi s-a ars pâinea în cuptor!

Dar lovind fata, nici brutarul nu s-a mai putut dezlipi de caretă. Alergă şi el mai departe, lovind mereu fata.

Şi aşa ajunseră la malul unei ape, unde o femeie spăla rufe. Când i s-a înfăţişat o asemenea privelişte, a holbat ochii şi nu s-a mai uitat că apa i-a luat toate rufele. Când şi-a dat seama de pagubă, furioasă, alergă după caretă şi cu maiul de bătut rufe începu să dea în brutar şi în faţă, spunând:

— Pungaşilor, numai din cauza voastră mi-am pierdut rufele mele bune şi frumoase!

Dar lovind, nu s-a mai putut desprinde de

caretă. Merseră cu toţii mai departe şi ajunseră în timpul nopţii în orăşelul în care locuia prinţesa, care în viaţa ei nu a râs niciodată.

Dimineaţa, prostănacul se duse la palat şi rugă să i se îngăduie s-o facă pe prinţesă să râdă. Toţi erau foarte curioşi să vadă ce glumă va face, aşa că ieşiră în balcon împreună cu prinţesa.

Deodată apăru careta de aur trasă de o raţă şi un răţoi tot de aur, iar în spatele caretei o fată goală, care pilea o bucată de aur şi un brutar şi o spălătoreasă care zbierau:

— Ah, tu, nenorocite, din cauza ta mi s-a ars pâinea în cuptor, şi-o lovea mereu pe faţă cu lopata în spate.

— Pungaşilor, numai din cauza voastră mi-am pierdut rufele mele bune şi frumoase, şi lovea cu maiul de bătut rufe când pe brutar, când pe fată.

Toţi cei din balcon, văzând o asemenea încurcătură, se trânteau de râs, iar prinţesa, fără să se gândească prea mult începu să râdă în hohote, chiar să şi strige de bucurie.

Şi aşa prostănacul reuşi s-o facă pe prinţesă să râdă şi, potrivit învoielii, se căsători cu prinţesa, moşteni o mare avere şi tronul, iar careta de aur trasă de o raţă şi un răţoi de aur dispăru, nu se mai văzu.

Cum a reuşit gospodarul să semene vânt într-o primăvară, un gospodar din sat, după ce şi-a arat ogorul, a început să-l semene. Tot aruncând sămânţa pe ogor, a obosit şi s-a aşezat pe un pietroi ce servea drept hotar, să-şi tragă sufletul. Nici nu se aşează bine, că în faţa lui apăru un om cu faţa hidoasă, cu gura strâmbă şi cu o pălărie în

trei colţuri. După cum arăta nici nu putea fi altul decât duhul răului.

— Hei, ce faci aici, măi omule? se adresă el gospodarului.

— Păi, ce să fac, domnule, samăn grâu, ca să avem şi noi o bucată de pâine, mulţămesc de întrebare.

— Ei, ia să văd ce sămânţă ai, că eu pot să-ţi dau pentru sămânţă nişte boabe mult mai bune – şi scoase dintr-o traistă făcută din piele de bursuc un săculeţ care era plin cu boabe – priveşte, acestea sunt boabe de vânt, fiecare o împinge pe cealaltă şi dintr-o mână de boabe aruncate se poate isca o furtună.

Spunând acestea, aruncă o boabă şi îndată vântul începu să şuiere, aruncă încă una şi vântul se înteţi, şi mai tare, dar când aruncă o mână întreagă, din senin se porni o furtună îngrozitoare, care-l sperie tare pe gospodar. Tuna şi fulgera de mama focului, de credeai că cerul se despică în două şi cade ploaia cu găleata, o ploaie deasă, pe care de multe ori o aşteptase gospodarul pentru ogorul său. Şi cu asta, omul cel cu gura strâmbă şi pălărie în trei colţuri nu se mai văzu.

Gospodarul nostru, speriat şi ud leoarcă, îşi luă săculeţul cu boabe de vânt şi se întoarse acasă.

A doua zi a vrut să încerce boabele, să vadă de nu a fost păcălit. A aruncat o boabă în faţa casei şi dintr-odată se iscă un vânt puternic. După ce s-a convins că în săculeţ avea cu adevărat boabe de vânt, a legat săculeţul cu mare grijă, aşteptând să vină seceta, ca atunci să-şi

stropească din belşug ogorul cu ploaie.

Acasă gospodarul avea un fiu măricel, dar pe cât de mare pe atât de leneş era. Cât era ziua de lungă nu făcea nimic, doar mânca, lenevea şi din când în când întorcea casa cu susu-n jos, scotocind în toate ungherele. Aşa, în scurtă vreme, găsi săculeţul ascuns de taică-su, curios îl dezlegă şi văzând boabele cele frumoase, luă una şi o înghiţi. Cât ai clipi din ochi o putere venită din senin îl trânti la pământ, se iscă un vânt puternic care rupse o bucată din acoperişul casei, sparse geamurile, iar băiatului îi fluiera mereu în gură.

După un timp, când şi-a mai revenit, băiatul cel leneş, supărat pentru ce a păţit, a luat săculeţul, s-a dus în spatele casei şi cu ciudă a aruncat toate boabele. Şi-atunci, ce să vezi, s-a stârnit o vijelie puternică, care a distrus tot ce a aflat în cale, a smuls pomii din rădăcini, a rupt acoperişurile, a omorât păsările şi animalele, ce să mai vorbim, a distrus întreg satul.

POVESTE RUSA

repovestită de I.I. LEU

V

Aşik-Kerib

(după M. Lermontov)

De mult, în oraşul Tifliz, trăia un turc bogat. Avea el mult aur, dar mai scumpă ca aurul îi era unica lui fiică, Megheri. Ea era mai frumoasă ca toate fetele din Tifliz.

Trăia de asemeni în Tifliz un tânăr sărac, Aşik-Kerib, care avea un suflet mare şi talentul de-a cânta. Cântând la saaz, un instrument turcesc, şi proslăvind eroii vechi ai Turchestanului, mergea el

pe la nunţi, să-i înveselească pe cei bogaţi şi fericiţi.

La o nuntă o întâlni pe Megheri şi se îndrăgostiră unul de altul.

O dată, stând culcat în grădină, sub o viţă, a adormit, în acest timp, tocmai trecea pe lângă el Megheri cu prietenele sale. Una din ele, văzându-l, a rămas în urmă şi s-a apropiat de el.

— De ce dormi? cântă vocea ei. Scoală-te, om fără minte, gazela ta trece pe lângă tine! El se trezi, iar fata sări în lături, ca o pasăre. Megheri, auzind cântecul ei, începu s-o certe.

— Dacă ai şti, a răspuns aceea, cui am cântat, mi-ai mulţumi. Era Aşik-Kerib.

— Du-mă la el, a zis Megheri.

Văzând faţa tristă a lui Aşik-Kerib, ea încercă să-l liniştească.

— Cum să nu fiu trist, i-a răspuns Aşik-Kerib, dacă eu te iubesc, iar tu n-ai să fii niciodată a mea!

— Cere mâna mea tatălui meu, spuse ea, şi el va face nunta cu banii ce-i are şi mă va înzestra atâta că ne va ajunge.

— Bine, a răspuns el. Să zicem că Aiak-Aga nu va precupeţi nimic pentru fiica lui, dar cine ştie, poate mai târziu mă vei învinui că n-am – avut nimic. Nu, scumpa mea Megheri, eu am luat hotărârea să umblu şapte ani în lumea largă şi să câştig avere ori să pier în deşerturi îndepărtate. Dacă tu vei vrea, după trecerea acestui răstimp, să-mi fii soţie.

Megheri se învoi, dar adăugă apoi că dacă în ziua fixată el nu se va întoarce, ea va deveni soţia

lui Kurşud-bec, care de mult o cere în căsătorie.

Aşik-Kerib, ajuns acasă, ceru binecuvântarea mamei pentru drum, o sărută pe mica lui soră, aruncă pe umăr o traistă cu cele de folos şi sprijinit într-un toiag, ieşi din oraş.

Iată că-l ajunge un călăreţ şi acela era Kurşud-bec.

— Drum bun, îi strigă el! Oriunde te vei duce, călătorule, eu îţi voi fi tovarăş.

Aşik nu era bucuros de această tovărăşie, dar nu avea ce face. Mult au mers ei împreună şi au ajuns la un râu. Nu era niciun pod peste el şi nici cu piciorul nu se putea trece.

— Treci râul înot, a zis Kurşud-bec, iar eu te voi urma „Aşik s-a dezbrăcat şi s-a aruncat în apă. După ce a trecut râul, s-a uitat în urmă. O, nenorocire! Kurşud-bec cu hainele lui plecă înapoi la Tifliz. Numai praful se ridica în urmă-i, ca un şarpe pe câmpul neted.

Ajungând în oraş, Kurşud-bec duse îmbrăcămintea lui Aşik-Kerib bătrânei acestuia şi-i spuse:

— Fiul tău s-a înecat într-un râu adânc, iată hainele lui!

Cu nemărginită durere căzu mama lui Aşik peste hainele fiului iubit şi începu să le ude cu lacrimile sale fierbinţi. Apoi le luă şi le duse lui Megheri, spunând:

— Fiul meu s-a înecat. Kurşud-bec mi-a adus hainele lui. Tu eşti liberă!

Megheri a zâmbit şi a răspuns:

— Nu crede, toate acestea sunt uneltirile lui Kurşudbec. Înainte de trecerea celor şapte ani,

nimeni nu va fi bărbatul meu.

Ea luă saazul ei din perete şi începu să cânte liniştită cântecul iubit al bietului Aşik-Kerib.

Între timp, călătorul nostru ajunse desculţ şi gol. Într-un sat. Oameni buni l-au îmbrăcat şi i-au dat să mănânce; pentru aceasta el le-a cântat cântece minunate. Aşa a trecut el dintr-un sat în altul, dintr-un oraş în altul şi faima lui s-a întins peste tot. În fine, a ajuns la Halaf. După obişnuinţă, a intrat într-o cafenea, a cerut saazul şi a început să cânte.

În acel timp trăia în oraş un paşă, mare amator de cântăreţi. Mulţi – erau aduşi la el, dar niciunul nu-i era pe plac. Trimişii lui, trecând odată pe lângă cafenea, auziră glasul minunat al lui Aşik-Kerib. Intrară în local şi-i strigară:

— Mergi cu noi la marele paşă! Altfel răspunzi cu capul!

— Sunt un om liber, călător din oraşul Tifliz, răspunse Aşik-Kerib. Dacă vreau merg, dacă nu, nu merg. Cânt atunci când am poftă şi paşa al vostru nu mă comandă.

A fost înhăţat şi adus în faţa paşei.

— Cântă! a zis paşa şi el a început să cânte. Şi în acest cântec a proslăvit pe scumpa lui Megheri. Cântecul i-a plăcut într-atâta mândrului paşă, că îl luă pe sărmanul Aşik-Kerib la sine. A început să curgă argintul şi aurul, au strălucit pe el haine scumpe, a început să trăiască vesel şi fericit şi a devenit foarte bogat.

A uitat-o pe a sa Megheri ori nu, nu ştim, numai că vremea trecea. Ultimul an era pe sfârşite, iar el nu se pregătea deloc de drum.

Frumoasa Megheri începu să se neliniştească. În acest timp, un negustor cu o caravană de patruzeci de cămile şi optzeci de sclavi se pregătea să plece la Tifliz. Ea îl chemă pe negustor şi-i dădu o tavă de aur.

— Ia această tavă şi în orice oraş vei sosi, aşază această tavă în prăvălia ta, şi anunţă peste tot, că acela care va recunoaşte că e stăpânul ei şi dovedeşte asta, o va primi, iar în plus, şi greutatea ei în aur. A plecat negustorul şi a îndeplinit peste tot însărcinarea dată de Megheri, dar nimeni nu s-a recunoscut ca stăpân al tăvii. Vânduse el aproape toată marfa, când ajunse la Halaf. Anunţă şi aici însărcinarea dată de Megheri. Auzind asta, Aşik-Kerib fugi la caravană şi văzu tava de aur în prăvălia negustorului din Tifliz.

— Este a mea, spuse el, dând să o ia.

— Da, e a ta, răspunse negustorul, te-am recunoscut Aşik-Kerib. Du-te repede la Tifliz. Megheri a ta mi-a poruncit să-ţi spun că termenul se apropie şi dacă nu vei fi acolo în ziua fixată, ea se va mărita cu altul!

Aşik-Kerib îşi puse mâinile în cap: mai avea numai trei zile. Luând un sac cu monede de aur, se aruncă pe cal şi plecă în goană mare. Dar pe muntele Arzinian calul căzu istovit. Ce era să facă? De la Arzinian şi până la Tifliz erau două luni de mers călare, iar lui îi rămâneau numai două zile. Deznădăjduit, se pregătea să se arunce de pe stâncă. Dintr-odată văzu jos un om călare pe un cal alb şi auzi o voce puternică: Ce vrei să faci, tinere om?

— Vreau să mor! a răspuns Aşik.

— Coboară, dacă e aşa! Te omor eu. Aşik coborî greu de pe stâncă. Urmează-mă a zis ameninţător călăreţul!

— Cum aş putea să te urmez, a răspuns Aşik, calul tău zboară ca vântul, iar eu sunt îngreuiat de traistă.

— Ai dreptate, agaţă traista de şaua mea şi urmează-mă.

Cât s-a străduit să fugă Aşik, tot a rămas în urmă.

— De ce rămâi în urmă? a întrebat călăreţul.

— Cum aş putea să te urmez? Calul tău fuge ca gândul, iar eu sunt istovit.

— E adevărat! Urcă pe cal, în spate, şi să-mi spui drept unde vrei să mergi.

— Măcar să ajung azi la Arzerum, răspunse Aşik.

— Închide ochii!

El i-a închis.

— Acum deschide-i.

Se uită Aşik: în faţa lui se vedeau zidurile albe şi străluceau minaretele Arzerumului…

— Sunt vinovat, Aga, a zis Aşik, am greşit, am vrut să spun că am nevoie să merg la Kars.

— Asta e, a răspuns călăreţul, te-am prevenit că trebuie să-mi spui numai adevărul curat. Închide încă o dată ochii. Acum deschide-i. Aşik nu-şi credea ochilor că se afla la Kars. El căzu în genunchi şi spuse:

— Sunt vinovat, Aga, de – trei ori vinovat, eu, servitorul tău Aşik-Kerib. Dar tu ştii singur că dacă un om s-a hotărât să mintă dimineaţa, el trebuie să mintă până la sfârşitul zilei: de fapt am nevoie

la Tifliz.

— Cât de nesigur eşti! a zis supărat călăreţul, dar n-am ce face, te iert. Închide ochii. Acum deschide-i, a adăugat el după o clipă.

Aşik a scos un-strigăt de bucurie. Erau la porţile Tiflizului.

Aducându-i mulţumiri şi luându-şi traista de pe şa, a spus călăreţului:

— Aga, desigur că binefacerea ta este mare, dar fă şi mai mult: dacă eu voi povesti acum că am venit din Arzinian la Tifliz într-o zi, nu mă va crede nimeni. Dă-mi o dovadă oarecare.

— Apleacă-te, a zis acela zâmbind, şi ia de sub copita galului un bulgăre de pământ şi pune-l în sân. Atunci când râu vor crede în adevărul spuselor tale, porunceşte-le să-ţi aducă o oarbă, care de şapte ani se află în această situaţie, unge-i ochii şi ea va vedea.

Aşik a luat o bucată de pământ de sub copita calului alb, dar cum a ridicat capul, călăreţul şi calul nu mai erau. Atunci el s-a convins că protectorul său n-a fost altul decât Haderiliaz cel măreţ.

Numai seara târziu, a găsit Aşik-Kerib casa lui. Cu o mână tremurătoare bate el la uşă spunând:

— Mamă, mamă, deschide: sunt călător flămând şi îngheţat: te rog lasă-mă să intru pentru numele fiului tău rătăcitor.

Vocea slabă a bătrânei fi răspunse:

— Pentru adăpostul călătorilor există casele oamenilor bogaţi şi puternici. Sunt acuma în oraş nunţi, du-te şi vei putea să petreci o noapte

plăcută.

— Mamă, răspunse el, eu nu am nicio cunoştinţă pe aici, şi de aceea repet rugămintea mea pentru fiul tău rătăcitor, lasă-mă să intru!

Atunci sora lui spuse mamei:

— Mamă, mă scol şi-i deschid uşa.

— Netrebnico! a răspuns bătrâna supărată, tu eşti bucuroasă să primeşti tineri şi să-i ospătezi, iar eu, iată, sunt şapte ani de când mi-am pierdut vederea din cauza lacrimilor. Dar fiica, neascultând vorbele ei, s-a sculat, a deschis uşa şi l-a lăsat să intre pe Aşik-Kerib.

Spunând salutul obişnuit, el s-a aşezat şi cu emoţie a început să se uite împrejur: şi a văzut că pe perete era agăţat într-o husă prăfuită saazul său iubit. Şi a început el s-o întrebe pe mama sa:

— Ce atârnă acolo pe perete?

— Eşti un musafir curios, a răspuns ea, nu e de ajuns că-ţi vom da o bucată de pâine şi mâine te vom lăsa să pleci sănătos?

— Ţi-am spus, doar eşti mama mea, iar ea este sora mea, şi de aceea te rog, explică-mi ce este acolo pe perete?

— Acesta e saazul, saazul! a răspuns bătrâna supărată, fără a-l crede.

Dar ce înseamnă saaz?

— Saaz înseamnă ceva cu care se cântă.

Atunci Aşik-Kerib o roagă să-i dea voie surorii să dea jos saazul şi să i-l arate.

— Nu se poate, a răspuns bătrâna, acesta e saazul fiului meu nenorocit. Iată, sunt şapte ani de când atârnă pe perete şi nicio mână vie nu s-a atins de el!

Dar sora lui s-a sculat, a luat saazul din perete şi i l-a dat. Atunci el şi-a rugat:

— Saazul meu cu şapte coarde, să fii la fel de acordat ca în ziua când eu am cântat ultima oară.

Şi el a atins coardele de aramă, şi ele au început să cânte. Începu să cânte şi el: „Sunt un Kerib sărman şi vorbele mele sunt sărmane, dar marele Haderiliaz m-a ajutat să cobor de pe stânca abruptă, deşi sunt sărac şi vorbele mele sunt sărace. Recunoaşte, mamă, pe al tău călător”. După aceasta, mama începu să plângă şi-l întrebă:

— Cum te cheamă?

— Raşid (viteaz), răspunse el.

— Raşid, a spus ea, cu vorbele tale mi-ai sfâşiat inima, în noaptea asta, am văzut în vis că părul meu a albit şi de şapte ani am orbit de lacrimi, spune-mi tu, care ai vocea lui, când se va întoarce el, fiul meu? Şi de două ori lăcrămând, a repetat rugămintea sa.

În zadar s-a numit el fiul ei, ea nu l-a crezut şi după un timp el o rugă:

— Mamă, dă-mi voie să iau saazul şi să merg: am auzit că aici aproape este o nuntă: soră-mea mă va conduce, eu voi cânta acolo şi tot ce voi câştiga voi aduce aici şi voi împărţi cu voi.

— Nu-ţi dau voie, a răspuns bătrâna. De atunci de când lipseşte fiul meu, saazul lui n-a ieşit din casă. Dar el a început să se jure că nu-i va strica nicio coardă, iar dacă măcar o coardă se va rupe, răspunde cu ochii din cap. Bătrâna a pipăit traista lui şi şi-a dat seama că era plină cu monede, astfel l-a lăsat să plece.

Conducându-l până la o casă bogată, de unde

se auzea zarva nunţii, soră-sa a rămas să asculte la uşă ce se întâmplă.

În această casă trăia Megheri şi în acea noapte trebuia să devină soţia lui Kurşud-bec. Acesta se înveselea cu rude şi prieteni, iar Megheri, şezând după o perdea, ţinea într-o mână o cupă cu otravă, iar în alta, un pumnal. Ea a jurat să moară înainte de a deveni soţia lui Kurşud-bec. Şi auzind ea de după perdea că a venit un necunoscut care spune: Selam-aleicum [1]! Vă înveseliţi aici şi mâncaţi: dar îngăduiţi unui călător sărac să se aşeze cu voi şi pentru aceasta vă va cânta un cântec.

— De ce nu! a spus Kurşud-bec. Aici trebuie să intre cântăreţii şi dansatorii, pentru că aici e nuntă. Cântă-ne ceva Aşik (cântăreţ) şi te voi răsplăti cu aur. Kurşud-bec l-a mai întrebat: dar cum te cheamă, călătorule?

— Şindî-Ghiorursez, adică veţi cunoaşte curând.

— Ce fel de nume e ăsta! a exclamat acela râzând. Îl aud pentru prima oară!

— Când eram gata să apar pe lume, mulţi vecini veneau la uşă şi întrebau dacă e băiat ori fată. Li se răspundea: „şindî-ghiorursez”. Iată de ce, când m-am născut, mi s-a dat acest nume. După aceea el a luat saazul şi a început să cânte:

— În oraşul Halaf am băut vinul de Missir, dar am prins aripi şi am zburat aici în trei zile.

Fratele lui Kurşud-bec, om slab la fire, a scos pumnalul şi a strigat:

---

1 Bună ziua, în limba arabă.

— Minţi! cum se poate să ajungi în trei zile aici din Halaf?

— Pentru ce vrei să mă omori? a spus Aşik. Eu cânt şi nu iau nimic de la voi, mă credeţi ori nu mă credeţi.

— Lasă-l să-i spună, a zis mirele, şi Aşik-Kerib a început să cânte din nou:

— Dimineaţa am fost în valea Arzinian, la amiază, în oraşul Arzrum, înainte de apusul soarelui, în oraşul Kars, iar seara, în Tifliz. Am prins aripi şi am zburat aici, la nunta lui Megheri.

Atunci Megheri, recunoscând vocea lui, a aruncat otrava şi pumnalul.

— Tu ţi-ai ţinut jurământul, i-au spus prietenele ei. În noaptea aceasta ai să fii soţia lui Kurşud-bec.

— Voi n-aţi recunoscut vocea dragă mie, dar eu am recunoscut-o, a răspuns Megheri şi luând un foarfece a tăiat perdeaua. Când s-a uitat, n-a mai avut nicio îndoială. Atunci a scos un ţipăt şi a sărit de gâtul lui Aşik-Kerib al ei. Şi amândoi au căzut fără simţiri.

Fratele lui Kurşud-bec a sărit la ei cu pumnalul, dar Kurşud-bec l-a oprit spunând: „Linişteşte-te şi află că ceea ce este scris omului în frunte, de aceea el nu scapă

Revenindu-şi în simţiri, Megheri s-a făcut roşie de ruşine, şi-a acoperit faţa cu mâinile şi s-a ascuns după perdea.

— Acuma se vede că tu eşti Aşik-Kerib, a zis mirele, dar mărturiseşte-ne cum ai putut într-un timp atât de scurt să străbaţi o distanţă atât de mare?

— Ca dovadă adevărată, a răspuns Aşik, sabia mea va tăia piatra, iar dacă mint, atunci gâtul meu să fie mai subţire decât firul de păr. Dar mai bine să-mi aduceţi o oarbă care n-a văzut şapte ani lumina zilei, iar eu îi voi reda vederea.

Sora lui Aşik, care stătea la uşă, auzind astfel de vorbe, a fugit acasă, la maică-sa.

— Mamă! a strigat ea: acesta este într-adevăr fratele meu şi fiul tău Aşik-Kerib. Şi luând-o de mână a adus-o la nuntă. Aşik a scos bulgărele de pământ din sân, l-a înmuiat în apă şi a uns mamei ochii, spunând:

— Să ştiţi toţi, cât de mare şi cât de puternic este Haideriliaz!

Şi mama şi-a recăpătat vederea. După aceasta, nimeni n-a îndrăznit să se îndoiască de adevărul vorbelor sale, şi Kurşud-bec i-a cedat fără cuvinte pe frumoasa Megheri. Atunci, în toiul bucuriei, Aşik-Kerib i-a spus:

— Ascultă-mă, Kurşud-bec, vreau să te răsplătesc: sora mea nu e mai urâtă ca mireala mea, iar eu sunt bogat: ea nu va avea mai puţin argint şi aur. Ia-o şi fiţi la fel de fericiţi ca mine, cu scumpa mea Megheri.

Şi aşa s-au împăcat ei şi au trăit fericiţi.

POVESTE DIN CARELIA
repovestită de 1.1. LEU
Frumoasa Nasto

Era odată într-un sat un tânăr. S-a însurat el departe cu o fată şi a adus-o acasă. Trăiau ei foarte bine, dar, de la un timp, tânăra soţie a

devenit tristă. Într-o zi soţul îi spuse:

— Care e pricina tristeţei tale?

Ea îi răspunse:

— Mă simt bine cu tine, dar nu pot să uit locul unde m-am născut, de aceea şi sunt tristă.

Bărbatul o crezu şi n-o crezu, deoarece el niciodată nu cunoscuse tristeţea. De atunci, soţia a continuat să ofteze pe furiş. Într-o zi s-a hotărât el să încerce ce este dorul de casă, şi-i spuse soţiei:

— Plec în ţări străine şi mă angajez acolo ca muncitor. Voi trăi şi voi vedea dacă există ori nu dorul de acasă.

A plecat el departe şi s-a tocmit la un negustor. Acesta i-a dat cizme noi şi i-a spus:

— Te iau ca muncitor, numai dacă vei lucra la mine până când se vor rupe cizmele.

Oare trebuia mult timp până să se rupă o pereche de cizme?

Soţul cel tânăr s-a învoit şi a început să lucreze. Lucrează, lucrează, dar cizmele erau ca noi.

A trecut mult timp şi a simţit şi el dorul de casă printre străini. Odată şi-aduce aminte de soţie, de casa în care s-a născut. Se uită la cizme: oare nu s-au uzat? Nimic! Ele rămâneau la fel ca în prima zi.

Se întorcea el odată de la câmp, purtând rărită pe umăr. Vede un om în faţa lui. Se uită: era un cunoscut din sat! S-a bucurat mult şi a început să-l întrebe despre tot: soţie, casă şi altele. Nici nu i-a dat prin cap să dea jos rariţa de pe umăr, că nu-i era uşor. Iată ce înseamnă să întâlneşti pe

cineva din locul natal!

S-a întors în casa negustorului şi a căzut pe gânduri: „Iată că am ajuns şi eu să cunosc ce este dorul de casă. A avut dreptate soţia”…

Rămase el la negustor mult timp, iar cizmele tot noi.

Într-o zi trecea printr-o pădure. Se uită şi în faţa lui se afla o colibă. Bătu la uşă, deschise o bătrână pe care o întrebă:

— Nu cunoşti matale* bunicuţo, ce fel de cizme sunt acestea? Din ce fel de piele sunt făcute? De optsprezece ani le port şi ele nu s-au rupt!

Bătrâna îi răspunse:

— Cizmele tale nu sunt obişnuite, ele sunt vrăjite. Dar uite, îţi dau un sfat. Cum ajungi acasă, la stăpânul tău, să scoţi cizmele şi, fără să te vadă, aruncă-le în foc. Ele nu vor arde, dar se vor prăpădi repede. Atuftei va veni sfârşitul slujbei tale la negustor.

Aşa şi făcu el. Ajuns acasă, le-a pus în sobă, iar dimineaţa le-a scos şi s-a încălţat cu ele. N-a trecut mult şi cizmele s-au rupt. Atunci a venit el la negustor şi i-a spus:

— Uite, negustorule, cizmele mele s-au rupt. Acum s-a împlinit sorocul. Ce era să facă negustorul? I-a făcut socoteala şi l-a lăsat să plece.

Merge el acasă şi de bucurie nu simte oboseala. Ziua era foarte caldă şi a început să-l chinuie setea. Deodată vede o apă. Se apleacă să bea, dar apare un vrăjitor din apă, şi-l înhaţă de barbă. Omul începe să-l roage:

— Vrăjitorule! Dă-mi drumul! Eu n-am fost

acasă optsprezece ani. Dar vrăjitorul îl ţine de barbă şi spune:

Nu te las, până nu-mi promiţi să-mi dai ceea ce nu ştii că ai acasă!

S-a bucurat bărbatul: ce mai e şi asta? El ştia tot ce este acasă, şi i-a promis ceea ce nu ştie că are. Vrăjitorul i-a dat drumul şi omul a plecat mai departe spre casă.

Ajunse acasă. Îl întâmpină soţia cu fiica sa. El n-a ştiut, n-a bănuit că în timpul cât a stat el la negustor, soţia i-a născut o fiică, pe frumoasa Nasto. Cât a stat el printre străini, Nasto a crescut mare şi a devenit atât de frumoasă, că nu se putea descrie. Nu exista ceva asemănător nici pe tărâmul celălalt, nici în lumea albă, nici sub apă. Ce s-au bucurat soţia şi fata când l-au văzut! De fericire, nu ştiau unde să-l aşeze, cu ce să-l ospăteze!

Iar el tot trist stătea: > doar pe unica sa fiică a promis-o vrăjitorului!

Cum au rămas soţul şi soţia singuri, ea îl întrebă:

— LDE ce eşti trist? Ar trebui să te bucuri că te-ai întors acasă. Şi el îi povesti totul. Iată de ce sunt trist: în drumul meu depărtat, cum m-am aplecat să beau apă, m-a apucat de barbă împăratul apelor. „Promite-mi să-mi dai de acasă, ceea ce nu ştii că ai. De unde era să ştiu că tu ai născut-o pe fiica noastră? Şi eu am promis”.

Soţia a început să plângă şi spuse:

— Ce trebuie să se întâmple se va întâmpla. Numai că nu pot să văd cu ochii mei cum vrăjitorul apelor o ia şi o duce pe fiica noastră

iubită. Hai să plecăm de acasă mâine mai devreme, iar Nasto să rămână aici şi nenorocirea să se întâmple fără noi…

Ei au plecat noaptea de acasă, iar frumoasa Nasto a rămas singură. S-a sculat dimineaţa, s-a uitat, nu era nimeni acasă. A ieşit afară, iar acolo a văzut o capră bătrâna. Fata a îmbrăţişat-o şi a început să plângă. Capra îi spuse:

— Nu plânge, nu fii tristă. Mai bine înhamă-mă la sanie, pune paie acolo, iar tu să te ascunzi în ele. A înhămat Nasto capra şi ea s-a acoperit cu paie şi au plecat unde o fi.

Merg ele şi dintr-odată văd în faţă o mulţime de arătări care o întreabă pe capră:

— Frumqasa Nasto ne aşteaptă?

— Aşteaptă, aşteaptă! răspunde capra. Mesele sunt pregătite, luminile ard.

Arătările au plecat mai departe, spre casaunde trăia Nasto, iar capra cu Nasto au ajuns departe în acest timp. Au ajuns într-un sat şi Nasto a ieşit din paie. S-a rugat de oameni să rămână noaptea într-o casă. Oamenii nu-şi puteau lua ochii de la ea: n-a văzut nimeni o asemenea frumuseţe, nici n-au mai auzit.

A trecut timp şi s-a răspândit zvonul despre frumuseţea ei. Auzi despre ea şi fiul împăratului din acele ţinuturi şi a venit acolo călare. Cum a văzut-o, i-a plăcut fata, s-a îndrăgostit şi a hotărât să se însoare cu ea, dar Nasto a spus:

— Îmi placi, prinţule, şi vreau să mă mărit cu tine, dar să-mi promiţi că nu mă vei despărţi niciodată de capra mea. Acolo unde voi fi eu, trebuie să fie şi capra. Acolo unde voi mânca şi voi

bea, acolo şi bătrâna capră să mnânce şi să bea.

Prinţul a răspuns:

— Să fie aşa cum spui tu. Sunt gata să fac tot ce vrei, pentru tine.

Fiul împăratului a luat-o şi a dus-o la curtea sa. A luat şi capra şi trăiau fericiţi.

A trecut destul timp şi iată că frumoasa Nasto a născut un fiu de o frumuseţe neobişnuită. A auzit despre asta vrăjitoarea Suiatar, s-a prefăcut într-o femeie bătrână şi a venit la curtea împăratului, ca dădacă. Prinţul, neştiind cine este ea, a tocmit-o.

Într-o zi a condus-o pe frumoasa Nasto cu copilul la baie, pe malul lacului Vrăjitoarea a adus-o pe mal şi a strigat:

— Hei, arătări ale apelor! Iată, ea este cea promisă, luaţi-o! Abia a strigat şi zeci de mâini se ridicară din apă, o apucară pe frumoasa Nasto şi o traseră sub apă. În locul ei, Suiatar aduse la palat pe fiica ei urâtă foc.

Prinţul s-a uitat la ea şi s-a gândit: „Soţia mea era o frumuseţe, iar de când a născut, se vede că a devenit urâtă!”

Iar copilul fără mama cea adevărată plângea zi şi noapte. Nu numai copilul, florile din grădină încetară să mai înflorească şi s-au veştejit; toate păsările încetară să mai cânte.

Fiica vrăjitoarei o ura pe bătrâna capră a frumoasei Nasto şi într-o zi spuse prinţului:

— Luaţi-o din faţa ochilor mei, dar mai bine tăiâţi-o!

S-a mirat prinţul: ce s-a întâmplat cu soţia? Ea, care nu mai putea de dragul caprei, o aşeza şi la masă, iar acum îi spune s-o taie.

Capra spuse slugilor împărăteşti:

— Prieteni buni, nu mă tăiaţi! mai întâi, lăsaţi-mă în câmp, să pasc iarba. Slugilor le-a fost milă de bătrâna capră şi au lăsat-o în câmp, să pască iarba verde. Iar capra a venit pe malul lacului şi a strigat:

— Vrăjitorule, las-o pe frumoasa Nasto! Dă-mi voie numai să-i spun o vorbă de rămas-bun!

Vrăjitorul i-a legat de picior un lanţ de aur şi a lăsat-o să iasă pe mal. A îmbrăţişat Nasto pe credincioasa ei capră şi au început să plângă amândouă. Apoi capra a spus:

— Am venit să-mi iau rămas-bun. În curând mă vor tăia! Ar mai fi plâns încă ele, dar în acest timp vrăjitorul a tras de lanţ şi Nasto a dispărut sub apă. Capra a venit acasă plângând, iar fiica vrăjitoarei a început din nou să spună:

— Pentru ce să mai ţinem capra asta râioasă? Tăiaţi-o!

Slugile iar au dus-o la tăiere, dar ea le spuse:

— Slugilor! nu vă grăbiţi să mă tăiaţi! Lăsaţi-o pe bătrâna capră să mai pască niţel înainte de moarte!

Le-a fost milă slugilor şi au lăsat-o în câmp, la păşune.

Iar prinţul tot se minuna, nu putea înţelege: „Ieri, soţia nu mai putea după capră, iar azi cere să fie tăiată”. A simţit el ceva necurat aici şi a plecat pe ascuns după slugi, iar când ei au lăsat capra liberă, s-a luat după ea, ca să vadă unde se duce, pentru ce ea se roagă de ei ca să-i dea drumul. S-a ascuns după nişte pietre şi a început să aştepte. S-a apropiat capra de apă şi a strigat:

— Vrăjitorule! Las-o pe frumoasa Nasto pe mal, ca să-i spun numai trei vorbe! A ieşit frumoasa Nasto pe mal, sunând cu lanţul de aur. A îmbrăţişat-o pe bătrâna capră şi amândouă începură să plângă. Şi apoi capra a zis:

— Adio, scumpa mea Nasto! Mă va tăia azi fata vrăjitoarei.

După ce au fost rostite acestea, vrăjitorul a tras de lanţ, şi frumoasa Nasto a dispărut sub apă, iar capra a rămas pe mal să plângă. Atunci prinţul s-a apropiat de ea şi a spus:

— Nu mai plânge capră credincioasă! Du-te acasă liniştită, iar eu vin pe urmele tale.

Merge prinţul după capră şi se gândeşte cum să o scape pe soţia sa şi cum să scape de Suiatar şi de fiica ei.

Se duce la un fierar şi-i porunceşte să-i facă un ciocan mare, greu, potrivit pentru el. Dimineaţa el spuse caprei:

— Du-te, capră, în câmp, la păşune verde! Iar el a plecat în urma ei.

A venit capra pe mal, s-a apropiat de apă şi a strigat:

— Vrăjitorule! Las-o pe frumoasa Nasto pentru ultima oară, să-mi iau rămas-bun înainte de moarte!

A ieşit frumoasa Nasto pe mal, sunând din lanţul de aur. Atunci prinţul a sărit şi a lovit lanţul de aur cu ciocanul aşa încât el s-a sfărâmat în bucăţele. Apoi a spus frumoasei Nasto:

— Iubita mea soţie! Sunt aici, eu, soţul tău! Nasto a venit spre el plângând:

— Nu vom avea viaţă liniştită, nu vom vedea

fericirea! Tu m-ai eliberat, dar reaua Suiatar ne va distruge!

Prinţul i-a răspuns:

— Nu te întrista, ştiu eu ce să fac.

Şi au plecat ei împreună acasă. Prinţul le-a ascuns pe amândouă într-o magazie, iar el s-a dus şi a dat poruncă slugilor să pregătească baia, iar sub pragul ei să aşeze un cazan cu smoală clocotită, iar cărarea de acasă şi până la baie să o acopere cu postav roşu.

Când totul a fost gata, a intrat în palat şi i-a spus lui Suiatar: Astăzi e sâmbătă, e timpul să mergeţi la baie. Totul e gata, baia e încălzită, să poftiţi la baie pe covorul cel roşu!

A plecat Suiatar cu fiica ei la baie. Mergeau pe postavul roşu, învârtind capul în toate părţile şi râzând: Ha, ha! ha, ha! O asemenea cinste e numai pentru noi! Cum trecură pragul băii, căzură amândouă în cazanul cu smoală fierbinte şi acolo rămaseră.

Iar prinţul cu frumoasa Nasto trăiau fericiţi.

Dar Nasto, după un timp, a devenit iar tristă. Atunci prinţul a dus-o departe, în ţara unde îi trăiau părinţii. Când s-au apropiat de casa lor, părinţii îi aşteptau în drum. Nasto îi întrebă:

— Mă aşteptaţi ori nu?

Iar tatăl îi răspunse:

— Cum să nu te aşteptăm, scumpa noastră? Doar ştiam că nu există forţă mai mare decât dorul de casa părintească.

6-au îmbrăţişat şi de bucurie au început să plângă.

Iată aceasta a fost povestea toată.

POVESTE RUSA
repovestită de I.1. LEU
Un iepure inimos
(după M.E. Saltîkov-Scedrin)

Odată un iepure s-a făcut vinovat în faţa lupului. Fugea el aproape de vizuina lupului, când acesta îl văzu şi-l strigă:

— Iepuraşule drăguţ, opreşte-te!

Iar iepurele nu numai că nii s-a oprit, dar a fugit mai repede.

Atunci lupul din trei sărituri l-a prins şi i-a spus:

— Pentru că nu te-ai oprit de la primul meu cuvânt, iată-mi hotărârcă: te condamn la moarte! Dar, deoarece sunt sătul acuma şi lupoaica mea e sătulă şi mai am rezerve pentru cinci zile, să stai sub tufişul ăsta şi să-ţi aştepţi rândul. Şi poate… ha, ha… te voi ierta.

Stă iepurele pe labele dinapoi în tufiş şi nu se mişcă. Se gândeşte la acelaşi lucru: peste câteva zile sau poate câteva ore trebuie să-i vină moartea. Se uită el în partea unde se află vizuina lupului şi de acolo îl priveşte un ochi strălucitor. Dar altă dată a fost mai rău: iese lupul cu lupoaica şi încep să se plimbe în poiană, pe lângă el. Se uită la el şi lupul spune ceva lupoaicei, pe limba lor, şi amândoi: ha, ha, ha! Şi după ei vin, jucându-se, puii care se alintă.

Iar inima lui de iepure bate, bate!

Niciodată n-a iubit el viaţa ca acum. Era un iepure chibzuit, care tocmai găsise o iepuroaică şi voia să se însoare. La ea, la logodnica lui fugea în momentul când lupul l-a apucat de ceafă! Probabil

că ea îl aşteaptă şi acum şi se gândeşte: m-a păcălit iepuraşul Dar poate l-a aşteptat, l-a aşteptat şi apoi a plecat. Dar poate fi şi altfel: s-a jucat, sărăcuţa, prin tufişuri şi a înhăţat-a lupul! Se gândeşte bietul iepure şi-l îneacă lacrimile.

Şi iată, şade el odată noaptea şi dormitează. Visează că parcă cineva 11 împinge în coaste. Se uită înapoi, iată: fratele logodnicei sale, care-i spune:

— Mireasa ta moare. A auzit ce nenorocire a căzut pe capul tău şi s-a ofilit într-o oră. Acuma are un singur gând: „Oare aşa voi muri, fără să-mi iau rămas-bun de la scumpul meu?”

Ascultând aceste vorbe, inima lui de iepure se rupea în bucăţi. Pentru ce a meritat soarta sa amară? A trăit liniştit, n-a supărat pe nimeni. Aşa ar fi zburat spre ea şi ar fi luat-o uşor de urechi, ar fi mângâiat-o.

— Să fugim! îi spuse trimisul.

— Auzind acest îndemn, iepurele aproape că se transformă pentru un minut, se strânse ghem şi-şi puse urechile pe spinare. Iată, iată, va sări… şi va scăpa! Nu trebuia însă în acea clipă să privească vizuina lupului.

— Nu pot, spuse, nu mi-a dat voie lupul!

Iar lupul, în acest timp, toate le vedea şi le auzea.

— Să fugim! spuse din nou trimisul.

— Nu pot! repetă iepuraşul.

— Ce tot şoptiţi acolo, răufăcătorilor? răcneşte lupul dintr-odată. Amândoi iepurii au înmărmurit. L-a prins pe trimis! Ah, logodnica va fi şi fără mine, şi fără frate, pe amândoi îi vor mânca

lupul şi lupoaica!

Şi-au revenit în fire iepurii, în timp ce în faţa lor amândoi lupii clănţăneau din dinţi, iar ochii lor în întunericul nopţii luminau ca nişte felinare.

— Nu, excelenţă, nimic, aşa între noi... consăteanul a venit să mă vadă! bolborosea condamnatul, murind de frică.

— Nimic, nimic! Vă cunosc eu! Spuneţi, despre ce e vorba?

— Aşa şi aşa, excelenţă, a zis fratele miresei. Soră-mea, mireasa lui, moare, şi vă roagă, nu s-ar putea să-i daţi drumul să-şi ia rămas-bun de la ea?

— Hm... e bine că mireasa îşi iubeşte mirele, spuse lupoaica. Asta înseamnă că vor avea mulţi iepuraşi, care sunt pe plac lupilor. Şi noi ne iubim şi avem mulţi pui. Câţiva umblă pe câmp, iar patru şi acuma trăiesc cu noi împreună. Lupule! îl lăsăm pe mire să-şi ia rămas-bun de la mireasă?

— Dar el trebuia să fie mâncat poimâine...

— Eu, excelenţa voastră, mă voi întoarce! s-a grăbit condamnatul.

Şi, ca lupul să n-aibă îndoiala că se va întoarce, s-a prefăcut atât de bine, că însuşi lupul l-a privit cu admiraţie şi s-a gândit: „Iată, dacă aş fi avut asemenea soldaţi!”

Iar lupoaica s-a întristat şi a spus:

— Iată, uită-te! ce mult îşi iubeşte iepuroaica!

Neavând ce face, lupul a hotărât plecarea iepurelui în permisie, dar cu condiţia să se întoarcă la timp. Iar fratele miresei rămânea ca ostatec.

— Dacă nu te întorci peste două zile, la ora şase dimineaţa, a spus el, eu îl voi mânca pe el în

locul tău, iar dacă te întorci, vă mănânc pe amândoi, dar poate… ha, ha, ha… vă iert!

A pornit iepurele ca săgeata. Fugea de tremura pământul. Dacă se întâmpla în calea lui un munte, el îl trecea cu un „ura”, dacă era un râu, el nu mai căuta vadul, ci îl trecea înot. Trebuia să ajungă departe, într-o altă împărăţie, să facă baie şi să se însoare.

— Mă voi însura neapărat, tot repeta el în fiecare minut, apoi voi veni îndărăt, ca să ajung la timp, hrană lupului la micul dejun. Chiar păsările se mirau de viteza urecheatului.

În fine, a ajuns. Câtă bucurie a fost nu se poate spune nici în poveste.

Cum l-a văzut tânăra iepuroaică pe scumpul ei, a uitat de boală, s-a ridicat pe lăbuţele dinapoi, şi-a agăţat o tobă de gât şi dă-i cu lăbuţele în ea! Au venit în fugă mătuşile din toate părţile, naşii şi surorile. Toţi voiau să-l vadă.

Singur mirele stătea pierdut. N-a apucat bine să-şi mângâie mireasa, că trebuia să se călătorească.

— De ce te grăbeşti atâta? glumeşte mama-iepuroaică.

— Trebuie să mă întorc. Lupul m-a lăsat numai pentru o zi. Şi a povestit el toate cele petrecute. Povesteşte şi singur varsă lacrimi amare. Să se întoarcă nu vrea, iar ca să nu se întoarcă, nu se poate. Şi-a dat cuvântul, iar el e un iepure stăpân pe cuvântul lui. Mătuşile şi surorile au judecat cazul şi au spus:

— Niciodată în neamul nostru iepuresc nu s-a întâmplat ca un iepure să înşele pe careva!

Dimineaţa, iepurele era însurat, iar seara îşi lua rămas-bun de la tânăra-i soţie.

— Lupul mă va mânca fără doar şi poate, spuse el, iar tu să-mi păstrezi o amintire plăcută. Dar poate lupul… ha, ha… mă va ierta!

Şi a dispărut!

În timp ce iepurele făcea nunta, în locul cu pricina s-au petrecut mari nenorociri. Au căzut ploi mari şi râurile s-au revărsat şi au inundat zeci de kilometri. În alt loc s-au certat doi împăraţi şi au pornit cu război unul contra altuia. În al treilea loc a apărut holera. Iepurele a trebuit să ocolească sute de kilometri. Afară de aceasta, lupii, vulpile, bufniţele îl pândeau, la fiecare pas.

Era deştept iepurele, a socotit dinainte să-i rămână cam trei ceasuri, dar când începură opreliştile una după alta, inima îi îngheţă de frică. Avea picioarele rănite de pietre, şoldurile zdrelite, blana pe el bucăţi, din cauza ramurilor cu ghimpi, ochii îi avea tulburi, iar lui îi rămăsese încă mult de alergat.

Nu se uita la munţi, văi, mlaştini, păduri. De câte ori inima nu era gata să-i plesnească, dar el a pus stăpân în e şi pe ea şi pe bătăile ei fără rost…

Iată că ziua se arată. Bufniţele, liliecii încep r.a se tragă la dormit, în aer miroase a răcoare şi dintr-odată orice zgomot încetează.

Iar iepurele tot fugea şi avea acelaşi gând: „Oare va reuşi să-l scape pe prietenul său?” S-au înroşit zorii. Pe orizontul depărtat un foc a colorat horii mai tare şi mai tare, s-a aprins rouă în iarbă, s-au trezit pasările de zi, au început să forfotească furnicile, să şoptească plantele din câmp, din ce în

ce mai tare.

În fine şi muntele, mlaştina şi vizuina lupului... „A întârziat iepurele, a întârziat!” Încordându-şi ultimele forţe, ajunge în vârful muntelui... A reuşit N Dar el nu mai poate fugi şi cade istovit. Oare va reuşi? Vizuina lupului este în faţa lui. Pe undeva, departe, bate ora şase, bate ca un ciocan în inima iepurelui istovit.

La ultima bătaie, lupul s-a ridicat, s-a întins şi de plăcere, a dat din coadă. Iată, s-a apropiat de ostatec, l-a apucat cu ghearele, i le-a înfipt în burtă, ca să-l rupă în două jumătăţi, una pentru el şi alta pentru lupoaică. Puii s-au aşezat în jurul lor.

— Aici sunt! Aici 1 a strigat iepurele ca o sută de mii de iepuri laolaltă şi s-a rostogolit pe pantă spre mlaştină.

Şi lupul l-a lăudat:

— Văd, a spus ei că se poate avea încredere în iepuri. Şi iată hotărârea mea: Staţi un timp amândoi sub acest tufiş, iar la urmă... ha, ha... vă scap de orice necaz.

POVEŞTI POPULARE TURCE

repovestite de ELENA LILIANA IONESCU

Fiul ursului

A fost odată ca niciodată, că de n-ar fi nu s-ar povesti... Pe vremea când plopul făcea pere şi răchita micşunele, peste un ţinut întins stăpânea un împărat, care era foarte temut. Vestit foarte era padişahul pentru străşnicia pedepselor pe care le dădea. Avea acest împărat o fată tare frumoasă. Roabele o duceaţi în fiecare zi în grădina de trandafiri a seraiului, unde o îmbăiau în lapte de măgăriţă, apoi îi pieptănau cosiţele cu un pieptene

de aur. Într-una din zile, roabele au uitat pieptănul la palat. În vreme ce una din roabe dădea fuga să-l aducă, fiica padişahului se plimba printre trandafirii cu miros îmbătător, când, cât ai zice peşte, apăru nu se ştie de unde un urs care o răpi pe fata preafrumoasă. Nimeni nu ştia unde a dus-o. Padişahul dădu sfoară-n ţară, promise mari daruri aceluia care ar fi găsit-o pe singura sa copilă, îi vesti şi pe ceilalţi împăraţi, vecinii împărăţiei, dar nici urmă de fată.

Ursul o închisese pe fata de împărat într-o peşteră. Trecu vremea şi fiica împăratului avu un copil: era un băieţel tare isteţ şi frumuşel foc, numai că avea urechile de urs. Asta era singura asemănare cu tatăl său. Era om, om întreg, dar cu urechi de urs. Din această pricină, mama sa l-a numit Ureche-de-urs. Tare s-a mai ruşinat ea din această pricină, dar ce era să facă?! Nici măcar nu putea ieşi din peşteră.

Ursul venea în fiecare zi, le aducea celor doi de mâncare şi apoi închidea gura peşterii cu un bolovan uriaş. Hrană aveau din belşug cei doi, pentru că peştera era plină cu poame uscate, cu mere, pere şi gutui.

Trecu vremea şi Ureche-de-urs ajunse la vârsta de şase ani. Atunci fata padişahului îi povesti toate câte erau:

— Puiul meu, să ştii că eu sunt fiică de împărat. Ţara unde stăpâneşte tatăl meu este foarte întinsă. Împăratul, bunicul tău, are palate multe şi pline de bogăţii. Eu am crescut mângâiată de mireasma trandafirilor şi mi-am spălat trupul în lapte. Am sorbit sucuri de fructe aromitoare din

potire de aur, am mâncat alese mâncăruri din tipsii de aur, dar într-o zi m-a răpit ursul, tatăl tău, şi nu m-am mai putut întoarce vreodată în ţara unde m-am născut. Puiul meu mic, lurrtffa de dincolo de peşteră e aşa de minunată, dar nu ştiu dacă vom ajunge până la sfârşitul zilelor s-o vedem.

Ureche-de-urs ascultă, apoi răspunse:

— Aşteaptă, măicuţă, să mai cresc eu puţin şi o să te scap de aici.

Dar fiica de împărat nu avea nicio nădejde. De-acum credea că n-o să mai vadă lumina zilei şi pe oamenii pe care atât îi îndrăgea.

Ureche-de-urs se străduia să-i aducă mângâiere măicuţei sale, încercând în fiecare zi să mişte din loc bolovanul ce le acoperea ieşirea din peşteră. Au trecut zile lungi până ce băiatul a putut să-l clinteas că, puţin. Pe zi ce trecea, locul se mărea. După o vreme, când ursul le aduse de-ale gurii, după obicei, băiatul aşteptă să plece, apoi rostogoli bolovanul şi ieşi împreună cu draga lui măicuţă la lumină.

Au fugit cât au putut de repede, au mers cale de multe, multe zile, şi, când au ajuns într-un sat, i-a găzduit un ţăran, care i-a şi ospătat cum se cuvine, le-a potolit setea şi le-a dat şi ceva de îmbrăcat. S-au mai liniştit mama şi fiul ei, văzând ce suflet bun are ţăranul. Îi spuse atunci fiica de împărat:

— Om bun, eu sunt fiica padişahului, care domneşte în ţinuturile acestea.

Şi-i povesti toate câte îndurase, rugându-l pe săteanul cel omenos să-i dea de ştire împăratului

despre o & le aflate.

Ţăranul auzise cu mulţi ani înainte povestea fetei răpite de urs, aşa că nu-i fu cu mirare. Gândindu-se apoi la darurile bogate pe care le-ar fi primit de la padişah, plecă degrabă la drum. Nici nu ajunse bine, că începu să strige:

— Duceţi-mă în faţa Luminăţiei sale, am o veste bună:

i-am găsit fata cea pierdută!”

Împăratului nu-i venea a crede:

— Spusele tale sunt fără temei, omule: mi-am pierdut fiica acum şapte-opt ani – ori a murit, ori e prin locuri în care nu a ajuns picior de om.

Săteanul cel bun începu să-l roage:

— Dar, Mărite, fiica Mariei tale se află la mine acasă.

— Să ştii că dacă nu ai grăit adevărul, unde-ţi stau picioarele îţi va sta şi capul!

— Aşa să fie, slăvite!

Trimişii împăratului o luară pe fiica sa şi îi dădură bogate daruri ţăranului. Ajunsă în faţa tatălui său, tânăra mamă îi spuse:

— Tată, eu mai am şi un fiu, Ureche-de-urs, îl primeşti şi pe el, rogu-te?

— Cum ai putea crede aşa ceva?? Eu, padişahul cel vestit, care nu am decât o unică fiică, pe tine, cum aş putea să îndur umilinţa de a fi numit bunicul lui Urechede-urs?! mai bine l-ai fi ucis înainte de a îndrăzni să-mi spui acestea. Sau, şi mai bine, aţi fi murit amândoi, decât să-l mai aduci aici!

Dar împăratul nu avea decât un copil, aşa că, în cele din urmă, la rugăminţile fiicei sale se

îmbună şi-l primi şi pe nepotul său la curte.

Lui Ureche-de-urs i se dădu voie să iasă din palat, dar înainte de asta, mama sa îi împleti o căciuliţă care să-i ascundă urechile. Ce era el chipeş, dar aşa, cu urechile acoperite, era şi mai arătos. Şi era şi foarte puternic. Ca un urs. Şi nu ştia deloc să mintă. Începu să-şi facă prieteni cu care se juca, dar lor le părea rău şi îl pizmuiau pentru forţa lui, aşa că se duseră la împărat cu pâre mincinoase. Padişahul o chemă pe fiica sa:

— Aşa nu se mai poate, toată lumea se plânge de el. Învaţă-l – să se poarte cum se cuvine, că de nu, o să-l.izgonesc de aici.

Fata plânse cu lacrimi amare, dar padişahul îşi ţinu cuvântul, şi, cum pe vremea aceea nu existau maşini sau avioane, drumurile se făceau cu cămilele, caii şi asinii. Caravana se pregătea pentru o călătorie care putea să ţină şi câteva luni. Padişahul îl chemă la el pe căpetenia caravanei:

— Ei, când o porneşti spre Egipt?

— Mărite *stăpâne*, vineri e ziua hotărâtă. Toate mărfurile sunt pregătite şi aşezate în samare.

Ei luau mărfuri care nu se găseau pe aiurea, le vindeau şi cumpărau de acolo rarităţi. Padişahul îi spuse în şoaptă:

— Ia-l şi pe nepotul meu. Dar nu care cumva să te mai întorci cu el! Ai înţeles? Destul m-a făcut de râs.

— Am înţeles, voi face precum ţi-e voia, Măria ta!

Aşa s-a întâmplat că l-au luat şi pe Ureche-de-urs. Au străbătut deşertul, au mers cale tare

lungă, au trecut prin furtuni de nisip. După câteva luni, apa se isprăvise, erau aproape morţi de sete cu toţii. Cu ultimele puteri au găsit o fântână. Pereţii îi erau pietruiţi şi înăuntru se vedeau nişte trepte, pe care puteai coborî, dar nu te mai puteai întoarce decât dacă aveai o frânghie cu care cei de afară să te tragă.

Zise căpetenia caravanei:

— Cine coboară?

Toţi însoţitorii animalelor refuzară să coboare. Dar Ureche-de-urs sări:

— Cobor eu.

În sinea lui căpetenia îşi spuse: „Asta-i cel mai bun prilej! Odată coborât, am scăpat de el j „Ştia de cât ajutor fusese pe drum Ureche-de-urs, dar se gândea că, dacă se întoarce cu el, padişahul îi va tăia capul.

— Bine, Ureche-de-urs, coboară!

S-a coborât în puţ. Cum ajunse, umplu cofa cu apă şi le strigă să tragă de sfoară. Băură cu toţii, şi animale, şi oameni, pe săturate, apoi umplură şi burdufurile.

— Acum aşteptaţi-mă şi pe mine.

Se uită el în jur şi ce văzu? O uşă. O deschise şi intră. Acolo, mare minune: trei fete frumoase care lucrau pe gherghef la lumina unei luminări.

— Cine eşti tu, flăcăule, spiriduş sau ce? Cum de-ai pătruns până aici?

— Nu sunt spiriduş, sunt fiu de om. Am venit să iau apă. Caravana aşteaptă sus. Tot căutând, am dat de voi. Dar ce faceţi aici?

Îi răspunse cea mai mare dintre fete;

— Noi suntem fiicele împăratului Egiptului.

Un zmeu ne-a răpit şi ne-a închis aici. Părinţii noştri nu au nicio ştire despre noi.

Ochii i se umplură de lacrimi.

— Dacă ieşi din fântână, pui de om, du-te şi dă-le de veste. Spune-le că ne-ai văzut. Şi mai spune-le că ne e dor de ei, dar nu avem cum să scăpăm. Poate vin ei şi ne scot.

f

— De ce să-i spun tatălui vostru să vă salveze? Pot chiar eu s-o fac.

— Dar asta nu e cu putinţă, n-ai cum să reuşeşti. Dacă vine zmeul, ne face bucăţele pe toţi.

— Ba nu. Dacă veniţi cu mine, am să vă scot la lumină. O să găsim pentru fiecare o cămilă şi vom ajunge cu toţii în Egipt, căci noi tocmai într-acolo ne îndreptăm. Ducem mătăsuri fine şi stofe alese.

Au ieşit din încăperea de sub pământ. Ureche-de-urs legă frânghia de mijlocul celei mai, mari dintre fete, apoi strigă:

— Heeei! Vă trimit un dar preţios, trageţi!

Au tras. Apăru o fată, dar ce fată... La soare te puteai uita, da la dânsa ba, aşa era de chipeşă.

— Heeei, mai am un dar!

Au scos-o şi pe a doua. Cea de a treia, care le întrecea pe surorile ei în frumuseţe, îi zise lui Ureche-de-urs:

— Dacă mă trimiţi sus pe mine, aici ai să putrezeşti, n-or să te mai scoată.

— Nu, nici vorbă, doar căpetenia caravanei mă îndrăgeşte.

— Nu te încrede! Ascultă-mă bine: ieşi tu

primul, după aceea mă tragi şi pe mine.

— Nu cred să-mi facă mie una ca asta. Ieşi tu prima, apoi ies eu. Zmeul poate veni din clipă în clipă.

— 7Dacă-i aşa, ţine inelul ăsta. Dacă ei te vor înşela, să-ţi pui inelul pe degetul mare. O să vină doi ţapi, unul alb, altul negru. Numai să ai grijă să nu-l încaleci pe cel negru, pentru că el o să te ducă în fundul pământului, de unde nu se mai întoarce nimeni. De-l încaleci pe cel alb, ajungi numaidecât la suprafaţă.

Ureche-de-urs ascultă spusele fetei şi primi inelul.

— Trageţi!

Au tras-o pe fată. Tare s-au mai minunat văzându-i frumuseţea chipului. Chiar atunci, căpetenia caravanei tăie frânghia.

v – Dar aţi uitat binele ce vi l-a făcut? zise fata.

Fetele, şi ele, tustrele, îl rugară să nu-l lase acolo pe Ureche-de-urs, dar caravana se aşternu la drum.

„Avea dreptate fata cea mică”, zise Ureche-de-urs în sinea lui. Dar, amintindu-şi de inel, şi-l puse pe degetul mare. Nu mult după aceea, veniră, cei doi ţapi. Dar nu ştiu cum făcu, şi Ureche-de-urs se urcă pe spinarea celui negru. Merseră ce merseră şi ajunseră în străfundurile pământului. Era o lume a întunericului. Erau cu toţii încruntaţi, nimeni nu vorbea nimic. Duceau o viaţă tare grea. Flăcăul nostru eră în căutarea unui adăpost. Când, iată că vede o colibă sărmană. Bate la uşă. O măicuţă bătrână, cu faţa încreţită

de vreme şi cu părul nins, îi deschise:

— Bine te-am găsit, măicuţă!

— Bine ai venit, flăcăule!

— Mă primeşti şi pe mine?

— Da, fiule, cu bucurie. Uşa colibei mele e deschisă.

Şi înăuntru, ca şi pe dinafară, coliba era tare sărmană, îşi găsi culcuş pe o velinţă roasă.

— Sărut mâna, măicuţă. De ce oamenii de pe aici sunt aşa de posomoriţi?

— De nimic, fiule. Dar tu cine eşti? De unde vii, unde te duci?

— Sunt un oaspete din lumea largă.

— Ţi-e foame?

— Da, sunt tare înfometat.

Măicuţa îi pregăti ceva de-ale gurii, ia, acolo, un prânz sărman. După masă, Ureche-de-urs se trânti pe velinţa cea veche şi, rupt de oboseală cum era, adormi numaidecât. Timpul trecu fără veste. Se trezi însetat:

— Măicuţă, dacă nu ţi-e cu supărare, îmi dai puţină apă?

După o vreme, măicuţa bătrână veni cu apă. Flăcăul simţi un miros tare greu. Se făcu că bea, dar nu bău. Se gândi că e vreun tâlc ascuns în povestea cu apa.

— Măicuţă, de ce e apa aşa? Nu aveţi apă? Nu aveţi fântâni?

— Nu pot să-ţi spun, puiule.

— Dar nu te teme, măicuţă. N-am să dezvălui nimănui taina. Poate am să fiu de ajutor.

— Vai, fiule, vai! Nici n-ai să poţi asculta cele ce-ţi spun.

— Spune, măicuţă, poate, vă izbăvesc de necaz.

— Până şi padişahul nostru a fost învins, dar un flăcău ca tine, ce poate face?! Amar de vreme s-a scurs de când un zmeu ne mănâncă zilele. El păzeşte fântâna şi nu ne lasă să luăm apă decât dacă-i dăm în dar o fecioară. O ia şi pleacă cu ea. În timpul ăsta, ne umplem ulcioarele. Apoi se întoarce şi se aşază iar la ghizdul fântânii. Apa-şi schimbă gustul, nimeni nu mai poate bea. Aşa şi acum: a venit de două zile, iar noi n-avem strop de apă. Să ştii că nici padişahul nu are apă în acest fund de lume.

Se auziră tobele. Ureche-de-urs întrebă din care pricină.

— Tobele bat de câte ori zmeului urmează să-i dăm birul: fecioara. Astăzi e rândul fecioarei padişahului.

— Mă duci şi pe mine acolo, măicuţă?

— Dar tu eşti străin de meleagurile astea, flăcăule. Dacă ai să vezi toate răutăţile astea, la ce-o să-ţi folosească?

— Lasă-mă să merg, te rog, măicuţă, arată-mi fântâna.

— Ei, atunci hai.

— Îţi mulţumesc, măicuţă.

Înainte de a ieşi pe uşa colibei, îşi vârî repede sub suman satirul pe care îl zărise într-un colţ. Plecară şi ajunseră la locul unde toţi oamenii din ţinutul subpământean se adunaseră. Erau tare necăjiţi. O aduseseră şi pe fata de împărat. Era o mândreţe de fată, nu alta, dar ochii îi erau plini de lacrimi. Zmeul le tăiase firul apei. Era o matahală

de zece stânjeni înălţime, cu o falcă în cer şi una în pământ, iar mâinile le avea ca pe nişte menghine. Ureche-de-urs vedea pentru prima oară în viaţă un zmeu. Ce-i drept, se temea puţin. Privea când la oamenii de sub pământ, împietriţi de spaimă, când la zmeu. „E adevărat, zmeul e uriaş, dar dacă oamenii ar fi uniţi, ar deveni mai puternici şi l-ar doborî. Oare ei nu s-au gândit la asta? Le-a pierit curajul?” îşi zicea Ureche-deurs în sinea lui. Se încurajă în gând: „Hhi, băiete, nu „te teme! Doboară-l!” Se urcă pe ghizdul fântânii, iar zmeul nu simţi nimic. Le făcu un semn celor din jur, care erau şi mai înspăimântaţi şi priveau la cele ce se întâmplă cu suflarea la gură. Câte unul, mai curajos, veni mai aproape de Ureche-de-urs, aşa că flăcăul mai prinse ceva curaj. Scoase şi satirul. Lovi cu sete, dar zmeul încercă să se tragă, apoi mai lovi o dată. Zmeul îl luă pe Ureche-de-urs în palmă şi vru să-i zdrobească oasele. Atunci oamenii începură să arunce cu pietre în capul dihaniei. Acesta începu să-şi piardă puterea şi căzu. Îi tăiară capul, dar parcă tot cu teamă. Sângele tnurdări apa. De bucurie, faţa padişahului din ţinutul subpământean veni repede şi, pe nevăzute, îi făcu un semn flăcăului nostru, pe piept, ca o floare sângerie. Apoi fugi din răsputeri la palatul tatălui său. Împăiatul îi strigă de departe:

— De ce ai venit? Ce, nu eşti ca celelalte fete? Toate s-au jertfit, tu de ce n-ai făcut-o? O să se spună despre mine că sunt un padişah nedrept.

— Stai, tată, domoleşte-te!

— Oare nu te ruşinezi de cele ce-ai făcut?

— Tată, zmeul a fost omorât.

— Asta e cu neputinţă! Cine l-a doborât? Nici cei mai viteji bărbaţi ai noştri n-au putut, pentru că pe toţi i-a înghiţit zmeul.

— A fost omorât, cu adevărat.

— Cine l-a omorât?

* – Nu ştiu.

— Să fie găsit numaidecât cel care l-a ucis pe zmeu.

În vremea asta, Ureche-de-urs se uita la oamenii subpământeni cum se bucurau, cum îşi umpleau găleţile cu apă şi băteau tobele. Apoi se întoarse la sărmana colibă a măicuţei cele bătrâne. „Să trag un pui de somn”, îşi zise. Se trânti pe laviţă, dar somnul nu i se lipea de gene. Îi jucau în ochi sărăcia şi necazurile prin care treceau oamenii subpământeni. Se ridică din aşternut şi plecă. Merse ce merse şi osteni. Se aşeză la poalele unui copac şi aţipi, când auzi un strigă deasupra lui. Deschise cu greu ochii şi văzu un şarpe uriaş care se îndrepta încet către frunzişul din vârful copacului, unde se afla un cuib, iar în cuib, puii înfricoşaţi. Scoase de îndată satirul de la brâu şi tăie şarpele în două. Apoi aţipi din nou. Nu ştiu cât a dormit, dar când se trezi, simţi o umbră uriaşă deasupră-i. Punându-şi mâna streaşină la ochi, zări pasărealiliac. Îşi întinsese aripile pentru ca Ureche-de-urs să se poată odihni cum se cuvine.

— Ce eşti, om sau zmeu, spiriduş sau ce?”

— Sunt pui de om.

— Dar cum de-ai nimerit pe tărâmul acesta?

Ureche-de-urs îi povesti cu de-amănuntul

toată tărăşenia.

Dacă ai vreo dorinţă, spune-o şi ţi-o voi îndeplini, zise pasarea.

— Dorinţa mea cea mai mare este să ies deasupra pământului.

— Vai, zise pasărea. Ce păcat că e cam târziu pentru mine! Am îmbătrânit, iar şarpele ăsta m-a secătuit de puteri. În fiecare an scoteam pui, iar el mi-i mânca. Mulţumită ţie, stirpea noastră nu va pieri. Aşa că nu te pot lăsa fără ajutor: pregăteşte-te de drum. Fii gata, am să te iau între aripile mele.

— Îţi mulţumesc, dragă pasăre-liliac.

De bucurie, Ureche-de-urs nu mai ştia ce să facă. Se întoarse la coliba bunei sale măicuţe. În vremea asta, împăratul dădu sfară în ţară că cel care l-a omorât pe zmeu o va primi pe fată de soţie. Se înfiinţară mulţi care ziseră că ei l-au omorât. Dar fata, după ce-i privea bine, le spunea că sunt nişte mincinoşi. Apoi zise:

— Tată, dă poruncă să treacă toţi tinerii ţinutului pe sub balconul meu.

Padişahul porunci întocmai şi începură să se perinde cu toţii prin faţa balconului împărătesc.

— Nu e ăsta, nici ăsta nu e. Niciunul nu era.

Au mai întrebat în stânga, în dreapta. Nimic. Atunci padişahul a dat sfoară-n ţară că cine nu trece pe sub balcon va fi pedepsit. Îşi amintiră că măicuţa cea bătrână avea un oaspete. El nu trecuse pe sub balcon.

— Să fie adus la palat!

Doi oşteni îl luară pe sus pe Ureche-de-urs. Cum îl văzu, fiica padişahului exclamă:

— El e, tată, el e!

— De unde ştii?

— Eu cu mâna mea i-am făcut semnul. Iată-l! Uită-te, tată, cât de bine se vede!

Se uitară cu toţii – aşa era. Îl chemară pe Ureche-deurs şi padişahul îi zise:

— Orice dorinţă vei avea, eu ţi-o voi îndeplini, fiule.

— N-am altă dorinţă decât să vă las cu sănătate. Bani şi aur nu vreau pentru mine, daţi-le oamenilor sărmsmi. Eu plec din ţinutul vostru subpământean.

— Nu, flăcăule. Eu vreau să ţi-o dau pe fiica mea de nevastă şi să-ţi fac un palat de aur. Tu vei domni în ţinutul acesta, când m-oi prăpădi.

— Îţi doresc sănătate, mărite padişah! Dar eu îmi iubesc foarte mult ţara, nu pot rămâne prin străini. Ţineţi pentru voi palatele de aur, poporul vostru e sărac. Dar dacă-mi dai fata, pe ea o iau. Dacă şi ea va vrea…

Se uită padişahul la Ureche-de-urs şi văzu că băiatul era tare hotărât.

— Da, să se pregătească alaiul!

Începură să cânte clarinetele, să răsune tobele. Au construit şi o căsuţă tinerei perechi.

Vineri, pasărea-liliac veni la uşă şi, deschizându-şi aripile, zise:

— Gata de drum, Ureche-de-urş?

Toţi locuitorii ţinutului subpământean veniră să-i petreacă pe tinerii însurăţei.

Porniră: trecură prin gropi uscate şi negre, apoi prin gropi pline cu apă. Merseră zile de-a rândul. Se mai odihneau când şi când, pe câte o

stâncă. Şi apoi iar zburau, zburau. Într-o bună zi, ieşiră la suprafaţă. Lumina îi izbi în ochi, mai ales pe fata padişahului, care nu era obişnuită cu lumina soarelui. Zburară ce zburară, apoi Ureche-deurs întrebă:

— Mătuşă pasăre, încotro?

— Vă urc puţin în ţinutul stelelor, ca să puteţi privi pământul de acolo, de sus. Să-mi spuneţi când vedeţi pământul doar cât o farfurie.

Se înălţară, se înălţară…

— Tuşică, să ştii că acum pământul e ca o tipsie de aur. E tare frumos.

Ajunşi în ţinutul stelelor, văzură păsări uriaşe, vulturi de culoarea chihlimbarului, care purtau oamenii de la o stea la alta. Cerul întreg era împânzit cu păsări gălbui. Toţi oamenii se salutau zâmbitori şi-şi trimiteau nişte flori mici, aşa cum sunt zorelele. Oaspeţii lor, Ureche-de-urs şi tânăra lui soţioară, le fură tare pe plac.

— Ce bine ar fi dacă locuitorii din ţinutul subpământean ar putea trăi aici, unde e atâta lumină, zise fata.

— Da, e păcat că trăiesc sub pământ, zise Ureche-deurs. Dar să vezi cât de frumoasă e lumea noastră, a pământenilor.

Pasărea-liliac le spuse:

— Ţineţi-vă strâns, că acum coborâm.

Au început să coboare. Pasărea-liliac îi purta lin, iar tânăra pereche privea plină de nesaţ în jur. Ce frumos era pământul, ce frumos! Uite, acolo o mare albastră, iar dincolo o câmpie verde. În alte părţi se vedea un fir subţire de lavă, care ţâşnea din vulcani.

— Acum spune-mi unde să cobor, Ureche-de-urs!

— Drept în grădina împăratului Egiptului.

Zburară şi numai ce aterizară în grădina padişahului, chiar lângă Nil. Localnicii tare s-au mai mirat văzându-i cum coborau din cer: unii chiar s-au temut.

— Veniţi, veniţi, ceva ciudat s-a pogorât din cer.

Cu mic cu mare s-au adunat în jurul seraiului. I-au dat de veste padişahului:

— Luminăţia ta, nişte arătări au picat din ceruri. Oameni sunt, cu veşti bune sunt sau sunt aducători de neguroase vremi? Noi nu putem şti.

Tare s-a mai minunat la rândul său şi împăratul Egiptului. Şi-a trimis pe dată ostaşi să vadă, să cerceteze.

— Mărite, e ceva de neasemuită strălucire.

De data asta, însuşi padişahul porunci să fie dus împreună cu cele trei fiice ale sale în lectica de aur la locul cu pricina. Când acolo, ce să vadă? O minunată căsuţă de aur, la fereastra căreia se zăreau un fecior mândru şi o preafrumoasă fată.

— Bine aţi venit pe pământurile mele.

Cei dinăuntru au deschis ferestruica. Ur eche-de-ur’s zise:

— Bine v-am găsit!

— De unde aţi venit, drumeţilor? Sunteţi trimişii vreunui padişah?

— Nu, Preamărite, nu ne-a trimis nimeni. Am făcut tot drumul ăsta ca să văd dacă fetele Luminăţiei tale au ajuns tefere la palat.

— Dar cine eşti, flăcăule? Şi cum de

îndrăzneşti să vii aici, ca să mă întrebi de fetele mele? Eşti om sau arătare?

Fiica mezină, auzind acestea, numaidecât îi spuse tatălui său:

— Tată, flăcăul din faţa ta ne-a scăpat din împărăţia zmeului. Conducătorul caravanei te-a minţit. Adevăratul nostru salvator este flăcăul acesta. Cine ştie prin câte a mai trecut până a ajuns aici…

Şi celelalte două fete îi spuseră padişahului cum a fost întâmplarea de la fântână. Padişahul porunci să fie cinstit cum se cuvine un asemenea oaspete şi soţioara lui. Apoi Ureche-de-urs îşi luă rămas-bun:

— Trebuie să ajung la măicuţa mea, care multe a mai pătimit de când m-a adus pe lume. Vă mulţumim pentru daruri şi vă rugăm să le trimiteţi în ţinutul meu. Noi vă lăsăm cu bine.

Curând ajunseră în ţinutul unde padişah era bunicul lui Ureche-de-urs. Pe dată se duse vestea despre sosirea lor:

— Mărite stăpâne, vino numaidecât, în grădina palatului a coborât ceva: soare e, lună e, noi nu ştim…

Vine padişahul şi ce îi e dat să vadă? O căsuţă de aur şi înăuntru pe nepotul lui, Ureche-de-urs. Trecuseră sr»?! 1.7).

câţiva ani buni de când nu se văzuseră, era tare chipeş flăcăul acum, dar pe cap avea tot căciuliţa ţesută de mina mamei, asta ca să-i ascundă urechile de urs. Padişahul îmbătrânise în răstimpul acesta, şi acum era mult mai bun şi mai îndurător.

— Bunicule, eu sunt, Ureche-de-urs.

— Bine ai venit, nepoate, că n-aveam cui lăsa tronul şi împărăţia.

Măicuţa cea plină de dor veni şi ea cu ochii plini de lacrimi. Ureche-de-urs îi sărută mâna, aşa făcu şi nora cea tânără. Erau tare bucuroşi cu toţii.

Flăcăul nostru mulţumi din adâncul sufletului păsăriililiac, iar aceasta plecă în ţinutul unde o aşteptau puii ei. Ureche-de-urs rămase lângă măicuţa şi soţioara lui, să domnească fericit câte zile aveau de vieţuit.

Şiretenia lui Keloglan

A fost odată ca niciodată. Peste o împărăţie domnea un padişah care avea un fiu şi un nepot. Nepotul era tare înţelept şi la locul lui, iar fiul tare pus pe rele. Când îmbătrâni, padişahul zise:

— Când va veni vremea, nepotul va fi cel care-mi va urma la tron.

După puţin, se stinse. Fiul îl ucise numaidecât pe nepotul p.adişahului şi urmă la tron. Tare mai era hain la suflet: nici n-a luat bine împărăţia în stăpânire, că s-a pus cu răul peste bieţii supuşi. Închisorile erau plineochi, iar pedepsele curgeau cu sutele, poruncea călăilor săi cele mai neînchipuite cazne. Dar şi vizirii erau deopor trivă lui. Şi el tare îi mai îndrăgea. De altfel, nici nu avea alţi prieteni.

Într-una din zile, marele vizir doar ce-l vede pus pe gânduri şi-i zice:

— Măria-ta, oare ce te-a înnegurat aşa?

— Of, of, of, aşa de tare mă plictisesc, că nu ştiu ce-i de făcut.

— Dar, slăvite, doar despre asta-i vorba?

— De ce, ştii cum mi-aş putea alunga plictiseala?

* – Dă sfoară-n ţară să se adune mincinoşii din împărăţie. Vei făgădui o răsplată celui mai mare mincinos. Ai să vezi cum se vor înfiinţa degrabă mii de mincinoşi care îţi vor alunga plictiseala.

— Ai dreptate. Să trăieşti pentru sfat.

Numaidecât se dădu veste în împărăţie: „Cine va ticlui cea mai năstruşnică minciună va primi un chiup plin cu galbeni”.

Încă de a doua zi începură să se strângă la porţile seraiului mii de mincinoşi de prin oraşe, de prin sate, de prin aşezări de tot felul. Începură să curgă minciunile:

— Am văzut şerpii zburând în cârduri.

— Şi ce-i cu asta? Ia daţi-i patruzeci de nuiele la talpă.

Padişahul tare se mai veselea văzând cum gealaţii îl bat pe mincinos. Râse cu poftă, apoi un altul se înfăţişă privirii sale.

— Măritei padişah, am văzut berze care şi-au făcut cuibul în nori, au clocit acolo ouăle şi apoi au ieşit din ele frumoasele cerului care s-au îndreptat spre alte ţinuturi.

— Să iasă şi să se ducă! Nu-i o minciună cu tâlc. Scoateţi-i un ochi!

Un altul fu poftit.

— Ei, ia spune!

— Slăvite padişah, ce crezi, mă uit într-o zi şi nu mai văd muntele pe care l-am pomenit de când lumea în satul nostru. Tare m-am minunat şi m-am

gândit să aflu ce s-a întâmplat. Când colo, ce să văd?! Armăsarul nostru nu-şi mai încăpea în piele. Înghiţise muntele.

— Să-l înghită, şi ce-i cu asta?! Ia tăiaţi-i urechile!

Veni un altul care era tare sigur pe el. Începu să povestească:

Împărate slăvit al meu, pe vremuri, demult, demult, era un padişah. Nu-şi iubea deloc supuşii, îi asuprea. De aceea, ceupiii care i se născuseră erau care şarpe, care şoarece, care broască.

— Ia isprăveşte cu braşoavele astea! Tăiaţi-i şi lui picioarele, să se târască tot restul zilelor!

Multe zile trecură de la întâmplare. Dar de răsplata făgăduită auzise şi Keloglan. Era un flăcăiandru chel, tare sărman şi-şi ducea zilele împreună cu măicuţa lui la marginea unui sat. Zise într-o zi:

— Măicuţă, lasă-mă şi pe mine să merg la padişah. Îi voi spune cea mai trăsnită minciună, şi aşa am să iau galbenii! Vom scăpa de sărăcie.

— Nu, puiul meu cel chel, cum am să te las? Să te sluţească cei de la palat aşa ca pe ceilalţi?

— Nu, dragă măicuţă, căci îi voi spune o minciună aşa de trăsnită, că o să rămână cu gura căscată.

— Ce-ai de gând să-i spui?

— Nu-ţi pot spune acum. Să mergem acolo şi vei auzi”.

Până la urmă, măicuţa se lăsă înduplecată. Keloglan sărută mâna măicuţei sale şi plecă la drum. Îşi luă o bocceluţă cu un codru de pâine uscată şi un ulcior cu apă. Merse ce merse, trecu

dealuri, trecu văi şi ajunse şi la porţile palatului. Doar ce-l văzură, şi gărzile îl opriră:

— Ei, încotro, măi cheliuţă?

— Am venit la întrecerea mincinoşilor.

Ia vezi-ţi de cale! Au venit ei oameni în toată firea şi nu i-au fost pe plac Mariei sale, şi ai să-i fii tu?!

— Lăsaţi-mă să încerc măcar.

— Nu, nu, nu se poate. Pleacă de îndată! Şi păzeşte-ţi capul tău cel chel…

Keloglan se rugă ce se rugăide străji, dar fără folos, îşi zise atunci: „N-am ce face, trebuie să mă folosesc de vreun şiretlic, ceva”. Plecă din faţa palatului. Se aşeză pe un bolovan şi începu să chibzuiască. Pe nesimţite se făcu noapte. „Măi, dar străjile nu-şi vor lăsatocul. Mai bine ia du-te în spatele zidurilor cetăţii, poate te strecori pe acolo cumva”. Plimbându-se, dădu peste o crăpătură în zid, pe unde ieşea un firicel de apă. Smulse un pai cu care privi în partea cealaltă, şi începu să se târască; prin pai respira. Ud leoarcă, dar teafăr, se strecură dincolo. Dădu peste o grădină uriaşă. Flori minunate îşi desfăceau petalele pentru a-ţi desfăta privirea: lalele, narcise, trandafiri. Privighetorile îţi mângâiau auzul cu trilurile lor. Dar deodată i se năzări că vede o arătare şi i se făcu aşa de frică, încât începu să strige. Şi strigă, şi strigă, de se treziră din somn vizirii şi până şi slăvitul padişah. Sosiră degrabă – străjile. Luminile se aprinseră în palat. Keloglan se temu acum şi mai tare. „Dacă mă omoară, ce mă fac?” Luă hotărârea să spună adevărul vizirului care veni să-l vadă:

— Nu m-au lăsat să mă înfăţişez padişahului. Şi le spuse gun a pătruns în grădina palatului.

Dar de ce vrei să-l vezi pe măritul nostru stăpân?

— Pentru că eu am ticluit cea mai trăsnită minciună.

— Tu care eşti abia un flăcăiandru, cum ai să poţi?

— Am să pot.

— Spune-mi mai întâi mie.

— Asta nu se poate. Doar împăratul o poate auzi.

Padişahul aştepta veşti, care sosiră:

— Mărite, a venit unul cam neterminat care mai e şi chel. Zice că a ticluit cea mai trăsnită minciună.

— Bine, fie. Daţi-i un colţ unde să pună capul şi mâine dimineaţă să mi-l aduceţi.

Keloglan se ghemui între covoarele pufoase şi adormi pe dată. Visă tare frumos. Toţi cei de la palat aşteptau cu sufletul la gură minciuna chelului. Cum se făcu ziuă, veniră să-l ia. Flăcăul se trezi cu greu. Uitându-se în jur, văzu bogăţiile neasemuite dinăuntrul seraiului, îşi scărpină scăfârlia cea pleşuvă şi rămase cu gura căscată a mirare: peste tot covoare groase şi moi, atlazuri, flori, podoabe…

— Închide-ţi gura, flăcăule, şi înfăţişează-te numaidecât măriei sale.

— Vin, vin, dar mai chibzuiesc.

— La ce?

— Păi, socotesc ce o să fac cu galbenii pe care o să-i iau…

— Ha, ha, ha, râseră gărzile şi-l luară de ceafă.

Keloglan se aşează turceşte şi-şi scoase bocceluţa.

— Dar ce ai de gând? tună vocea padişahului.

— Slăvite, dar ce grabă avem? Mai întâi să îmbuc şi eu câte ceva, că m-au luat pe nepusă masă.

Tare s-a mai minunat împăratul de îndrăzneala băiatului chel. Cine mai cutezase aşa ceva?!

— Bine, mănâncă!

Keloglan scoase codrul de pâine tare ca piatra şi începu să ronţăie cu nădejde. Din când în când, trăgea câte o înghiţitură din ulciorul cu apă.

Privi ce privi împăratul cam nedumerit:

— Dar ce mănânci?

— Pâine.

Asta e pâine?

— Asta e pâinea pe care o mănâncă supuşii tăi.

Padişahul răbdă, zicându-şi în sinea lui: „Să vedem ce obrăznicie mai urmează Mâncă Keloglan ce mâncă, de-i mâncă şi răbdarea împăratului:

— Hai odată, isprăveşte! Spune ce ai de spus!

— Dar, mărite, nu pot vorbi dacă nu m-am săturat.

— Dar satură-te odată!

Mai ronţăi ce mai ronţăi Keloglan din pâinea uscată, apoi se şterse binişor la gură şi grăi:

— Ei, acum ascultă-mă, împărate.

— Spune! %

— Bunicul bunicului străbunicului

străbunicului bunicului bunicului…

— Gata, gata!

— Aşteaptă, aşteaptă!

— Scurtează povestea!

— Da: bunicul bunicului străbunicului tău a.

— Mai pe scurt!

— Bunicul bunicului străbunicului tău a luat cu împrumut de la bunicul bunicului străbunicului meu un ulcior plin cu galbeni. Acum am venit să iau înapoi datoria cea veche.

Padişahul îşi pierdu de tot răbdarea şi strigă!

— Minciună!

— Ai văzut, te-am prins! Trebuie să-mi dai galbenii promişi.

Dar împăratul nu prea voia să-i dea răsplata şi asta îi citi numaidecât băiatul nostru în ochi. De frică, îl zori:

— Mărite, trebuie să plec. Măicuţa mă aşteaptă. Porunceşte să-mi dea galbenii.

— Ce-ai să faci cu ei?

— Eu?!

— Da, tu!

— Nu spun.

— De ce?

— O să fac un asemenea lucru că toţi se vor minuna. Ba chiar vor veni şi alţii de peste mări şi ţări ca să vadă. Ni se va duce vestea.

Padişahul porunci cu obidă:

— Daţi-i chelului galbenii, să vedem ce face cu ei?!

Umplură un cogeamite chiup cu galbeni, Keloglan îl luă şi, p-aci ţi-e drumul, spre măicuţa lui, pe care a scăpat-o de sărăcie până la sfârşitul

zilelor.

Visul lui Keloglan

A fost odată ca niciodată, pe vremea când plopul făcea pere şi răchita micşunele, trăia şi Keloglan, adică Feciorul cel chel. Trăia împreună cu tatăl său într-un sat, în care-şi duceau zilele sărmane ca văcari. Ţăranii toţi îl cunoşteau pe Keloglan ca pe unul ce-şi făcea cu sârg datoria şi tare mai ţineau la el.

Într-una din zile, pe când mânau vitele satului spre păşune, vin doi săteni:

— Ce ai de gând bre, Keloglan, de nu mai vii deloc la geamie? Azi e vineri, ia pofteşte.

— Dar lăsaţi-mă acum, oameni buni, nu vedeţi că vacile au luat-o hăis şi viţeii cea? De geamie îmi arde mie acum?!

— Care va să zică aşa, hai?! înseamnă că te-ai nărăvit rău. De n-ai să vii, o să te luăm cu forţa.

Se uită şi tătâne-său şi se gândi: „Dacă s-or prăpădi vitele, n-or să ne mai dea ce ni se cuvine”, aşa că-i spuse băiatului:

— Băiete, merg eu la geamie, du-te tu cu vitele.

Zis şi făcut. Dar feciorul doar ce avea vreo nouă-zece ani. Vitele se răspândiră care încotro. El se întinse la umbra unui bolovan şi adormi. Visă un vis nemaipomenit de frumos. Se trezi aşa, cuprins de nelinişte. Îşi trecu mâinile pe faţă de-şi veni în fire, se uită încoace, se uită încolo, vitele erau tare împrăştiate. Le adună cu greu şi se întoarse în sat. După ce îşi termină treburile pe care le avea, ajunse acasă. Se aşează gânditor într-un colţ. Tătâne-său, văzându-l, îl întrebă:

— La ce te gândeşti, băiete?
— Tată, am avut un vis.
— Povesteşte-mi-l.
— Nu ţi-l povestesc.
— Spune, fiule.
— Nu spun.
— Spune.
— Nu spun.

S-a înfuriat tatăl lui Keloglan şi odată se ridică de la locul său şi-l bătu zdravăn pe băiat, apoi îl alungă de acasă. *i* 1

Merse ce merse feciorul cel chel şi ajunse într-o pădure. Rămase să-şi petreacă noaptea acolo. Dar îi era teamă de lupi şi urşi. Adormi la poalele unui copac. Când se trezi din somn, în faţa lui stătea o capră. Soarele răsărise, iar florile surâdeau cu faţa curată, scăldată de rouă. „Pe aici trebuie să fie un cioban. Să-l găsesc, poate-mi dă puţin lapte” îşi zise. O luă pe urmele caprei, merse, ce merse şi găsi ciobanul. Turma păştea, iar el zicea tare frumos din caval. Cum îl zări, ciobanul îi grăi:

— Ce-i cu tine, flăcăule, de unde ai răsărit? Eşti om sau spiriduş?

— Nu sunt spiriduş, eu sunt Keloglan. Tatăl meu m-a alungat de acasă. Sunt tare înfometat. Ai vreun codru de pâine?

Ciobanul scoase traista, îl îmbie cu lapte proaspăt şi cu azimă. După ce se ospătă cum se cuvine, Keloglan zise:

— Nene ciobanule, eu am avut aşa un vis…
— Spune, băiete.
— Nu spun.

— Dar spune.

— Nu spun.

Ciobanul s-a înfuriat şi l-a alungat şi el pe băiat.

j, Nici ăsta n-a înţeles nimic”, îşi zise Keloglan, şi se aşternu la drum. Merse ce merse şi ajunse într-un sat. Dădu peste cel mai de frunte gospodar şi rămase să-i slujească. Aşa de destoinic muncea băiatul, aşa de cinstit era, că stăpânul său tare îl mai îndrăgea. Timpul se scurse şi Keloglan avea acum vreo 12 – 13 ani. Stăpânul avea o fată frumoasă coz. Şi ea îl îndrăgea pe băiat. Dar acesta începu să chibzuiască la toate acestea în felul următor: „Dacă stăpânul simte într-o zi ceva despre dragostea noastră, o să mă omoare. Cel mai bine ar fi să-i vorbesc şi lui despre vis – dacă va pricepe ceva, toate bune şi frumoase, dacă nu, p-aci ţi-e drumul”. Veni vremea mesei de seară. După ce mâncară şi băură cu toţii, Keloglan zise:

— Stăpâne, stăpâne, am avut un vis…

— Spune, fiule.

— Nu spun.

— Spune, fiule.

— Nu spun.

Spune.

** – Nu spun.

— Ia pleacă numaidecât din casa mea. Nu te supui stăpânului tău?!

Flăcăul o porni din nou la drum. Mergea şi se gândea: „Ce mă fac, cui povestesc eu visul ăsta al meu până la urmă?” Merse mult, peste văi, peste dealuri, deodată îi veni în minte padişahul acelor ţinuturi: i se dusese vestea de bun şi de paşnic ce

era, îi iubea pe toţi sărmanii, îndrăgea copiii. „Cred că cel mai bine ar fi să-i povestesc măriei-sale visul meu*, îşi zise. Tot mergând, ajunse şi la seraiul împărătesc. Dar străjile, cum îl văzură, îl şi opriră:

— Ia vezi-ţi de treabă, ce, crezi „că luminăţia sa nu are alte treburi decât să stea la taifas cu tine?

Dar nici Keloglan nu se lăsă mai prejos şi, chiar dacă fu izgonit, nu se mişcă din faţa porţilor. Aşa că, în cele din urmă, străjile merseră la împărat de-i spuseră:

— Luminate stăpâne, a venit un flăcău chel care tot spune şi spune că el nu pleacă până nu vorbeşte cu măria ta. L-am alungat cum ne-am priceput, dar n-a vrut cu niciun chip să plece. De zile şi zile întregi stă şi aşteaptă. Ce e de făcut?

Padişahul locurilor acelora tare s-a mai, înfuriat:

— Dar cum este cu putinţă ca cineva să vină să mă vadă şi voi să nu-l lăsaţi să mi se înfăţişeze?!

Străjile îi spuseră atunci stăpânului lor:

— Îţi dorim viaţă îndelungată, luminăţia ta, dar nu este vorba de vreun trimis al unei alte ţări sau de vreun paşă sau alt rang mai acătării…

— Să se înfăţişeze numaidecât privirii mele!

Îl aduseră pe Keloglan, care îl salută pe împărat:

— Mărite stăpân al nostru, am avut un vis.

— Spune, fiule.

— Nu spun.

— Spune, fiule!

— Nu spun.
— Spune!
— Nu spun!

Bunul şi blândul padişah s-a înfuriat şi a poruncit ca flăcăul să fie aruncat pe dată în închisoare. L-au pus în lanţuri, l-au lăsat fără hrană şi fără o picătură de apă. Zile amarnice au trecut. Dar padişahul avea o prea frumoasă fată căreia i se rupea inima de cele întâmplate lui Keloglan. Începu să-i aducă pe ascuns de-ale gurii. Şi aşa, încet-încet, îl îndrăgi pe băiat, care era acum chipeş foarte, doar că era chel, chel ca în palmă. Trecură zile şi zile de-a rândul, când, prea bunul şi blândul tată al fetei şi padişah al locurilor se trezi cu o chemare la război din partea unui padişah vecin.

— Dar cum, de ce să ne luntăm, ce au supuşii mei cu ai tăi?

Dar nu avea cu cine să se înţeleagă, căci Celălalt padişah era o fire aprigă, o fire războinică. Din orice, sărea la luptă. Iar când oştenii îi mureau, punea stăpânire şi pe avuţia lor. Răspunsul lui era nu şi nu:

— Să curgă sângele, să văd leşurile zăcând pe câmpul de luptă!

Dar padişahul cel iubitor de pace nu căuta nimănui pricină, aşa că nici nu voia să deschidă vreun război, vreo sfadă cu cineva. Celălalt, văzând împotrivirea temeinică a lui, găsi cu cale să se folosească de un şiretlic. Spuse trimişilor padişahului celur paşnic următoarele:

— Nu facem război cu o condiţie: eu vă dau pentru împăratul vostru un diamant, este o piatră

foarte preţioasă, care are multe găurele. Împăratul vostru va număra toate găurelele, apoi va lua un şnur pe care-l va trece prin toate aceste orificii şi va scoate amândouă capetele şnurului printr-o singură gaură. Dacă izbândeşte, e pace, dacă nu, e război!

Încă de când au luat diamantul, trimişii padişahului celui blând tare s-au mai minunat: avea atâtea găurele piatra, că nu izbuteau să le numere. Şi dacă asta ar fi fost cu putinţă, cum să treci şnurul?! Şi dacă şi acest lucru ar fi fost cu putinţă, cum s-ar mai fi putut oare să treci amândouă capetele printr-o gaură?! Tot chibzuind îşi ziceau că va fi război. Tare erau necăjiţi. Porniră la drum, către ţinutul în care vieţuiau. După multă, multă cale, ajunseră. Se înfăţişară grabnic împăratului şi-i povestiră ce şi cum.

Împăratul îşi tot mângâia barba gândindu-se ce să facă, unde să găsească ieşirea din necaz. Îi chemă pe toţi sfetnicii, vizirii, ghicitorii în stele, dar niciunul dintre aceşti vestiţi gânditori nu putu să-i dea vreun răspuns. Veni lângă padişah fata lui preafrumoasă, pe care toţi supuşii o cunoşteau şi ca tare înţeleaptă. După ce ascultă cu luare-aminte cele ce-i spuse tatăl său, zise:

— Tată, îţi aduci aminte de flăcăul care venise parcă să-ţi povestească visul său? Părea un flăcău cu mintea ageră; ce-ar fi să-i arătăm şi lui diamantul, poate izbuteşte el?

Dar padişahul îi tăie vorba:

— Cum, atâţia înţelepţi nu au găsit mijlocul de a înlătura primejdia războiului şi crezi că-l va găsi el?!

— Să facem o încercare, tată, te rog!

Padişahul se învoi:

— Ei bine, fie! Chemaţi-l!

Îl aduseră pe Keloglan. Îi arătară diamantul găurit:

— Ei, ce spui, băiete, poţi face ceva?

Privi Keloglan diamantul pe toate părţile, apoi spuse, aproape pe nerăsuflate:

— Da, slăvite sătpân. Doar că aş vrea să mă trimiteţi înapoi în celula mea. Acolo am să izbutesc ceea ce vă cere padişahul cel rău.

Ce se gândea flăcăul nostru: că o să se vadă mai rar cu fata de împărat, pe care şi el o îndrăgea tare. Dar acum avea alte treburi… I se dădu şi un şnur lung şi subţire. Ajuns înapoi în celula sa, Keloglan se gândea că nu ar fi putut spune nu padişahului, tocmai acum. Cum stătea el aşa pe gânduri, vede o furnică.

— Furnică-furnicuţă, cu trupşorul tău drăguţă mă poţi ajuta. Hărnicuţă-furnicuţă, nu mă lăsa taman acum, la greu!

Legă şnurul de trupul subţirel al furnicii şi o vârî în prima găurea a diamantului… Furnica a lucrat zile de-a rândul. În cele din urmă, au izbutit să scoată cele două capete ale şnurului printr-o singură gaură. Cum era să-l uite furnica pe flăcăul nostru care o hrănea zi de zi cu firimituri din bucatele pe care i le aducea fiica împăratului? De-acuma şi ea ştia cui i se datorează izbânda, ea care în toate aceste zile de trudă le adusese fructe zemoase, sucuri aromitoare, mâncăruri ademenitoare. Şi în toată vremea ce trecuse de la încercarea la care îi pusese padişahul cel rău, ei

mai tare se Îndrăgiră. Chemară străjile, semn că erau gata cu treburile. Se înfăţişă băiatul cel chel padişahului.:

— Poftim, slăvite!

De bucurie, padişahul cel iubitor de pace îl sărută pe Keloglan. Şi-i chemă degrabă pe trimişii care plecară de îndată către padişahul care îi pusese la acea grea încercare. Ajunseră la împăratul cel războinic. Acesta, de cum văzu că şiretenia lui nu a folosit la nimic, se supără foarte şi puse o altă condiţie, pentru ca războiul să poată începe, în zadar se rugau trimişii din celălalt ţinut…

— Doresc ca împăratul vostru să-mi trimită pe unul care să-mi ghicească gândurile. De nu va izbuti, va fi război! Am zis!

Şi iar se aşternură la drum îngânduraţi trimişii iubitorului de pace împărat. „Cine poate citi gândurilă?” Trecură zile de-a rândul; ajunseră în împărăţia lor. Povestiră ce şi cum padişahului lor. Şi iar rămase acesta pe gânduri, cu mâna mângâindu-şi barba. „Cine poate şti ce se ascunde în mintea iubitorului de gâlceavă?” Chemă din nou pe toţi înţelepţii împărăţiei: sfetnici, viziri, mari dregători, cititori în stele. Întrebă în dreapta, întrebă în stânga, nimeni, nimeni nu ştia răspunsul. Şi iar îi veni în minte Keloglan. Trimise pe dată străjile de-l chemară:

— Flăcăule drag, iată-mă din nou la ananghie. Iar vrea război vecinul meu, dar eu nu pot să frâng viaţa atâtor oşteni. Ce să fac? Poate ne ajuţi şi de astă dată.

— Mărite stăpân, trimite-mă pe mine acolo, la

înfruntarea cu padişahul cel rău!

Răsuflară cu toţii uşuraţi.

— Singura mea dorinţă este să-mi dai patruzeci de cămile, patruzeci de catâri, patruzeci de măgăruşi. Pe lângă asta, îmi vei mai, da şi o armată de bravi soldaţi.

— Asta e tot ce doreşti?

— Da!

— Să se pregătească îndată, tot ce doreşte flăcăul!

Îţi suflecară cu toţii mânecile şi se puseră pe treabă:

dregători, căpetenii de oşti, slujitori. Convoiul fu pregătit cât ai bate din palme. Căpetenia era Keloglan. Merseră zile, săptămâni în şir, trecură peste dealuri, peste văi, peste râuri, peste pustiuri. Pieriră mulţi dintre soldaţi şi multe animale. După patruzeci de zile, ajunseră în împărăţia aprigului padişah. Ca vântul şi ca gândul se duseră să-i vestească sosirea convoiului. Împăratul cel aprig, înfuriat peste de întârzierea de patruzeci de zile, îi ceru socoteală lui Keloglan, care răspunse fără să se codească:

— Slăvite padişah, să ne ierţi de zăbavnica noastră sosire, dar am pornit-o spre împărăţia măriei tale pe Calea Laptelui, cea care se vede acolo, pe cer. Iar zăpăcitele astea de cămile s-au răspândit care încotro când au văzut pentru prima oară stelele. Am pierdut o mulţime de vreme până ce le-am strâns la un loc.

Mai tare s-a înfuriat padişahul:

— Dar cu cine crezi că stai de vobră măi, chelule? Cine a mai pomenit călătorie pe Calea

Laptelui? Şi, mai mult, călătorie cu cămilele?! De cine crezi că-ţi baţi joc?

Keloglan îi răspunse neînfricat:

— Dar ce, parcă poţi număra stelele de pe cer? De cine crezi că-ţi poţi bate, foc, împărate? Ştiu la ce te-ai gândit: să-mi porunceşti să număr stelele. Dar noi am fost acolo sus, am vrut să le numărăm, dar n-am izbutit. Du-te măria ta şi numără-le, să vedem… Dacă nu crezi că se poate face o călătorie prin cer, atunci cum ar fi cu putinţă să fie numărate stelele?! Ia spune!

— Dar cum de mi-ai citit gândurile?

Şi pe dată fu cuprins de o frică neînţeleasă: „Ce mă fac, ăştia îmi citesc gândurile. Am să pierd şi împărăţia din pricina lor”, îşi zise în sinea lui şi îi spuse trimisului:

— Du-te şi spune padişahului tău că am făcut pace. Gata, s-a isprăvit cu războiul.

Keloglan îşi strânse cămilele, catârii, măgăruşii, oştenii şi se porni la drum. Dar trimise înaintea lui un călăreţ care să vestească împăratului lor pacea, pacea atât de mult aşteptată. După o cale lungă, prin văi şi dealuri, peste râuri şi prin pustiuri, ajunseră în ţinutul lor. Dar aici, ce să vezi? Tobele băteau, clarinetele şi cavalurile cântau, lăutele le însoţeau mă bucuria întreagă a supuşilor.

— Dar ce se întâmplă aici?

— Am pregătit nunta fiicei mele cu tine, Keloglan, răspunse padişahul cel iubitor de pace.

— Cu multă, bucurie primesc, împărate. Dar să-mi dai voie să-ţi povestesc visul pe care l-am avut.

— Să trăieşti, băiete, te ascult!

— Am să-ţi povestesc: pe când minam vitele, am adormit. Am avut aşa un vis – se făcea că într-o mână ţineam luna, iar în cealaltă soarele. Şi pe când încercau să se unească în palmele mele, m-am trezit.

Padişahul îi tălmăci visul:

— Soarele din vis este împărăţia mea, iar luna padişahul cel rău. Iar tu le-ai cuprins pe amândouă în palmele tale. Ai izbutit, cu mintea ta cea ageră, să înlături primejdia războiului dintre mine şi padişahul cel războinic; ne-ai ajutat să ne păstrăm neatinse vieţile, nepârjolite pământurile. Dar atunci când ai venit întâi în împărăţia mea, de ce nu ai vrut să-mi spui visul? Pentru asta te-am trimis după gratii.

— Astăzi, slăvite stăpân, mi-aţi spus: „Să trăieşti, băiete, te ascult!" Dar atunci, prima oară, mi-aţi poruncit: „Spune!” Din această pricină nu v-am povestit visul. Şi până atunci, toţi cei cărora le spuneam de visul meu, tot aşa ziceau: „Spune!” Nici măcar tatălui meu nu i l-am putut povesti. Pe când eu aş fi vrut să-l audă toată lumea, măcar de mi-ar fi zis cineva „Să trăieşti, băiete, te ascult!” Eu nu pot face ceva din poruncă, ci cu toată inima. Totul pe lume se îndeplineşte când există o inimă deschisă şi bunăvoinţă.

Trknâseră îndată olăcari până la tatăl lui Keloglan, care nu-şi mai încăpea în piele de bucurie pentru feciorul lui. Tot atunci sosiră veşti din împărăţia padişahului aprig şi iubitor de război. Supuşii lui nu mai puteau îndura foametea lipsurile şi nu-l mai voiau în fruntea lor. Padişahul

îi trimitea vorbă lui Keloglan să-i vină în ajutor. Răspunse flăcăul nostru trimişilor:

— De ce să vin, când eu nu sunt de partea padişahului?

Keloglan rămase să trăiască alături de soţioara lui dragă, de padişah şi de tatăl său până la sfârşitul zilelor. Ce au mai făcut ei vom afla poate din altă poveste. Acum, însă, să mâncăm câte un măr, căci, iată, au căzut cinci mere din cer: unul pentru Keloglan, unul pentru cel care v-a povestit şi a scris, iar trei pentru cei care citesc povestea…

POVEŞTI UCRAINENE
repovestite de I.I. LEU

Leul care s-a înecat în fântână

Cu mulţi ani în urmă, într-o pădure mare, a apărut un leu. Era atât de mare şi de fioros, că dacă se întâmpla să răcnească, toate animalele din pădure tremurau ca frunzele plopului.

Când leul pleca la vânătoare, rupea în bucăţi orice fiinţă ce-i ieşea în cale şi apoi o lăsa pe loc. Dacă se întâmpla să dea peste o turmă de mistreţi, îi sfâşia pe toţi, rar care fugea, iar pentru hrana lui oprea numai unul singur.

Din cauza groazei stârnite, animalele pădurii nu ştiau ce să mai facă. Într-o zi, s-au strâns laolaltă şi au început să se sfătuiască. Ursul spuse:

— În fiecare zi leul sfâşie cel puţin zece din moi, iar câteodată şi douăzeci. De mâncat mănâncă puţin, unul sau doi, cel mult, restul piere degeaba, căci el de fiecare dată caută carne

proaspătă.

— Hai să aranjăm aşa fel, ca el să mănânce în – fiecare zi numai câte unul din noi, ori câte doi, adică numai atât cât îi trebuie pentru hrană. Să nu ne mai distrugă şi din cruzime.

— Du-te, încearcă să tratezi cu el! răspunse lupul. Va lua el în seamă spusele noastre? Pe trimişii noştri îi varupe în bucăţi, şi cu asta treaba se va termina.

— Să încercăm! răspunse ursul.

— Dar pe cine să trimitem?

— Du-te tu, ursule, a zis lupul. Tu eşti mai mare dintre toţi şi mai puternic.

— La ce ar servi puterea mea? Tot nu-l voi înfrânge. Dacă se aruncă asupra mea, forţa mea nu contează. Mai bine tu, lupule, tu eşti parcă mai ager ca mine.

— Şi ce dacă sunt mai ager, crezi că voi reuşi să scap, dacă va apuca să mă urmărească?

A ieşit cerbul şi a spus:

— Ştiţi ce? în cazul de faţă, trebuie să ştii cum să te apropii de leu, cu ce să începi a-i vorbi, ca să nu se înfurie.

— Dacă eşti atât de deştept, du-te tu, cerbule!

— Eu nu mă pricep la treaba asta, ci numai spun că nu poţi vorbi simplu cu împăratul, doar nu e fratele tău. Trebuie să te pricepi cum să te apropii de el.

— Atunci pe cine am putea trimite după părerea ta?

— După mine, să trimitem vulpea. Ea este meşteră în şiretlicuri şi poate că ea se va pricepe să-l linguşească, şi-i va spune cum stau lucrurile.

— Bine ai gândit, au exclamat fiarele, ea s-ar pricepe cum să se apropie de leu.

Au chemat-o. Ursul spuse:

— Vulpeo, e rândul tău să mergi la împărat, să vorbeşti cu el, dacă nu e de acord ca noi să-i aducem mâncarea, altfel, vezi singură, că el ne va distruge.

— De ce eu? Să meargă altcineva. Dacă nimeni nu vrea, atunci, hai să tragem la sorţi! Cui îi va cade să meargă, acela trebuie să se ducă fără nicio împotrivire.

— Nu, vulpişoară, aşa nu merge treaba. Dacă iese unul care nu ştie să scoată o vorbă, ce va fi de noi atunci? Din cauza sperieturii, va spune altceva şi, în loc de bunăvoinţă, leul se va înfuria mai tare pe noi. Am hotărât să te trimitem pe tine, vulpişoară, iar dacă nu vrei, atunci te silim îndată.

Vulpea a rămas pe gânduri, nu ştia ce să facă. Să nu meargă, rău de ea, să meargă, la fel. S-a gândit ce s-a gândit şi a zis:

— Bine, mă duc să-mi încerc norocul: se pare că aşa e soarta mea. Numai că nu sunt de părere să merg cu mina goală. Trebuie să duc ceva împăratului

— Iată, ia trei iepuri.

A plecat vulpea cu iepurii după ea. Pe drum şi-a înşirat în gând toate vicleniile, să vadă care din ele se vor potrivi mai bine.

Era tare speriată, dar de mers trebuia să meargă. Când s-a apropiat de palatul leului, acesta a ieşit, şi-a zbârlit coama, a rânjit şi a dat din coadă. S-a mirat că animalele atât de mărunte vin la el cu atâta curaj: Nu a sărit la ele, aşteptând

să vadă ce va fi mai departe.

Vulpea s-a apropiat cam la zece metri, s-a înclinat până la pământ şi a zis: – Măria ta! Nu porunci să mi se ia capul, porunceşte să spun o vorbă.

— Vorbeşte, te voi asculta.

— Adunarea animalelor mi-a poruncit să ofer Mariei tale pâine şi sare. Iată, v-au trimis trei iepuri şi vă roagă cu toţii, dacă binevoiţi, să nu vă supăraţ pe noi. Începând de azi, vrem să vă aprovizionăm singuri cu hrană. Cât veţi binevoi să porunciţi, atâta vom aduce. Adunarea fiarelor respectându-vă a găsit mai folositor să stabilească această ordine, căci ne mustră conştiinţa când ne gândim că regele singur a fost nevoit să-şi procure hrana. Din această cauză am hotărât să asigurăm linişte picioruşelor domniei-voastre.

— Bine v-aţi gândit, bravo! Aşa va fi mai bine pentru mine şi pentru voi, altfel, ştiţi că natura *mea e* de aşa fel că, dacă plec la vânătoare, nu mănânc atât cât omor.

— Dar câte animale porunciţi să vă aducem în fiecare zi, şi în ce timp al zilei binevoiţi a lua masa?

— Să-mi trimiteţi animalele o dată pe zi, la amiază. Nu-mi trebuie multă hrană. În fiecare zi mănânc cel mult doi iepuri, iar un lup sau un mistreţ mi-ajunge pentru două zile. Dacă voi pofti să mănânc mai mult, vă voi spune.

Vulpea îi făcu leului o plecăciune adâncă şi fugi la soborul animalelor, căci fiecare voia să afle mai repede, cu ce s-a terminat solia ei. Vulpea a spus:

— Ei bine, treaba s-a făcut! Leul s-a învoit ca noi să-i aducem singuri mâncarea.

Toţi se luminară, crezând că aşa va fi mai uşor de trăit.

Totuşi, mâhnirea lor nu s-a risipit de tot, căci fiecare se gândea că, dacă nu azi, mâine îi va veni râftdul să meargă în labele leului.

Acum trebuia luată hotărârea cine să plece mâine la rege. Ursul spuse:

— Hai, să ne măsurăm cu băţul. La cine cade vârful, acela trebuie să plece la leu.

Dar lupul se împotrivi:

— Nu, aşa nu mai merge. Poate ne cade nouă rândul şi va trebui să ne sacrificăm, iar nişte animale neînsemnate, care se sperie unul de altul, vor trăi. Aşa nu e drept. Mai bine să stabilim să meargă la leu aceia care n-au coadă. Iar dacă leul îi va termina pe toţi cei fără coadă, atunci, pe rând, vor merge şi cei cu coada lungă.

— Ei, lupule, aşa nu, îi răspunse ursul, eu am coada scurtă şi cerbul la fel, deci noi vom fi contra. Mai bine să se ducă mai întâi cei cu coada lungă şi apoi cei cu coada scurtă.

Vulpea a răspuns:

— Uite ce: ca să nu fie supăraţi nici unii, nici alţii, hai să hotărâm aşa: să meargă la leu cei care nu sunt apţi de lucru, bătrânii care au trăit destul pe lume, pentru care e timpul să crape: aceia care n-au coadă, nu de la natură, ci dintr-o cauză oarecare, orbi, chiori, fără picioare, ori cei care au fost răniţi de vânători.

— Aşa are să fie bine! a răspuns ursul. Cei sănătoşi, tineri şi teferi să trăiască, iar cei bătrâni

şi invalizi, tot trebuie să moară, dacă nu azi, mâine.

Aşa au şi stabilit. În fiecare zi alegeau animale jalnice şi le trimiteau împăratului.

A trecut o zi, a trecut alta, s-au terminat toţi betegii, au rămas numai cei sănătoşi şi tineri. Ce era de făcut? După dorinţa sa, nimeni nu voia să meargă la moarte sigură, fiecare voia să trăiască şi fiecare tremura pentru pielea lui. S-au strâns iar toate animalele şi au început să se sfătuiască.

— Ce vom face acum? Pe cei betegi i-am terminat, hai să tragem la sorţi cui îi cade să meargă la împărat.

Iar vulpea a spus:

— Mai este vreme până va trebui să tragem la sorţi, acum hai să-i terminăm pe ologi.

— Care sunt? întrebară alte fiare.

— Oare nu vedeţi că la iepuri picioarele dinapoi sunt de două ori mai lungi ca cele dinainte, de nu pot merge aşa cum merg toate animalele, ei le trag şi le aruncă apoi zvâcnit în spate. Oare, după voi, ei nu sunt ologi?

— Asta e adevărat, au răspuns ceilalţi. Ei trebuie să plece la împărat.

Iepurii s-au împotrivit, spunând că picioarele lor sunt aşa de la natură. Aş, de unde? Fiarele nici nu voiau să audă. I-au ameninţat:

— Dacă nu mergeţi, totuna, vă sfâşiem.

Iepurii, deşi nu voiau să plece la moarte sigură, au plecat. N-i-aveau unde să se ascundă, trebuiau să piară, ori aşa, ori altfel.

A trecut o lună, ori două, leul termină toţi iepurii. Nu mai era nimeni care să poată fi trimis

împăratului pentru hrană. Din nou s-au adunat animalele şi au început să se tocmească care din ele să meargă la împărat drept hrană.

Până la urmă au hotărât să meargă aceia care au urechile cele mai lungi. Au început să se uite cine are urechile cele mai lungi. Au hotărât să le măsoare cu beţişorul, când şi-au adus aminte de măgar.

— De ce să pierdem timpul? El are cele mai lungi urechi dintre toate animalele, e rândul lui să plece la împărat.

— Unde este? Să fie adus aici îndată!

L-au găsit şi l-au adus la adunare. Ursul zise:

— Măgarule, adunarea a hotărât să meargă la împărat aceia care au urechile cele mai lungi şi pentru că nimeni nu are urechi mai lungi ca ale tale, vei pleca tu.

Măgarul, de frică, începu să plângă, iar pe urmă spuse:

— Cum de v-a dat prin gând, oare e posibil aşa ceva? Mai bine hai să aruncăm sorţii, şi dacă îmi cade rândul să merg, atunci voi merge, altfel nu merg.

— Tu, măgarule, nu te opune. Cum am hotărât, aşa trebuie să fie.

— De ce nu judecaţi după dreptate? Terminaţi întâi pe toţi betegii şi pe urmă să vină rândul mai.

— Unde vezi tu betegi?

— Oare nu vedeţi că vulpfea are coada uliţă?

Toţi s-au aruncat asupra vulpii, să-i vadă coada. În vârful cozii sale ea avea o chelie, ca de mărimea unui ou de găină. Ursul spuse*:*

— Ei bine, vulpişoară, acum du-te tu la leu.

— Cum vine asta? Aţi hotărât să meargă măgarul şi acuma schimbaţi vorba şi vreţi să mă mâncaţi pe mine?

— Păi nu te vezi ce schiloadă eşti?

— Dar de ce sunt schiloadă?

— Ai coada zdrenţuită.

— Astare e din naştere, o o aluniţă.

— Ei, e totuna ce este, vorba e că ceva nu e în ordine.

Ţi-a venit rândul să mergi la leu.

— Nu e păcat să mă trimiteţi pe mine? Eu am stăruit în faţa leului ca să nu ne mai căsăpească şi voi, uite, mă împingeţi la pieire.

— Ei, ce să facem acuma? au răspuns fiarele, cândva şi nouă ne vine rândul să pierim. Du-te, vulpe, tot trebuie să mori o dată, dacă nu azi, mâine.

Nu voia vulpea să meargă la moarte sigură, dar nu avea încotro, altfel o sfâşiau fiarele pentru nesupunere.

A plecat vulpea cu capul în jos, gândindu-se:

De ce, proasta de mine, am plecat atunci să vorbesc leului, spre paguba mea? Aş fi putut să trăiesc aşa fel, ca leul să nu mă întâlnească. Vulpea abia mergea, ca o raţă, şi se tot gândea cum să scape de moarte. A umblat ea mult în pădure, temându-se să nu dea de leu, căci moartea o înfricoşa. Tot mergând, văzu o fântână. Aici se gândi ea:

„Mai bine mă înec, decât să mă predau vie. Mă înec dintr-odată şi pier fără durere, altfel voi îndura chinul, până mă va sfâşia”.

S-a apropiat vulpea de fântână, a înconjurat-

o, a mirosit-o, s-a uitat în ea, iar acolo apa era departe-departe. S-a uitat mai atent şi din adânc tot o vulpe se uita la ea. La început n-a ghicit cine ar fi. A dat din cap, şi cealaltă a dat a scos limba, şi cealaltă a scos limba.

— Ei, ia stai, asta sunt chiar eu! Nu degeaba se spune că „dacă te uiţi în apă, îţi vezi chipul".

Ce-ar fi să-l prostesc pe leu? El nu ştie asta, îl prind eu în cursă!

De la fântână, vulpea s-a dus întins la leu. A înveselit-o gândul şi a prins viteză. Era spre seară. Când a început să se apropie de palatul regelui, leul a răcnit fioros:

— Ce, râdeţi de mine, vreţi să mă fa, ceţi să mor de foame? Mi-a fost milă de voi, nu v-am mai sfâşiat fără rost, iar voi v-aţi luat nasul la purtare!

Vulpea s-a înclinat adânc şi a zis:

— Măria ta, nu eu sunt vinovată şi nici fiarele n-au nicio vină. Aveţi puţină răbdare şi vă voi spune de ce am întârziat:

Fiarele ne-au trimis pe toţi trei, doi iepuri şi cu mine, încă de dimineaţă. Am mers la Măria ta repejor, dar ne-a tăiat calea o fiară care semăna cu Măria ta, şi ne-a întrebat: „Unde mergeţi?” Eu îi spun: „Mergem la rege, suntem trimişi să ne mănânce”. Iar fiara aceea a strigat la noi: „Ce fel de rege poate fi acolo? Eu sunt împărat, toţi trebuie să mi se supună mie. Nu vă las, sunteţi ai mei!" Iar eu am început să-l rog: „Cum se poate? El ne aşteaptă, azi e ziua lui onotnastică, nu poate fi lăsat flămând. Se va înfuria şi ne va omorî pe toţi”.

El a răspuns: „Ce treabă am eu că e ziua lui?

Dacă vreau, îl mănânc”. L-am rugat să mă lase să plec şi abia mi-a dat drumul.

Leul se înfurie, uită că era flămând şi întrebă fioros:

— Unde se află fiara aceea?

— Ea se află într-un palat de piatră.

Leul a sărit şi a scos un răcnet că şi luna s-a speriat. S-a auzit cum în celălalt capăt al pădurii un alt leu a răcnit. Vulpea spuse:

— Măria ta, auzi cum răcneşte? Prin asta te provoacă la luptă!

Leul se înfurie şi mai mult.

— Cum îndrăzneşte? îl rup în bucăţi! Este pădurea mea. Să mergem mai repede acolo, să-mi arăţi unde locuieşte.

Vulpea îl conduse până la acea fântână. Când se apropie de fântână, leul o întrebă:

— Unde e? Arată-mi-l!

Vulpea spuse:

— Iată, se află aici, în palatul ăsta de piatră. Mi-e frică să mă apropii, căci mă va mânca. Uită-te singur.

Leul s-a apropiat, s-a uitat în fântână, şi acolo un alt leu se uita la el. El a rânjit şi leul din fântână a rânjit. Atunci leul a răcnit tare şi a sărit în fântână. Acum nu – mai putea să iasă din ea, căci pereţii erau drepţi, departe unul de altul, şi nu se putea agăţa de nimic… Leul s-a bălăcit acolo până s-a înecat.

Vulpea a aşteptat până când leul s-a înecat, apoi a fugit în lume.

Corabia zburătoare

A fost odată un moş şi o babă. Ei aveau trei fii: doi deştepţi şi unul prost. De cei deştepţi aveau mai multă grijă: în fiecare săptămână, baba le dădea cămăşi albe, curate, iar de cel prost toţi râdeau, îl certau, iar el nu se mişca de lângă sobă, în cămaşa lui neagră, fără pantaloni pe el… Dacă i se da de mâncare, mânca, dacă nu, stătea flămând.

Odată a sosit în sat un ordin împărătesc, ca să se adune bărbaţii tineri la masă, în palatul împărătesc, şi cine va construi o corabie zburătoare şi va veni cu ea, acela o va lua de soţie pe fata împăratului. Fraţii, deştepţi, se sfătuiesc:

— Să mergem, poate acolo vom avea noroc!

S-au îmbrăcat frumos şi-au spus părinţilor:

— Vom merge la împărat la masă. De pierdut n-avem ce pierde, dar poate vom avea noroc acolo!

Tatăl îi rugă să nu meargă, mama, la fel.

Mergem şi mergem! Daţi-ne binecuvântarea. Bătrânii, ce să facă? Le-au dat binecuvântarea, baba le-a dat plăcinte, fripturi, o ploscă cu rachiu şi ei au plecat.

Iar prostul şedea pe sobă şi se ruga şi el:

— Merg şi eu acolo unde au plecat fraţii mei!

— Unde să mergi tu, prostule, acolo te vor mânca lupii.

— Nu, nu mă vor mânca, voi merge!

Bătrânii la început râdeau, iar pe urmă începură să-l certe. Dacă au văzut că nu pot face nimica cu prostul, i-au spus:

— Du-te, dar să nu te mai întorci şi să nu spui

cumva că eşti fiul nostru.

Baba i-a dat o traistă cu ceva pâine veche, o ploscă cu apă, şi l-au scos din casă. El a plecat.

Merge ce merge şi întâlneşte pe drum un bătrân cu barbă albă până la brâu.

— Bună ziua, bătrâne! Unde mergi?

— Eu umblu prin lume, să scap oamenii de nenorociri. Dar tu?

— La masă, la împărat. v;

— Oare tu poţi construi o corabie care să zboare singură? întrebă moşul.

* – Nu, nu pot.

— Atunci de ce mergi?

— Cine ştie? De pierdut, n-am ce pierde, dar poate că norocul meu e acolo!

— Aşază-te, să te odihneşti puţin. Să luăm ceva în gură. Scoate ce ai în traistă.

— Ei, bunicule, nu e nimic acolo, numai pâine uscată, tu nu vei putea muşca.

— Nu-i nimic, scoate-o.

Şi iată că prostul dezleagă traista, dar în loc de pâine neagră vede nişte plăcinte albe, ce n-a văzut niciodată.

— Dar ce, spuse bătrânul, să mâncăm fără să bem? Oare în traista ta nu e şi rachiu?

— De unde să fie? N-am decât plosca plină cu apă.

— Scoate-o, spuse bătrânul. El a scos plosca, a gustat, dar acolo era un rachiu bun.

Apoi au întins pe iarbă merindele şi au început să mănânce. S-au săturat binişor şi moşul i-a mulţumit flăcăului pentru masă, apoi spuse:

— Ascultă fiule: intră acum în pădure,

apropie-te de un copac falnic, loveşte copacul cu securea de trei ori, apoi ai să cazi jos şi ai să dormi până te va deştepta careva. Până atunci corabia ta va fi gata, iar tu urcă-te în ea şi du-te unde ai nevoie! Pe drum însă, ia-i cu tine pe toţi cei care îţi vor ieşi în cale.

Prostul mulţuthi moşului şi se despărţiră: moşul a plecat pe drumul său, iar prostul în pădure. Intrând în pădure, s-a apropiat de un cap<e, l-a lovit de trei ori cu securea, a căzut jos şi a adormit. A dormit, a dormit, până a simţit că cineva îl trezeşte.

— Scoală-te, norocul tău a sosit, scoală-te! Prostul s-a trezit şi, când s-a uitat, corabia stătea în faţa lui, toată de aur, cu pânze de mătase, numai să zbori! Fără să se gândească prea mult, se urcă pe corabie, iar ea se ridică şi porni în zbor pe sub cer, peste păfnând. Zbura, zbura! Când se uită, văzu un om care se apleca şi punea urechea la pământ, ascultând. El strigă:

— Salutare, unchiule! Ce faci?

Ascult dacă s-au adunat oamenii la masă, la împărat.

— Aşază-te lângă mine, te duc acolo; şi zburară mai departe.

Se mai uită încă o dată în jos şi văzu un om pe drum, cu un picior agăţat de ureche, iar cu celălalt sărind.

— Bună ziua, unchiule! De ce sari într-un picior?

— Dacă-l dezleg pe celălalt, aş călca dintr-un pas tot pământul, şi nu vreau.

— Unde te duci?

— La împărat, la masă.

— Aşază-te alături, de noi.

Omul s-a aşezat şi au zburat mai departe. Când se uită, un vânător stătea pe drum şi ochea cu arcul. Nicăieri nu se vedea nicio pasăre, nimic. Prostul a strigat:

— Bună, unchiule, ce ocheşti, că nu se vede nicio pasăre, doară?

— Asta vouă vi se pare că nu se vede. Eu văd că ea stă pe un pom uscat, la o sută de mile de aici.

— Vino tu noi.

El s-a urcat în corabie şi au zburat mai departe. Când se uită, vede un om care duce un sac plin cu pâine.

— Bună ziua, unchiule i Unde mergi?

— Merg să fac rost de pâine pentru masă.

— Păi şi aşa ai un sac plin.

— Nu-mi ajunge nici la o gustare pâinea asta.

— Vino cu noi.

S-a urcat şi el. Au zburat ce-au zburat, când se uită: mergea un om pe lângă un lac, căutând ceva.

— Bună ziua, unchiule! De ce umbli pe-aici?

— Mi-e sete, dar nu găsesc apă.

— Dar în faţa ta ai un lac întreg, de ce nu bei?

— Ei, ce apă e asta?! Nu-mi ajunge nici pentru $

Înghiţitură!

— Atunci aşază-te alături de noi. El s-a aşezat şi ei au zburat mai departe. Când s-a uitat, mergea un om spre sat, ducând o legătură de paie.

— Bună ziua, unchiule, unde duci paiele, oare nu au oamenii paie acolo?

— Au, dar cu astea, vara, cât ar fi de cald, dacă aşterni puţin, dintr-odată aduci gerul şi zăpadă.

— Aşază-te alături de noi.

Au zburat mai departe. Zboară, zboară, când se uită, mergea un om spre pădure, ducând o legătură de lemne pe umeri.

— Bună ziua, unchiule, unde duci lemnele?

— În pădure.

— Nu sunt destule lemne în pădure?

— Sunt, dar nu la fel! Pe acestea, dacă le arunci, îndată apare în faţa ta o armată.

— Vino cu noi.

Mult ori puţin au zburat ei şi au ajuns la masă, la împărat. Acolo, în mijlocul curţii, erau aşezate o mulţime de mese încărcate cu mâncare, şi butoaie cu vin şi rachiu şi multe altele. Erau adunaţi acolo bătrâni şi tineri, nobili şi bogătaşi, săraci şi cerşetori.

Prostul a sosit cu tovarăşii săi şi a coborât cu corabia în faţa ferestrelor împărăteşti. Au ieşit din corabie şi s-au dus să mănânce.

Împăratul vede pe fereastră că a sosit ceva în zbor şi spune unui servitor:

— Du-te şi întreabă cine a sosit cu corabia de aur

Servitorul s-a dus, s-a întors şi a spus:

— Nişte zdrenţăroşi!

Împăratul nu l-a crezut.

— Cum se poate ca nişte ţărani să zboare cu

corabia de aur?! Tu probabil că n-ai cercetat cum trebuie. Şi s-a dus chiar el.

— Cine a sosit cu această corabie?

Prostul s-a înfăţişat:

— Eu, spuse.

Împăratul, cum a văzut că haina lui e plină de petece, iar pantalonii rupţi în genunchi, s-a luat de cap.

— Cum s-o dau pe fata mea acestui sărăntoc? Şi l-a pus la tot felul de încercări.

— Du-te, a spus el servitorului şi spune-i că, deşi a venit pe corabia de aur, dacă nu găseşte apa vie, până vor termina oamenii masa, nu numai că nu-i dau pe prinţesă, dar îi zbor capul de pe umeri! Servitorul a plecat. Iar Aude-tot, care a auzit tot ce-a spus împăratul, i-a spus prostului. Acesta s-a întristat, nu mai mânca şi nu mai bea. Merge-Iute a observat şi l-a întrebat de ce nu mănâncă şi nu bea?

— De ce să mănânc, dacă nu pot să aduc apa vie? Şi i-a povestit totul: Mi-a poruncit împăratul, până când oamenii termină masa să-i aduc apa vie. Cum s-o găsesc?

* – Nu fi trist, îţi fac eu rost.

Merge-Iute dezleagă piciorul de la ureche şi într-o clipă aduce apa vie. Dar, fiind obosit, s-a culcat la umbră, lângă moară şi a adormit. Oamenii terminau de mâncat, iar el nicăieri. Prostul stătea nici viu, nici mort. Se gândea că nu mai are mult de trăit. Aude-Tot pune urechea la pământ şi ascultă, apoi îi spune:

— Nu fi trist, doarme la moară.

— Ce fac acuma, spune prostul, cum să-l

trezesc?

Sare vânătorul şi zice:

mu-ţi fie teamă, îl voi trezi eu.

Întinse arcul şi trase. Săgeata izbi moara din care săriră surcele. Merge-Iute se trezi şi într-o clipă aduse apa vie, tocmai când oamenii terminau masa.

Împăratul s-a îngălbenit. Ce să facă? Şi-l puse la altă încercare.

— Dacă va mânca cu tovarăşii lui dintr-odată şase perechi de boi fripţi şi patruzeci de cuptoare de pâine, atunci îi dau fiica de soţie, iar dacă nu, îi va sta capul unde îi stau picioarele.

Aude-Tot a auzit şi asta, şi i-a spus prostului.

— Ce să mă fac acuma? Eu nu pot să mănânc nicio pâine, şi începe să plângă, dar înghite-Mult îi spune:

— Nu plânge, eu voi mânca pentru toţi şi încă îmi va fi puţin!

Au fript doisprezece boi, au copt patruzeci de cuptoare de pâine. Înghite-Mult a început să mănânce şi a mâncat tot. Împăratul, văzând că a pierdut şi încercarea aceasta, zice din nou:

— Să bea patruzeci de butoaie de vin, dacă nu, îi voi zbura capul!

Aude-Tot i-a spus iar prostului, care iar a început să plângă.

— Nu plânge! l-a potolit Setilă, eu voi bea tot şi nici nu-mi va ajunge.

I-au dat patruzeci de butoaie cu vin şi el bău tot.

Împăratul văzând că nu poate să-i facă nimic, s-a gândit: „Trebuie să-l trimit pe lumea cealaltă,

altfel îmi va lua fiica! Şi trimise din nou sluga:

— Du-te şi spune-i ca înainte de nuntă să facă o baie.

Apoi a poruncit să încingă baia aşa fel, ca el să se coacă în ea. Băiaşul încinse baia din răsputeri: numai dogoarea te-ar fi omorât.

I-au spus prostului, care plecă la baie, iar cu el merse şi Gerilă cu paiele sale. Gerilă a împrăştiat paiele şi s-a lăsat un frig, că prostul abia putu să se spele, apoi repede sări pe sobă şi acolo adormi.

Dimineaţa au deschis baia cu gândul că vor găsi numai cenuşa, când colo, el dormea pe sobă. I-au spus împăratului cum s-a întâmplat: că l-au găsit dormind pe sobă, iar acolo era atât de frig, parcă nu s-ar fi făcut focul toată iarna. Împăratul s-a zăpăcit. S-a gândit, s-a gândit şi a spus:

— Să facă rost de un regiment de soldaţi până dimineaţa, atunci îi voi da fata. Dacă nu îi tai capul!

Aude-Tot a auzit şi asta şi i-a spus prostului, iar acesta stă1 şi plânge: „Ce să mă fac, de unde scot eu atâta armată?*”.

Merge pe corabie la tovarăşii lui:

— Oh, salvaţi-mă, fraţilor! M-aţi scos de atâtea ori din nevoie şi acum ajutaţi-mă iar!

— Nu plânge! spune acela care ducea lemne, te scap eu.

Noaptea, tovarăşul lui l-a dus în câmp, a luat cu el o legătură cu lemne şi când a început să arunce lemnele, apăreau oamenii! Şi s-a adunat o armată.

Dimineaţa, împăratul aude cântece şi

întreabă:

— Cine cântă atât de dimineaţă?

— Acela care a venit cu corabia zburătoare: el cântă şi instruieşte armata.

Împăratul se convinse că nu mai poate să facă nimic şi porunci să-l cheme la el.

Iar prostul se schimbase aşa, că nu-l mai puteai recunoaşte; hainele pe el străluceau, iar el era atât de frumos, că îţi lua răsuflarea. Mergea în fruntea regimentului, călare pe un cal negru.

Ajungând la palat, el strigă: „Stai!” şi armata se opri pe loc. Apoi intră în palat şi împăratul îl îmbrăţişă, îl sărută şi-i spuse:

— Aşază-te, ginerele meu iubit.

Iese şi prinţesa. Cum îl vede, începe să râdă de fericire.

Şi au făcut o nuntă mare, cu veselie şi belşug, că aburul mâncărurilov a ajuns până la cer.

Împăratul pădurii

De mult, când nu erau pe lume nici părinţii, nici bunicii noştri, trăia un om sărac cu soţia sa. Aveau un singur fiu, dar nici acela de ispravă: era atât de leneş, că nu se apuca de nimic, ci stătea numai pe sobă. Împlinise douăzeci de ani, dar el stătea tot pe sobă, fără pantaloni, nu se da jos niciodată. Dacă i se da de mâncare, mânca, dacă nu, se lipsea. Tatăl şi mama lui erau tare supăraţi.

— Ce să facem cu tine, fiule, că nu eşti bun de nimicaj Copiii vecinilor îi ajută pe părinţi, iar tu numai mănânci piinea degeaba.

Dar el n-avea niciun gând, decât să stea la căldură.

Într-o zi maică-sa îi spune tatălui:

— Ce gânduri ai cu fiul tău, vezi bine că a ajuns mare şi nu e bun de nimica, nu ştie să facă nimic?! Dă-l la o meserie, poate oamenii străini l-or învăţa să facă ceva!

Tatăl îl dă la un croitor. Stătu el la croitor cam zece zile şi fugi acasă: se urcă din nou pe sobă. Tatăl îl bătu bine, îl certă şi îl duse la un cizmar, să înveţe cizmăria. El fugi şi de acolo. Tatăl îl bătu din nou şi-l duse la un fierar, dar şi acolo n-a stat mult şi a fugit. Ce să facă cu el? L-a luat şi l-a dus departe, departe.

Murg ei ce merg, mult ori puţin, şi au ajuns într-o pădure atât de mare şi întunecoasă, încât nu se vedea nici cerul. Au intrat în ea şi s-au simţit obosiţi. Aproape de ei se afla o buturugă. Tatăl spuse:

— Am obosit, mă aşez să mă odihnesc puţin. Se aşează pe buturugă şi mai oftă:

— Of! Ce obosit sunt

Numai ce a zis şi din buturugă a ieşit un omuleţ plin de zbârcituri, cu barba până la genunchi.

— Omule, ce-ţi trebuie de la mine?

Omul s-a minunat şi i-a răspuns i

— Lasă-mă în pace! Nu te-am chemat!

— Cum nu m-ai chemat? spuse bătrânul.

— Cine eşti tu, gmule? întrebă el.

— Eu, spune moşul, sunt împăratul pădurii. Of mă cheamă. De ce m-ai chemat?

— Nici nu m-am gândit să te chem.

— M-ai strigat, ai zis: Of! Unde mergi tu? îl întrebă Of.

— Îl duc pe băiatul ăsta să-l dau la lucru.

Poate oamenii străini îl vor putea învăţa ceva, căci la noi acasă, cum îl dau la lucru, fuge.

— Lasă-l la mine – spuse Of – îl voi învăţa eu, dar cu următoarea înţelegere: cum se termină anul, vii după el, dacă îl recunoşti, îl iei, iar dacă nu-l recunoşti, va trebui să mai servească încă un an!

— Bine, a zis omul şi a plecat acasă, iar Of l-a dus pe băiat acasă la el, în lumea de sub pământ, până la o casă verde, iar în acea casă toate erau verzi: şi pereţii şi băncile. Şi soţia lui Of era verde, şi copiii şi tot, tot. Iar ca servitori erau maimuţe, şi ele verzi, verzi.

— Aşază-te, a zis Of, şi mănâncă ceva.

Maimuţele i-au adus mâncarea. Şi ea tot verde. El a mâncat.

— Du-te, spuse Of, să tai lemne şi să le aduci.

A tăiat ori n-a tăiat, s-a culcat pe lemne şi a adormit. Vine Of, iar el doarme. L-a luat, l-a aşezat pe lemne şi a dat foc lemnelor. Sluga a ars! Atunci Of a luat cenuşa lui şi a împrăştiat-o în vânt. Un cărbune a căzut din cenuşă. Atunci Of a luat şi a stropit cărbunele cu apă vie. Sluga a înviat, dar a devenit mai vioi. Of i-a poruncit din nou să taie lemne: acela a adormit din nou. Of a dat foc lemnelor, cenuşa a împăştiat-o în vânt, tăciunele l-a stropit cu apă vie, sluga a înviat din nou şi a devenit atât de frumos, că nu exista altul! Dar Of l-a ars şi a treia oară, şi băiatul acela leneş a devenit atât de vioi şi frumos, ca în poveşti.

Iată că a trecut un an. Vine tatăl băiatului să-l ia. A ajuns în pădure, s-a aşezat pe buturugă şi a zis: Of! Atunci Of ieşi din buturugă şi a spus:

— Să fii sănătos, omule!

— Şi tu să fii sănătos, Of!

— Ai nevoie de ceva? îl întrebă Of.

— Am venit după băiat.

— Dacă-l recunoşti, îl iei cu tine, dacă nu, mă va mai servi un an.

Omul a plecat după Of şi a ajuns la coliba lui. Of a luat nişte mei şi l-a aruncat pe jos, unde s-au strâns o mulţime de cocoşi.

— Hai, uită-te, unde e băiatul tău?

Omul s-a uitat, s-a uitat, toţi cocoşii erau la fel, unul şi unul, şi nu l-a cunoscut pe băiat.

— Ei – a spus Of – dacă nu l-ai recunoscut, atunci du-te. Încă un an mă va servi fiul tău.

Omul a plecat acasă. A trecut încă un an şi omul vine din nou la Of. Ajunge la buturugă şi spune Of! Of a ieşit.

Îl duce la saivan: acolo numai berbeci unul şi unul. Omul s-a uitat, s-a uitat, n-a ghicit.

— Du-te acasă, dacă e aşa, fiul tău va rămâne încă un an la mine.

A plecat omul supărat.* A trecut şi al treilea an. El a venit din nou. Merge ce merge şi vede un moşneag alb ca laptele şi hainele lui erau albe.

— Bună ziua, omule!

— Sănătate bună, bătrâne!

— Încotro mergi?

— Merg la Of, să-l scap pe băiat, şi-l povesteşte bătrânului alb cum l-a tocmit el pe fiul său la Of.

— Ei, spuse bătrânul, proastă treaba, te duce el mult.

— Văd şi eu că e rău, dar nu ştiu ce să fac

acum. Poate ştii dumneata cum aş putea să-l recunosc pe fiul meu.

— Ştiu, răspunse bătrânul. Ascultă, cum ajungi la Of, el va da drumul porumbeilor, iar tu nu-l vei lua pe niciunul, decât pe acela care nu mănâncă, ci şade sub un pom şi-şi curăţă penele: acela e fiul tău!

I-a mulţumit moşului şi a plecat.

Ajuns la buturugă, spuse Of! Şi acela a ieşit şi l-a dus în împărăţia sa. Apoi a aruncat nişte grâu şi a chemat porumbeii. Erau foarte mulţi şi toţi la fel.

Iată că toţi porumbeii mănâncă, iar unul stă sub vin pom şi-şi curăţă penele. Omul spune;

— Iată-l pe fiul meu! >%.

— Ai ghicit! Dacă e aşa, poţi să-l iei.

Şi atunci a ieşit din el un flăcău atât de frumos, cum nu există în lume. Tatăl s-a bucurat grozav, l-a îmbrăţişat şi l-a sărutat.

— Să mergem, fiule, acasă!

Au plecat. Merg pe drum şi vorbesc: tatăl caută să afle cum i-a fost la Of, fiul povesteşte. Apoi tatăl povesteşte cât de greu trăiesc ei, iar fiul ascultă. Mai departe, tatăl spune:

— Ce vom face, fiule, acum? Eu sunt sărac şi tu eşti la fel. Ai slugărit trei ani şi n-ai câştigat nimic!

— Nu te teme, tată, totul va fi bine. Ia te uită, parcă aici e vânătoarea de vulpi a boierilor. Mă transform eu în ogar şi voi prinde vulpea, boierii mă vor cumpăra de la tine, cere trei sute de ruble, numai să mă vinzi fără zgardă, şi vom avea bani!

Merg ei ce merg şi, la marginea pădurii, clinii

urmăresc vulpea şi n-o pot ajunge. Fiul se preface dintr-odată în ogar, ajunge şi prinde vulpea. Boierii sar din pădure:

— E câinele tău? întreabă ei. Vinde-ni-l nouă. Cât ceri pe el?

— Trei sute de ruble, fără zgardă.

— Nu ne trebuie zgarda ta, îi vom face una aurită. Ia banii şi dă-ne câinele. Au numărat banii, au luat câinele şi au început din nou vânătoarea. El a gonit vulpea în pădure, s-a transformat în om şi a venit la tată-său.

Merg ei ce merg şi tatăl spune:

— Ce vom face cu aceşti bani, nu ne vor ajunge să ridicăm casa?

— Nu te îngrijora, vom mai avea şi alţii. Aici, mi se pare că boierii au pornit la vânătoare de prepeliţe, şi mă poţi vinde din nou.

Merg ei pe câmp. Boierii au dat drumul şoimului. Şoimul se repede, prepeliţa fuge, şoimul n-o ajunge. Fiul se preface în şoim şi o prinde repede. Boierii au văzut:

— E al tău şoimul? Vinde-ni-l nouă. Cât ceri pe el?

— Cum daţi trei sute de ruble, îl luaţir

S-au tocmit şi au dat trei sute de ruble. Boierii i-au dat drumul, să urmărească prepeliţele, iar el a zburat, a zburat, s-a prefăcut în om şi din nou a venit la tatăl său.

— Ei, acum ne-am îmbogăţit niţel, spuse tatăl.

— Aşteaptă, vom mai avea bani, când vom trece prin bâlci. Acolo mă prefac în cal, iar tu să mă vinzi, dar fără căpăstru.

Ajung ei la târg, acolo, bâlci. Fiul se preface

într-un cal cât un balaur, încât ţi-era frică să te apropii de el. Tatăl duce calul şi îndată se găsiră amatori să-l cumpere, i – O mie, fără căpăstru.

— Nu ne trebuie căpăstrul tău, îi vom face unul aurit! Ia cinci sute!

— Nu-l dau. Dar iată că se apropie un chior, t – Cât ceri, omule, pe cal?

— O mie fără căpăstru. A început să se tocmească, dar omul nu scădea preţul.

— Bine, ia toţi banii, dar cu căpăstru. Ai văzut să se vândă calul fără căpăstru? Uite îţi mai dau încă cinci ruble. Omul s-a gândit: căpăstrul costă puţin, iar chiorul îmi dă cinci ruble. A luat banii şi i-a dat calul.

Chiorul, care nu era altul decât Of, a încălecat calul, s-a ridicat în zbor şi a coborât în pădure. La amiază, Of ia calul şi se duce la râu. Când s-a apropiat de râu şi s-a aplecat să bea apă, calul se preface în biban şi pleacă. Of, fără să se gândească mult, se preface în ştiucă şi începe să-l urmărească. Când să-l ajungă, bibanul se întoarce cu coada şi ştiuca nu-l poate lua.

— Bibane, bibane! întoarce-te la mine cu capul, să stăm de vorbă!

— Dacă tu, cumetre vrei să vorbeşti cu mine, eu aud şi aşa!

Mult timp l-a urmărit ştiuca, dar degeaba! Şi iese bibanul pe mal, iar acolo prinţesa spăla rufele în apă. Bibanul s-a prefăcut în inel de aur cu granate. Prinţesa a observat şi a ridicat inelul din apă. Îl aduce acasă şi se laudă: „Ce inel frumos am găsit!” Tatăl ei îl admiră, iar prinţesa nu ştie la ce deget să-l pună, atât de frumos era!

Peste vreun ceas apare un negustor. Era Of. Împăratul a ieşit:

— Ce doreşti, bătrânule?

— Am mers pe mare, spuse Of, pe o corabie şi duceam în ţara mea, pentru împăratul meu, un inel de aur cu granate şi mi-a scăpat inelul în apă. Nu l-a găsit nimeni de la dumneavoastră?

— Fiica mea l-a găsit.

Au chemat-o de faţă. Of a început s-o roage să-i dea inelul. Spunea că nu va mai putea trăi pe lume, dacă nu va aduce inelul.

Dar ea nu vrea să-l dea. Împăratul a stăruit:

— Dă-l, fată, altfel, din cauza noastră, va fi omul nenorocit.

Iar Of o roagă:

— Luaţi ce vreţi de la mine, numai să-mi daţi inelul.

— Bine, dacă e aşa, spuse prinţesa, atunci nici ţie, nici mie!

Şi aruncă inelul jos. Acesta s-a risipit îndată în grăunţe de mei, care s-au împrăştiat în toată casa. Of, fără să se gândească mult, s-a prefăcut într-un cocoş şi a început să adune meiul. A dat cu ciocul, a dat şi a adunat tot. Dar un grăunte s-a rostogolit sub picioarele prinţesei şi Of nu l-a mâncat. Când a terminat, a zburat pe fereastră şi s-a dus. Iar din acel grăunte a ieşit un flăcău atât de frumos, încât prinţesa, cum l-a văzut, s-a îndrăgostit şi a început să-l roage pe împărat ca s-o mărite cu el.

Împăratul la început s-a strâmbat că trebuie să-şi dea fiica după un om simplu, dar până la urmă i-a binecuvântat.

Atunci au făcut o masă mare, la care au invitat toată lumea.

Am fost şi eu acolo şi am petrecut cum m-am priceput.

CUPRINS

Doi feţi cu stea în frunte 5
Mugurel şi taurii năzdrăvani 16
Tăietorul de lemne 42
Sayd şi Salma 46
Cele trei fire de aur 49
Cei trei fraţi 52
Copiii şi mătuşa cea haină 55
Cele trei trepte 61
Povestea lui Kombe 68
Femeia fără copii 70
Sora cea pierdută 71
O soţie înţeleaptă 73
Băiatul rătăcit 78
Feciorul călător 85
Pisica, tigrul şi şoarecele 91
Voinicul şi tigrii 93
Răzbunarea iepurelui 94
Maimuţele şi lăcustele 95
Povestea casei 97
Phonixul cu două capete 99
Frumoasa din pădurea adormită 10Î
Prinţul cel iubit 109
Pasărea albastră 114
Cămaşa lui Sylvinet 120
Supa de pietricele 124 „Clocitorul” de pepeni 127
Nobilul şi ţăranul său 129
Să nu spui nier o vorbă 132

Prinţesa care n-a râs niciodată 136
Cum a reuşit gospodarul să semene vânt 140
Aşik-Kerib 143
Frumoasa Nasto 153
Un iepure inimos 160
Fiul ursului 165
Şiretenia lui Keloglan 179
Visul lui Keloglan 185.
Leul care s-a înecat în fmtână 196 Corabia zburătoare 204 împăratul pădurii 212
Bun Ce tipar i 17.XII.1987 Apărut 1988. Coli tipar: 7